

Hæstaréttardómar 1971 - Registar

Útgáfa 3.1 af rafræna skjalinu

Þetta PDF skjal er hluti afraksturs skönnunar á prentuðum eintökum af dómasafni Hæstaréttar. Markmið þessarar útgáfu er að veita almenningi færi á að eignast sitt eigið eintak af dómum Hæstaréttar án endurgjalds. Hæstiréttur Íslands stendur ekki fyrir útgáfu þessa skjals né komið að henni með öðrum hætti en lýst er hér að neðan.

Sérstakar þakkir fær Bókasafn Hafnarfjarðar fyrir að gefa flest bindanna til skönnunar og Óli Gneisti Sóleyjarson fyrir sín framlög til verkefnisins. Fjárhagslegir styrktaraðilar fá einnig þakkir fyrir fjárframlög sín.

Skjalið er upprunalega birt á vefnum <https://urlausnir.is>. Þar má finna rafrænar útgáfur hinna bindanna og verða nýrri útgáfur af skjölunum í boði þar.

Takmörkun ábyrgðar

Höfundur skjals þessa afsalar sér allri ábyrgð, að því marki sem lög heimila, vegna beinnar og/eða óbeinnar notkunar skjalsins sjálfs eða afurða sem af því leiðir. Þó stefnt hafi verið að því markmiði að skjalið endurspegli sem best innihald upprunalegu bindanna er hvorki hægt að tryggja né ábyrgjast að það hafi tekist. Framangreint á einnig við um efnislegt innihald prentuðu eintakanna sem skönnuð voru.

Höfundaréttur

Samkvæmt 9. gr. núverandi höfundalaga, nr. 73/1972, njóta dómar ekki verndar höfundalaga. Skrifstofa Hæstaréttar hefur tjáð höfundi skjalsins að Hæstiréttur hyggst ekki gera neinar athugasemdir vegna birtingar þessara rafrænu eintakanna í heilu lagi, en hefur hins vegar ekki útilokað að annað efni en dómar gæti notið verndar höfundalaga. Ef ætlunin er að nýta aðra hluta skjalsins en dómana sjálfa er mælt með því að viðkomandi hafi samband við Hæstarétt eftir því sem við á.

Hvers kyns höfundarréttur sem höfundur skjalsins gæti hafa skapað sér til handa með skönnuninni sjálfri eða öðru framlagi sínu til sköpunar þess, skal vera meðhöndlaður í samræmi við Creative Commons Zero höfundaleyfið (CC0 1.0 Universal eða síðari útgáfa þess).

Ábendingar

Séu ábendingar um mögulegar úrbætur á skjalinu er hægt að koma þeim á framfæri við höfund þess.

Athugasemdir um þessa útgáfu

Í útg. 3.1 var textinn gerður beinni og OCR endurunnið.

Gallar á bls. XLVI, XLIX, LXV, og LXXXIII á prentteintaki.

Höfundur skjalsins: Svavar Kjarrval (svavar@kjarrval.is)

HÆSTARÉTTARDÓMAR

ÚTGEFANDI
HÆSTIRÉTTUR

XLII. BINDI
1971

REYKJAVÍK
FÉLAGSPRENTSMÍÐJAN H/F
MCMLXXXIX

Reglulegir dómarar Hæstaréttar 1971.

Einar Arnalds. Forseti dómsins.

Logi Einarsson. Varaforseti dómsins.

Benedikt Sigurjónsson.

Gizur Bergsteinsson.

Magnús Þ. Torfason.

Registur.

I. MÁLASKRÁ.

	Dómur	Bls.
1. Guðlaugur Einarsson gegn Gjaldheimtunni í Reykjavík. Lögtaksgærð úr gildi felld	13/1	1
2. Valdstjórnin gegn Óskari Elíasi Héðni Guðmundssyni. Kærumál. Gæzluvarðhald	13/1	3
3. Guðmann Pálsson gegn yfirborgarfégetanum í Reykjavík vegna þrotabús Fiskmiðstöðvarinnar h/f. Vinnuslys. Skaðabótamál. Sýkna. Sératkvæði	15/1	5
4. Ingibjörg Magnúsdóttir, Ingibjörn Þ. Jónsson, Árni Jónsson, Einar Magnússon, Árni Einarsson, dánarbú Egils Pálssonar og dánarbú Guðmundar Eyjólfsssonar gegn Miðnesi h/f og skilanefnd Garðs h/f, Árna Magnússyni og Berent Magnússyni og gagnsök. Beiðni um endurupptöku dæmds máls synjað	20/1	16
5. Helga Magnúsdóttir gegn Ferðaskrifstofu Zoëga h/f. Skuldamál	20/1	18
6. Gísli Gíslason og Ásdís Guðmundsdóttir f. h. dánarbús Stefáns Gíslasonar gegn Samvinnutryggingum. Vátrygging	20/1	23
7. Ákærvaldið gegn Leifi Ingólfssyni. Líkamsáverkar. Skaðabætur. Sératkvæði	20/1	33
8. Hjalti Kristgeirsson, Hjörleifur Guttormsson og Skúli Magnússon gegn Heimdalli F. U. S. Kærumál. Frávísun	26/1	43
9. Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs gegn Bjarna Kristjánsyni og Vilhjálmi Lúðvíkssyni. Kærumál. Þóknun matsmanna	26/1	56
10. Svavar Guðmundsson og Guðmundur E. Guðmundsson gegn Búnaðarbanka Íslands. Vixilmál	27/1	62
11. M gegn K. Barnsfaðernismál. Fyllingareidur	29/1	64
12. Sýslumaðurinn í Eyjafjarðarsýslu f. h. sýslunefndar Eyjafjarðarsýslu og Sigtryggur Stefánsson gegn Björgvin Runólfssyni og gagnsök. Skaðabótamál. Fébótaábyrgð í opinberri sýslan	29/1	71
13. Elísabet Gunnlaugsdóttir gegn Eymundi Torfasyni. Úti-vistardómur	1/2	83

	Dómur	Bls.
14. Guðmundur Óskarsson gegn bæjarstjóranum í Hafnarfirði f. h. bæjarsjóðs og gagnsök. Kaupgjaldsmál. Sér- atkvæði	1/2	84
15. Preben Skovsted gegn Karli Einarssyni og Kristens Sigurðssyni. Skuldamál	1/2	98
16. Hraðfrystihús Patreksfjarðar h/f gegn Hraðfrystistöð Vestmannaeyja. Skuldamál	3/2	102
17. Ákæruvaldið gegn Friðrik Ágúst Hjörleifssyni. Bifreið- ar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	3/2	104
18. Jón Jónsson gegn Birni Pálssyni. Eignarréttur. Hefð	5/2	108
19. Bataábyrgðarfélag Vestmannaeyja gegn Vélaverkstæði Sigurðar Sveinbjörnssonar h/f og gagnsök. Vátrygging. Endurgreiðsla. Frávisun	8/2	119
20. Saksóknari ríkisins gegn yfirsakadómaranum í Reykja- vík. Kærumál. Lagt fyrir yfirsakadómarann í Reykjavík að heyja dómsrannsókn	12/2	127
21. Jón Ingibersson gegn Útvegsbanka Íslands og þrotabúi Friðriks Jörgensens til réttargæzlu. Umsýsla. Gjaldþrot. Sératkvæði	15/2	133
22. Jón Ingibersson gegn Útvegsbanka Íslands. Skaðabóta- mál. Sýkna	15/2	146
23. Matthías Gestsson gegn Ljósmyndarafélagi Íslands. Ómerking. Heimvísun. Mistök í dómsýslu	22/2	160
24. Lárus Ó. Þorvaldsson gegn Skipadeild Sambands ís- lenzkra samvinnufélaga. Kaupgjaldsmál. Sýkna	22/2	166
25. Páll Skúli Halldórsson, Guðrún Guðmundsdóttir, Ágústa Pálsdóttir og Haraldur Örn Pálsson gegn Arnold Henckell, Mariu Henckell og Hildi Henckell. Málskot. Frávisun	22/2	175
26. Valgeir Vilhelmsson gegn Sigurgeiri Sigurjónssyni. Úti- vistardómur. Ómaksbætur	1/3	178
27. Erlingur Jóhannesson gegn Stefáni Sigurðssyni f. h. Aðalsteins Ásgeirssonar. Útivistardómur	1/3	179
28. Byggingafélagið Dofri h/f gegn Andreu Pálmadóttur og gagnsök. Fasteignakaup. Samningar. Byggingarkostna- ður	1/3	179
29. Félag íslenzkra iðnrekenda gegn fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs. Kærumál. Frávisunardómur úr gildi felldur	1/3	200
30. Sigríður Hjörleifsdóttir gegn dánarbúi Lúðvíks Sigur- jónssonar. Kærumál. Skipti. Varnarþing. Frávisun ..	8/3	206
31. Gústav Sigjónsson gegn Jóhanni G. Filippussyni. Ómerking. Heimvísun. Fjárnámsgerð úr gildi felld ..	10/3	209
32. Ákæruvaldið gegn Sveinbirni Gíslasyni. Sýknað af ákæru um morð. Þjófnaður. Sératkvæði	11/3	217

	Dómur	Bls.
33. Valdstjórnin gegn Þorsteini Þórði Sigurðssyni. Kærumál. Gæzluvarðhald	12/3	382
34. Sjúkrasamlag Reykjavíkur gegn rannsóknardeild ríkisskattstjóra. Kærumál. Um upplýsingaskyldu samkvæmt skattalögum	15/3	383
35. Landeigendafélag Laxár og Mývatns gegn Laxárvirkjun og Magnúsi Thoroddsen setudómara. Kærumál. Frávísun. Lagt fyrir héraðsdóm að leggja efnisdóm á kröfu	16/3	385
36. Bæjarstjórnin í Vestmannaeyjum f. h. Vestmannaeyja-kaupstaðar gegn Sigurlaugu Sigurjónsdóttur og gagnsök. Skaðabótamál	17/3	399
37. Páll Kristínsson gegn Kristni Finnbogasyni. Fjárnám. Valdsvið fógetadóms	17/3	407
38. Guðrún Enitra Jónsdóttir gegn Jóni Bjarnasyni, Ragnari Aðalsteinssyni og Theodór Ingólfssyni. Uppboð	22/3	411
39. Soffía Þorkeldsdóttir gegn Ólafi Sigurðssyni. Skiptamál. Hjónaskilnaður	22/3	419
40. Guðmundur Kr. Björnsson gegn Garðari Guðmundssyni. Læknaráð. Örorka	26/3	423
41. Ólafur Engilbertsson gegn Kristínu Stefánsdóttur og gagnsök. Hjónaskilnaður. Skipti. Fjárnám. Frávísun	26/3	424
42. Gunnlaugur Karlsson gegn Finnþoga Bjarnasyni. Kaupgjaldsmál. Sjóveðréttur	26/3	430
43. Ólafur Gunnarsson gegn Íslenzka Álfélaginu h/f. Kaupgjaldsmál	26/3	435
44. Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs gegn Hrafnistu, Dvalarheimili aldraðra sjómanna. Söluskattur	26/3	454
45. Flugstöðin h/f gegn Sólrúnu Hafsteinsdóttur persónulega og vegna ófjárráða dóttur sinnar, Gunnhildar Fjólu Valgeirsdóttur. Kærumál. Vitni	29/3	463
46. Marínó Jónsson gegn Verzlunarbanka Íslands h/f. Útivistardómur. Ómaksbætur	2/4	467
47. Friðjón Gunnar Friðjónsson gegn Veitingahúsinu Nausti h/f. Skaðabótamál. Félagsdómur	2/4	467
48. Haukur Jónasson gegn Trausta Hauki Óskarssyni og gagnsök. Iðnnámssamningur. Kaup iðnnema. Gerðardómur	2/4	476
49. Valdstjórnin gegn Edward Roger Kolbeini Andréssyni. Kærumál. Gæzluvarðhald. Geðheilbrigðisrannsókn ..	20/4	483
50. Ákærvaldið gegn Bjarna Guðlaugi Hannessyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum ..	26/4	485
51. Íslenzkir Aðalverktakar s/f gegn Jóni Friðriki Oddssyni og gagnsök. Vinnuslys. Skaðabótamál. Sýkna	28/4	491
52. Vökull h/f gegn Jóni N. Sigurðssyni hæstaréttarlög-		

	Dómur	Bls.
manni f. h. A/B Frödins Marknadskonsulting. Skuldamál	30/4	506
53. Eyjólfur Jónsson, Þorbjörn Jónsson og Steinþór Svavar Magnússon gegn Gísla Magnússyni, Jóni E. Jakobssyni og Magnúsi Helga Jónssyni. Uppboð	30/4	508
54. Bárður Sigurðsson gegn Grétari Sívertsen. Útivistardómur	3/5	520
55. H/f Júpíter gegn Kjartani Bergsteinssyni. Útivistardómur	3/5	520
56. Þorvaldur Jónasson gegn Sigurbjörgu Guðjónsdóttur og Sveini Árnasyni. Útivistardómur	3/5	521
57. Hreiðar Stefánsson gegn sýslumanninum í Gullbringu- og Kjósarsýslu f. h. ríkissjóðs. Skattamál. Tekjuskattur	3/5	521
58. Gunnþór Sigurðsson og Ingibjörg Ingólfssdóttir gegn Jóni V. Jónssyni s/f. Fasteign. Kaup og sala. Greiðsludráttur. Innheimtulaun	10/5	525
59. Einar Sigurðsson gegn Bataábyrgðarfélagi Vestmannaeyja. Vátrygging	10/5	535
60. Landeigendafélag Laxár og Mývatns gegn Laxárvirkjun. Lögbannstrygging	11/5	543
61. Herbert J. Stiefel gegn Álafossi h/f. Málskostnaðartrygging	12/5	559
62. G. Þorsteinsson og Johnson h/f gegn Fálkanum h/f og Stáli h/f. Kaup og sala. Skaðabætur. Fjárnám	17/5	560
63. Ákærvaldið gegn Sigurjóni Hafnfjörð Siggeirssyni. Skjalafals	17/5	576
64. Fosskraft s/f gegn Gústav Sigjónssyni. Kjarasamningar Greiðsla fyrir akstur	19/5	579
65. Ákærvaldið gegn Ársæli Guðjónssyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum. Ítrekun. Sakarkostnaður	19/5	593
66. Rósa Guðnadóttir gegn Halli Hallssyni, Amalíu Skúladóttur, Skúla Hallssyni og Huldu M. Hallsdóttur. Útburðarmál.	21/5	596
67. Útvegsbanki Íslands gegn Péttri Kjartanssyni og Guðbjarti Pálssyni. Kærumál. Kyrrsetning. Frávísun. Sér- atkvæði	21/5	600
68. Dánarþú Helga Benediktssonar gegn Ólíuverzlun Íslands h/f. Skuldamál	28/5	606
69. Halldór Gunnarsson gegn Djúpbátum h/f. Kaupgjaldsmál	28/5	610
70. Guðmundur Ákason gegn Gunnari Pálmassyni. Frávísun	28/5	617
71. Heildverzlun Guðlaugs Br. Jónssonar gegn Guðrúnu Friðriksdóttur. Kaupgjaldsmál	28/5	624

	Dómur	Bls.
72. Ákærvaldið gegn Ingólfi Kristjánssyni. Tékkamisferli	28/5	630
73. Byggingavöruverzlun Tómasar Björnssonar h/f gegn Gunnari Jónssyni, Pálma Jónssyni og Pétri Jónssyni. Útivistardómur. Ómaksbætur	2/6	634
74. Skúli Steinsson, Páll Guðfinnsson, Marsellíus Bernharðsson og Jón Friðgeir Einarsson gegn Landsbanka Íslands, útibúinu á Ísafirði. Víxilmál. Afsagnargerðir. Sératkvæði	7/6	635
75. Félag starfsfólks í veitingahúsum gegn Smarakaffi h/f. Kjarasamningar. Sjúkrasjóðsgjald. Orlofsheimilisgjald	7/6	646
76. Ákærvaldið gegn Gísla Ásmundssyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum. Ítrekun. Sakarkostnaður	7/6	650
77. Böðvar Páll Ásgeirsson gegn borgarstjóranum í Reykjavík f. h. borgarstjórnar. Um kosningarrétt	9/6	654
78. Jón Björnsson gegn borgarstjóranum í Reykjavík f. h. borgarstjórnar. Kærumál. Frávísun	9/6	659
79. Ákærvaldið gegn Eggert Grimssyni Laxdal. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	9/6	661
80. Hagtrygging h/f gegn Haraldi Þórðarsyni. Kærumál. Sáttatilraun. Frávísun	9/6	667
81. Ákærvaldið gegn Erni Jóhannssyni Steinssyni og Ingólfi Sigurðs Ingólfssyni. Verkfall opinberra sýslunarmanna. Sératkvæði	10/6	670
82. Ákærvaldið gegn Jóhanni Guðjónssyni. Fiskveiðabrot. Sératkvæði	10/6	679
83. Gunnar Pálmason gegn Guðmundi Ákasyni og Óskari Jóni Guðjónssyni og til réttargæzlu Ólafi Ásgeirssyni, Gjaldheimtunni í Reykjavík og Þorvarði Ólafssyni. Málskostnaður	16/6	686
84. Möl og Sandur h/f gegn Verki h/f og til réttargæzlu Regni h/f og heilbrigðismálaráðherra og Verk h/f gegn Möl og Sandi h/f. Lögbann	18/6	688
85. Gunnar Viggó Frederiksen gegn Vilborgu Kristjánsdóttur sjálfri og vegna ólöggráða barna hennar, Guðrúnar Jóhannsdóttur, Heiðu Elínar Jóhannsdóttur og Jóhanns Gísla Jóhannssonar, og Kristjáni Jóhannssyni og gagnsök, svo og fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs gegn Ragnari Jónssyni og Sigurði Sigurðssyni. Skaðabótamál. Dánarbætur. Málskostnaður	18/6	703
86. Gísli Jónsson gegn bæjarstjóranum í Hafnarfirði f. h. bæjarsjóðs og gagnsök. Kaupgjaldsmál. Samningar. Sératkvæði	18/6	722
87. Kári Einarsson og Agnar Árnason gegn Gestí Gíslasyni		

	Dómur	Bls.
og til réttargæzlu skiptaráðandanum í Barðastrandar- sýslu vegna dánarbús Bjarna Arngrímssonar og Sigríðar Ólafsdóttur, Málmfriði Bjarnadóttur, Steinunni G. Helgadóttur, Þórarni Björnssyni, Skúla Páli Helga- syni, Andrésí B. Helgasyni, Sigþrúði Helgadóttur, Jónasi E. Helgasyni, Einari Sigurjónssyni vegna sjálfs sín og ófjárráða dóttur sinnar, Helgu Einarsdóttur, Hildi Einarsdóttur, Gunnari Einarssyni, Garðari Einarssyni og Sverri S. Einarssyni. Frávísun. Sératkvæði ..	22/6	744
88. Guðfinna Ásta Strandberg gegn Jóni Ágúst Strandberg. Ættarnafn. Sératkvæði	22/6	755
89. Katrín Guðjónsdóttir og Friðrika Guðmundsdóttir gegn Karli Júlíussyni og Guðrúnu Jakobsen og gagnsök. Fast- eign. Kaup og sala. Skaðabætur.	22/6	762
90. Flugstöðin h/f gegn Sólrúnu Hafsteinsdóttur sjálfri og vegna ófjárráða dóttur hennar, Gunnhildar Fjólu Val- geirsdóttur, og gagnsök. Flugslys. Dánarbætur. Sératk- kvæði	23/6	781
91. Veiðifélag Mývatns f.h. eigenda og umráðamanna jarða, er lönd eiga að Mývatni, Ragnar Steinbergsson f. h. eigenda og umráðamanna tiltekinna jarða í Skútu- staða- hreppi, sem ekki eiga lönd að Mývatni, hrepps- nefnd Skútustaðahrepps og fjármálaráðherra f. h. ríkis- sjóðs gegn Jóhanni Skaptasyni sýslumanni, Birni Frið- finnssyni bæjarstjóra og Friðriki Magnússyni hæsta- réttarlögmanni. Kærumál. Vanhæfi dómara. Kvaðning samdómenda	1/7	808
92. Valdstjórnin gegn Birni Hallgrími Gíslasyni. Kærumál. Gæzluvarðhald. Geðheilbrigðisrannsókn	28/7	814
93. Valdstjórnin gegn Herði Ólafssyni. Kærumál. Bráða- birgðaöðkuleyfissvipting	9/8	815
94. Landeigendafélag Laxár og Mývatns gegn Laxárvirkjun. Kærumál. Frávísun	22/9	817
95. Sigtryggur Flóvent Albertsson gegn Halli Jónassyni. Úti- vistardómur	1/10	856
96. Baldvin V. Jóhannsson gegn Jóni Ásgeiri Guðmunds- syni. Útivistardómur. Ómaksbætur	1/10	856
97. Jarlinn h/f gegn Rafni Kolssyni. Útivistardómur. Ómaksbætur	1/10	857
98. Helgi Halldórsson gegn Þorkeli Skúlasyni. Útivistar- dómur	1/10	857
99. Ákærvaldið gegn Valgeiri Magnússyni. Þjófnaður. Hylming	1/10	858
100. Ákærvaldið gegn Karli Eron Sigurðssyni og Maríu		

	Dómur	Bls.
Haukdal og Unnsteini Jónssyni. Þjófnaður. Skjalafals	1/10	865
101. Bergur Sverrisson og Theodór Kjartansson gegn Þorvaldi Þórarinssyni og Þorvaldur Þórarinsson gegn Bergi Sverrisyni, Theodór Kjartanssyni og Einari M. Jóhannessyni. Aðalsök felld niður. Vixilmál. Veðréttur. Fjárnám	6/10	870
102. Haraldur Böðvarsson & Co. h/f gegn bæjarstjóranum á Akranesi f. h. bæjarsjóðs. Útburðarmál	6/10	873
103. Ólafur Pálsson og Kristófer Guðleifsson persónulega og f. h. Ólafs og Kristófers s/f gegn Arnþóri Björgvinssyni. Fasteignakaup. Skaðabótamál.	13/10	887
104. Eimskipafélag Reykjavíkur h/f gegn þrotabúi Vátryggingafélagsins h/f. Vátrygging. Endurkrafa. Tjónbætur. Frávisunarkröfu hrundið. Sératkvæði	18/10	894
105. Ólafur Finnbogason gegn Jökulum h/f. Vinnuslys. Skaðabótamál. Sýkna	18/10	907
106. Sveinbjörg Ágústs dóttir gegn Jóhannesi Magnússyni og Jón Ísberg sýslumanni. Kærumál. Vanhæfi dómara	18/10	923
107. Dánarbuð Valdimars Þorsteinssonar gegn Hólmfríði Snæbjörnsdóttur. Skuldamál	20/10	927
108. Ákæruvaldið gegn Ingvari Róbert Valdimarssyni. Skjalafals	20/10	931
109. Ákæruvaldið gegn Árna Kristni Sveinssyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	20/10	936
110. Sveinn Þórarinsson gegn Þorbirni Ásgeirssyni. Kærumál. Frávisun	20/10	943
111. Ísbjörninn h/f gegn Kristni Sölvasyni. Kaupgjaldsmál. Kjarasamningar	29/10	950
112. Hjálmar Þorsteinsson & Co. h/f gegn Magnúsi Guðjónssyni og gagnsök. Útivistardómur	1/11	956
113. Gunnar Petersen gegn Guðmundi J. Guðmundssyni. Útivistardómur	1/11	956
114. Hreggviður Jónsson gegn bæjarstjóranum í Vestmannaeyjum f. h. bæjarsjóðs og gagnsök. Lóðarleiga. Skipulag. Vanefndabætur. Sératkvæði	1/11	957
115. Ákæruvaldið gegn Sigurði Ragnari Bjarnasyni. Fiskveiðabrot	3/11	968
116. Guðjón Jónsson og Jón Valgarð Guðjónsson gegn Sævík h/f. Kaup og sala. Skaðabætur.	3/11	974
117. Ákæruvaldið gegn Arngrími Jónssyni. Fiskveiðabrot	3/11	980
118. Eiríkur Guðlaugsson gegn Ramma h/f og gagnsök. Vinnuslys. Skaðabætur	11/11	986

	Dómur	Bls.
119. Guðjón Sverrir Sigurðsson gegn borgarstjóranum í Reykjavík f. h. borgarsjóðs. Lóðarsamningur. Vanefndir. Skaðabætur. Sératkvæði	11/11	1004
120. Albert Guðmundsson gegn Kristjáni Bersa Ólafssyni. Meiðyrðamál. Ómerking ummæla	11/11	1012
121. Ákærvaldið gegn Inga Þóri Gunnarssyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	11/11	1025
122. Ákærvaldið gegn Atla Örvar. Fjársvik. Tékkamisferli	11/11	1029
123. Hreppsnefnd Hríseyjarhrepps f. h. hreppsins gegn H/f Eimskipafélagi Íslands og til réttargæzlu Sjóvátryggingarfélagi Íslands h/f. Skaðabótamál. Tjón á hafnar-mannvirkjum	11/11	1034
124. Guðjón Pétursson gegn fjármálaráðherra f. h. ríkisjóðs. Skaðabótamál. Ábyrgð á læknisverkum. Sýkna	12/11	1057
125. Þórdís Sigurðardóttir gegn Unni Sigurðardóttur og Snorra Jónssyni. Frávísun	18/11	1078
126. Ákærvaldið gegn Hálfadáni Birni Guðmundssyni. Nytjastuldur. Bifhjól. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	18/11	1081
127. Sigurður Guðmundsson gegn Hraðfrystistöð Vestmannaeyja h/f. Vinnusamningur. Uppsögn	18/11	1084
128. Helgi Bergsson gegn Jónasi Kristjánssyni. Fasteign. Kaup og sala. Skaðabætur	24/11	1090
129. Kristjana Lilja Kristinsdóttir gegn Guðmundi Kristjánssyni og Ragnheiði Svanlaugsdóttur til réttargæzlu. Fasteign. Gallar. Skaðabótamál	25/11	1095
130. Oliúverzlun Íslands h/f gegn Pétri Jónssyni. Bifreiðar. Skaðabótamál	25/11	1107
131. Marinó Jónsson gegn Verzlunarbanka Íslands h/f. Útivistardómur	1/12	1116
132. Benedikt Guðbjartsson gegn Íbúðasölunni s/f. Útivistardómur	1/12	1116
133. Magdalena Guðmundsson gegn Sigurbirni Eiríkssyni. Útivistardómur	1/12	1117
134. Central h/f gegn Birni Péturssyni. Eignaumsýsla ...	2/12	1117
135. Veidifélagið Bláskógar s/f og Björn Davíðsson gegn oddvita Andakilshrepps f. h. hreppsins og oddvita Lundarreykjadalshrepps f. h. hreppsins og gagnsök. Landamerki. Vatns-, botns- og veiðiréttur	2/12	1137
136. Guðmundur Pálsson gegn Árna Pálssyni. Skaðabótamál. Gallar	6/12	1148
137. Ákærvaldið gegn Gunnari Gísla Jónssyni Waage. Fiskveiðabrot. Sératkvæði	6/12	1154

	Dómur	Bls.
138. Elías Bernburg gegn Bæjarútgerð Reykjavíkur. Kaupgjaldsmál. Réttindi vélstjóra. Sératkvæði	6/12	1164
139. Valdstjórnin gegn Páli Konráð Konráðssyni Þormar. Kærumál. Gæzluvarðhald	8/12	1170
140. Ákærvaldið gegn Herði Jóhannssyni. Fiskveiðabrot	10/12	1172
141. Ákærvaldið gegn Óskari Elíasi Héðni Guðmundssyni. Þjófnaður. Hylming. Bifreiðar. Tilraun til nytjastuldar. Skaðabætur	10/12	1179
142. Borgarstjórinn í Reykjavík f. h. borgarsjóðs gegn Hannesi Ólafssyni og Hannes Ólafsson gegn borgarstjóranum í Reykjavík f. h. borgarsjóðs, Guðjóni Guðmundssyni, Halldóri Ingólfssyni, Haraldi Ágústssyni, Reyni Ásmundssyni og Þorsteini Þorgeirssyni. Skipulag. Nágrenni. Skaðabótamál. Sýkna. Ómerking ummæla	13/12	1189
143. Hörður Þorgilsson gegn Jóni Guðnasyni. Kaupgjaldsmál. Kjarasamningar	13/12	1200
144. Byggingasamvinnufélag Reykjavíkur gegn Gunnlaugi Halldórssyni og Guðmundi Kr. Kristinssyni, dánarbúi Jóns Eiríkssonar og Byggi h/f og Gunnlaugur Halldórsson og Guðmundur Kr. Kristinsson gegn Byggingasamvinnufélagi Reykjavíkur. Fyrning	14/12	1210
145. Ákærvaldið gegn Birgi Sigurðssyni. Fiskveiðabrot ..	14/12	1231
146. Sverrir Georgsson gegn Sjóvátryggingarfélagi Íslands h/f. Kærumál. Frávisun. Sératkvæði	14/12	1236
147. Kristján Eiríksson gegn Andréssi Óskarssyni og Stefáni Óskarssyni. Útivistardómur. Ómaksbætur	15/12	1241
148. J. P. Guðjónsson h/f gegn Jóni N. Sigurðssyni f. h. Enna-Werk, München. Lausafjárkaup. Áhætta á söluhlut. Fjárnám. Sératkvæði	16/12	1242
149. Lánasjóður atvinnubifreiðarstjóra gegn Ingjalði Ísakssyni og gagnsök. Samvinnufélög	17/12	1257
150. Bæjarstjórn Keflavíkur f.h. byggingarnefndar Keflavíkur gegn Grétari Sigurðssyni. Ómerking. Frávisun	17/12	1271
151. Útver h/f gegn Sturlaugi Jónssyni og Co. Skuldamál	17/12	1278
152. Ákærvaldið gegn Ástþóri Guðnasyni. Fiskveiðabrot	17/12	1281

II. NAFNASKRÁ.

A. Einkamál.

	Bls.
A/B Frödins Marknadskonsulting	506
Aðalsteinn Ásgeirsson	179
Agnar Árnason	744
Albert Guðmundsson	1012
Amalia Skúladóttir	596
Andakílshreppur	1137
Andrea Pálmadóttir	179
Andrés B. Helgason	744
Andrés Óskarsson	1241
Arnold Henckell	175
Arnpór Björgvinsson	887
Ágústa Pálsdóttir	175
Álafoss h/f	559
Árni Einarsson	16
Árni Jónsson	16
Árni Magnússon	16
Árni Pálsson	1148
Ásdís Guðmundsdóttir	23
Baldvin V. Jóhannsson	856
Bárður Sigurðsson	520
Bátaábyrgðarfélag Vestmannaeyja	119, 535
Benedikt Guðbjartsson	1116
Berent Magnússon	16
Bergur Sverrisson	870
Bernburg, Elías	1164
Bjarni Ásgrímsson, dánarbú	744
Bjarni Kristjánsson	56
Björgvin Runólfsson	71
Björn Davíðsson	1137
Björn Friðfinnsson bæjarstjóri	808
Björn Pálsson	108
Björn Pétursson	1117
Borgarsjóður Reykjavíkur	1004, 1189
Borgarstjórnin í Reykjavík	654, 659, 1004, 1189
Borgarstjórn Reykjavíkur	654, 659
Búnaðarbanki Íslands	62
Byggingafélagið Dofri h/f	179

	Bls.
Byggingarnefnd Keflavíkur	1271
Byggir h/f	1210
Byggingasamvinnufélag Reykjavíkur	1210
Byggingavöruverzlun Tómasar Björnssonar h/f	634
Bæjarsjóður Akraness	873
Bæjarsjóður Hafnarfjarðar	84, 722
Bæjarsjóður Vestmannaeyja	957
Bæjarstjórinn á Akranesi	873
Bæjarstjórinn í Hafnarfirði	84, 722
Bæjarstjórinn í Vestmannaeyjum	399, 957
Bæjarstjórn Keflavíkur	1271
Bæjarútgerð Reykjavíkur	1164
Böðvar Páll Ásgeirsson	654
Central h/f	1117
Dánarbú Bjarna Ásgrímssonar og Sigríðar Ólafsdóttur	744
Dánarbú Egils Pálssonar	16
Dánarbú Guðmundar Eyjólfsssonar	16
Dánarbú Helga Benediktssonar	606
Dánarbú Jóns Eiríkssonar	1210
Dánarbú Lúðvíks Sigurjónssonar	206
Dánarbú Stefáns Gíslasonar	23
Dánarbú Valdimars Þorsteinssonar	927
Djúpbáturinn h/f	610
Dofri h/f, byggingafélag	179
Egill Pálsson, dánarbú	16
Eigendur jarða, er lönd eiga að Mývatni	808
Eigendur tiltekinna jarða í Skútustaðahreppi, sem ekki eiga lönd að Mývatni	808
Eimskipafélag Íslands h/f	1034
Eimskipafélag Reykjavíkur h/f	894
Einar M. Jóhannesson	870
Einar Magnússon	16
Einar Sigurjónsson	744
Einar Sigurðsson	535
Eiríkur Guðlaugsson	986
Elías Bernburg	1164
Elísabet Gunnlaugsdóttir	83
Enna-Werk, München	1242
Erlingur Jóhannesson	179
Eyjólfur Jónsson	508
Eymundur Torfason	83
Fálkinn h/f	560
Félag íslenzkra iðnrekenda	200
Félag starfsfólks í veitingahúsum	646
Fiskmiðstöðin h/f, þrotabú	5

	Bls.
Fjármálaráðherra f.h. ríkissjóðs	56, 200, 454, 703, 808, 1057
Ferðaskrifstofa Zoëga h/f	18
Finnbogi Bjarnason	430
Flugstöðin h/f	463, 781
Fosskraft s/f	579
Friðjón Gunnar Friðjónsson	467
Friðrik Jørgensen, þrotabú	133
Friðrik Magnússon hæstaréttarlögmaður	808
Friðrika Guðmundsdóttir	762
G. Þorsteinsson & Johnson h/f	560
Garðar Einarsson	744
Garðar Guðmundsson	423
Garður h/f, skilaneftnd	16
Gestur Gíslason	744
Gísli Gíslason	23
Gísli Jónsson	722
Gísli Magnússon	508
Gjaldheimtan í Reykjavík	1, 686
Grétar Sigurðsson	1271
Grétar Sívertsen	520
Guðbjartur Pálsson	600
Guðfinna Ásta Strandberg	755
Guðjón Guðmundsson	1189
Guðjón Jónsson	974
Guðjón Pétursson	1057
Guðjón Sverrir Sigurðsson	1004
Guðlaugur Einarsson	1
Guðmann Pálsson	5
Guðmundsson, Magdalena	1117
Guðmundur Ákason	617, 686
Guðmundur Kr. Björnsson	423
Guðmundur Eyjólfsson, dánarbú	16
Guðmundur E. Guðmundsson	62
Guðmundur J. Guðmundsson	956
Guðmundur Kr. Kristinsson	1210
Guðmundur Kristjánsson	1095
Guðmundur Óskarsson	84
Guðmundur Pálsson	1148
Guðrún Friðriksdóttir	624
Guðrún Guðmundsdóttir	175
Guðrún Jakobsen	762
Guðrún Jóhannsdóttir	703
Guðrún Enitra Jónsdóttir	411
Gunnar Einarsson	744
Gunnar Viggó Frederiksen	703

	Bls.
Gunnar Jónsson	634
Gunnar Pálmason	617, 686
Gunnar Petersen	956
Gunnþór Sigurðsson	525
Gunnhildur Fjóla Valgeirsdóttir	463, 781
Gunnlaugur Halldórsson	1210
Gunnlaugur Karlsson	430
Gústav Sigjónsson	209, 579
H/f Eimskipafélag Íslands	1034
H/f Júpiter	520
Hagtrygging h/f	667
Halldór Gunnarsson	610
Halldór Ingólfsson	1189
Hallur Hallsson	596
Hallur Jónasson	856
Hannes Ólafsson	1189
Haraldur Ágústsson	1189
Haraldur Böðvarsson & Co. h/f	873
Haraldur Örn Pálsson	175
Haraldur Þórðarson	667
Haukur Jónasson	476
Heiða Elín Jóhannsdóttir	703
Heilbrigðismálaráðherra	688
Heildverzlun Guðlaugs Br. Jónssonar	624
Heimdallur, F. U. S.	43
Helga Einarsdóttir	744
Helga Magnúsdóttir	18
Helgi Benediktsson, dánarbú	606
Helgi Bergsson	1090
Helgi Halldórsson	857
Henckell, Arnold	175
Henckell, Hildur	175
Henckell, María	175
Herbert J. Stiefel	559
Hildur Einarsdóttir	744
Hildur Henckell	175
Hjalti Kristgeirsson	43
Hjálmar Þorsteinsson & Co. h/f	956
Hjörleifur Guttormsson	43
Hólmfríður Snæbjörnsdóttir	927
Hraðfrystihús Patreksfjarðar h/f	102
Hraðfrystistöð Vestmannaeyja	102
Hraðfrystistöð Vestmannaeyja h/f	1084
Hrafnista, Dvalarheimili aldraðra sjómanna	454
Hreggviður Jónsson	957

	Bls.
Hreiðar Stefánsson	521
Hreppsnefnd Hríseyjarhrepps	1034
Hreppsnefnd Skútustaðahrepps	808
Hríseyjarhreppur	1034
Hulda M. Hallsdóttir	596
Hörður Þorgilsson	1200
Ingibjörg Ingólfssdóttir	525
Ingibjörg Magnúsdóttir	16
Ingibjörn Þ. Jónsson	16
Ingjaldur Ísaksson	1257
Íbúðasalan s/f	1116
Ísbjörninn h/f	950
Íslenzka Álfélagið h/f	435
Íslenzkir Aðalverktakar s/f	491
J. P. Guðjónsson h/f	1242
Jakobsen, Guðrún	762
Jarlinn h/f	856
Jóhann G. Filippusson	209
Jóhann Gísli Jóhannsson	703
Jóhann Skaptason sýslumaður	808
Jóhannes Magnússon	923
Jón Bjarnason	411
Jón Björnsson	659
Jón Friðgeir Einarsson	635
Jón Eiríksson, dánarbú	1210
Jón Valgarð Guðjónsson	974
Jón Ásgeir Guðmundsson	856
Jón Guðnason	1200
Jón Ingibersson	133, 146
Jón Ísberg sýslumaður	923
Jón E. Jakobsson	508
Jón Jónsson	108
Jón V. Jónsson s/f	525
Jón Friðrik Oddsson	491
Jón N. Sigurðsson hæstaréttarlögmaður	506, 1242
Jón Ágúst Strandberg	755
Jónas E. Helgason	744
Jónas Kristjánsson	1090
Júpíter h/f	520
Jöklar h/f	907
K	64
Karl Einarsson	98
Karl Júlíusson	762
Katrín Guðjónsdóttir	762
Kári Einarsson	744

	Bls.
Kjartan Bergsteinsson	520
Kristens Sigurðsson	98
Kristinn Finnbogason	407
Kristinn Sölvason	950
Kristín Stefánsdóttir	424
Kristjana Lilja Kristinsdóttir	1095
Kristján Eiríksson	1241
Kristján Jóhannsson	703
Kristján Bersi Ólafsson	1012
Kristófer Guðleifsson	887
Landeigendafélag Laxár og Mývatns	385, 543, 817
Landsbanki Íslands, útibú á Ísafirði	635
Laxárvirkjun	385, 543, 817
Lánasjóður atvinnubifreiðarstjóra	1257
Lárus Ó. Þorvaldsson	166
Ljósmyndarafélag Íslands	160
Lundarreykjadalshreppur	1137
Lúðvík Sigurjónsson, dánarbú	206
M	64
Magdalena Guðmundsson	1117
Magnús Guðjónsson	956
Magnús Helgi Jónsson	508
Magnús Thoroddsen setudómari	385
María Henckell	175
Marínó Jónsson	467, 1116
Marsellíus Bernharðsson	635
Matthías Gestsson	160
Málmfríður Bjarnadóttir	744
Miðnes h/f	16
Möl og Sandur h/f	688
Oddviti Andakílshrepps	1137
Oddviti Lundarreykjadalshrepps	1137
Oliuverzlun Íslands h/f	606, 1107
Ólafur Ásgeirsson	686
Ólafur Engilbertsson	424
Ólafur Finnbogason	907
Ólafur Gunnarsson	435
Ólafur og Kristófer s/f	887
Ólafur Pálsson	887
Ólafur Sigurðsson	419
Óskar Jón Guðjónsson	686
Páll Guðfinnsson	635
Páll Skúli Halldórsson	175
Páll Kristinsson	407
Pálmi Jónsson	634

	Bls.
Pétur Jónsson	634
Pétur Jónsson	1107
Pétur Kjartansson	600
Preben Skovsted	98
Rafn Kolsson	857
Ragnar Aðalsteinsson	411
Ragnar Jónsson	703
Ragnar Steinbergsson hæstaréttarlögmaður	808
Ragnheiður Svanlaugsdóttir	1095
Rammi h/f	986
Reginn h/f	688
Reynir Ásmundsson	1189
Ríkissjóður	56, 200, 454, 521, 703, 808, 1057
Rósa Guðnadóttir	596
Samband íslenzkra samvinnufélaga, skipadeild	166
Samvinnutryggingar	23
Sigríður Hjörleifsdóttir	206
Sigríður Ólafsdóttir, dánarbú	744
Sigurbjörg Guðjónsdóttir	521
Sigurbjörn Eiríksson	1117
Sigurður Guðmundsson	1084
Sigurður Sigurðsson	703
Sigurgeir Sigurjónsson	178
Sigurlaug Sigurjónsdóttir	399
Sigtryggur Flóvent Albertsson	856
Sigtryggur Stefánsson	71
Sigbrúður Helgadóttir	744
Sjóvátryggingarfélag Íslands h/f	1034, 1236
Skilanefnd Garðs h/f	16
Skipadeild Sambands íslenzkra samvinnufélaga	166
Skiptaráðandinn í Barðastrandarsýslu	744
Skovsted, Preben	98
Skúli Hallsson	596
Skúli Magnússon	43
Skúli Páll Helgason	744
Skúli Steinsson	635
Skútustaðahreppur	808
Smarakaffi h/f	646
Snorri Jónsson	1078
Soffía Þorkelsdóttir	419
Sólrún Hafsteinsdóttir	463, 781
Stál h/f	560
Stefán Gíslason, dánarbú	23
Stefán Óskarsson	1241
Stefán Sigurðsson	179

	Bls.
Steinunn G. Helgadóttir	744
Steinþór Svavar Magnússon	508
Stiefel, Herbert J.	559
Strandberg, Guðfinna Ásta	755
Strandberg, Jón Ágúst	755
Sturlaugur Jónsson & Co.	1278
Svavar Guðmundsson	62
Sveinbjörg Ágústsdóttir	923
Sveinn Árnason	521
Sveinn Þórarinnsson	943
Sverrir S. Einarsson	744
Sverrir Georgsson	1236
Sýslumaðurinn í Eyjafjarðarsýslu	71
Sýslunefnd Eyjafjarðarsýslu	71
Sýslumaðurinn í Gullbringu- og Kjósarsýslu	521
Sævík h/f	974
Theodór Ingólfsson	411
Theodór Kjartansson	870
Thoroddsen, Magnús, setudómari	385
Trausti Haukur Óskarsson	476
Umráðamenn jarða, er lönd eiga að Mývatni	808
Umráðamenn tiltekinna jarða í Skútustaðahreppi, sem ekki eiga lönd að Mývatni	808
Unnur Sigurðardóttir	1078
Útvegsbanki Íslands	133, 146, 600
Útver h/f	1278
Valdimar Þorsteinsson, dánarbú	927
Valgeir Vilhelmsson	178
Vátryggingafélagið h/f, þrotabú	894
Veiðifélagið Bláskógar s/f	1137
Veiðifélag Mývatns	808
Veitingahúsið Naust h/f	467
Verk h/f	688
Verzlunarbanki Íslands h/f	467, 1116
Vestmannaeyjakaupstaður	399
Vélaverkstæði Sigurðar Sveinbjörnssonar h/f	119
Vilborg Kristjánsdóttir	703
Vilhjálmur Lüðvíksson	56
Vökull h/f	506
Yfirborgarfégetinn í Reykjavík	5
Þorbjörn Ásgeirsson	943
Þorbjörn Jónsson	508
Þorkell Skúlason	857
Þorsteinn Þorgeirsson	1189
Þorvaldur Jónasson	521

	Bls.
Þorvaldur Þórarinnsson	870
Þorvarður Ólafsson	686
Þórarinn Björnsson	744
Þórdís Sigurðardóttir	1078
Þrotabú Fiskmiðstöðvarinnar h/f	5
Þrotabú Friðriks Jörgensens	133
Þrotabú Vátryggingafélagsins h/f	894

B. Opinber mál.

Arngrímur Jónsson	980
Atli Örvar	1029
Árni Kristinn Sveinsson	936
Ársæll Guðjónsson	593
Ástþór Guðnason	1281
Birgir Sigurðsson	1231
Bjarni Guðlaugur Hannesson	485
Björn Hallgrímur Gíslason	814
Edward Roger Kolbeinn Andrésson	483
Eggert Grímsson Laxdal	661
Gísli Ásmundsson	650
Gunnar Gísli Jónsson Waage	1154
Haukdal, María	865
Hálf dán Björn Guðmundsson	1081
Hörður Jóhannsson	1172
Hörður Ólafsson	815
Ingi Þórir Gunnarsson	1025
Ingólfur Sigurðs Ingólfsson	670
Ingólfur Kristjánsson	630
Ingvar Róbert Valdimarsson	931
Jóhann Guðjónsson	679
Karl Eron Sigurðsson	865
Laxdal, Eggert Grímsson	661
Leifur Ingólfsson	33
María Haukdal	865
Óskar Elías Héðinn Guðmundsson	3, 1179
Páll Konráð Konráðsson Þormar	1170
Rannsóknardeild ríkisskattstjóra	383
Ríkisskattstjóri, rannsóknardeild	383
Saksóknari ríkisins	127
Sigurjón Hafnfjörð Siggeirsson	576
Sigurður Ragnar Bjarnason	968
Sjúkrasamlag Reykjavíkur	383
Sveinbjörn Gíslason	217
Unnsteinn Jónsson	865
Valgeir Magnússon	858

	Bls.
Waage, Gunnar Gísli Jónsson	1154
Yfirsakadómarinn í Reykjavík	127
Þormar, Páll Konráð Konráðsson	1170
Þorsteinn Þórður Sigurðsson	382
Örn Jóhannsson Steinsson	670
Örvar, Atli	1029

III. SKRÁ
um lög, reglugerðir, samþykktir o.fl., sem vitnað er til
í XLII. bindi hæstaréttardóma.

- 1281, *Jónsbók.*
Mannhelgi, 17. kap. — 378.
Landsleigubálkur, 56. kap. — 1142.
Landsleigubálkur, 59. kap. — 1142.
Kaupabálkur, 20. kap. — 698.
- 1793, 21. júní. *Tilskipun um takmörkin milli lögsagna hinna einstöku uppboðshaldara og skiptaráðenda.*
— 206.
- 1878, nr. 3, 12 apríl. *Lög um skipti á dánarbúum og félagsbúum o. fl.*
3. kap. — 208.
4. kap. — 206, 208.
35. gr. — 136, 208.
55. gr. — 208.
90. gr. — 136.
- 1885, nr. 29, 16. desember. *Lög um lögtak og fjárnám án undanfarins dóms eða sáttar.*
7. gr. — 2.
15. gr. — 513.
- 1887, nr. 18, 4. nóvember. *Lög um veð.*
3. gr. — 413.
- 1887, nr. 19, 4. nóvember. *Lög um aðför.*
3. gr. — 513.
11. gr. — 410.
34. gr. — 2.
42. gr. — 2.
- 1905, nr. 13, 20. október. *Lög um rithöfundarétt og prentrétt.*
3. gr. — 51.
15. gr. — 52.
16. gr. — 52.
17. gr. — 44, 51, 55.
18. gr. — 44, 51, 55.
26. gr. — 53.
- 1905, nr. 14, 20. október. *Lög um fyrning skulda og annarra kröfuréttinda.*
3. gr. — 614, 1229, 1230.
11. gr. — 614.
- 1905, nr. 46, 10. nóvember. *Lög um hefð.*
— 1145.
2. gr. — 108, 118.

- 1913, nr. 41, 10. nóvember. *Lög um mannanöfn.*
— 757, 758, 759, 760, 761.
6. gr. — 756.
7. gr. — 756, 757.
8. gr. — 756.
9. gr. — 756, 757, 758, 761.
10. gr. — 758.
- 1915, nr. 33, 3. nóvember. *Lög um verkfall opinberra starfsmanna.*
— 670, 672, 676, 677, 678.
1. gr. — 672, 673, 678.
2. gr. — 672, 673, 677, 678.
- 1917, nr. 61, 14. nóvember. *Lög um framkvæmd eignarnáms.*
— 1007.
- 1919, nr. 41, 28. nóvember. *Lög um landamerki o. fl.*
— 17, 1140.
1. gr. — 17.
8. gr. — 17, 1140.
- 1921, nr. 55, 27. júní. *Lög um skipulag kaupúna og sjávarþorpa.*
IV. kafli — 967.
11. gr. — 1198.
12. gr. — 1190.
14. gr. — 963
16. gr. — 1191.
19. gr. — 963.
20. gr. — 963.
23. gr. — 1199.
- 1922, nr. 39, 19. júní. *Lög um lausafjárkaup.*
— 930
5. gr. — 561, 613, 615.
10. gr. — 1247.
17. gr. — 1247, 1256.
31. gr. — 1247.
37. gr. — 1247.
38. gr. — 103.
42. gr. — 1105.
51. gr. — 561.
62. gr. — 1247.
66. gr. — 192, 196.
- 1923, nr. 15, 20. júní. *Vatnalög.*
— 544, 556, 1145.
XV. kafli — 396, 552.
XVI. kafli — 552.
2. gr. — 1145
3. gr. — 1147.
4. gr. — 1142, 1145, 1147.
5. gr. — 1147.

140. gr. — 396.
144. gr. — 552.
- 1923, nr. 20, 20. júní. Lög um réttindi og skyldur hjóna.
III. kafli — 442.
18. gr. — 442.
- 1925, nr. 54, 27. júní. Lög um mannanöfn.
— 756, 757, 758, 760.
1. gr. — 757.
2. gr. — 757.
3. gr. — 756, 757, 758, 759, 760, 761.
7. gr. — 758.
- 1927, nr. 18, 31. maí. Lög um iðju og iðnað.
I. kafli — 165.
II. kafli — 165.
27. gr. — 164, 165.
- 1933, nr. 93, 19. júní. Vxillög.
— 637.
34. gr. — 644.
44. gr. — 638.
53. gr. — 412, 637, 638.
72. gr. — 638.
91. gr. — 637.
92. gr. — 637.
93. gr. — 637.
- 1933, nr. 94, 19. júní. Lög um tékka.
25. gr. — 159.
- 1936, nr. 7, 1. febrúar. Lög um samningsgerð, umboð og ógilda löggerninga.
6. gr. — 1255, 1256.
- 1936, nr. 69, 23. júní. Lög um innflutning, sölu og meðferð á skotvopnum, skotfærum, alls konar sprengjum og hlutum og efni í þau.
— 220, 361.
3. gr. — 225, 361, 362, 381.
- 1936, nr. 85, 23. júní. Lög um meðferð einkamála í héraði.
— 395.
X. kafli — 396, 398.
5. gr. — 667, 669.
36. gr. — 162, 809.
46. gr. — 1240.
69. gr. — 1011.
70. gr. — 780.
71. gr. — 896, 898, 1038.
75. gr. — 397.
81. gr. — 206, 208.
82. gr. — 1278.

- 84. gr. — 667.
- 87. gr. — 395.
- 88. gr. — 55, 395, 397, 398.
- 105. gr. — 55, 396, 398.
- 106. gr. — 396.
- 109. gr. — 396, 398.
- 110. gr. — 780.
- 111. gr. — 780.
- 113. gr. — 210.
- 114. gr. — 161, 165, 933.
- 117. gr. — 515.
- 118. gr. — 63, 428, 507, 669, 872, 1281.
- 120. gr. — 465.
- 125. gr. — 826, 830, 838, 839.
- 133. gr. — 826, 831, 832, 833, 853.
- 141. gr. — 60.
- 143. gr. — 61.
- 183. gr. — 560.
- 208. gr. — 638, 645.
- 211. gr. — 1080.
- 213. gr. — 70.
- 223. gr. — 208.

1936, nr. 105, 12. október. *Reglugerð um innflutning, sölu og meðferð á skotvopnum, skotfærum, alls konar sprengjum og hlutum og efni í þau.*

— 361.

3. gr. — 220, 225, 361, 362, 381.

7. gr. — 220, 225, 362, 381.

1937, nr. 46, 13. júní. *Lög um samvinnufélög.*

— 1259, 1260, 1267.

3. gr. — 1264, 1267, 1269, 1270.

13. gr. — 1258, 1267.

17. gr. — 1270.

19. gr. — 1267.

1938, nr. 64, 13. júní. *Lög um breyting á lögum nr. 55, 27. júní 1921, um skipulag kaþtúna og sjávarþorpa.*

4. gr. — 963.

5. gr. — 1191.

1938, nr. 80, 11. júní. *Lög um stéttarfélög og vinnudeilur.*

— 1208.

6. gr. — 592.

7. gr. — 592.

9. gr. — 470.

10. gr. — 470.

11. gr. — 468, 470, 473, 474, 475.

44. gr. — 165, 468.

47. gr. — 165, 468.

65. gr. — 468.

1940, nr. 19, 12. febrúar. *Almenn hegningarlög.*
— 718.

XVII. kafli — 483.

XVIII. kafli — 483.

XXV. kafli — 53.

XXVI. kafli — 4, 382, 483, 1171.

20. gr. — 1181, 1187.

22. gr. — 225, 356, 361, 362, 379.

29. gr. — 53.

57. gr. — 41, 42, 630, 631.

60. gr. — 1033, 1188.

71. gr. — 593, 651, 1025.

72. gr. — 864, 868, 869.

74. gr. — 35, 678, 710, 1160.

75. gr. — 41, 710.

76. gr. — 381, 869

77. gr. — 381, 864, 868, 1033, 1188.

81. gr. — 130.

82. gr. — 486.

112. gr. — 379.

139. gr. — 1189, 1195.

155. gr. — 577, 578, 867, 868, 931, 934, 935, 1033.

211. gr. — 223, 225, 356, 360, 361, 362, 379, 709, 718.

218. gr. — 35, 36, 41.

228. gr. — 44, 51, 55.

229. gr. — 44, 51, 55.

234. gr. — 44, 51, 55, 1013.

235. gr. — 1013.

236. gr. — 1013.

241. gr. — 44, 51, 54, 1013.

244. gr. — 220, 225, 360, 361, 362, 379, 859, 862, 863, 864,
866, 868, 1180, 1183, 1187.

245. gr. — 866.

248. gr. — 632, 1030, 1031, 1032, 1033.

254. gr. — 859, 862, 1180, 1183.

255. gr. — 864.

256. gr. — 220, 360, 380, 381.

259. gr. — 652, 1082, 1181, 1187.

261. gr. — 630, 632, 633.

264. gr. — 35, 44, 51, 55, 445, 710, 718, 719, 720, 1013.

1941, nr. 46, 27. júní. *Landskiptalög.*

— 697.

3. gr. — 698.
- 1942, nr. 14, 15. maí. *Lög um lækna ráð.*
2. gr. — 423.
4. gr. — 1071
- 1942, nr. 54, 4. júlí. *Jarðræktarlög.*
- VII. kafli — 875, 885.
- 1944, nr. 33, 17. júní. *Stjórnarskrá lýðveldisins Íslands.*
- 828, 832.
29. gr. — 970.
33. gr. — 657.
60. gr. — 6.
65. gr. — 4, 382, 483, 815, 1171.
67. gr. — 698, 833, 851.
- 1945, nr. 195, 22. október. *Byggingarsamþykkt fyrir Reykjavík.*
- 1229.
15. gr. — 1190.
23. gr. — 770.
- 1945, nr. 108, 31. desember. *Lög um byggingarsamþykktir fyrir sveitir og þorp, sem ekki eru löggiltir verzlunarstaðir.*
- 73, 76, 79.
11. gr. — 79.
- 1946, nr. 66, 17. júlí. *Lög um atvinnu við siglingar á íslenskum skipum.*
45. gr. — 950.
55. gr. — 1168.
- 1947, nr. 13, 22. janúar. *Reglugerð um fyrirtæki, er starfa að loftflutningum.*
1. gr. — 802.
- 1947, nr. 61, 31. maí. *Lög um váttryggingarfélag fyrir fiskiskip.*
11. gr. — 539.
13. gr. — 539.
- 1947, nr. 87, 5. júní. *Lög um afstöðu foreldra til óskilgetinna barna.*
3. gr. — 1080.
18. gr. — 1080.
- 1947, nr. 95, 5. júní. *Lög um lögræði.*
39. gr. — 413, 513.
- 1948, nr. 14, 8. marz. *Lög um ákvörðun fésekta.*
- 361.
- 1948, nr. 26, 1. apríl. *Lög um breyting á lögum nr. 108 frá 1945, um byggingarsamþykktir fyrir sveitir og þorp, sem ekki eru löggiltir verzlunarstaðir.*
- 73, 76, 79.
- 1948, nr. 37, 1. apríl. *Lög um brunavarnir og brunamál.*
40. gr. — 1276.
- 1948, nr. 40, 5. apríl. *Lög um kauprétt á jörðum.*
3. gr. — 747, 754.

- 1948, nr. 97, 18. ágúst. Auglýsing um fyrirmynd að byggingarsamþykktum. Fylgiskjal, 7. gr. — 1272.
- 1948, nr. 100, 29. desember. Lög um dýrtíðarráðstafanir vegna atvinnuveganna.
— 461.
- 1949, nr. 18, 22. marz. Lög um kyrrsetningu og lögbann.
12. gr. — 544, 556, 557, 558.
20. gr. — 601, 603.
25. gr. — 601.
26. gr. — 701.
27. gr. — 544, 558.
- 1949, nr. 46, 25. maí. Lög um iðnfræðslu.
17. gr. — 482.
23. gr. — 481.
- 1949, nr. 57, 25. maí. Lög um nauðungaruppboð.
— 513.
1. gr. — 413.
4. gr. — 617, 746.
- 1950, nr. 46, 22. maí. Lög um breyting á lögum nr. 85, 23. júní 1936, um meðferð einkamála í héraði.
1. gr. — 667, 669.
- 1950, nr. 189, 7. september. Byggingarsamþykkt fyrir Eyjafjarðarsýslu.
— 73, 76, 79.
18. gr. — 79.
- 1951, nr. 8, 5. febrúar. Ábúðarlög.
— 753.
- 1951, nr. 27, 5. marz. Lög um meðferð opinberra mála.
— 132, 377, 378.
108. gr. — 378.
- 1952, nr. 23, 1. febrúar. Lög um öryggisráðstafanir á vinnustöðum.
26. gr. — 500, 1000.
- 1952, nr. 130, 12. júní. Reglugerð um iðnfræðslu.
10. gr. — 481.
30. gr. — 479.
- 1953, nr. 11, 20. janúar. Reglur um eftirlit með skipum og öryggi þeirra.
31. gr. — 921, 922.
- 1954, nr. 11, 9. febrúar. Auglýsing um fullgildingu Evrópuráðssamnings um verndun mannréttinda og mannfrelsis.
— 132.
- 1954, nr. 20, 8. marz. Lög um váttryggingarsamninga.
21. gr. — 542
25. gr. — 120, 125, 126, 720, 895, 896, 901, 903.
- 1954, nr. 38, 14. apríl. Lög um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins.
— 677.
- 1954, nr. 58, 24. apríl. Áfengislög.

24. gr. — 487.
25. gr. — 940.
45. gr. — 486.
- 1954, nr. 71, 24. apríl. *Lög um happdrætti Dvalarheimilis aldraðra sjó-
manna.*
— 461.
- 1955, nr. 22, 3. maí. *Lög um breytingar á almennum hegningarlögum nr.
19 frá 12. febr. 1940.*
4. gr. — 41, 42, 630, 631.
7. gr. — 1033, 1188.
- 1956, nr. 20, 1. marz. *Lög um breyting á almennum hegningarlögum nr.
19, 12. febr. 1940.*
— 652, 1082, 1181, 1187.
- 1956, nr. 57, 10. apríl. *Lög um prentrétt.*
22. gr. — 1013.
- 1957, nr. 8, 16. febrúar. *Lög um breyting á lögum nr. 16, 26. febrúar 1943,
um orlof.*
3. gr. — 170.
- 1957, nr. 53, 5. júní. *Lög um lax og silungsveiði.*
— 1145.
4. gr. — 1142.
5. gr. — 1142.
6. gr. — 1142.
7. gr. — 1142.
8. gr. — 1142, 1146, 1147.
- 1958, nr. 34, 14. marz. *Hafnarreglugerð fyrir Hrísey.*
— 1047, 1056.
- 1958, nr. 16, 9. apríl. *Lög um rétt verkafólks til uppsagnarfrests frá
störfum og um rétt þess og fastra starfsmanna til launa vegna
sjúkdóms- og slysaforfalla.*
— 648.
- 1958, nr. 26, 2. maí. *Umferðarlög.*
25. gr. — 487.
73. gr. — 669.
76. gr. — 669.
80. gr. — 487.
- 1958, nr. 87, 29. ágúst. *Reglugerð um viðauka við reglugerð nr. 70, 30. júní
1958, um fiskveiðilandhelgi Íslands.*
— 683, 1175, 1233, 1284.
- 1959, nr. 19, 24. apríl. *Lög um sameign fjölbýlishúsa.*
— 1105.
- 1959, nr. 61, 24. marz. *Reglugerð um umferðarmerki og notkun þeirra.
Fylgiskjal B — 32.*
- 1959, nr. 52, 14. ágúst. *Lög um kosningar til Alþingis.*
1. gr. — 657.

- 15. gr. — 657, 660.
- 20. gr. — 660.
- 24. gr. — 660.
- 1960, nr. 10, 22. marz. *Lög um söluskatt.*
 - 3. gr. — 203, 204.
 - 4. gr. — 200, 457, 458.
 - 5. gr. — 459.
 - 7. gr. — 455, 456, 457, 458, 462.
 - 13. gr. — 200, 205, 461.
 - 14. gr. — 205, 461.
- 1960, nr. 15, 31. marz. *Reglugerð um söluskatt.*
 - 7. gr. — 457.
 - 10. gr. — 457, 458, 462.
- 1960, nr. 93, 22. apríl. *Reglugerð um iðnfræðslu.*
 - 479.
- 1960, nr. 35, 30. maí. *Lög um lögheimili.*
 - 658.
 - 2. gr. — 655, 658.
 - 10. gr. — 655, 656, 657, 658.
- 1960, nr. 54, 14. júní. *Lög um verðlagsmál.*
 - 648.
 - 5. gr. — 1022.
- 1960, nr. 58, 28. júní. *Lög um bann við okri, dráttarvexti o. fl.*
 - 3. gr. — 462.
- 1961, nr. 19, 23. janúar. *Reglugerð fyrir Austur-Húnavatnssýslu um fjallskil og fleira.*
 - 118.
 - 45. gr. — 117.
- 1961, nr. 3, 11. marz. *Reglugerð um fiskveiðilandhelgi Íslands.*
 - 683, 1175, 1233, 1284.
 - 1. gr. — 682, 683, 971, 983, 1161, 1174, 1233, 1284, 1286.
 - 7. gr. — 683, 1175, 1233, 1284, 1286.
- 1961, nr. 4, 11. marz. *Reglugerð um breyting á reglugerð nr. 87, 29. ágúst 1958, um viðauka við reglugerð nr. 70, 30. júní 1958, um fiskveiðilandhelgi Íslands.*
 - 683, 1175, 1284.
- 1961, nr. 4, 11. marz. *Auglýsing um samkomulag um lausn fiskveiðideilunnar við Breti.*
 - 683, 1175, 1233, 1284.
- 1961, nr. 10, 29. marz. *Lög um Seðlabanka Íslands.*
 - 13. gr. — 462.
- 1961, nr. 12, 29. marz. *Lög um Útvegsbanka Íslands.*
 - 21. gr. — 603, 604, 605.
- 1961, nr. 36, 29. marz. *Ábúðarlög.*
 - 753.

7. gr. — 754.

1961, nr. 82, 21. ágúst. *Lög um meðferð opinberra mála.*

— 132, 377.

XXI. kafli — 816.

3. gr. — 719.

5. gr. — 356, 362.

60. gr. — 666.

67. gr. — 4, 382, 483, 485, 815, 1171.

73. gr. — 129.

74. gr. — 127, 129.

75. gr. — 483, 814, 815.

77. gr. — 490.

108. gr. — 223, 378.

109. gr. — 223, 378.

112. gr. — 129, 131.

118. gr. — 936, 1174, 1283.

125. gr. — 1083.

140. gr. — 1160.

141. gr. — 678.

145. gr. — 719, 933.

171. gr. — 127.

172. gr. — 3, 382, 383, 483, 814, 1170.

1962, nr. 54, 27. apríl. *Lög um þjóðskrá og almannaskráningu.*

— 756.

1962, nr. 55, 28. apríl. *Lög um kjarasamninga opinberra starfsmanna.*

— 677.

1962, nr. 57, 18. apríl. *Lög um Hæstarétt Íslands.*

13. gr. — 175, 383.

16. gr. — 424.

20. gr. — 6, 119, 424.

21. gr. — 43, 175, 385, 463, 601, 659, 667, 808, 817, 943,
1237.

22. gr. — 818.

36. gr. — 209, 430, 606, 746, 894, 908, 1004.

39. gr. — 870.

45. gr. — 426, 477, 506, 1278.

53. gr. — 6.

58. gr. — 465, 560.

59. gr. — 16, 18.

1963, nr. 7, 29. apríl. *Lög um tollskrá o. fl.*

34. gr. — 200.

1963, nr. 64, 17. ágúst. *Bráðabirgðalög um lausn kjaradeilu verkfræðinga.*

— 86, 90, 726, 736.

1963, nr. 66, 31. desember. *Siglingalög.*

— 900, 905.

- 8. gr. — 895, 903, 1037.
- 39. gr. — 908, 922.
- 200. gr. — 898, 900, 901, 905.
- 1963, nr. 67, 31. desember. *Sjómannalög.*
 - 13. gr. — 432, 434, 1167, 1169.
 - 34. gr. — 1170.
 - 45. gr. — 920.
- 1964, nr. 29, 11. marz. *Reglugerð um breyting á reglugerð nr. 4, 11. marz 1961, um breyting á reglugerð nr. 87, 29. ágúst 1958, um viðauka við reglugerð nr. 70, 30. júní 1958, um fiskveiðilandhelgi Íslands.*
 - 683, 1175, 1233, 1284.
- 1964, nr. 19, 21. maí. *Skipulagslög.*
 - 967.
 - V. kafli — 963.
 - VII. kafli — 967.
 - 6. gr. — 1272.
 - 26. gr. — 1005.
 - 27. gr. — 1005.
 - 28. gr. — 1005, 1007.
 - 29. gr. — 959, 964, 965, 966, 1007.
- 1964, nr. 34, 21. maí. *Lög um loftferðir.*
 - 802, 806.
 - IX. kafli — 802, 803.
 - 82. gr. — 786, 802, 803.
 - 97. gr. — 786, 788.
 - 113. gr. — 786, 788, 789, 802, 803.
 - 116. gr. — 786, 788, 803.
 - 117. gr. — 802, 803.
 - 118. gr. — 806, 807.
 - 141. gr. — 791.
- 1964, nr. 47, 23. maí. *Lög um lausn kjaradeilu verkfræðinga.*
 - 735.
- 1964, nr. 55, 17. júlí. *Lög um tekjuskatt og eignarskatt.*
 - 41. gr. — 461.
- 1964, nr. 63, 14. desember. *Lög um verðtryggingu launa.*
 - 733.
- 1964, nr. 69, 28. desember. *Lög um breyting á almennum hegningarlögum, nr. 19, 12. febrúar 1940.*
 - 360.
 - 1. gr. — 220, 380, 381.
- 1965, nr. 42, 12. maí. *Hjúkrunarlög.*
 - 5. gr. — 940.
- 1965, nr. 59, 20. maí. *Lög um Landsvirkjun.*
 - 1. gr. — 671, 672, 676.

8. gr. — 671, 676.
9. gr. — 670, 671, 672, 674, 677.
- 1965, nr. 60, 20. maí. Lög um Laxárvirkjun.
— 392, 549, 823, 831, 835, 844, 852.
4. gr. — 387, 390, 391, 545, 547, 548, 819, 822, 844.
5. gr. — 388, 390, 391, 545, 547, 548, 819, 822.
- 1965, nr. 90, 7. október. Lög um tekjuskatt og eignarskatt.
7. gr. — 522, 523, 524.
36. gr. — 384.
50. gr. — 384.
- 1966, nr. 28, 8. febrúar. Auglýsing um stöðumæla í Reykjavík.
— 128.
- 1966, nr. 29, 28. apríl. Lög um breyting á lögum nr. 82, 21. ágúst 1961, um meðferð opinberra mála.
— 129.
1. gr. — 131.
- 1966, nr. 68, 11. maí. Lög um iðnfræðslu.
38. gr. — 447, 478.
- 1966, nr. 72, 13. maí. Lög um atvinnuréttindi vélstjóra á íslenskum skipum.
17. gr. — 434, 1168, 1169.
- 1966, nr. 115, 14. júní. Reglugerð fyrir Landsvirkjun.
8. gr. — 671, 672, 674.
9. gr. — 671, 672.
- 1966, nr. 185, 29. ágúst. Reglur um stöðumæla í Reykjavík.
— 129.
6. gr. — 128.
- 1967, nr. 58, 29. apríl. Orkulög.
2. gr. — 828.
6. gr. — 826.
8. gr. — 826, 830, 833, 834, 839.
- 1967, nr. 62, 18. maí. Lög um bann gegn veiðum með botnvörpu og flotvörpu.
— 982, 1155, 1159, 1160, 1162, 1283.
1. gr. — 682, 971, 983, 985, 1161, 1174, 1233, 1284, 1286.
2. gr. — 985.
4. gr. — 683, 971, 984, 985, 1161, 1175, 1233, 1284.
5. gr. — 683, 971, 984, 1161, 1175, 1233, 1284, 1286, 1287.
6. gr. — 682.
7. gr. — 971, 984, 1161, 1284.
8. gr. — 971, 984, 1161, 1284.
- 1967, nr. 104, 30. júní. Auglýsing um staðfestingu félagsmálaráðuneytisins á byggingarsamþykktum. (Sbr. auglýsingu nr. 23, 14. febrúar 1967, um fyrirmynd að byggingasamþykkt fyrir skipulagsskylda staði utan Reykjavíkur).
1. 8. 6. — 1273.

4. 3. 4. — 1273.
1968, nr. 25, 23. apríl. Lög um breyting á víxillögum, nr. 93 frá 19. júní 1933.
— 637.
1. gr. — 637, 638.
2. gr. — 637, 638.
1968, nr. 40, 23. apríl. Umferðarlög.
25. gr. — 105, 487, 594, 652, 662, 937, 940, 942, 1025, 1026, 1028, 1082.
27. gr. — 105.
65. gr. — 129.
67. gr. — 1113, 1115, 1237, 1238, 1240.
68. gr. — 1237, 1238, 1240.
69. gr. — 1113, 1115, 1237.
70. gr. — 1237.
73. gr. — 669.
74. gr. — 1237, 1238, 1240.
76. gr. — 669.
80. gr. — 105, 129, 487, 594, 596, 652, 662, 666, 937, 942, 1026, 1028, 1082.
81. gr. — 105, 107, 487, 594, 596, 652, 662, 666, 815, 817, 938, 942, 1025, 1026, 1028, 1082.
1968, nr. 41, 2. maí. Lög um verzlunarátvinnu.
1. gr. — 1022.
1968, nr. 48, 30. apríl. Lög um breyting á lögum um kosningar til Alþingis, nr. 52, 14. ágúst 1959.
— 657.
1968, nr. 52, 2. maí. Lög um atvinnuréttindi skipstjórnarmanna á íslensk-um skipum.
21. gr. — 950.
1968, nr. 63, 31. maí. Lög um tollskrá o. fl.
34. gr. — 200.
1968, nr. 74, 12. nóvember. Lög um ráðstafanir vegna ákvörðunar Seðla-banka Íslands um nýtt gengi íslenskrar krónu.
— 1022.
2. gr. — 1022.
1969, nr. 2, 24. febrúar. Auglýsing um aðild að Norðurlandasamningi um almannaskráningu.
— 656.
1969, nr. 3, 26. febrúar. Lög um tollskrá o. fl.
34. gr. — 200.
1969, nr. 21, 10. maí. Lög um breyting á lögum nr. 62, 18. maí 1967, um bann gegn veiðum með botnvörpu og flotvörpu.
— 682, 982, 985, 1159, 1160, 1174, 1233, 1283, 1284, 1286, 1287.
1. gr. — 1155, 1157, 1159, 1162, 1233.
2. gr. — 683, 971, 983, 1157, 1161, 1174, 1283, 1284, 1286.

1969, nr. 82, 2. júlí. Áfengislög.

24. gr. — 105, 107, 594, 596, 652, 662, 667, 938, 942, 1025.
1026, 1028, 1082.

25. gr. — 940.

45. gr. — 105, 486, 594, 596, 652, 662, 938, 942, 1026, 1028,
1082.

1969, nr. 178, 22. september. Auglýsing um almannaskráningu við flutninga milli Íslands og annarra Norðurlanda.

— 656, 658.

10. gr. — 656.

1970, nr. 18, 3. apríl. Lög um eftirlaun til aldraðra félaga í stéttarfélögum.

2. gr. — 648.

4. gr. — 648.

6. gr. — 648.

1970, nr. 76, 25. júní. Lög um lax- og silungsveiði.

4. gr. — 1138.

5. gr. — 1138.

8. gr. — 1138.

94. gr. — 1138.

1971, nr. 23, 9. febrúar. Reglugerð um sérstök veiðisvæði fyrir línu og net fyrir Suðvesturlandi.

— 1154, 1159, 1160.

1. gr. — 971, 983, 985, 1154, 1155, 1157, 1158, 1161, 1163,

2. gr. — 971, 984, 1161.

1971, 10. febrúar. Dreifibréf dómsmálaráðuneytisins til sveitarstjórna um samning kjörskrárstofna 1971.

— 657.

IV. EFNISKRÁ TIL YFIRLITS.

Bls.

Aðfarargerðir. Sjá fjárnám, kyrrsetning, lögbann, lögtak, innsetningargerðir, útburðargerðir.	
Aðgerðarleysi. Sjá tómlæti.	
Aðilasamlag. Sjá aðild.	
Aðild. Aðilaskipti. Fyrirsvar	5, 18, 23, 71, 133, 385, 411, 454, 506, 508, 600, 606, 703, 744, 781, 894, 927, 1090, 1095, 1137, 1189, 1200, 1210, 1236
Aðildareidur	64
Aðstoð. Sjá björgun.	
Aðstöðugjald. Sjá skattar.	
Afnotaréttur. Sjá og ábúð, erfðafesta, ítak, leiga.	596, 873
Afréttir. Sjá eignaréttur.	
Afsagnargerðir.	635
Arkitektar	1210
Atvinnulöggjöf.	
Atvinnuréttindi. Sjá og refsingar, réttindasvipting	1164
Ábúð.	
Ábyrgð.	
Ábyrgð á verkum annarra. Sjá skaðabætur.	
Áfengi.	
Áfengislög	104, 485, 593, 650, 661, 936, 1025, 1081
Áfrýjun:	
1. Áfrýjunarleyfi:	
a. Áfrýjunarfrestur liðinn	5, 23, 62, 64, 98, 102, 175, 179, 399, 424, 454, 579, 755, 870, 950, 1012, 1057, 1084, 1090, 1137, 1148, 1189, 1210, 1257, 1271
b. Áfrýjunarfjárhæð nær eigi kr. 5.000,00	424
c. Áfrýjunarfrestur liðinn. Áfrýjunarleyfis eigi aflað	119, 424, 617
2. Máli gagnáfrýjað	71, 84, 119, 179, 399, 411, 424, 476, 491, 688, 703, 722, 762, 781, 870, 957, 986, 1137, 1189, 1210, 1257
3. Ný gögn lögð fyrir Hæstarétt:	
a. Einkamál	62, 64, 179, 424, 430, 435, 579, 606, 688, 755, 781, 950, 986, 1034, 1189, 1200, 1242
b. Opinber mál	33, 217, 630, 650, 679, 931, 968, 980, 1154, 1172, 1231, 1281
4. Máli, sem fallið hafði niður eða verið vísað frá Hæstarétti, áfrýjað að nýju með heimild í 36. gr. laga nr. 57/1962	23, 209, 430, 606, 894, 907, 1004

5. Nýjar kröfur og málsástæður fyrir Hæstarétti. Sjá málflutningur.	
6. Ýmis atriði	5, 175, 543, 686, 703, 755, 781, 870, 894, 1078, 1210, 1278
Áfrýjunarfrestur. Sjá áfrýjun.	
Áfrýjunarleyfi. Sjá áfrýjun.	
Áhætta á söluhlut. Sjá kaup og sala.	
Ákæra	936, 1172, 1281
Álitsgerðir. Sjá mat og skoðun.	
Árekstur skipa. Sjá skaðabætur.	
Barnsfaðernismál	64, 1078
Bifreiðir og bifhjól:	
A. Einkamál.	23, 1107, 1236
B. Opinber mál	104, 485, 593, 650, 661, 815, 936, 1025, 1081, 1179
Birting laga og stjórnvaldaerinda	
Björgun.	
Blóðrannsókn:	
1. Blóðflokkar	64
2. Vinandamagn í blóði	104, 593, 650, 661, 815, 936, 1025, 1081
Botnsréttur. Sjá eignarréttur.	
Botnvörpuveiðar. Sjá fiskveiðabrot.	
Bráðabirgðaökuleyfisvipting. Sjá réttindasvipting.	
Brot í opinberu starfi.	
Brot gegn valdstjórninni.	
Búfjármörk	108
Byggingameistarar	1200
Byggingarkostnaður	179
Börn.	
Dánarbætur	703, 781
Dómarar. Sjá og dómstólar, réttarfarsvitur, sératkvæði:	
1. Dómari greiðir sératkvæði:	
a. Hæstiréttur	5, 33, 84, 133, 217, 600, 635, 670, 679, 744, 755, 781, 894, 957, 1004, 1154, 1236, 1242
b. Héraðsdómur	217, 722, 1164
2. Dómenda ekki getið í héraðsdómi	84, 104, 160, 399, 419, 476, 483, 535, 650, 661, 679, 1025, 1081
3. Vanhæfi dómara.	160, 808, 923
Dómkröfur. Sjá og málflutningur	385, 894, 1004
Dómsrannsókn	127
Dómstólar. Sjá og dómarar, dómsrannsókn, varnarþing:	
1. Einstakir dómstólar:	
a. Aukadómþing	108, 209, 385, 525, 579, 688, 808, 817, 923, 986
b. Bæjarþing	18, 23, 43, 56, 62, 64, 71, 84, 98, 133, 146, 160, 179, 200, 399, 424, 435, 454, 463, 467, 476, 491, 606, 624, 635, 646, 654, 659, 677, 703, 722, 755, 762, 781, 870, 887, 927, 943, 957, 974, 1004, 1012, 1058, 1078, 1084, 1090, 1095,

	Bls.
1107, 1117, 1148, 1189, 1200, 1236, 1271,	1278
c. Sjó- og verzlunardómur 5, 102, 119, 166, 430, 506, 525, 560	
894, 907, 950, 1034, 1164, 1242,	1257
d. Landamerkjadómur	1137
e. Fógetaréttur 1, 209, 407, 424, 521, 543, 560, 596, 601, 688,	873
f. Skiptaréttur	175, 206, 419
g. Uppboðsréttur	411, 508, 617, 744
h. Sakadómur 3, 33, 104, 127, 217, 382, 383, 483, 485, 576, 593,	
630, 650, 661, 670, 679, 814, 858, 865, 931, 936, 968, 980,	
1025, 1029, 1081, 1154, 1170, 1172, 1179, 1231,	1281
2. Varadómari dæmir í máli fyrir Hæstarétti 23, 108, 175, 383,	
385, 399, 411, 419, 423, 435, 454, 463, 467, 476, 485, 543, 606,	
661, 670, 688, 781, 808, 814, 817, 894, 950, 1034, 1057, 1164,	1210
3. Setudómari dæmir mál í héraði 71, 108, 385, 467, 543, 610, 817,	
873,	927
4. Samdómendur sitja í dómi. (Sjá einnig sjó- og verzlunardómur):	
a. Bæjarþing og aukadómsþing 18, 43, 71, 84, 108, 133, 146,	
179, 200, 399, 491, 525, 606, 688, 722, 762, 781, 887, 927,	
943, 957, 974, 986, 1004, 1012, 1057, 1090, 1095, 1148, 1189,	1210
b. Fógetaréttur	543
c. Sakadómur	217, 679, 968, 980, 1154, 1172, 1231, 1281
5. Ýmis atriði	1, 127, 160, 206, 407, 419, 467, 1271
Dómsýsla. Sjá dómstólar, réttarfarsvítur.	
Dráttarvélur.	
Dæmt sakarefni. Sjá dómkröfur.	
Eiður. Sjá aðildareiður, barnsfaðernismál.	
Eignardómsmál.	
Eignarnám.	
Eignarréttarfyrrvari.	
Eignarréttur. Sjá og sameign.	108, 1137
Eignaumsýsla	1117
Eignaupptaka	679, 968, 980, 1172, 1231, 1281
Eindögun skuldar	525
Embættismenn.	
Endurgreiðsla. Sjá og endurkrafa, váttrygging.	454
Endurheimta.	
Endurkrafa. Sjá og váttrygging.	119, 894
Endurrit skjala.	
Endurupptaka máls:	
A. Endurupptaka dómtekings máls.	
B. Endurupptaka dæmds máls.	16
Erfðaábúð. Sjá ábúð.	
Erfðafesta	873
Erfðaskrá.	
Fangelsi. Sjá refsingar.	

Farbann.

Farmgjald. Sjá flutningssamingar.

Farmsamningar. Sjá flutningssamningar.

Fasteignasala

Fasteignaskattar. Sjá skattar.

Fasteignir. Sjá og kaup og sala 179, 399, 525, 744, 762, 873, 887, 957,
1004, 1090, 1095, 1137, 1189

Ferðabann.

Fébótaábyrgð í opinberri sýslan. Sjá skaðabætur.

Félagsdómur. Sjá og dómstólar 467

Félög. Sjá hlutafélög, samvinnufélög.

Firma.

Fiskveiðabrot 679, 968, 980, 1154, 1172, 1231, 1281

Fiskverzlun. Sjá umsýsla.

Fjárdráttur.

Fjárnám 209, 407, 424, 560, 870, 1242

Fjársvik 1029

Fjölbýlishús.

Flugslys 781

Flutningssamningar.

Fógetagerðir. Sjá fjárnám, innsetningargerðir, kyrrsetning, lögbann
lögtak, útburðargerðir.

Framkrafa. Sjá endurkrafa.

Framsal réttinda 688

Frávisun:

A. Einkamál:

1. Frá héraðsdómi 43, 200, 206, 209, 385, 606, 659, 667, 762,
894, 943, 1236, 1271, 1278

2. Frá Hæstarétti 119, 175, 424, 600, 617, 703, 744, 755, 817, 1078

B. Opinber mál:

1. Frá héraðsdómi 630, 931

2. Frá Hæstarétti

Frelsisvipting. Sjá og gæzluvarðhald, handtaka.

Frestir.

Fyrning:

A. Fyrning kröfuréttinda. 606, 1210

B. Fyrning sakar. 485

Gagnaöflun. Sjá og áfrýjun 423, 463

Gallar. Sjá kaup og sala, skaðabætur, verksamningar.

Geðrannsókn. 217, 483, 814

Geðsjúkrahús.

Gengi.

Gerðardómur 476

Gjafsókn 5, 23, 64, 108, 435, 476, 703, 762, 781, 986, 1057, 1137,
1210, 1236

	Bls.
Gjaldprot	133
Greiðsla	424, 579, 624, 1278
Greiðsla fyrir akstur. Sjá greiðsla, kjarasamningar.	
Greiðsludráttur. Sjá eindögun skuldar, skaðabætur.	
Gripdeild	865
Gæzluvarðhald.	3, 217, 382, 483, 814, 1170, 1179
Hafnarmannvirki, tjón. Sjá skaðabætur.	
Hafning máls. Sjá og útvíst.	411
Handtaka.	
Hefð	108, 1137
Heimvísun:	
A. Einkamál.	160, 209, 411, 1278
B. Opinber mál.	
Hjónaband. Sjá hjúskapur.	
Hjónaskilnaður. Sjá hjúskapur, skiptamál.	
Hjónavígsla. Sjá hjúskapur.	
Hjúskapur:	
A. Stofnun hjúskapar.	
B. Fjármál hjóna og skuldaábyrgð.	
C. Hjónaskilnaður og búskipti	419, 424
Hlutafélög.	
Hlutdeild	217
Húftrygging. Sjá vátrygging.	
Húsaleiga. Sjá leiga.	
Húsleit	217
Hylming	858, 1179
Höfundaréttur.	
Iðnaður.	
Iðnnámssamningar	476
Innheimtulaun	525, 1029
Innsetningargerðir.	
Ítak. Sjá fasteignir.	
Ítrekun	593, 650, 661, 679, 858, 865, 1025, 1081
Kaup og sala:	
A. Fasteignir	179, 525, 762, 887, 1090, 1095
B. Lausafé	98, 102, 506, 560, 974, 1242, 1278
Kaupsamningar. Sjá kaup og sala.	
Kaupgjaldsmál. Sjá vinnusamningar, vinnulaun.	
Kjarasamningar	166, 579, 610, 646, 950, 1200
Kjörskrá. Sjá kosningarréttur.	
Kosningalög	659
Kosningarréttur	654
Kvittun. Sjá greiðsla.	
Kvörtun. Sjá tómlæti.	
Kyrrsetning	600, 1117

Kærumál:

A. Einkamál:

1. Kæruheimild og kærufrestur	175,	817
2. Öflun sakargagna		463
3. Frávísun frá héraðsdómi 43, 200, 206, 385, 659, 667, 943,		1236
4. Vanhæfi dómara		808, 923
5. Ýmis kæruatriði	56,	600

B. Opinber mál:

1. Gæzluvarðhald	3, 382, 483, 814,	1170
2. Ýmis kæruatriði	127, 383,	815

Kærumálskostnaður		385
-------------------------	--	-----

Landamerki		1137
------------------	--	------

Landhelgisbrot. Sjá fiskveiðabrot.

Landsskipti.

Landvist.

Launaskattur. Sjá skattar.

Lausafjárkaup. Sjá kaup og sala.

Lax- og silungsveiði. Sjá veiðiréttur.

Leiga. Sjá og ábúð, erfðafesta:

A. Fasteignir	688, 957,	1004
---------------------	-----------	------

B. Lausafé.

Lífeyrir.

Líkamsárás		33
------------------	--	----

Líkamsáverkar. Sjá líkamsárás.

Lofthör. Sjá flugslys.

Lóðarleiga. Sjá leiga.

Lóðarsamningar. Sjá lóðarleiga.

Læknar:

1. Ábyrgð á læknisverkum.		1057
2. Ýmis atriði 5, 33, 64, 104, 217, 491, 593, 650, 661, 815, 936,		
	1025, 1057, 1107,	1179

Læknaráð	217, 423,	1057
----------------	-----------	------

Lög. Lögskýring 175, 200, 206, 217, 454, 467, 521, 654, 667, 670, 755,		
	980, 1154, 1236,	1281

Lögbann	543,	688
---------------	------	-----

Lögbannstrygging. Sjá lögbann.

Löggæzlumenn.

Löghald. Sjá kyrrsetning.

Lögheimili		654
------------------	--	-----

Lögjöfnun		206
-----------------	--	-----

Lögmenn	33, 703,	1189
---------------	----------	------

Lögræði.

Lögsaga.

Lögtak	1,	521
--------------	----	-----

Lögeð.

	Bls.
Manndráp	217
Mat og skoðun:	
1. Áverkar og heilsutjón	33, 217, 491, 1107
2. Blóðrannsókn ...	64, 104, 593, 650, 661, 815, 936, 1025, 1081, 1179
3. Geðrannsókn	217
4. Fiskveiðabrot	679, 968, 980, 1154, 1172, 1231, 1281
5. Tryggingastærðfræðingur áætlar örorkutjón o. fl.	491, 703, 781, 986
6. Örorkumat læknis	491, 986, 1057
7. Ýmsar mats- og skoðunargerðir	5, 64, 71, 108, 119, 179, 217, 399, 413, 525, 535, 560, 688, 762, 781, 814, 887, 986, 1034, 1090, 1095, 1148, 1189, 1210
Matsmenn, þóknun.	56
Málflutningur. Sjá og gagnaöflun	209, 385, 424, 467, 476, 506, 560, 686, 762, 894, 1004, 1278
Málflytjendur. Sjá lögmenn.	
Málshöfðunarfrestur	200
Málskostnaður. Sjá og innheimtulaun, kærumálskostnaður:	
A. Einkamál ...	1, 62, 64, 102, 175, 399, 686, 755, 870, 887, 907
B. Opinber mál	217, 593, 650, 1025, 1029
Málskostnaðartrygging	559
Málsskot. Sjá áfrýjun, kæra.	
Málsvarnarlaun. Sjá málskostnaður, lögmenn.	
Meðalganga. Sjá aðild.	
Meðlag. Sjá börn.	
Meðsök. Sjá skaðabætur.	
Meiðyrði. Sjá ærumeiðingar.	
Miskabætur. Sjá og skaðabætur.	435, 467, 703
Nafnréttur	755
Nauðungaruppboð. Sjá uppboð.	
Nágrenni	1189
Niðurfelling máls. Sjá hafning máls. Útivist.	
Nytjastuldur	650, 1081, 1179
Opinberir starfsmenn	670
Orlofsheimilisgjald	646
Ómaksbætur	178, 467, 634, 856, 857, 1241
Ómerking:	
A. Einkamál	160, 209, 411, 606, 894, 1012, 1271, 1278
B. Opinber mál.	
Ómerking ummæla. Sjá lögmenn, réttarfarsvítur, ærumeiðingar	1012, 1189
Óréttmætir verzlunarhættir.	
Prentréttur.	
Prestar. Sjá embættismenn.	
Rangur framburður.	

Refsingar:

1. Einstök refsiverð verk 33, 104, 217, 485, 576, 630, 650, 661, 670, 679, 858, 865, 931, 936, 968, 980, 1025, 1029, 1081, 1172, 1179, 1231, 1281
2. Ákvörðun refsingar 381, 593, 651, 670, 858, 865, 1025, 1029, 1179
3. Einstakar refsitegundir og önnur viðurlög:
 - a. Fjársekt dæmd án vararefsingar 980, 1281
 - b. Fjársekt dæmd og varðhald sem vararefsing 485, 936, 968, 1172, 1231, 1281
 - c. Varðhald dæmt 104, 650, 661, 1025, 1081
 - d. Varðhald dæmt ásamt fjársekt 679
 - e. Fangelsi dæmt 217, 576, 858, 865, 931, 1029, 1179
 - f. Skilorðsbundin refsing dæmd.
 - g. Skilorðsbundin frestun refsíakvörðunar 33, 630
 - h. Áfall dæmt, en refsing felld niður 670
 - i. Upptaka eigna dæmd 679, 968, 980, 1172, 1231, 1281
 - j. Svipting ökuleyfis dæmd 104, 485, 661, 1025, 1081
 - k. Ummæli dæmd ómerk 1012

Réttarfar. Sjá einstök atriðisorð.

Réttarfarsvitur 160, 491, 762, 936, 1117

Réttargæzla 133, 491, 686, 688, 744, 894, 907, 1034, 1095, 1107

Réttindasvipting:

1. Ökuleyfi 104, 485, 593, 650, 661, 936, 1025, 1081

Riftun 762

Ritfrelsi.

Ríkisstarfsmenn. Sjá opinberir starfsmenn.

Sakarefni skipt.

Sakarkostnaður. Sjá málskostnaður.

Sakaruppgjöf.

Samaðild. Sjá aðild.

Sameign 508

Samningar. Sjá og kaup og sala, leiga, skaðabætur, vinnusamningar.

18, 146, 179, 579, 596, 688, 722, 873, 1242

Samvinnufélög 1257

Sáttir 407, 667

Sératkvæði:

- A. Hæstiréttur 5, 33, 84, 133, 217, 600, 635, 670, 679, 744, 755

781, 894, 957, 1004, 1154, 1236, 1242

- B. Héraðsdómur 217, 722, 1164

Sjóferðaskýrslur 907

Sjómannalög. Sjómenn 166, 430, 610, 950, 1164

Sjó- og verzlunardómur 5, 102, 119, 166, 430, 506, 535, 560, 610,

894, 907, 950, 1034, 1164, 1242, 1257, 1278

Sjóveð 430

Sjúkrasjóðsgjald 646

Skaðabætur:

A. Vegna vanefnda á samningum	146, 430, 435, 467, 525, 560, 624, 762, 887, 957, 974, 1004, 1090, 1095, 1148, 1210
B. Utan samninga:	
1. Tjón af árekstri skipa o. fl.	894, 1034
2. Tjón af bifreiðum	1107, 1236
3. Flugslys	781
4. Vinnuslys	5, 491, 907, 986
5. Líkamsárás. Manndráp.	33, 703
6. Tjón vegna auðgunarbrota o. fl.	576, 630, 858, 931, 1029, 1179
7. Ýmsar skaðabætur	119, 146, 399, 755, 1057, 1189
C. Fébótaábyrgð í opinberri sýslan	71
Skattalöggjöf. Sjá einnig skattar	383
Skattar:	
1. Aðstöðugjald.	
2. Fasteignaskattur.	
3. Launaskattur.	
4. Söluskattur	200, 454
5. Tekju- og eignarskattur	521
6. Útsvar.	
Skattsvik.	
Skilorðsbundnir refsidómar	33, 630, 1029
Skiprúmssamningar. Sjá vinnusamningar.	
Skiptamál. Skipti.	206, 419, 424
Skipulagslög	957, 1189
Skirlífisbrot.	
Skjalafals	576, 865, 931
Skólar.	
Skuldamál	18, 98, 102, 506, 606, 927, 1278
Stefnur. Stef nubirting.	
Stjórnarskráin.	
Stjórnsýsla.	
Söluskattur. Sjá skattar.	
Sönnun	108, 217, 430, 485, 606, 781, 936, 1107, 1137
Tekjuskattur. Sjá skattar.	
Tékkar. Tékkamisferli.	146, 576, 630, 1029
Tilraun	1179
Tjónbætur. Sjá skaðabætur, váttrygging.	
Togveiðar. Sjá fiskveiðabrot.	
Tollalagabrot.	
Tómlæti	435, 722, 755, 887, 1090
Tryggingarbréf. Sjá veðréttur.	
Umboð	18, 1084, 1200
Umboðssvik.	
Umferðarlög	23, 104, 485, 593, 650, 661, 815, 936, 1025, 1081, 1107, 1236
Umferðarréttur.	

	Bls.
Umsýsla. Sjá og eignaumsýsla	133
Uppboð	411, 508
Uppsögn. Sjá og vinnusamningar.	596
Upptaka eigna. Sjá eignaupptaka.	
Úrskurður	423, 559
Útburðargerðir	596, 873
Útivist aðila 83, 178, 179, 467, 520, 521, 634, 856, 857, 870, 956,	
1116, 1117, 1241	
Útsvör. Sjá skattar.	
Vanheimild	508, 957, 1104
Vanreifun	43, 931, 943, 1004, 1137, 1271
Varnarsamningur við Bandaríki Norður-Ameríku.	
Varnarþing	206, 1278
Vatnsréttur. Sjá eignarréttur.	
Vátrygging	23, 119, 535, 894, 1236
Veðréttur. Sjá og sjóveð.	411, 508, 870
Veiðiréttur	1137
Veikindadagar.	
Vélstjórar, réttindi. Sjá atvinnuréttindi, sjómenn.	
Venjuréttur.	
Verðlagsbrot.	
Verkfall opinberra sýslunarmanna	670
Verkkaup. Sjá vinnulaun.	
Verksamningar	927
Vextir 71, 84, 133, 179, 399, 411, 430, 435, 476, 506, 525, 762, 957,	
1029, 1084, 1090, 1278	
Viðskiptabréf.	
Viðurkenningardómar	108
Vinnusamningar. Vinnulaun 84, 166, 430, 435, 467, 579, 610, 624,	
722, 950, 1084, 1164, 1200	
Vinnuslys. Sjá skaðabætur.	
Vitni	463
Víxlar. Vixilmál	62, 411, 635, 870
Þagnarskylda	383
Þinglýsing	16, 508
Þingsókn	744
Þingvottar.	
Þjáningabætur. Sjá skaðabætur.	
Þjófnaður	217, 858, 865, 1179
Þrotabú.	
Ærumeiðingar	1012
Ættarnöfn. Sjá nafnréttur.	
Ökuleyfi. Sjá réttindasvipting.	
Ölvun.	
Örorka	423, 491, 986, 1057
Öryggiseftirlit ríkisins.	491

V. EFNISSKRÁ.

Aðfarargerðir. Sjá fjárnám, kyrrsetning, lögbann, lögtak, innsetningargerðir, útburðargerðir.

Aðgerðarleysi. Sjá tómlæti.

Aðilasamlag. Sjá aðild.

Aðild. Aðilaskipti. Fyrirsvar.

Protabú aðila tekur við aðild máls eftir gjaldprot hans	5,	894
Stefndi sýknaður af skuldakröfu vegna aðildarskorts. Sjá umboð		18
Foreldrar látins manns sækja mál til heimtu váttryggingarbóta vegna dánarbús hans		23
Sýslunefnd E-sýslu dæmd ásamt byggingafulltrúa sýslunnar til að greiða húsbyggjanda skaðabætur vegna ráðlegginga, sem hann gaf um smíði húss og töldust hafa verið afar hæpnar og ekki nægilega ítarlegar. Sagt, að eins og málatalbúnaði væri háttað yrði ekki fjallað um þá varakröfu sýslunefndar, að ábyrgð hennar væri takmörkuð við 1/4 hluta tjónsins, þar sem aðrir aðilar bæru endanlega 3/4 hluta kostnaðar af starfi bygginga-fulltrúans		71
F flutti út sjávarafurðir sem umsýslusali. Andvirði þeirra skyldi renna inn á sérstakan hlaupareikning í Ú-banka. Af því fékk F um það bil 15% til frjálsrar ráðstöfunar, en mátti annars aðeins ráðstafa reikningsinnistæðu til greiðslu á skilaverði afurða með tékkum stíluðum á banka, sem veð átti í afurð-unum. J var heimilt, er F hafði verið úrskurdaður gjaldþrota, að krefja Ú-banka um andvirði útfluttrar skreidar, sem greitt hafði verið inn á reikninginn fyrir gjaldþrotið og stóðu eftir á honum, og rann það fé ekki inn í protabúið		133
Félag landeigenda á Laxárvæðinu, er síðar fékk heitið Landeigenda-félag Laxár og Mývatns, höfðaði mál gegn Laxárvirkjun. Dómkröfur voru m.a., að staðfest yrði með dómi, að framkvæmdir þær, sem Laxárvirkjun væri að hefja til virkjunar Laxár við Brúar, brytu í bág við íslensk lög og væru óheimilar. Héraðs-dómari vísaði málinu frá dómi. Frávisunardómurinn var kærður til Hæstaréttar. Í dómi Hæstaréttar sagði um þennan þátt dómkrafna, að félagsmenn Landeigendafélagsins ættu sjálfstæðan rétt til að bera það sakarefni undir dómstóla, og væru dómkröfur þeirra af sömu rót runnar		385
M hafði sett húseign að veði til tryggingar víxilskuld með samþykki		

G, eiginkonu sinnar. Við hjónaskilnað þeirra M og G kom hús- eignin, að undanskildu risi, í hlut G, er tók að sér greiðslu áhvil- andi veðskulda. Síðar seldi G þeim R og T sinn hlutann hvorum í húsinu með ákvæðum í afsölum um, að hún mundi láta ógilda eða aflýsa tryggingarbréfinu. Er J krafðist nauðungaruppboðs á eignarhlutum þeirra R og T samkvæmt heimild í tryggingar- bréfinu, gerðist G aðili að uppboðinu og krafðist þess, að synj- að yrði um framgang þess af nánar tilgreindum ástæðum, en sú krafa var ekki tekin til greina	411
Í máli, sem Hrafnista, dvalarheimili aldraðra sjómanna, höfðaði á hendur ríkissjóði til endurgreiðslu á söluskatti, sagði í héraðs- dómi, að eftir málf lutningi yrði að telja, að „Sjómannadagur- inn í Reykjavík“, sem er nafn á samtökum stéttarfélaga sjó- manna í Reykjavík og Hafnarfirði, væri hinn raunverulegi aðili málsins, og væri því ákvæðum réttarfarslaga um aðild og mál- flutningshæfi fullnægt. Að þessu var ekki vikið í dómi Hæsta- réttar	454
Áfrýjandi máls reisti sýknukröfu fyrir Hæstarétti á því, að hann væri ekki réttur aðili máls. Hann hafði ekki sótt þing í héraði og fullnægði ekki skilyrðum 45. gr. laga nr. 57/1962 til að koma að þessari málsvörn	506
G krafðist þess, að íbúð yrði seld á nauðungaruppboði samkvæmt heimild í tryggingarbréfi, útgefnu af M. Þeir E, Þ og S gerðust aðilar að uppboðinu og kröfðust, að synjað yrði um framgang þess, þar sem M hefði ekki verið heimil veðsetningin	508
Fógeti tekur upp kyrrsetningu að beiðni gerðarbeiðanda til að gefa þriðja aðila kost á meðalgöngu	600
Dánarbú málsaðila tekur við aðild máls eftir andlát hans	606, 927, 1210
Ólöggráða maður aðili máls og foreldri hans í fyrirsvari vegna hans í málinu	703, 781
Bótakrefjandi í skaðabótamáli varð fullráða, meðan á rekstri þess stóð, og tók við forræði á máli sínu fyrir Hæstarétti	703
Ríkissjóður áfrýjar sem meðalgönguaðili ákvæði héraðsdóms um gjafsóknar- og gjafvarnarlaun. Fjármálaráðherra í fyrirsvari í því máli	703
Opinbert uppboð fór fram á jörðinni T að ákvörðun skiptafundar í dánarbúi hjóna, sem átt höfðu jörðina. Hæstbjóðendur á upp- boðinu urðu K og A. Skiptaráðandi úrskurðaði, að G væri heimilt sem ábúanda jarðarinnar að ganga inn í boð þeirra. K og A áfrýjuðu úrskurðinum. Stefndu þeir G til að þola dóm, en skiptaráðanda svo og 13 erfingjum til réttargæzlu. Hafði fyrri áfrýjun K og A verið vísað frá Hæstarétti, þar sem þá hafði hvorki skiptaráðanda né erfingjum verið stefnt og veittur kostur á að gæta réttar síns. Af hendi skiptaráðanda var eigi sótt þing fyrir Hæstarétti, en allir þeir erfingjar, sem stefnt var	

til réttargæzlu, svo og erfinginn B, létu sækja þar þing, en gerðu engar dómkröfur. Málinu hafði ekki verið áfrýjað að því er B varðaði, og breytti þingsókn af hans hendi að liðnum áfrýjunarfresti og án áfrýjunarleyfis þar engu. Öðrum erfingjum hafði einungis verið stefnt til réttargæzlu, en ekki til að þola dóm. Sá háttur var eigi nægilegur, þar sem dómur í málinu varð eigi kveðinn upp á hendur þeim. Að svo vöxnu máli varð að vísa málinu frá Hæstarétti. Sératkvæði	744
Þrotabú váttryggingarfélagsins V endurkrafði útgerð skips, ER, um fé, sem V hafði gildið í váttryggingarbætur sem váttryggjandi skipsins E. Krafa þrotabúsins, að tekið yrði fram í dómi um ábyrgð váttryggingarfélagsins A á dæmdum fjárhæðum, var ekki tekin til greina, enda var A, sem stefnt hafði verið til réttargæzlu, ekki aðili að málinu	894
H seldi J íbúð, tilbúna undir tréverk með hita komnum í íbúðina. Í skaðabótamáli J á hendur H vegna þess galla, að lofthitari var óhæfur til húsahitunar, var hafnað þeirri málsvörn, að J bæri að beina kröfum sínum að þeim, er seldi H lofthitarann og setti hann upp, en ekki að H	1090
R seldi G íbúð með skriflegum kaupsamningi. Þar sagði, að G væri kunnugt um, að seljandi væri ekki þinglýstur eigandi, en hann mundi útvega G löglega eignarheimild fyrir tiltekinn tíma. Afsal var gefið út síðast í sama mánuði. Var það undirritað af K, sem var þinglýstur eigandi íbúðarinnar. Héraðsdómur dæmdi R og K óskipt til að greiða G skaðabætur vegna galla á íbúðinni. K áfrýjaði dómnum af sinni hendi. Ósannað var, að K hefði átt þátt í sölu íbúðarinnar til G að öðru leyti en að undirrita afsalið sem þinglýstur eigandi íbúðarinnar, er kaupin fóru fram og afsal var gefið út. Var K dæmd sýkna af kröfum G ...	1095
Tveir hreppar sækja saman mál um landamerki og beina þeirri málsókn að bæði eiganda jarðar og ábúanda hennar	1137
Eigandi íbúðar í fjölbýlishúsi sækir eigendur sambyggðs húss svo og sveitarfélag saman í máli um skaðabætur vegna tjóns, sem hann taldi sig hafa beðið vegna byggingarlags sambyggða hússins	1189
H múrarameistari sýknaður af kröfum J um vangoldin laun, þar sem hann var ekki vinnuveitandi J heldur starfaði sem verkstjóri á vegum verktakans að því verki, er J vann við	1200
Byggingarsamvinnufélag höfðar í eigin nafni mál vegna margra íbúðareigenda í fjölbýlishúsi, sem það hafði látið reisa, til heimtu skaðabóta fyrir samanlagt tjón eigendanna vegna galla á einangrunarlögn í gólfum íbúðanna og beinir bótakröfu sinni að arkitektum, múrarameistara og byggingafélagi óskipt	1210
Máli á hendur ábyrgðartryggjanda bifreiðar til heimtu skaðabóta fyrir tjón, sem af bifreiðinni hlaut, vísað frá héraðsdómi,	

þar sem slíkt mál varð ekki höfðað gegn váttryggingarfélagi einu sér samkvæmt ákvæðum 74. gr. umferðarlaga nr. 40/1968	1236
--	------

Aðildareiður.

K dæmdur fyllingareiður í barnsfaðernismáli með því að málstaður hennar þótti líklegri en málstaður M	64
---	----

Aðstoð. Sjá björgun.

Aðstöðugjald. Sjá skattar.

Afnotaréttur. Sjá og ábúð, erfðafesta, ítak, leiga.

S og eiginkona hans, R, skildu að borði og sæng 16. júní 1950. Samkomulag var um, að R héldi leigurétti að íbúð þeirra, óátalið af S. Í bréfi, sem R var birt 2. janúar 1970, var henni sagt upp afnotum íbúðarinnar frá 14. maí að telja. Var íbúðin þá orðin þinglýst eign S og þriggja annarra aðila. R rýmdi ekki íbúðina, og krafðist S og sameigendur hans útburðar. Enda þótt afnot R af húsnæðinu hefðu staðið svo lengi leigulaust, þótti ekki fullyrðandi, að hún hefði með fullri vissu mátt vænta þess, að henni væru þar fyrirbúin afnot lengur en gerðarbeiðendum sýndist. Var útburðarkrafan tekin til greina	596
H fékk framseldan rétt nokkurra erfðafestuhafa yfir landspildum, sem A-kaupstaður átti. Hann hugðist nýta spildurnar til annarra þarfa en leigusamningar kváðu á um. Sótti hann um þetta til A, sem lét gera drög að leigusamningum, en á þau féllst H ekki. Voru engir samningar undirritaðir. H nýtti landið til að hafa á því fiskþurrkunartrönur, svo sem hann hafði fyrirhugað. Það var talinn eðlilegur skilningur á viðskiptum aðila, að H hefði öðlzt rétt til að nýta lendum á þennan hátt, unz A var nauðsyn á að ráðstafa þeim vegna skipulags byggðarinnar	873

Afréttir. Sjá eignarréttur.

Afsagnargerðir.

Afsagnargerðir tveggja víxla voru ekki þannig úr garði gerðar, að þær fullnægðu ákvæðum 91.- 93. gr. víxillaga nr. 93/1933, enda varð eigi af afsagnargerðunum einum saman ráðið, að þær hefðu verið framkvæmdar að lögum, sbr. lög nr. 25/1968. Varð ekki bætt úr ágöllum á afsagnargerðunum með skýrslum og sönnunargögnum, sem síðar var aflað. Taldist hvorugur víxillinn hafa verið löglega afsagður og víxilhafi því hafa glatað víxilrétti sínum á hendur ábekingum víxlanna, sbr. 53. gr. víxillaga. Sératkvæði.	635
---	-----

Arkitektar.

Byggingasamvinnufélag krafðist vegna eigenda íbúða í fjölbýlishúsi skaðabóta úr hendi arkitektanna GH og GK fyrir galla á einangrunarlagi í gólfum íbúðanna, og væri þar um að kenna vangæzlu og ónógu eftirliti þeirra GH og GK við undirbúning og framkvæmd einangrunarlagnarinnar. Þeim var dæmd sýkna, þar sem skaðabótakröfur voru fyrndar samkvæmt 1. tl. 3. gr. laga nr. 14/1905 1210

*Atvinnulöggjöf.**Atvinnuréttindi. Sjá og refsingar, réttindasvipting.*

E var vélstjóri á togara hjá B. Hann hafði ekki vélstjóraréttindi, en gegndi starfinu með undanþágu frá samgönguráðuneytinu samkvæmt 17. gr. laga nr. 72/1966. Leyfið var bundið þeirri takmörkun, að það gildi, unz réttindamaður væri áánlegur. Maður með vélstjóraréttindi var ráðinn í starf B, en honum boðið starf smyrjara. B hafði ekki með þessu sagt E upp störfum í skilningi sjómannalaga eða kjarasamninga. Ekki hafði hann heldur á annan hátt tekið á sig fjárhagslega ábyrgð gagnvart E, ef hann missti leyfi til vélstjórarstarfa. Var B sýknaður að kröfum E um laun á uppsagnarfresti í 3 mánuði 1164

*Ábúð.**Ábyrgð.*

Ábyrgð á verkum annarra. Sjá skaðabætur.

*Áfengi.**Áfengislög.*

F var handtekinn 26. apríl 1970 vegna gruns um ölvun við akstur bifreiðar. Hann viðurkenndi að hafa ekið og þá fundið til áfengisáhrifa. Í blóðsýni reyndust „reducerandi“ efni svara til 1,40‰ af alkóhóli. Hann var sviptur ökuleyfi til bráðabirgða 11. júní 1970, en staðinn að akstri bifreiðar án ökuskirteinis 18. júlí. Fyrir bæði brotin var F dæmdur til 20 daga varðhalds og sviptur ökuleyfi í 14 mánuði 104

B var handtekinn, grunaður um ölvun við akstur, er hann sat undir stýri í bifreið, sem lagt hafði verið við brún þjóðvegjar. Hann neitaði að svara spurningum varðandi málið, er hann kom fyrir sakadóm. Talið var sannað, að B hefði sjálfur ekið bifreiðinni í umrætt sinn. Studdist það við skýrslu lögreglumanna og það, að B hafði eigi bent á annan ökumann, þó að honum

- hefði verið kynnt, að þögn hans kynni að verða skýrð honum í óhag. Ekki hafði verið tekið blóðsýni úr B, en með framburði lögreglumanna var talið sannað, að hann hefði verið með áhrifum áfengis við aksturinn, enda var því ómótmælt af honum. Varðaði þetta við 2. mgr. 25. gr. umferðarlaga og 1. mgr. 24. gr. áfengislaga. Var B dæmd 5.000 króna sekt, en til vara 8 daga varðhald. Hann var sviptur ökuleyfi í 3 mánuði 485
- Á ók bifreið með áhrifum áfengis. Áfengismagn í blóði hans reyndist 1,70‰. Brot hans varðaði við 2. mgr., sbr. 4. mgr., 25. gr. umferðarlaga og 1. mgr. 24. gr. áfengislaga. Hann var dæmdur í varðhald í 10 daga og sviptur ökuleyfi ævilangt, en brotið var ítrekað 593
- G ók með áhrifum áfengis bifreið, er hann tók heimildarlaust. Áfengismagn í blóði hans reyndist 1,90‰. Ölvunarakstursbrot G var ítrekað. Brot hans varðaði við 2. mgr., sbr. 4. mgr., 25. gr., umferðarlaga og 1. mgr. 24. gr., áfengislaga svo og 1. mgr. 259. gr. alm. hegningarlaga. Refsing hans var ákveðin 40 daga varðhald og hann sviptur ökuleyfi ævilangt 650
- E ók bifreið með áhrifum áfengis. Við rannsókn á blóðsýni reyndist áfengismagn í blóði hans 1,63‰. Aksturinn varðaði við 2. mgr., sbr. 4. mgr., 25. gr. umferðarlaga og 1. mgr. 24. gr. áfengislaga, og var E dæmt varðhald í 15 daga. Hann var og sviptur ökuréttindum ævilangt, en brot hans var ítrekað ... 661
- Á var ákærður fyrir ölvun við akstur. Skýrsla um vinandamagn í blóði hans sýndi „reducerandi“ efni, sem svöruðu til 1,45‰ af alkóhóli. Merkingu á blóðsýninu var svo mjög áfátt, að ekki varð byggt á því í málinu. Með vætti vitna var þó sannað, að Á hefði ekið bifreið sinni með áfengisáhrifum, og var brot hans heimfært undir 2. mgr. 25. gr. umferðarlaga og 1. mgr. 24. gr. áfengislaga. Var honum gerð 3.500 króna sekt, en til vara varðhald 8 daga, og hann sviptur ökuleyfi í 5 mánuði 936
- I var undir áhrifum áfengis, er hann gangsetti bifreið og reyndi að aka henni. Samkvæmt blóðrannsókn samsvöruðu „reducerandi“ efni í blóði hans 1,47‰ af alkóhóli. I var refsað fyrir brot á 2. mgr., sbr. 4. mgr., 25. gr. umferðarlaga og 1. mgr. 24. gr. áfengislaga. Honum var dæmt varðhald í 10 daga og hann sviptur ökuleyfi í 1 ár, en eldra brot hans gegn 25. gr. umferðarlaga var framið áður en hann varð 18 ára og hafði því ekki ítrekunaráhrif 1025
- H, sem við blóðrannsókn reyndist með „reducerandi“ efni í blóði samsvarandi 2,63‰ af alkóhóli, tók bifhjól ófrjálsri hendi, stýrði því niður götu og reyndi að setja vél þess í gang í því skyni að aka því. H var refsað fyrir brot á 2. mgr., sbr. 4. mgr., 25. gr. umferðarlaga og 1. mgr. 24. gr. áfengislaga, svo og fyrir nytjastuld. Refsing hans var ákveðin 15 daga varðhald og hann

sviptur ökuleyfi ævilangt, en brot hans var ítrekað	1081
---	------

Áfrýjun.

1. Áfrýjunarleyfi:	
a. Áfrýjunarfrestur liðinn 5, 23, 62, 64, 98, 102, 175, 179, 399, 424, 454, 579, 755, 870, 950, 1012, 1057, 1084, 1137, 1148, 1189, 1210, 1257, 1271	424
b. Áfrýjunarfjárhæð nær eigi kr. 5.000,00	424
c. Áfrýjunarfrestur liðinn. Áfrýjunarleyfis eigi aflað:	
Dómi, uppkveðnum 16. apríl 1970, áfrýjað 14. júlí s. á. og gagn-áfrýjað 14. ágúst s. á. Gagnáfrýjandi hafði ekki aflað sér áfrýjunarleyfis og ekki gagnáfrýjað málinu á þeim þriggja vikna fresti, sem til er tekinn í 3. mgr. 20. gr. laga nr. 57/1962. Varð því að vísa gagnsökinni frá Hæstarétti og taka kröfu hans þannig til greina, að hann krefðist staðfestingar héraðsdóms og málskostnaðar fyrir Hæstarétti	119
Fjárnámi eftir dómi áfrýjað að liðnum áfrýjunarfresti. Leyfi til áfrýjunar dómsins tók ekki til áfrýjunar fjárnámsgerðarinnar. Var þeim þætti málsins því vísað sjálfkrafa frá Hæstarétti	424
Úrskurði uppboðsdóms um greiðslu af uppboðsandvirði var áfrýjað að liðnum áfrýjunarfresti, sbr. 2. mgr. 4. gr. laga nr. 57/1949. Áfrýjunarleyfis hafði ekki verið aflað, og var málinu vísað sjálfkrafa frá Hæstarétti	617
2. Máli gagnáfrýjað 71, 84, 119, 179, 399, 411, 424, 476, 491, 688, 703, 722, 762, 781, 870, 957, 986, 1137, 1189, 1210, 1257	
3. Ný gögn lögð fyrir Hæstarétt:	
a. Einkamál 62, 64, 179, 424, 430, 435, 579, 606, 688, 755, 781, 950, 986, 1034, 1189, 1200, 1242	
b. Opinber mál 33, 217, 630, 650, 679, 931, 968, 980, 1154, 1172, 1231, 1281	
4. Máli, sem fallið hafði niður eða verið vísað frá Hæstarétti, áfrýjað að nýju samkvæmt heimild í 36. gr. laga nr. 57/1962 23, 209, 430, 606, 894, 907, 1004	
5. Nýjar kröfur og málsástæður fyrir Hæstarétti. Sjá málflutningur.	
6. Ýmis atriði:	
Máli, sem upphaflega var áfrýjað með áfrýjunarleyfi eftir lok áfrýjunarfrests, áfrýjað að nýju samkvæmt nýju áfrýjunarleyfi, eftir að útivistardómur hafði gengið	5
Aðilar höfðu orðið ásáttir fyrir skiptarétti um annað en málskostnað. Kvað skiptaréttur upp úrskurð um það atriði, og var honum áfrýjað. Ákvæði 3. mgr. 13. gr. laga nr. 57/1962 var eigi því til fyrirstöðu eftir grunnrökum sínum, að málið væri borið undir Hæstarétt með kæru samkvæmt 2. tl. 21. gr. sömu laga, en lagaheimild brast til áfrýjunar þess	175

- Úrskurði fógeta um lögbanstryggingu áfrýjað til Hæstaréttar . .
 GÁ áfrýjaði úrskurði uppboðsdóms frá 22. júlí 1970 hinn 20. ágúst
 s.á., og var því máli vísað frá Hæstarétti 28. maí 1971. GP hafði
 gagnáfrýjað málinu 9. nóvember 1970. Er gagnsókin var dæmd
 í Hæstarétti, krafðist GP málskostnaðar fyrir Hæstarétti úr
 hendi GÁ, en hann krafðist þess, að úrskurður uppboðsdóms
 yrði felldur úr gildi. Um þá kröfu var eigi unnt að dæma eftir
 frávísun aðalsakar, og var henni eigi sinnt 686
- Sækjendur máls og verjandi, er fengið höfðu gjafsókn og gjaf-
 vörn í máli, áfrýjuðu héraðsdómi. Auk þess áfrýjaði fjármála-
 ráðherra f.h. rikissjóðs til lækkunar ákvæði dómsins um laun
 talsmanna aðila. Gjafsóknar- og gjafvarnarlaunin höfðu verið
 greidd hinum skipuðu talsmönnum fyrirvaralaust, áður en
 áfrýjað var. Var áfrýjun rikissjóðs því vísað frá Hæsta-
 rétti 703
- Stefndi krafðist staðfestingar héraðsdóms að öðru leyti en því, að
 áfrýjanda yrði gert að greiða honum málskostnað í héraði.
 Þeirri kröfu var vísað frá Hæstarétti, þar sem málinu hafði ekki
 verið gagnáfrýjað 755
- Ný gögn lögð fyrir Hæstarétt, eftir að aðilum hafði með úrskurði
 verið veittur kostur á að afla nýrra gagna í málinu 781
- Máli, sem áfrýjað hafði verið, var gagnáfrýjað til staðfestingar.
 Aðalsókin var felld niður vegna útivistar aðaláfrýjanda. Sagt
 í dómi, að málsskot aðaláfrýjanda hefði verið gersamlega að
 öfyrirsynju og veitt gagnáfrýjendum efni til áfrýjunar 879
- Héraðsdómur hafði hrundið frávísunarkröfu með úrskurði. Frávís-
 unarkrafan höfð uppi og um hana dæmt, er efnisdómur í mál-
 inu kom til endurskoðunar í Hæstarétti 894
- Konan U krafðist þess með bréfi 30. ágúst 1971, að héraðsdómari
 aflaði viðurkenningar S á því, að hann væri faðir að dóttur
 hennar, Þ, sem fædd var 19. apríl 1948. Næsta dag var bæjar-
 þing sett, sagt að tekið væri fyrir barnsfadernismál U gegn S
 og skráð í bæjarþingsbók viðurkenning S á því, að hann væri
 faðir Þ. Þessari skráningu áfrýjaði Þ og krafðist, að sú dóms-
 athöfn yrði felld úr gildi, málsmeðferð ómerkt og málinu vísað
 frá héraðsdómi. Eigi var að lögum heimilt að áfrýja sérstaklega
 þessari skráningu fadernisviðurkenningar, sem eigi hafði gengið
 dómur um í héraði. Var málinu vísað frá Hæstarétti 1078
- Máli gagnáfrýjað af tveimur þeirra, sem stefnt var 1210
- Ú hafði ekki sótt þing í héraði, en áfrýjaði héraðsdómi. Sagt, að
 skilyrðum 45. gr. laga nr. 57/1962 væri ekki fullnægt. Kæmu
 málsástæður Ú ekki til greina, og bæri að dæma málið eftir
 þeim gögnum, sem lágu fyrir héraðsdómi. Ekki var heldur fall-
 izt á kröfu Ú um ómerkingu dóms og heimvísun máls til að
 hann mætti koma þar að nýjum gögnum og vörnum. Allt um

Þetta var dregið frá dæmdri fjárhæð fé, sem S hafði fengið
gildið, og þótti hafa átt að ganga upp í höfuðstól skuldarinnar 1278

Áfrýjunarfrestur. Sjá áfrýjun.

Áfrýjunarleyfi. Sjá áfrýjun.

Áhætta á söluhlut. Sjá kaup og sala.

Ákæra.

Brot heimfært í dómi að nokkru leyti til annarra lagaákvæða en í
ákæru greindi, sbr. 3. mgr. 118. gr. laga nr. 82/1961 1172, 1281
Fundið að því, að ákæra var gefin út á þeim tíma, er eingöngu hafði
verið tekin skýrsla af ákærða einum fyrir dómi, en ekkert vitni
yfirheyrt 936
Í ákæru, sem og í endurriti af lögreglu- og varðstjóráskýrslum og
í dómi, hafði misritast mánaðardagur, er brot taldist framið.
Þetta olli ekki ógildi ákæru, sbr. 118. gr. laga nr. 82/1961 936

Álitsgerðir. Sjá mat og skoðun.

Árekstur skipa. Sjá skaðabætur.

Barnsfaðernismál.

K lýsti M föður að barni, sem hún ól 16. febrúar 1968. Hún hélt
því fram, að samfarir þeirra hefðu átt sér stað aðfaranótt 14.
maí 1967 í húsi, þar sem þau voru gestkomandi. M kannaðist
við að hafa verið í hófi í húsi þessu ásamt K og fleira fólki,
en í byrjun apríl. Kynni hann að hafa kysst K en ekki hafa haft
við hana samfarir. Að áliti læknis gat barnið verið getið á tíma-
bilinu 24. marz til 22. júní 1967, en líklegastur getnaðartími var
á tímabilinu 21. apríl til 25. maí. Tvítekin blóðflokkarannsókn
útilokaði M ekki frá faðerninu. Eftir uppsögu héraðsdóms, var
enn tekið blóðsýni úr K, M og barninu og sent til Retsmedicinsk
Institút í Kaupmannahöfn til ákvörðunar á „Gm og Gc kerf-
unum.“ Útilokaði sú rannsókn M ekki heldur frá faðerni. Með
hliðsjón af framburðum vitna, svo og þegar virtur var fram-
burður M sjálfs og það, að blóðflokkarannsókn samrýmdist
því, að hann gæti verið faðir barnsins, taldist málstaður K lík-
legri, og var henni dæmdur fyllingareidur 64
Konan U krafðist þess með bréfi 30. ágúst 1971, að héraðsdómari
aflaði viðurkenningar S á því, að hann væri faðir að dóttur
hennar, Þ, sem fædd var 19. apríl 1948. Næsta dag var bæjar-
þing sett, sagt að tekið væri fyrir barnsfaðernismál U gegn S
og skráð í bæjarþingsbók viðurkenning S á því, að hann væri

faðir Þ. Þeirri skráningu áfrýjaði Þ og krafðist, að dómsathöfn þessi yrði felld úr gildi, málsmeðferð ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi. Eigi var að lögum heimilt að áfrýja sérstaklega þessari skráningu faðernisviðurkenningar, sem ekki hafði gengið dómur um í héraði. Var málinu vísað frá Hæstarétti ... 1078

Bifreiðir og bifhjól.

A. Einkamál.

- S ók fólksbifreið sinni um götur Vestmannaeyjakaupstaðar aðfaranótt 22. apríl 1966. Er bifreiðinni var ekið norður Heiðarveg, lenti hún aftan undir pall vörubifreiðar, sem stóð vinstra megin á götunni. Gekk vörupallurinn langt inn í fólksbifreiðina, og biðu S og tveir farþegar bana. Af framburðum vitna svo og skemmdum á bifreið S og ummerkjum á slysstað var nægilega leitt í ljós, að bifreið S hafði verið ekið með stórkostlegu gáleysi. Með því ökulagi hafði verið fyrirgert rétti til bóta vegna tjóns, sem af slysinu hlaut, samkvæmt e-lið 9. gr. váttryggingarskilmála þeirra, sem giltu um húftryggingu bifreiðarinnar og farþega- og ökumannstryggingu 23
- Sannað taldist, að steinn hefði kastast frá olíuflutningabifreið O h/f í fótlegg P, þar sem hann var að lagfæra snjókeðju á bifreið sinni á þjóðvegi. O var gert að greiða P skaðabætur með skírskotun til hlutlægrar ábyrgðar hans samkvæmt 67. gr., sbr. 69. gr., umferðarlaga 1107
- S varð fyrir slysi, er hann ásamt fleirum var að stytta bómu krana-bifreiðar. S stefndi váttryggingarfélaginu, sem ábyrgðartryggt hafði bifreiðina, til greiðslu skaðabóta samkvæmt 67. gr., sbr. 69. gr., umferðarlaga nr. 40/1968. Málinu var vísað frá dómi, þar sem samkvæmt 74. gr. laganna varð slíkt mál ekki höfðað gegn váttryggingarfélagi einu sér. Sératkvæði 1236

B. Opinber mál.

- F var handtekinn 26. apríl 1970 vegna gruns um ölvun við akstur bifreiðar. Hann viðurkenndi að hafa ekið og þá fundið til áfengisáhrifa. Í blóðsýni reyndust „reducerandi“ efni svara til 1,40% af alkóhóli. Hann var sviptur ökuleyfi til bráðabirgða 11. júní 1970, en staðinn að akstri bifreiðar án ökuskírteinis 18. júlí. Fyrir bæði brotin var F dæmdur til 20 daga varðhalds og sviptur ökuleyfi í 14 mánuði frá 11. júní að telja 104
- B var handtekinn, grunaður um ölvun við akstur, þar sem hann sat undir stýri í bifreið, sem lagt hafði verið við brún þjóðveg, og var hann einn í bifreiðinni. Hann neitaði að svara spurningum varðandi málið, er hann kom fyrir sakadóm. Talið var sannað, að B hefði sjálfur ekið bifreiðinni í umrætt sinn. Studdist

- það við skýrslu lögreglumanna og það, að B hafði eigi bent á annan ökumann, þó að honum hefði verið kynnt, að þögn hans kynni að verða skýrð honum í óhag. Ekki hafði verið tekið blóðsýni úr B, en með framburði lögreglumanna var talið sannað, að hann hefði verið með áhrifum áfengis við aksturinn, enda var því ómótmælt af honum. B var refsað samkvæmt 2. málsg. 25. gr., sbr. 80. gr., umferðarlaga og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr., áfengislaga. Refsing hans var ákveðin 5.000 króna sekt, en til vara 8 daga varðhald. Hann var sviptur ökuleyfi í 3 mánuði 485
- Á var handtekinn við akstur bifreiðar þann 13. október 1969. Í blóði hans reyndust „reducerandi“ efni samsvara 1,70% af alkóhóli. Á hafði verið dæmdur til sektargreiðslu og sviptingar ökuleyfis fyrir ölvunarakstur 4. febrúar 1665. Var því um ítrekað brot að ræða. Honum var refsað samkvæmt 2. mgr., sbr. 4. mgr., 25. gr., sbr. 80. gr., umferðarlaga og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr., áfengislaga. Refsing hans var ákveðin varðhald í 10 daga og hann var sviptur ökuleyfi ævilangt. Honum var gert að greiða sakarkostnað í héraði, en fyrir Hæstarétti einungis málsvarnarlauð skipaðs verjanda síns, enda var af hálfu ákærvalds ekki krafizt greiðslu annars áfrýjunarkostnaðar úr hendi hans 593
- G tók bifreið annars manns án heimildar og ók henni með áhrifum áfengis. Áfengismagn í blóði hans reyndist 1,90%. G var refsað fyrir brot á 1. mgr. 259. gr. alm. hegningarlaga, sbr. lög nr. 20/1956, og fyrir brot á 2. mgr., sbr. 4. mgr., 25. gr., sbr. 80. gr., umferðarlaga og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr., áfengislaga. Refsing hans var ákveðin varðhald í 40 daga og hann sviptur ökuleyfi ævilangt, en brot hans var ítrekað 650
- E ók bifreið með áhrifum áfengis. Við rannsókn á blóðsýni reyndist áfengismagn í blóði hans 1,63%. Honum var dæmd refsing samkvæmt 2. mgr., sbr. 4. mgr., 25. gr., sbr. 80. gr., umferðarlaga og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr., áfengislaga, varðhald í 15 daga. Hann var og sviptur ökuréttindum ævilangt, en brot hans var ítrekað 661
- Lögreglustjóri svipti H ökuleyfi til bráðabirgða vegna gruns um ölvun við akstur. H krafðist úrskurðar sakadóms um þá ákvörðun. Úrskurðaði sakadómur, að hún skyldi óbreytt standa. H kærði úrskurðinn, en hann var staðfestur 815
- Á var ákærður fyrir ölvun við akstur. Skýrsla um vinandamagn í blóði hans sýndi „reducerandi“ efni, sem svöruðu til 1,45% af alkóhóli. Merkingu á blóðsýninu var svo mjög áfátt, að ekki varð byggt á því í málinu. Með vætti þriggja vitna var þó sannað, að Á hefði ekið bifreið sinni með áfengisáhrifum, og var brot hans heimfært undir 2. mgr. 25. gr. umferðarlaga og 1.

mgr. 24. gr. áfengislaga. Var honum gerð 3.500 króna sekt, en til vara varðhald 8 daga, og hann sviptur ökuleyfi í 5 mánuði	936
Með játningu I, niðurstöðu blóðrannsóknar og vitnaframburði var sannað, að hann hefði verið undir áhrifum áfengis, er hann gangsetti bifreið og reyndi að aka henni. Samkvæmt blóðrannsókn samsvöruðu „reducerandi“ efni í blóði I 1,47% af alkóhóli. Í var refsað fyrir brot á 2. mgr., sbr. 4. mgr., 25. gr., sbr. 80. gr., umferðarlaga nr. 40/1968 og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr., áfengislaga nr. 82/1969. Honum var dæmt varðhald í 10 daga og sviptur ökuleyfi í 1 ár. Eldra brot hans gegn 25. gr. umferðarlaga var framið, áður en hann varð 18 ára, og hafði ekki ítrekunaráhrif	1025
H, sem við blóðrannsókn reyndist með „reducerandi“ efni í blóði samsvarandi 2,63% af alkóhóli, tók bifhjól ófrjálsri hendi, stýrði því niður götu og reyndi að setja vél þess í gang í því skyni að aka því. H var refsað fyrir brot á 2. mgr., sbr. 4. mgr., 25. gr., sbr. 80. gr., umferðarlaga og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr., áfengislaga, svo og fyrir nytjastuld. Refsing hans var ákveðin varðhald í 15 daga og hann sviptur ökuleyfi ævilangt, en brot hans var ítrekað	1081
Ó refsað fyrir tilraun til nytjastuldar, er hann ásamt öðrum manni reyndi að taka ólæsta bifreið að ófrjálsu	1179

Birting laga og stjórnvaldaerinda.

Björgun.

Blóðrannsókn.

Blóðflokkar	64
Vinandamagn í blóði	104, 593, 650, 661, 815, 936, 1025, 1081
Á var ákærður fyrir ölvun við akstur. Skýrsla um vinandamagn í blóði hans sýndi „reducerandi“ efni, sem svöruðu til 1,45% af alkóhóli. Merkingu á blóðsýninu var svo mjög áfátt, að ekki varð byggt á því í málinu	936

Botnsréttur. Sjá eignarréttur.

Botnvörpuveiðar. Sjá fiskveiðabrot.

Bráðabirgðaökuleyfissvipting. Sjá réttindasvipting.

Brot í opinberu starfi.

Brot gegn valdstjórninni.

Búfjármörk.

Bóndanum J var dregin hryssa í stóðrétt haustið 1967. Þegar hryssan kom í hendur hans, kannaðist hann ekki við hana, en taldi eftir aldri hennar, útliti og marki, að þar gæti verið komið fram tryppi, sem hann hafði vantað af fjalli fyrir 15 eða 16 árum, þá þriggja vetra gamalt. Bóndinn B taldi, að hryssa þessi væri eitt af sínum hrossum. Krafðist hann, að sér yrði fengin hryssan með beinni fógætagæði. Við meðferð fógætaréttarmálsins skipaði fógæti fjóra menn til að skipa markadóm með sér og skoða markið á hryssunni. Varð niðurstaða þeirra sú, að markið á hryssunni væri mark J. Síðar nefndi fógæti til tvo menn til að skoða hryssuna og gefa lýsingu á henni. Töldu þeir hana 17-20 vetra og með marki J. Kröfu B um innsetningu var synjað með dómi Hæstaréttar 14. nóvember 1969. Höfðaði hann þá mál á hendur J til viðurkenningar á eignarrétti sínum og reisti kröfur sínar á því, að hryssan hefði alltaf verið hans eign, en til vara á því, að hann hefði unnið eignarhefð á henni. Ágreiningslaust var, að hryssan hafði ekki verið í vörzlum J frá árinu 1951, unz hún var dregin honum. J hélt því fram, að vörzlur B hefðu verið of lausar og óglöggar til að hann mætti vinna hefð, auk þess sem eyrnamark sitt væri á hryssunni. Hefði B ekki skoðað það til að ganga úr skugga um eignarrétt sinn, og útilokaði þetta hefð samkvæmt rýmkandi lögskýringu á 2. mgr. 2. gr. laga nr. 46/1905. Við það var miðað, að markið á hryssunni væri ekki mark B. Samkvæmt því og eftir gögnum málsins að öðru leyti var ekki fallizt á aðalmálsástæðu hans. Hins vegar varð að telja, að B hefði haft eignarhald á hryssunni hefðartíma fullan, og voru þau umráð eigi með þeim hætti hugrænt, að varnað gæti því, að eignarréttur ynnist fyrir hefð 108

Byggingameistarar.

Sjá vinnusamningar, vinnulaun 1200

Byggingarkostnaður.

Sjá kaup og sala 179

*Börn.**Dánarbætur.*

G réði J bana af ásetningi. V, ekkju J, og 3 börnum þeirra yngri en 16 ára dæmdar skaðabætur úr hendi G vegna missis framfærandar og fyrir röskun á stöðu og högum. Við ákvörðun fébótanna þótti risnufé og bifreiðastyrkur J ekki geta talizt til framfærslueyris í þessu sambandi. Verðmæti lífeyris, sem V hlaut frá lífeyrissjóði, þar sem J hafði verið sjóðfélagi, kom

- ekki til frádráttar bótum eins og á stóð. Ekki þótti heldur ástæða til að lækka bætur til V vegna væntanlegra tekna af vinnu utan heimilis svo sem heimilishögum hennar var háttað. Greiðslur frá vinnuveitanda J, sem hann hafði lýst yfir, að hann mundi eigi endurkrefja G um, þóttu þess eðlis, að eigi bæri að draga þær frá bótakröfum, en þó mætti hafa þá fjárhæð í huga, þegar bætur væru ákveðnar. Slysatryggingarbætur til V vegna frjálsrar slysatryggingar, sem J hafði keypt, komu ekki heldur til frádráttar, en sú fjárhæð var þó höfð í huga við ákvörðun bóta. Féabætur til handa V voru ákveðnar kr. 900.000,00 vegna missis framfæranda og kr. 125.000,00 vegna röskunar á stöðu og högum. Bætur til ófjárráða barna J fyrir missi framfæranda og röskun á stöðu og högum voru ákveðnar í einu lagi kr. 65.000,00 til G, 15 ára, kr. 90.000,00 til E, 12 ára, og kr. 160.000,00 til JG á fyrsta ári. Loks voru K, 17 ára syni, dæmdar kr. 60.000,00 í bætur fyrir röskun á stöðu og högum, þar sem ætla mátti, að hann hefði notið nokkurs fjárstyrks frá föður sínum til framfærslu. Hafnað var kröfum um sérstakar þjáningabætur, þar sem til þeirra brast lagarök, sbr. 2. mgr. 264. gr. laga nr. 19/1940 3
- V, sem fæddur var 1948, fórst í flugslysi 1968. Ekkju hans, fæddri 1947, voru dæmdar kr. 850.000,00 í skaðabætur fyrir missi framfæranda. Höfðu þá verið dregnar frá tjóninu ekkjubætur og mæðralaun. Bætur til hennar fyrir röskun á stöðu og högum voru ákveðnar kr. 100.000,00. Bætur til dóttur, sem fædd var 1968, voru ákveðnar samtals kr. 125.000,00 fyrir missi framfæranda og fyrir röskun á stöðu og högum. Sératkvæði 781

Dómarar. Sjá og dómstólar, réttarfarsvítur, sératkvæði.

1. Dómari greiðir sératkvæði:
 - a. Hæstiréttur 5, 33, 84, 133, 217, 600, 635, 670, 679, 744, 755, 781, 894, 957, 1004, 1154, 1236, 1242
 - b. Héraðsdómur 217, 722, 1164
2. Dómenda ekki getið í héraðsdómi 84, 104, 160, 399, 419, 476, 483, 535, 650, 661, 679, 1025, 1081
3. Vanhæfi dómara:

Á héraðsdómslögmaður, sem einnig var aðalfulltrúi bæjarfógeta, ritaði M bréf að beiðni Ljósmyndarafélags Íslands. Sagði í bréfinu, að félagið hefði rökstuddan grun um, að M stundaði ljósmyndatökur og ynni að myndagerð gegn gjaldi. Mundi félagið gæta hagsmuna ljósmyndara og framfylgja rétti þeirra með því að hefta slíka starfsemi, sem það teldi ólöglega. Síðar höfðaði L mál á hendur M til að fá dóm um, að honum væri óheimilt að vinna verk, sem féllu undir iðngrein ljósmyndara, og til staðfestingar lögbanni. Á þingfesti málið á bæjarþingi. Hann stýrði einnig

- öllum síðari þinghöldum og kvað upp héraðsdóm í málinu. Þegar litið var til afskipta Á sem lögmanns af ágreiningi máls-
aðila, áður en málið var höfðað, bar honum að víkja dómara-
sæti þegar eftir þingfestingu þess, sbr. 7. tl. 36. gr. laga nr.
85/1936. Var héraðsdómur ómerktur og meðferð málsins frá
þingfestingu og Á víttur fyrir mistök í dómsýslu 160
- Allir aðilar máls um eignarrétt að botni stöðuvatns kröfðust þess,
að hinn reglulegi héraðsdómari og tveir samdómendur, er hann
hafði kvatt til dómsetu með sér, vikju dómarasæti. Héraðs-
dómariinn var oddviti sýslunefndar, en sýslusjóður hluthafi í K,
er nýtti botnefni úr vatninu samkvæmt heimild frá iðnaðarráðu-
neyti. Atvinnurekstur K hafði verulega fjárhagsþýðingu fyrir
sýsluna. Bar hinum reglulega héraðsdómara því að víkja úr
dómarasæti, sbr. 7. tl. 36. gr. laga nr. 85/1936. Að svo vöxnu
máli taldist kvaðning hans á samdómendum vera ógild 808
- M og K leituðu skilnaðar að borði og sæng og gerðu með sér samning
um skilnaðarkjör. Þar voru ekki nefndar lífeyrisgreiðslur til K.
Dómsmálaráðuneyti gaf út leyfisbréf til skilnaðarins. Í því var
ekki tekin afstaða til kröfu K um lífeyri, sem komið hafði fram
við meðferð hjónaskilnaðarmálsins. K taldi skilnaðarsamning-
inn mjög óhagstæðan sér, ef fallt væri á þann skilning M,
að í honum fælist, að hún afsalaði sér tilkalli til lífeyris. Höfð-
aði hún dómsmál til ógildingar samningnum að hluta til. Meðan
á skilnaðarmálinu stóð, hafði héraðsdómari (sýslumaður) ritað
dómsmálaráðuneyti bréf um ágreining M og K og fjallað þar
um sakarefni dómsmálsins með þeim hætti, að honum var gert
að víkja dómarasæti að kröfu K 923

Dómkröfur. Sjá og málflutningur.

Félag landeigenda á Laxárvæðinu, er síðar fékk heitið Landeigenda-
félag Laxár og Mývatns, höfðaði mál gegn Laxárvirkjun og
gerði þær dómkröfur, að staðfest yrði með dómi, að fram-
kvæmdir þær, sem Laxárvirkjun væri að hefja til virkjunar
Laxár við Brúar, brytu í bág við íslensk lög og væru óheimilar,
og staðfest yrði með dómi, að lokuvirki þau, sem Laxárvirkjun
hefði reist, þar sem útfallskvíslar Laxár rynnu úr Mývatni,
skorti lagastöð og brytu því í bág við íslensk lög. Héraðsdómari
vísaði málinu frá dómi vegna þess að í málalíbúnaði félagsins
fælist skriflegur málflutningur. Frávísunardómurinn var kærður
til Hæstaréttar. Hæstiréttur dæmdi, að ekki væri næg ástæða
til að vísa málinu frá dómi, þótt lögð hefðu verið fram skjöl,
sem fælu í sér nokkurn skriflegan málflutning og vörðuðu að
hluta eigi sakarefnið. Hins vegar var frávísunardómurinn stað-
festur að því er varðaði síðari þáttinn í dómkröfunum, þar sem
sóknaðili gat ekki fengið úrlausn dómstóla um lögmati þess-

ara mannvirkja almennt án tillits til þess, hverra heimilda hann hugðist neyta í því sambandi	385
Hrundið frávisunarkröfu reistri á því, að um bótakröfur, sem uppi voru hafðar í málinu, hefði verið dæmt í fyrra máli. Af öðrum tveggja þátta í kröfugerðinni var þó sýknað, þar sem gert hafði verið við þær skemmdir, sem um var að tefla, og viðgerðar-kostnaður greiddur, áður en hið fyrra mál var höfðað. Hinn þáttur bótakröfunnar lá eigi ljós fyrir, fyrr en dæmt hafði verið í því máli. Var því heimilt að krefjast þess fjár í sérstöku máli, sbr. 1. mgr. 71. gr. laga nr. 85/1936. Sératkvæði	894
R-borg dæmd sýkna að svo stöddu af kröfu G um að fjarlægja steinskúr, er S átti og stóð á horni lóðar, sem R hafði úthlutað G. Hafði R hvorki tekizt að semja við S um brottflutning skúrsins né verið þess kostur að beita eignarnámi, en yfirgnæfandi líkur voru á, að R yrði kleift að afla sér eignarheimildar síðar, a. m. k. þegar skipulag hefði verið samþykkt. G taldist eiga skaðabótakröfu á R vegna vanefnda á afhendingu lóðarskikans, en málið var ekki fyllilega reifað um skaðabótaskylduna, og var R einnig dæmd sýkna að svo stöddu af skaðabótakröfunni. Sératkvæði	1004

Dómsrannsókn.

Lögreglustjórinn í Reykjavík sendi sakadómi til meðferðar í nóvember 1970 mál bifreiðareiganda, sem eigi hafði orðið við því að greiða aukaleigugjald í stöðumælasjóð vegna stöðu bifreiðar sinnar við stöðumæli með rauðu merki í maí 1969 og síðar ekki sinnt boði um að ljúka málinu án dómsmeðferðar með greiðslu tiltekinna sektar. Sakadómur sendi málið til saksóknara ríkisins til ákvörðunar. Krafðist hann, að það yrði tekið til rannsóknar og því lokið, ef þess væri kostur, með þeim hætti, sem dómara væri heimilt samkvæmt 1. mgr. 112. gr. laga um meðferð opinberra mála. Sakadómur ákvað, að úrskurður gengi um þá kröfu, en gaf saksóknara kost á að skýra málið áður. Með úrskurði 22. janúar 1971 synjaði sakadómur að verða við kröfu saksóknara. Var það m. a. rökstutt með því, að brot væri smávægilegt, en langur tími síðan það var framið og að því liðið, að sök fyrntist. Þá væri varhugavert svo löngu síðar að telja fullvíst, að stöðumælamiði hefði verið á bifreiðinni, þegar ökumaður kom að henni. Kynni sökunaut að vera torvelt að færa fram varnir, sem hann kynni að hafa getað haft uppi, ef rannsókn hefði hafizt fyrr. Saksóknari ríkisins kærði úrskurðinn. Ástæður þær, sem í honum greindi, leiddu ekki til þess að synja bæri um dómsrannsókn. Var hann því felldur úr gildi	127
---	-----

Dómsstólar. Sjá og dómamar, dómsrannsókn, varnarþing.

1. Einstakir dómsstólar:	
a. Aukadómþing	108, 209, 385, 525, 579, 688, 808, 817, 923, 986
b. Bæjarþing	18, 23, 43, 56, 62, 64, 71, 84, 98, 133, 146, 160, 179, 200, 399, 424, 435, 454, 463, 467, 476, 491, 606, 624, 635, 646, 654, 659, 677, 703, 722, 755, 762, 781, 870, 887, 927, 943, 957, 974, 1004, 1012, 1058, 1078, 1084, 1090, 1095, 1107, 1117, 1148, 1189, 1200, 1236, 1271, 1278
c. Sjó- og verzlunardómur	5, 102, 119, 166, 430, 506, 525, 560, 894, 907, 950, 1034, 1164, 1242, 1257
d. Landamerkjadómur	1137
e. Fógetaréttur	1, 209, 407, 424, 521, 543, 560, 596, 601, 688, 873
f. Skiptaréttur	175, 206, 419
g. Uppboðsréttur	411, 508, 617, 744
h. Sakadómur	3, 33, 104, 127, 217, 382, 383, 483, 485, 576, 593, 630, 650, 661, 670, 679, 814, 858, 865, 931, 936, 968, 980, 1025, 1029, 1081, 1154, 1170, 1172, 1179, 1231, 1281
2. Varadómari dæmir í máli fyrir Hæstarétti	23, 108, 175, 383, 385, 399, 411, 419, 423, 435, 454, 463, 467, 476, 485, 543, 606, 661, 670, 688, 781, 808, 814, 817, 894, 950, 1034, 1057, 1164, 1210
3. Setudómari dæmir mál í héraði	71, 108, 385, 467, 476, 543, 610, 817, 873, 927
4. Samdómendur sitja í dómi. Sjá einnig sjó- og verzlunardómur:	
a. Bæjarþing eða aukadómþing:	
Mál til heimtu skuldar vegna aksturs með farþega í langferðabifreiðum	18
Mál til heimtu höfundarlauna, greiðslu miskabóta og til að koma fram viðurlögum vegna birtingar bréfa í útgefnu riti	43
Mál til heimtu skaðabóta vegna missigs húss	71
Mál um laun bæjarverkfræðings og skýringu á ráðningarsamningi	84
Mál um eignarrétt að hrossi	108
Mál vegna umsýsluviðskipta	133
Mál á hendur banka til heimtu skaðabóta	146
Mál um kaupsamning um hús í smíðum	179
Mál til endurgreiðslu á söluskatti og um gjaldskyldu	200
Mál um skaðabætur vegna skerðingar á lóð vegna breytinga á mannvirkjum við gatnagerðarframkvæmdir	399
Mál til heimtu skaðabóta vegna vinnuslyss	491
Mál út af fasteignaviðskiptum	525
Mál út af viðskiptaskuld	606
Mál til staðfestingar lögbanni	688
Mál til heimtu vangoldinna launa	722
Mál út af fasteignakaupum	762
Mál til heimtu skaðabóta vegna flugslyss	781
Mál til heimtu skaðabóta vegna galla á seldri íbúð	887

Mál til heimtu skuldar vegna smíði á fataskáp o. fl. og um gagn-kröfur	927
Mál um vanefndir á kaupsamningi um jörð ásamt vélum og áhöfn	943
Mál um vanefnd lóðarleigusamnings	957
Mál til heimtu skaðabóta vegna vanefnda á kaupsamningi um vélbát	974
Mál til heimtu skaðabóta vegna vinnuslyss	986
Mál um vanefnd á lóðarleigusamningi	1004
Mál bifreiðainnflytjanda á hendur ritstjóra til refsingar, greiðslu skaðabóta og ómerkingar ummæla, sem birtust í blaði hans	1012
Mál til heimtu skaðabóta fyrir heilsutjón manns vegna röntgen-geislunar í lækningaskyni	1057
Mál um galla á seldri íbúð	1090
Mál til heimtu skaðabóta vegna galla á seldri íbúð	1095
Mál um vansmiði á eldhúsinnréttingu	1148
Mál um skaðabótakröfur eiganda íbúðar í fjölbýlishúsi vegna byggingarlags samtengðrar byggingar	1189
Mál um skaðabætur vegna galla, er komu fram í gólfum íbúða í fjölbýlishúsi	1210
b. Fógetadómur:	
Ágreiningur í fógetadómi um lögbann og tryggingu af hendi gerðar-beiðanda vegna lögbannskröfu	543
c. Sakadómur:	
Þrír sakadómarar fara með og dæma mál eftir útgáfu ákæruskjals	217
Mál vegna fiskveiðabrots dæmt með tveimur siglingafróðum sam-dómendum í sakadómi ... 679, 968, 980, 1154, 1172, 1231,	1281
5. Ýmis atriði:	
Lýsing fógeta á því er gerðist og skráð var í þingbók, er lögtak skyldi gert, var naumast skiljanleg og slíkir misbrestir á framkvæmd lögtaksgerðarinnar, að hún var felld úr gildi	1
Sakadómari synjaði með úrskurði að taka til dómsrannsóknar, svo sem saksóknari ríkisins krafðist, kæru lögreglustjóra á hendur bifreiðareiganda vegna stöðu bifreiðar hans við stöðumæli með rauðu merki. Saksóknari kærði úrskurðinn, sem var felldur úr gildi, þar sem ástæður þær, sem í honum greindi, leiddu ekki til þess, að synja bæri um dómsrannsókn	127
Hérasddómur ómerktur og hérasddómari víttur, vegna þess að hann hafði haft þau afskipti sem lögmaður af ágreiningi málsaðila, áður en málið var höfðað, að honum bar að víkja dómarasæti þegar eftir þingfestingu málsins	160
Ágreiningur um kröfu í dánarbú, sem skipt var einkaskiptum, varð einungis borinn undir skiptaráðanda í því lögsagnarumdæmi, þar sem sá, sem skipt var eftir, hafði átt varnarþing	206
K hafði skuldbundið sig til þess með réttarsátt að gefa út nánar tilgreint veðskuldabréf. Það var ekki á valdi fógeta að framkvæma fjárnám samkvæmt sáttinni til greiðslu í reiðufé, svo	

- sem hún var úr garði gerð 419
- Hjónin Ó og S fengu leyfi til skilnaðar að borði og sæng. Í leyfisbréfi sagði, að samkomulag hefði orðið um fjárskipti og það nánar greint. Tæpu ári síðar krafðist maðurinn þess, að skiptaréttur tæki bú hjónanna til uppskriftar, enda hefðu skipti ekki farið fram og ekki væri minnst á eina aðaleign búsins, verzlunina Á, í skilnaðarleyfisbréfinu. Fullnaðarskipti þóttu eigi hafa farið fram. Uppskrift á eignum varð að skoða sem upphaf opinberra skipta. Ákvörðun um uppskrift á vörubirgðum verzlunarinnar fól eigi í sér dóm um, hvort sú verzlun væri eign annars aðila eða beggja. Bar úrlausn þess atriðis undir síðari úrskurð skiptadóms, ef ágreiningur yrði 419
- Sagt í dómi Hæstaréttar, að það beri undir Félagsdóm að dæma um skaðabætur á hendur aðila fyrir brot gegn 11. gr. laga nr. 80/1938 um stéttarfélög og vinnudeilur, sbr. 44. gr., 1. tl., 47. gr. og 65. gr. laganna. Hins vegar sé það á valdsviði almennra dómstóla að dæma um, hvort starfsmaður eigi bótarétt á hendur vinnuveitanda, vegna þess að honum hafi verið sagt upp starfa með of skömmum uppsagnarfresti 467
- Bæjarstjórn höfðar einkamál á bæjarþingi til að fá G dæmdan til að fjarlægja hluta af bifreiðageymslu í smíðum, en deila var um byggingarleyfi. Málinu vísað *ex officio* frá héraðsdómi vegna vanreifunar 1271

Dómsýsla. Sjá dómstólar, réttarfarsvítur.

Dráttarvélur.

Dæmt sakarefni. Sjá dómkröfur.

Eiður. Sjá aðildareiður, barnsfaðernismál.

Eignardómsmál.

Eignarnám.

Eignarréttarfyrirvari.

Eignarréttur. Sjá og sameign.

Bóndanum J var dregin hryssa í stóðrétt haustið 1967. Þegar hryssan kom í hendur hans, kannaðist hann ekki við hana, en taldi eftir aldri hennar, útliti og marki, að þar gæti verið komið fram tryppi, sem hann hafði vantað af fjalli fyrir 15 eða 16 árum, þá þriggja vetra gamalt. Bóndinn B krafðist, að sér yrði fengin hryssan með beinni fögetagerð, þar sem hún væri eitt af sínum hrossum. Við meðferð fögetaréttarmálsins skipaði fögeti fjóra menn til að skipa markadóm með sér og skoða markið á hryssunni. Varð niðurstaða þeirra sú, að markið á hryssunni væri

mark J. Síðar nefndi fógeti til tvo menn til að skoða hryssuna og gefa lýsingu á henni. Töldu þeir hana 17-20 vetra og með marki J. Kröfu B um innsetningu var synjað með dómi Hæstaréttar. Höfðaði hann þá mál á hendur J til viðurkenningar á eignarrétti sínum og reisti kröfur sínar á því, að hryssan hefði alltaf verið hans eign, en til vara á því, að hann hefði unnið eignarhefð á henni. Ágreiningslaust var, að hryssan hafði ekki verið í vörzlum J frá árinu 1951, unz hún var dregin honum. J hélt því fram, að vörzlur B hefðu verið of lausar og óglöggar til að hann mætti vinna hefð, auk þess sem eyrnamark sitt væri á hryssunni. Hefði B ekki skoðað það til að ganga úr skugga um eignarrétt sinn, og útilokaði þetta hefð samkvæmt rýmkaði lögskýringu á 2. mgr. 2. gr. laga nr. 46/1905. Við það var miðað, að samkvæmt markaskoðun dómkvaddra manna væri markið á hryssunni ekki mark B. Samkvæmt því, og eftir gögnunum málsins að öðru leyti, var ekki fallizt á aðalmálsástæðu hans. Hins vegar varð að telja, að B hefði haft eignarhald á hryssunni hefðartíma fullan, og voru þau umráð eigi með þeim hætti hugrænt, að varnað gæti því, að eignarréttur ynnist fyrir hefð

108

Eigendur landa, sem lágu að stöðuvatni, áttu vatns-, botns- og veiðirétt, hver fyrir sínu landi, 115 metra út í vatnið, miðað við lágflæði, svo og veiði í almenningi vatnsins samkvæmt ákvörðun matsmanna, sbr. 1. tl. 4. gr., 8. gr. og 94. gr. laga nr 76/1970, ef því var að skipta, að öðru leyti en því, að ekki varð lagður dómur á kröfu eins þeirra um vatns- og botnsrétt, þar sem ekki var fullreifað, hvort lönd hans, er að vatninu lágu, voru fullkomin eignarlönd hans eða einungis afréttareign. Sjá og landamerki

1137

Eignaumsýsla.

Hlutfélagið C rak veitingastofuna V um árabíl. Aðaleigendur þess voru Á og eiginkona hans S. Eftir hjónaskilnað þeirra vorið 1960, rak S veitingastofuna, unz hún um haustið fól B að leigja hana, sem hann og gerði. Skömmu síðar fór S úr landi, en fól áður B að innheimta fyrir sig leigu eftir veitingastofuna svo og víxla frá leigutökum og ráðstafa fénu með tilteknum hætti. Eftir ýmsar athugasemdir heilbrigðisyfirvalda um ásigkomulag húsnæðisins og kröfur af hendi leigutaka af því tilefni, gerði B við þá samkomulag um tímabundna lækkun á leigu og tiltekna eftirgjöf vixilskulda og greiddi kostnað af lagfæringum. Reis síðar ágreiningur með S og B um reikningsskil af hendi B, og taldi hvort til skuldar hjá hinu. Dæmt var, að um hefði verið að ræða skýlausa vanefnd C á leigusamningnum, þar sem veitingastofan uppfyllti hvergi nærri skilyrði, sem heilbrigðisyfir-

völd settu. Er leigutakar höfðu uppi kröfugerð vegna vanefndanna, var S farin af landi brott og ekki til að dreifa öðrum fyrirsvarsmönnum C, sem B gat leitað til. Var B rétt að leita úrræða til að hindra, að komið yrði fram ábyrgð á hendur C. Samráð var haft við heilbrigðisyfirvöld um lagfæringar, og þær voru ekki óeðlilegar. Hafði B hvorki með þeim ráðstöfunum né hinni tímabundnu eftirgjöf á leigu með fyrirvara um samþykki C eða með afhendingu víxlanna rekið erindi C með þeim hætti, að varða ætti hann fjárhagslegri ábyrgð. Var honum því dæmd sú fjárhæð, sem hann krafðist 1117

Eignaupptaka.

Afli og veiðarfæri fiskiskipa, sem verið höfðu að ólöglegum veiðum, gerð upptæk til Landhelgisjórðs 679, 968, 980, 1172, 1231, 1281

Eindögun skuldar.

Sá hluti af kaupverði fasteignar, sem greiða átti með skuldabréfum, talinn kominn í eindaga vegna dráttar á útgáfu skuldabréfanna 525

Embættismenn.

Endurgreiðsla. Sjá og endurkrafa, váttrygging.

Ríkissjóði dæmt að endurgreiða söluskatt, sem innheimtur hafði verið af starfsemi, sem ekki var söluskattskyld, og greiddur hafði verið með fyrirvara 454

Endurheimta.

Endurkrafa. Sjá og váttrygging.

Váttryggingarfélagið B greiddi eiganda skipsins K váttryggingarbætur vegna elds, sem kom upp í skipinu, er starfsmenn vélaverkstæðisins S unnu að rafsðu í vélarrúmi þess. B framkrafði S um það fé, er hann þannig galt. Skipseigandinn taldist hafa átt skaðabótakröfu á hendur S vegna gáleysis starfsmanna hans við verkið, og öðlaðist B rétt hans með greiðslu váttryggingarbótanna. Krafa hans var lækkuð vegna sakar vélstjóra skipsins og samkvæmt niðurlagsákvæði 1. mgr. 25. gr. laga nr. 25/1954 119

Er m/s K var að láta úr Keflavíkurhöfn stöðvaðist vél skipsins. Rak það að landi og hafði tekið niðri, er v/b E bjargaði því með því að draga það frá landi. Þegar skipverjar á m/s K hugðust losa dráttartaugina milli skipanna, fóru þeir ekki rétt að og misstu enda hennar úr höndum sér. Lenti dráttartaugin í skrífu v/b E með þeim afleiðingum, að skrífuöxull skemmdist, en báturinn varð hjálparþurfi og var bjargað af v/b V. Samkvæmt

8. gr. siglingalaga bar eigandi m/s K ábyrgð á tjóni, sem hlaut af umræddri handvömm skipstjórnarmanna og skipverja á skipi hans. Var honum gert að endurgreiða váttryggjanda v/b E það fé, er hann galt vegna bjarglaunakröfu eiganda v/b V, sbr. upphafsákvæði 1. mgr. 25. gr. laga nr. 20/1954, en var hins vegar sýknaður af endurkröfu váttryggjandans vegna greiðslu á kostnaði af viðgerð á skrífuðoxlinum, þar sem sú krafa hafði ekki verið höfð uppi eða áskilnaður gerður um það í björgunarmáli eiganda v/b E á hendur eiganda m/s K, þó að viðgerð hefði verið lokið og viðgerðarkostnaður greiddur, áður en það mál var höfðað. Sératkvæði

894

Endurrit skjala.

Endurupptaka máls.

A. Endurupptaka dómtekens máls.

B. Endurupptaka dæmds máls.

Hæstaréttarlögmaðurinn G beiddist þess í nóvember 1969, að leyfð yrði endurupptaka máls um landamerki jarðanna S og F, sem dæmt hafði verið í Hæstarétti í nóvember 1961. Beiðnin var borin fram vegna nafngreindra aðila landamerkjamálsins eða réttartaka þeirra, og fylgdi henni mikill fjöldi skjala henni til rökstuðnings. Í bókun í gerðabók Hæstaréttar var sagt, að með hæstaréttardóminum hefði landamerkjalína milli S og F verið dregin eftir tilgreindum kennileitum og sem sjónhendingarlína frá þeim nákvæmlega svo sem ákveðið var í landamerkjabréfi S frá 13. júní 1889. Ákvörðun landamerkjabréfs S hefði verið talin ganga fyrir ákvörðun landamerkjabréfs F frá 17. júní 1889 þar sem einungis hefði verið tilgreind áttin frá tilteknu markaleiti. Hvort tveggja landamerkjabréfið hefði verið lesið á manntalsþingi 18. júní 1889 án þess að andmæli hefðu verið höfð uppi gegn þeim. Hefðu slík andmæli ekki verið borin fram fyrir dómi, fyrr en til málsins kom, þótt til þess hefði verið sérstakt tilefni. Þinglesin landamerkjabréf hafi opinbert trúgildi (*publica fides*), og megi grandalausir kaupunautar treysta því, að ákvæði slíkra bréfa, þar sem landamerki eru sett eftir kennileitum, haldi gildi sínu. Gagna þeirra, sem lögð voru fyrir Hæstarétt með beiðninni, hefði verið unnt að afla áður en málið var dæmt. Leiddu þau eigi til þess, samkvæmt því sem í bókuninni væri rakið, að endurupptaka málsins yrði leyfð eftir 59. gr. laga nr. 57/1962

16

Erfðaábúð. Sjá ábúð.

Erfðafesta.

Einstaklingar, sem höfðu á leigu á erfðafestu hjá A-kaupstað landspildur til fódur- og matjurtaræktunar eingöngu, framseldu H rétt sinn. H sótti um leyfi A til að mega reisa fiskhjalla á lendunum. Í svari A var tekið fram, að erfðafesturéttur samkvæmt VII. kafla laga nr. 54/1942 væri fallinn niður, þegar landið væri tekið til annarrar notkunar en jarðræktar, en sagt, að bæjarstjórn hefði samþykkt, að H mætti reisa á því fiskþurrkunartrönur. Nýtti H landið með þeim hætti um árabil án þess að frá samningum væri gengið. Er A hugðist taka hluta landsins til sinna þarfa, mótmælti H því, nema bætur kæmu fyrir land og framkvæmdir á því. Krafðist A þá, að trönurnar yrðu fjarlægðar með útburðargerð. Var á það fallið, þar sem það var eðlilegur skilningur á viðskiptum aðila, að H hefði öðlzt rétt til að hafa fiskhjalla á lendunum, unz A væri nauðsyn á að ráðstafa þeim vegna skipulags byggðarinnar

873

Erfðaskrá.

Fangelsi. Sjá refsingar.

Farbann.

Farmgjald. Sjá flutningssamningar.

Farmsamningar. Sjá flutningssamningar.

Fasteignasala.

Fasteignaskattar. Sjá skattar.

Fasteignir. Sjá kaup og sala.

A og byggingafélagið D sömdu um, að A fengi íbúð í keðjuhúsi, sem D hafði í smíðum. Í skriflegum kaupsamningi, dagsettum 5. nóvember 1965, sagði, að áætlað kostnaðarverð væri ca. kr. 800.000,00. Átti A að greiða kr. 100.000,00 við samningsgerð, kr. 170.000,00 þegar húsið væri fokið, en eftirstöðvar við afhendingu. Var sú fjárhæð ekki nánar tilgreind. Ennfremur sagði, að áætlað væri, að íbúðin yrði afhent að vori 1966, og tekið var fram, að ef kauphækkningar yrðu á tímabilinu, hækkaði áætlað kaupverð til samræmis við það. D krafði A við uppgjör um greiðslu alls kostnaðarverðs íbúðarinnar, enda hefði húsið verið smíðað fyrir reikning A og verðtilgreining í samningi aðeins verið áætlun án allra skuldbindinga. Til vara hélt D

því fram, að sér væri heimilt, vegna þess að verð var tilgreint með skammstöfuninni ca., að hækka það um 10%, eða í kr. 880.000,00. Samningurinn var skýrður svo, að D hefði skuldbundið sig til að selja A íbúðina fyrir kr. 800.000,00 með hækkun vegna kauphækkana, sem urðu á byggingartímanum. A hafði rætt um íbúðarkaup við framkvæmdastjóra D skömmu eftir að íbúðir í keðjuhúsunum voru auglýstar til sölu í blaði 28. ágúst 1965 og hafði greitt kr. 100.000,00 upp í kaupverðið 5. október 1965. Var lagt til grundvallar, að bindandi samningur hefði komið á milli aðila eigi síðar en þann dag, þótt hinn skriflegi samningur væri gerður síðar. Ósannað var, að D hefði afhent A íbúðina, fyrr en um mánaðamótin ágúst og september 1966. Eftir atvikum þótti byggingartími til ágústloka ekki óeðlilegur, og A hafði ekki gert athugasemdir við þann tíma. Var A því gert að greiða álag á hið tiltekna verð, er nam kauphækkunum 1. október 1965 til 1. september 1966. D krafðist þess ennfremur, að A greiddi umfram kaupverðið samtals kr. 45.150,00 vegna tiltekinna breytinga á íbúðinni frá því sem samningur kvað á um. A viðurkenndi, að ein breyting hefði verið gerð að hans ósk. Bar honum að greiða aukakostnað vegna hennar. D hafði ekki gefið A kost á að tjá sig um aðrar breytingar, áður en þær hófust. Voru kröfur D vegna þeirra ekki teknar til greina

179

Lóð S var skert vegna framkvæmda við gatnagerð í V-kaupstað, og nokkur röskun varð á mannvirkjum. Að beiðni S mátu dómkvaddir matsmenn tjónið 25. janúar 1967 og hinir sömu menn aftur 15. júlí 1969, eftir að S hafði beiðzt nýrrar dómkvaðningar. S krafði V um bætur. Fyrir Hæstarétti reisti hann fjárhæð dómkrafna sinna alfarið á hinni síðari matsgerð, að viðbættum matskostnaði vegna beggja matsgerðanna. Bótafjárhæð vegna röskunar á mannvirkjum var viðurkennd. Niðurstaða matsmanna um verðlækkun húss vegna skerðingar lóðar var talin hæfileg, þótt ekki væri fallið á þá aðferð, sem þeir notuðu. Sagt, að tillit væri tekið til kostnaðar við matsgerðir við ákvörðun málskostnaðar. Til frádráttar bótum kom fé, sem V hafði gildið og viðurkennt var, að draga ætti frá

399

Sameignarfélagið J seldi þeim G og I með kaupsamningi 27. október 1967 fasteign í foheldu ástandi fyrir kr. 1.100.000,00. Af kaupverði áttu kaupendur að greiða kr. 650.000,00 í peningum á þremur gjalddögum, en gefa út tvö skuldabréf til fimm og sex ára með 8% ársvöxtum fyrir eftirstöðvunum, samtals kr. 450.000,00. Gjald dagar afborgana og vaxta af skuldabréfunum áttu að miðast við afhendingardag eignarinnar. Hún var afhent G og I 1. nóvember 1967, og töldust fyrstu greiðslur af skuldabréfunum eiga að falla í gjalddaga 1. nóvember 1968. Þeir G

- og I inntu ekki peningagreiðslur af hendi á gjalddaga, og höfðu 22. marz 1969 hvorki gefið út skuldabréfin né innt af hendi þær greiðslur, sem samkvæmt þeim hefðu átt að falla í gjalddaga 1. nóvember 1968. Tilkynnti lögmaður J þeim, að vegna vanefnda þeirra hefði J ákveðið að krefjast greiðslu á allri skulddinni. Lögðu G og I þá fé það, sem í gjalddaga var komið, í sparisjóðsbók í Landsbanka Íslands og afhentu J. Hann hélt til streitu kröfu sinni, um að G og I greiddu allan þann hluta kaupverðsins, sem skuldabréf skyldu gefin út fyrir, þar sem hann væri í gjalddaga fallinn vegna vanefnda þeirra. Þeir báru fyrir sig, að J hefði eigi enn gefið út afsal, en að útgáfu þess, sem og skuldabréfanna, hefði hann átt að hafa frumkvæði, og ekkert hefði verið um það samið, að greiðsludráttur skyldi varða því, að skuldin félli öll í gjalddaga. Einnig hefði J vanefnt skyldur sínar samkvæmt kaupsamningi um jöfnun lóðar í rétta hæð. Höfðuðu G og I gagnsök til greiðslu kostnaðar við það. Vanefndir J, þær er í málinu greindi, þóttu eigi slíkar, að þær réttlættu þann drátt, sem varð af hendi G og I á útgáfu skuldabréfanna, og þeir höfðu ekki gert reka að því að fá afsal fyrir eigninni á þeim tíma, sem ráð var gert fyrir í kaupsamningi aðila. Var þeim gert að greiða allar ógreiddar eftirstöðvar þeirrar fjárhæðar, sem skuldabréf hafði átt að gefa út fyrir, auk innheimtulauna af þeim greiðslum, sem inntar voru af hendi í marz og nóvember 1969. J var hins vegar dæmdur til að greiða þeim skaðabætur vegna dráttarins á því að lagfæra lóðina . 525
- Máli um kröfu ábúanda jarðar, sem dánarbú átti, um að mega ganga inn í boð í jörðina, er hún var seld á uppboði, vísað frá Hæstarétti vegna réttarfarsannmarka 744
- KG og F keyptu risibúð af KJ og G. Sagði í kaupsamningi, að íbúðin væri seld í því ástandi, sem hún var, og hefðu kaupendur kynnt sér það og sætt sig við það að öllu leyti. Nokkru eftir að kaupendur fluttust í íbúðina kröfðust þeir riftunar kaupsamningsins vegna þakleka. Seljendur höfðuðu þá mál á hendur þeim til efnda á kaupsamningnum og greiðslu skaðabóta, en kaupendur gagnsök til riftunar kaupanna og greiðslu skaðabóta, og síðar tvær framhaldsgagnsakir til heimtu skaðabóta eingöngu, ef riftunarkröfu yrði hafnað. Báru þeir fyrir sig þaklekann, skemmdir á gólfteppum, ófullnægjandi einangrun íbúðarinnar og að hún hefði ekki verið samþykkt af byggingarfyrirvöldum. Kaupendur töldust ekki geta haft uppi neinar kröfur vegna lekans eða galla á gólfteppum. Blasti sumt af þessu við eftir lauslega skoðun, en flest fór eigi fram úr því, sem við mátti búast eftir aldri hússins og augsýnilegu ástandi íbúðarinnar, og ekki höfðu þessi atriði ekki verið sérstaklega áskilin við kaupin eða svikum verið beitt. Seljendur báru hins vegar

ábyrgð á ófullnægjandi einangrun, sem þeim hlaut að vera kunnugt um og bar því að vekja athygli kaupenda á við kaupin. Þá máttu kaupendur gera ráð fyrir því, að íbúðin hefði tilskilin leyfi byggingaryfirvalda, en öðrum seljendanna var kunnugt um, að svo var ekki. Þessir gallar voru þó ekki stórfelldir, og ekki höfðu seljendur beitt sviksamlegri launung. Var riftunar-krafan því ekki tekin til greina. Kaupendur áttu hins vegar rétt til skaðabóta fyrir kostnað við úrbætur á einangrun og fyrir verð-rýrnun íbúðarinnar vegna þess að hún var ósamþykkt. Voru þær bætur ákveðnar svo sem mat dómkvaddra manna sagði til um. Kröfur seljenda voru teknar til greina, aðrar en skaðabóta-krafa, sem eigi var viðhlítandi rökstudd

762

Nokkrir einstaklingar fengu árið 1946 leigðar á erfðafestu hjá A-kaupstað landspildur til fódur- og matjurtaræktunar. Önnur afnot voru leigutökum óheimil, og ekki mátti reisa byggingar á landinu án sérstaks leyfis sveitarstjórnar. Á árinu 1953 fékk H framseldan rétt erfðafestuhafa og sótti um leyfi A til að mega reisa fiskhjalla á tveimur af landspildunum. Í svari A var tekið fram, að erfðafesturéttur samkvæmt VII. kafla laga nr. 54/1942 væri fallinn niður, þegar landið væri tekið til annarrar notkunar en jarðræktar, en sagt, að bæjarstjórn hefði samþykkt, að H mætti reisa fiskþurrkunartrönur og hefði falið tilteknum manni að semja um afnotin. Afgreiðslu umsóknar H um þriðja landið, er síðar barst, var frestað, unz samið hefði verið um hin löndin. A lét oftár en einu sinni gera drög að leigusamningi með mis-munandi ákvæðum um leigugjald og fleira, en H féllst ekki á þau drög. Var enginn samningur undirritaður, en H reisti trö-nurnar og nýtti landið framvegis. Á árunum 1958 og 1968 tók A hluta af löndunum til sinna þarfa, og var um það samkomu-lag. Árið 1969 hugðist A enn taka hluta landsins vegna sinna þarfa. Því mótmælti H nema bætur kæmu fyrir land og fram-kvæmdir á því. Krafðist A þá, að fisktrönurarnar yrðu fjarlægðar með útburðargerð. Útburðargerðin var heimiluð, þar sem það var eðlilegur skilningur á viðskiptum aðila, að H hefði öðlzt rétt til að hafa fiskhjalla á lendunum, unz A væri nauðsyn á að ráðstafa þeim vegna skipulags byggðarinnar

873

A gerði kaupsamning við Ó og K um kaup á íbúð tilbúinni undir tréverk. Hann fékk afsal fyrir íbúðinni og var afhent hún í júlí 1966, en fluttist í hana í ágúst s. á. Í febrúar 1967 krafðist hann lagfæringa á nokkrum göllum. Því synjuðu Ó og K. Fékk þá A, ásamt fleiri íbúðarkaupendum, dómkvadda matsmenn, og síðar yfirmatsmenn, til að meta þá galla, sem á væru. Krafði hann Ó og K skaðabóta vegna þess, að veggir væru sprungnir og hitalögn í eldhúsi lægi að nokkru utan á vegg. Sprungurnar stöfuðu af óhreinindum í steypuskilum, og á því báru Ó og

- K ábyrgð. Kröfum vegna hitalagnarinnar var hafnað. Hafði A skoðað íbúðina gaumgæfilega, áður en hann tók við henni, og hann undirritaði afsal þar sem sagði, að hann hefði kynnt sér ástand hins selda og tekið það gilt að öllu leyti, en hreyfði þá engum athugasemdum um frágang pípulagnarinnar 887
- V-kaupstaður úthlutaði H leigulóð 1953. Reisti hann og rak á henni bifreiðaverkstæði. Er honum þótti verkstæðið orðið of lítið, fékk hann leigða viðbótarlóð með leigulóðarsamningi 1964. Með dómi Hæstaréttar 28. júní 1965 var dæmt, að maður, sem átti skúra á viðbótarlóðinni, gæti varnað H niðurrifs á þeim, og að nokkur hluti hennar ætti eftir skipulagsuppdraetti að fara undir veg. Mátti H því ekki hagnýta sér lóðarréttindin. Krafðist hann, að V yrði dæmt skylt að kaupa bifreiðaverkstæðið ásamt leigulóðarréttindum og viðbótarleigulóðarréttindum fyrir tiltekið eignarnámsmatsverð, svo og greiða skaðabætur, en til vara að greiða skaðabætur eingöngu. Hvorki skipulagslög, önnur lög né meginstafrir skaðabótaréttar stóðu til, að V yrði dæmt að kaupa fyrir eignarnámsmatsverð verkstæðið með leigulóðarréttindum og viðbótarleigulóðarréttindum, og var V sýknaður af þeirri kröfu. Forráðamenn V þóttu eiga mikla sök á, að leigusamningurinn 1964 var gerður við H að óathuguðu máli, en H hafði einnig mátt athuga aðstæður betur en hann gerði. Mátti telja víst, að H hefði orðið fyrir talsverðu tjóni af gerð og vanefnd leigusamningsins. Voru honum eftir mála-vöxtum dæmdar kr. 150.000,00 í vanefndabætur. Sératkvæði 957
- G var úthlutað leigulóð undir einbýlishús í R-borg. Á einu horni lóðarinnar stóð steinskúr, eign S. Vegna mistaka var skúrinn ekki sýndur á uppdraetti með lóðarsamningi, og fyrirvari var ekki gerður um lóðarskikann í samningnum. Ágreiningslaust var, að G voru frá upphafi ljósir þessir annmarkar á eignarheimildum R. Uppdrættir af húsi G voru fullgerðir 1958 og samþykktir af byggingaryfirvöldum. Smíði hússins var að mestu lokið 1960 eða 1961. Vegna skúrsins var ekki hægt að reisa bifreiðageymslu við húsið, svo sem gert var ráð fyrir. Samningar tókust ekki með R og S um brotnám skúrsins, og eignarnámi varð ekki beitt, enda var skipulag ekki staðfest. Höfðaði G mál 1966 og krafðist, að R yrði gert að fjarlægja skúrinn og afhenda sér lóðarskikann, svo og greiða sér skaðabætur vegna tjóns af vanefndum á lóðarleigusamningnum. Lagt var til grundvallar, að R hefði skuldbundið sig til að afla G leiguréttar yfir lóðarskikanum. En þar sem R hafði hvorki átt þess kost að afla sér nauðsynlegra eignarráða yfir skikanum né beita eignarnámi, en yfirgnæfandi líkur voru á, að honum yrði það síðar kleift, a. m. k. þegar skipulag hefði verið staðfest, var R dæmd sýkna að svo stöddu af fyrri kröfunni. G taldist eiga skaðabótakröfu

- á R, en málið var þó ekki fyllilega reifað um skaðabótaskylduna. Var R að svo vöxnu máli einnig dæmd sýkna að svo stöddu af skaðabótakröfunni. Sératkvæði 1004
- J keypti íbúð af H, tilbúna undir tréverk og með hita komnum í íbúðina. Hann tók við íbúðinni 31. október 1963 og fór að kynda að eigin sögn í ársbyrjun 1964. Raki kom fram í íbúðinni. Samkvæmt mati dómkvaddra manna lak „element“ í lofthitara. Töldu matsmenn hann ekki gerðan til húshitunar og vera óhæfan til þeirra nota. Sama var álit sérfróðra samdómenda. Eðlilegt taldist, að ófaglærðum mönnum sæist yfir annmarkann á lofthitaranum. J viðurkenndi, að hann hefði ekki kvartað yfir gallanum, fyrr en upp úr áramótum 1965, en athugasemdir hans þóttu ekki of seint fram komnar eins og á stóð. Hafnað var, að H bæri eigi ábyrgð á gallanum heldur sá aðili, sem setti lofthitarann upp. Var H gert að greiða J skaðabætur, sem námu verði nýs hitara ásamt uppsetningarkostaði 1090
- R seldi G íbúð með skriflegum kaupsamningi. Þar sagði, að G væri kunnugt um, að seljandi væri ekki þinglýstur eigandi, en hann mundi útvega G löglega eignarheimild fyrir tiltekinn tíma. Afsal var gefið út síðast í sama mánuði, undirritað af K. Héraðsdómur dæmdi R og K óskipt til að greiða G skaðabætur vegna galla á íbúðinni. K áfrýjaði dóminum af sinni hendi. Ósannað var, að K hefði átt þátt í sölu íbúðarinnar til G að öðru leyti en því að undirrita afsalið sem þinglýstur eigandi íbúðarinnar, er kaup fóru fram og afsal var gefið út. Var K dæmd sýkna af kröfum G 1095
- Mál um landamerki og botns- og vatns- og veiðirétt í stöðuvatni . 1137
- H keypti íbúð í húsinu Framnesvegi 65 í Reykjavík árið 1958. Á afstöðuuppdrætti var gert ráð fyrir, að reist yrði viðbygging, fasttengd Framnesvegi 65 hornrétt, og næði hún um 4,90 m inn frá horni þess húss. Bygging þessi, Framnesvegur 63, var reist 1962-1963. Var þá vikið frá afstöðuuppdrættinum, þannig að nokkuð frá Framnesvegi 65 breikkaði byggingin og í hluta krikans, sem myndaðist, komu svalir. Náði breikkunin að nokkru á móts við glugga á setustofu í íbúð H. Krafði hann Reykjavíkurborg, R, og fimm eigendur Framnesvegar 63 um skaðabætur. Tillaga að skipulagsuppdrætti á svæðinu var samþykkt af skipulagsnefnd og bæjarráði 1942. Hins vegar hafði tillagan hvorki verið staðfest af Stjórnarráðinu né opinberlega auglýst eftir fyrirmælum 16. gr. laga nr. 55/1921, sbr. 5. gr. laga nr. 64/1938, er giltu á þeim tíma, er húsin voru reist. Gat H þegar af þeirri ástæðu ekki byggt bótakröfu á hendur R á því, að vikið kynni að hafa verið frá tillöguuppdrætti um staðsetningu og afstöðu húsanna. Ósannað var, að afstaða þeirra og gerð hefði brotið gegn þágildandi byggingarsamþykkt,

og alltaf mátti vænta nokkurra óþæginda af nágreppi í þéttbýli. H hafði ekki að öðru leyti leitt rök að bótaskyldu R eða að eigendur Framnesvegur 63 hefðu brotið gegn rétti hans, og voru bótakröfur hans ekki teknar til greina 1189

Ferðabann.

Fébótaábyrgð í opinberri sýslan. Sjá skaðabætur.

Félagsdómur. Sjá og dómstólar.

Sagt í dómi Hæstaréttar, að það beri undir Félagsdóm að dæma um skaðabætur á hendur aðila fyrir brot gegn 11. gr. laga nr. 80/1938 um stéttarfélög og vinnudeilur, sbr. 44. gr., 1. tl., 47. gr. og 65. gr. laganna. Hins vegar sé það á valdsviði hinna almennu dómstóla að dæma um, hvort starfsmaður eigi bótarétt á hendur vinnuveitanda, vegna þess að honum hafði verið sagt upp starfa með of skömmum uppsagnarfresti 467

Félög. Sjá hlutafélög, samvinnufélög.

Firma.

Fiskveiðabrot.

Hinn 6. apríl 1971 kom varðskip að m/b H að togveiðum. Samkvæmt staðarákvörðun yfirmanna varðskipisins var báturinn innan fiskveiðimarka á stað þar sem veiðar með botnvörpu voru með öllu bannaðar. Athugun skólastjóra Stýrimannaskólans á mælingum varðskipsmanna staðfesti þetta. Sannað taldist, að skipstjóri bátsins hefði gerzt sekur um fiskveiðabrot skv. 1. mgr. 1. gr. laga nr. 62/1967, sbr. lög nr. 21/1969, sbr. 1. mgr. 1. gr. reglugerðar nr. 3/1961. Stærð m/b H var 64,61 rúmlrest brúttó, og 100 gullkrónur jafngiltu 3.992,03 seðlakrónum. Refsing skipstjórans, sem áður hafði verið dæmdur fyrir fiskveiðabrot, varð ákveðin 2 mánaða varðhald og 40.000,00 króna sekt til Landhelgisgissjóðs, en til vara 20 daga varðhald. Afli og veiðarfæri voru gerð upptæk. Sératkvæði 679

Varðskipið Ó kom 29. apríl 1971 að m/b J að togveiðum í Miðnes-sjó. Samkvæmt skýrslu varðskipsmanna mældist báturinn við ratsjármælingu 0,5 sm innan fiskveiðimarka. Skólastjóri Stýrimannaskólans markaði á sjóupprátt staðarákvarðanir samkvæmt mælingum þeirra. Reyndist staðurinn þá 0,6 sm innan fiskveiðimarka, en 0,3 sm, ef tekið var tillit til 2½% fjarlægðarskekkju, sem framleiðendur ratsjárinnar viðurkenndu. Í annarri greinargerð skólastjórans sagði, að það hefði ekki mælanleg áhrif á fjarlægðina frá bannsvæðismörkum, þótt við

ratsjarmælinguna hefði ekki verið miðað við staðinn Gálga á Stafnesi, eins og sagði í hinni skriflegu skýrslu varðskipsmanna, heldur við ratsjárskerma í um 260 m fjarlægð, svo sem fram var komið að gert hafði verið. M/b J var 82 rúmlestir brúttó, en 100 gullkrónur jafngiltu 3.992,93 seðlakrónum. Skipstjórinn var dæmdur í 40.000 króna sekt til Landhelgisjós, en 20 daga varðhald til vara. Afli og veiðarfæri voru gerð upptæk

968

Varðskipið Ó kom 29. apríl 1971 að m/b H að togveiðum í Miðnessjó. Samkvæmt skýrslu varðskipsmanna mældist báturinn við ratsjarmælingu 0,4 sm innan fiskveiðimarka. Skólastjóri Stýrimannaskólans markaði á sjóupprátt staðarákvarðanir samkvæmt mælingum þeirra. Reyndist staðurinn 0,4 sm innan fiskveiðimarka, en 0,1 - 0,2 sm, ef tekið var tillit til þeirrar 2½% fjarlægðarskekkju, sem framleiðendur ratsjárinnar viðurkenndu. Í annarri greinargerð skólastjórans sagði, að það hefði ekki mælanleg áhrif á fjarlægðina frá bannsvæðismörkum, þótt við ratsjarmælinguna hefði ekki verið miðað við staðinn Gálga á Stafnesi sjálfan, eins og sagði í hinni skriflegu skýrslu varðskipsmanna, heldur við ratsjárskerma í um 260 m fjarlægð, svo sem fram var komið að gert hafði verið. M/b H var 228 rúmlestir brúttó, en 100 gullkrónur jafngiltu 3.992,93 seðlakrónum. Skipstjóri bátsins var dæmdur í 600.000,00 króna sekt til Landhelgisjós, en þar sem hann átti ekki saknæman þátt í brotinu, var honum ekki gerð vararefsing. Afli og veiðarfæri voru gerð upptæk

980

Hinn 29. apríl 1971 kom varðskipið Ó að m/b F að togveiðum með rækjuvörpu í Miðnessjó, 1,3 sm innan fiskveiðimarka eftir staðarákvörðun varðskipsmanna. Skólastjóri Stýrimannaskólans markaði staðarákvörðunina á sjóupprátt. Reyndist staðurinn samkvæmt því einnig 1,3 sm innan markanna, en 1,0 sm., ef tekið var tillit til 2½% fjarlægðarskekkju, sem framleiðendur ratsjár viðurkenndu. G taldi sér hafa verið heimilar veiðarnar samkvæmt bréfi sjávarútvegsráðuneytisins, dags. 19. apríl 1971, en þar var honum leyft, með skírskotun til 1. gr. laga nr. 21/1969, um breytingu á lögum nr. 62/1967, „að stunda rækjuveiðar með venjulegri rækjuvörpu á svæðinu fyrir Suður- og Vesturlandi allt að Snæfellsnesi...” 19.-30. apríl 1971. Með ákvæðum 2. mgr. 1. gr. laga nr. 21/1969 var ráðherra veitt almenn heimild til að undanþiggja rækju- og leturhumarveiðar veiðibanni 1. málsgreinar. Með sérákvæðum 2. gr. var skipum heimilað að veiða með botnvörpu og flotvörpu innan fiskveiðilandhelgi á ákveðnum svæðum og tímum. Innan þeirra svæða var ráðherra þó með reglugerð heimilt að banna veiðar þessar á tilteknum svæðum. Þeirri heimild beitti ráðherra með setningu reglugerðar nr. 23/1971, og voru botnvörpuveiðar bannaðar

1. marz til 1. maí 1971 samkvæmt 1. tl. 1. gr. hennar m.a. á því svæði, þar sem G var að veiðum. Þessi ákvæði urðu ekki örugglega skýrð þannig, að þeim væri ætlað að þrengja hina almennu heimild ráðherra samkvæmt 2. mgr. 1. gr. laga nr. 21/1969 til að veita vélbátum leyfi til rækju- og humarveiða innan fiskveiðimarkna. Var G, sem hafði fyrrgreint veiðileyfi, því sýknaður af kröfum ákæruvalds. Sératkvæði 1154
- Hinn 23. júní 1971 kl. 0339 sást til m/b F frá varðskipinu Þ, og mældist staður bátsins um 1,05 sm innan bannsvæðismarkna. Við síðustu staðarákvörðum varðskipsmanna kl. 0423,5 við hlið m/b F mældist hann 0,8 sm utan markanna. Skólastjóri Stýrimannaskólans markaði á sjóupprátt staði m/b F samkvæmt mælingunum. Var báturinn samkvæmt því 1,0 sm innan marka við fyrstu mælingu, en 0,8 sm fyrir utan við þá síðustu, og hann var innan marka við 4 af 6 mælingum, ef reiknað var með mestu fjarlægðar- og miðunarskekkju, sem framleiðendur ratsjár varðskipins viðurkenndu. Skólastjórinn gaf einnig álit um stað bátsins kl. 0400, miðað við að eftir kl. 0357 hefði hann siglt út af bannsvæðismörkum. Var sá staður innan markanna. Samkvæmt skýrslu skipstjóra og skipverja á m/b F var vörpu kastað kl. 0400. Sannað taldist, að báturinn hefði verið að ólöglegum veiðum. Báturinn var 49 rúmlestir brúttó, og 100 gullkrónur jafngiltu 3.992,93 seðlákronum. Skipstjóra var gert að greiða kr. 40.000,00 í sekt til Landhelgisgæðis, en sæta ella 20 daga varðhaldi. Afli og veiðarfæri voru gerð upptæk 1172
- Hinn 2. september 1970 varð gæzlugvélinn TF-VOR vör við m/b S skammt undan Ingólfshöfða. Er komið var að bátnum, var hann að toga. Kl. 1711, 1714 og 1716 voru gerðar staðarákvarðanir yfir bátnum. Sýndu þær allar, að hann væri innan fiskveiðimarkna. Ekki var hægt að hafa samband við bátinn, þar sem talstöð flugvélarinnar var biluð. Í skipstjóra var tilkynnt um kæru, að hans sögn kl. 2240. Var báturinn þá utan fiskveiðimarkna. Skólastjóri Stýrimannaskólans markaði á sjóupprátt stað bátsins samkvæmt mælingum flugvélarinnar. Staðfesti sú athugun, að báturinn hefði í öll skiptin verið innan fiskveiðimarkna. Ekki skipti máli, að flugvél sú, sem notuð var, var í einkaeign og ekki auðkennd Landhelgisgæzlunni. Var I sakfelldur fyrir fiskveiðabrot. M/b S var 72 rúmlestir brúttó, en 100 gullkrónur jafngiltu 3.992,93 seðlákronum. Refsing I var ákveðin kr. 40.000,00 í sekt til Landhelgisgæðis, en varðhald í 20 daga til vara. Afli og veiðarfæri voru gerð upptæk 1231
- Hinn 25. júlí 1971 kl. 1734 sást frá varðskipinu Æ til m/b G skammt undan landi austan við Ingólfshöfða. Varðskipsmenn mældu stað bátsins alls sjö sinnum, síðast við hlið hans. Mældist þeim m/b G innan fiskveiðimarkna við allar staðarákvarðanirnar nema

tvær þær síðustu. Á skipstjóri viðurkenndi, að báturinn hefði verið að togveidum, en utan fiskveiðimarka. Skólastjóri Stýri-mannaskólans markaði mælingar varðskipsmanna á sjóuppdrátt og komst í megindráttum að sömu niðurstöðu og þeir um staði bátsins, einnig þótt reiknað væri með mestu fjarlægðar- og mið-unarskekkju, sem framleiðandi ratsjár varðskipins viðurkenndi. Einnig reiknaði hann hraða bátsins milli mælistaða og taldi meðaltalið fá staðigt sem toghraða. Sannað taldist, að m/b G hefði verið að ólöglegum veiðum innan fiskveiðimarka. Bátur-inn var 140 rúmlestir brúttó, og 100 gullkrónur jafngiltu 3.992,93 seðlacrónum. Á skipstjóri bar refsíabyrgð á brotinu, og var honum gert að greiða kr. 40.000,00 í sekt til Landhelgis-sjóðs, en þar sem hann átti ekki saknæman þátt í brotinu, var honum ekki dæmd refsivist til vara. Afli og veiðarfæri voru gerð upptæk 1281

Fiskverzlun. Sjá umsýsla.

Fjárdráttur.

Fjárnám.

Fjárnámssgerð samkvæmt dómi áfrýjað ásamt dóminum, og hún felld úr gildi, þar sem dómurinn var ómerktur og málinu heimvísað 209

P krafðist fjárnáms hjá K fyrir kr. 90.000,00 ásamt dráttarvöxtum og kostnaði. Vísaði hann um aðfararheimild til réttarsáttar, þar sem K tók að sér að greiða skuld B h/f með skuldabréfi, nægilega tryggðu með veði í fasteign, að fjárhæð kr. 90.000,00, ásamt nánar tilteknum vöxtum. Taldi P, að þar sem K hefði vanefnt sáttina, væri krafa sín nú hrein peningakrafa á K, er gera bæri fjárnám fyrir. Réttarsáttin var eigi þannig úr garði gerð, að það væri á valdi fógeta að framkvæma fjárnám samkvæmt henni til greiðslu í reiðufé án undangengins dóms .. 407

Héraðsdómi var áfrýjað að fengnu áfrýjunarleyfi. Ennfremur var áfrýjað fjárnámi, er farið hafði fram til tryggingar dómsskuld-inni. Frestur til að áfrýja fjárnámssgerðinni var liðinn, þegar stefna var gefin út, og áfrýjunarleyfið tók ekki til hennar. Þeim þætti málsins var því vísað sjálfkrafa frá Hæstarétti 424

Fjárnámssgerð til fullnustu dómi áfrýjað ásamt dóminum og hún staðfest ásamt honum 560, 1242

Dómi og fjárnámssgerð var gagnáfrýjað til staðfestingar, eftir að stefndu í héraði höfðu áfrýjað. Þingsókn af hendi aðaláfrýj-anda féll niður. Með því að engir annmarkar voru á hinum áfrýjaða dómi eða fjárnámssgerð, voru þær dómsathafnir stað-festar 870

Fjársvik.

A gaf út tékka, ýmist á ávísanareikning sinn án þess að innstæða væri fyrir hendi, eða með tilbúnu reikningsnúmeri en eigin nafnritun á eyðublöð, sem hann tók í heimildarleysi úr tékkhefti eiginkonu sinnar. Suma tékkana seldi hann fyrir peninga, en með öðrum greiddi hann ökugjald eða veitingar. Varðaði þetta við 248. gr. alm. hegningarlaga. Með atferli sínu rauf A skilorð eldri refsíðoms fyrir skjalafals. Allt atferli hans var dæmt í einu lagi og refsing hans ákveðin samkvæmt 1. mgr. 155. gr. og 248. gr. alm. hegningarlaga fangelsi 6 mánuði 1029

*Fjölþýlishús.**Flugslys.*

G tók á leigu hjá F h/f eins hreyfils flugvél án flugmanns fyrir flug frá Reykjavík til Ísafjarðar og til baka. G hafði réttindi til einkaflugs og fór ferðina í því skyni að afla sér flugtíma fyrir atvinnuflugmannspróf. Hann tók með sér þrjá farþega, þeirra á meðal V. Í ferðinni fórst flugvélin og með henni allir, sem í henni voru. S, ekkja V, krafðist skaðabóta úr hendi F vegna sín og GV, dóttur þeirra V á fyrsta ári. Starfsemi F var þrípætt: Félagið rak flugskóla, það stundaði leiguflug með flugvélum, sem stjórnað var af starfsmönnum þess, og það leigði flugvélar með öllum búnaði og svo eldsneyti, en án flugmanns, gegn gjaldi, sem miðað var við floginn tíma. F hafði sem leigusali endanlegt úrskurðarvald um það, hvort flugferð á flugleiðum félagsins væri farin. Flugáætlun fyrir ferðina var gerð af starfsmönnum F. Þegar litið var til skipta F og G um flugferð hans, þótti mega telja F, sem væri loftferðafyrirtæki samkvæmt 97. gr. laga nr. 34/1964, bera samkvæmt 113. gr. laganna fébóta-ábyrgð á tjóni S, enda hefði F ekki leitt fullar sönnur að því, að gerðar hefðu verið allar nauðsynlegar ráðstafanir til að afstýra slysinu, sbr. 116. gr. sömu laga. Skaðabætur til S, sem fædd var 1947, voru ákveðnar kr. 850.000,00 fyrir missi framfæranda, er dregnar höfðu verið frá tjóninu ekkjubætur og mæðralaun, en bætur fyrir röskun á stöðu og högum kr. 100.000,00. Bætur til GV voru ákveðnar kr. 125.000,00 samtals vegna missis framfæranda og fyrir röskun á stöðu og högum. Sératkvæði 781

Flutningssamningar.

Fógetagerðir. Sjá fjárnám, innsetningargerðir, kyrrsetning, lögbann, lögtak, útburðargerðir.

*Framkrafa. Sjá endurkrafa.**Framsal réttinda.*

R h/f, sem ásamt M h/f hafði öðlazz með samningi við H rétt til efnistöku í sand- og malarnámu um tiltekinn tíma, framselur rétt sinn samkvæmt samningnum með samþykki H, sem batt samþykki sitt því skilyrði, að ábyrgð R á efndum samningsins héldist 688

Frávísun.

A. Einkamál.

1. Frá héraðsdómi.

Máli þriggja manna til heimtu höfundarlauna og miskabóta og til að koma fram kröfu um refsingu og önnur viðurlög vegna heimildarlausrar birtingar bréfa í bók, sem H gaf úr, var vísað frá héraðsdómi vegna ýmissa galla á máltilbúnaði. Frávísunin var staðfest af Hæstarétti, þar sem málið taldist í heild vera vanreifað 43

Á tímabilinu 22. marz 1967 til 17. nóvember 1969 var fyrirtækinu P gert að greiða við tollafgreiðslu söluskatt af innfluttum prentlitum til á prentunar á plastumbúðir, er P framleiddi. Fjármálaráðuneyti synjaði beiðni P um undanþágu frá greiðslu söluskattsins og um endurgreiðslu á greiddum skatti. P framseldi F, Félagi íslenzkra iðnrekenda, endurgreiðslukröfu sína á ríkissjóð. Höfðaði F mál í apríl 1970, til endurgreiðslu hins greidda söluskatts og viðurkenningar á, að P væri ekki skylt að greiða söluskatt af innfluttum prentlitum. Héraðsdómari vísaði málinu frá dómi, þar sem söluskattur þessi hefði fyrst verið innheimtur hjá P 22. marz 1967. Sú ákvörðun hefði ekki verið kærð til skattýfirvalda í samræmi við 13. gr. laga nr. 10/1960, og væru málshöfðunarfrestir samkvæmt því ákvæði og 14. gr. laganna liðnir. Í dómi Hæstaréttar sagði, að samkvæmt j-lið 4. gr. laga nr. 10/1960 skuli greiða söluskatt þann, er þar getur, við tollmeðferð vöru. Samkvæmt 1. mgr. 34. gr. laga nr. 7, um tollskrá o. fl., og síðar 1. mgr. 34. gr. laga nr. 63/1968 og laga nr. 3/1969, skeri fjármálaráðherra úr því, hvort tiltekin vara sé gjaldskyld eða gjaldfrjáls eftir þeim lögum. Málshöfðunarfrestur samkvæmt 14. gr. laga nr. 10/1960 átti því ekki við um söluskatt þann, sem um var deilt. Var frávísunardómurinn felldur úr gildi og málinu vísað heim í hérað 200

Erfingjar í dánarbúi, sem skipt var einkaskiptum, og S, er lýsti kröfu í búið, báru ágreining um kröfuna undir skiptaráðanda í Reykjavík. Hann vísaði ágreiningnum sjálfkrafa frá skiptarétt-

inum, þar sem hann og skiptin í heild bæri undir skiptaráðanda í öðru lögsagnarumdæmi samkvæmt tilskipun frá 21. júní 1793. S kærði úrskurðinn, og voru aðilar ásáttir um að krefjast þess að hann yrði felldur úr gildi. Hæstiréttur staðfesti úrskurðinn, en lögjöfnun frá 81. gr. laga nr. 85/1936 um þetta efni var ekki heimil	206
Krafízt ómerkingar dóms og frávísunar máls frá héraðsdómi. Frávísunarkrafan var ekki tekin til greina, en dómurinn ómerktur og málinu heimvísað, þar sem héraðsdómari hafði farið út fyrir kröfur málsaðila í dómi sínum	209
Félag landeigenda á Laxárvæðinu, er síðar fékk heitið Landeigendafélag Laxár og Mývatns, höfðaði mál gegn Laxárvirkjun og gerði þær dómkröfur, að staðfest yrði með dómi, að framkvæmdir þær, sem Laxárvirkjun væri að hefja til virkjunar Laxár við Brúar, brytu í bág við íslensk lög og væru óheimilar, og staðfest yrði með dómi, að lokuvirki þau, sem Laxárvirkjun hefði reist, þar sem útfallskvísar Laxár rynnu úr Mývatni, skorti lagastöð og brytu því í bág við íslensk lög. Héraðsdómari vísaði málinu frá dómi vegna þess að í málatilbúnaði félagsins fælist skriflegur málflutningur. Frávísunardómurinn var kærður til Hæstaréttar. Hæstiréttur dæmdi, að ekki væri næg ástæða til að vísa málinu frá dómi, þótt lögð hefðu verið fram skjöl, sem fælu í sér nokkurn skriflegan málflutning og vörðuðu að hluta eigi sakarefnið. Hins vegar var frávísunardómurinn staðfestur að því er varðaði síðari þáttinn í dómkröfunum, þar sem sóknaraðili gat ekki fengið úrlausn dómstóla um lögmæti þessara mannvirkja almennt án tillits til þess, hverra heimilda hann hugðist neyta í því sambandi	385
Kröfu um ómerkingu héraðsdóms og frávísun máls frá héraðsdómi ekki sinnt	606
J krafðist, að dæmt yrði, að nafn hans skyldi tekið á kjörskrá við Alþingiskosningar. Málinu vísað sjálfkrafa frá dómi, þar sem J hafði ekki neytt þess úrræðis 20. gr. kosningalaga að kæra yfir kjörskránni til borgarstjórnar og eigi sannað, að honum hefðu hamlað þau forföll, sem greind eru í 24. gr. laganna	659
Héraðsdómur vísaði sjálfkrafa frá dómi máli, sem eigi hafði verið lagt til sátta fyrir sáttamenn. Dómurinn var felldur úr gildi, þar sem ekki þurfti að leggja málið til sátta fyrir sáttamenn ...	667
Stefndi í héraði höfðaði gagnsök og síðan tvær framhaldsgagnsakir, hina síðari eftir að málið hafði verið dómtekið, en endurupptekið, og gagnasöfnun í því var nær lokið. Sagt í héraðsdómi, sem staðfestur var í Hæstarétti, að málatilbúnaður þessi hefði verið andstæður 2. mgr. 70. gr., 110. gr. og 111. gr. laga nr. 85/1936, en þar sem hann hefði þó ekki valdið verulegum réttarfarsþyngslum, væri ekki alveg nægjanleg ástæða til að vísa	

framhaldsgagnsök þessari frá dómi án kröfu	762
Hrundið frávísunarkröfu reistri á því, að um bótakröfur, sem uppi voru hafðar í máli, hefði verið dæmt í fyrra máli, en sýknað var af öðrum tveggja kröfubáttta, þar sem þegar hafði verið gert við þær skemmdir, sem þar var krafizt bóta fyrir, og sá viðgerðarkostnaður verið greiddur, áður en hið fyrra mál var höfðað. Hinn þáttur bótakröfunnar lá eigi ljós fyrir, fyrr en eftir að dæmt var í því máli. Var því heimilt að gera þá kröfu í sérstöku máli, sbr. 1. mgr. 71. gr. laga nr. 85/1936. Sér- atkvæði	894
S hafði uppi í máli skaðabótakröfu í fjórum liðum. Héraðsdómur vísaði sjálfkrafa frá dómi tveimur kröfuliðanna, þar sem S hefði ekki lagt fram reikninga yfir þann kostnað, sem þar var krafíð um, eða aflað mats dómkvaddra manna. Frávísunardómurinn var kærður til Hæstaréttar, sem staðfesti hann	943
Kærður frávísunardómur bæjarþings í máli til heimtu bóta úr hendi ábyrgðartryggjanda kranabifreiðar vegna líkamstjóns manns. Var málssóknin byggð á 67. gr., sbr. 69. gr., umferðarlaga nr. 40/1968. Samkvæmt 74. gr. þeirra laga verða slík mál ekki höfðuð gegn váttryggingafélagi einu sér. Var frávísunardómurinn því staðfestur. Sératkvæði	1236
Byggingarnefnd K-kaupstaðar veitti G leyfi til að reisa bifreiðageymslu, því næst nýtt leyfi fyrir stærri geymslu, en afturkallaði loks það leyfi. Bæjarstjórn höfðaði mál gegn G á bæjarþingi til að fá hann dæmdan til að fjarlægja stækkunina samkvæmt síðara byggingarleyfinu. Þegar virt var kröfugerð K og það, að ekki lágu fyrir ýmis gögn, sem talin voru nauðsynleg, þótti málið svo vanreifað í héraði, að héraðsdómurinn var ómerktur <i>ex officio</i> og málinu vísað frá héraðsdómi	1271
Ú h/f á Siglufirði var með dómi sjó- og verzlunardóms Reykjavíkur dæmt til að greiða kaupverð vélarhluta í skip. Ú hafði ekki látið sækja þing í héraði og krafðist fyrir Hæstarétti ómerkingar dómsins og frávísunar málsins frá héraðsdómi, en til vara heimvísunar. Þær kröfur voru ekki teknar til greina	1278

2. Frá Hæstarétti.

B áfrýjaði dómi, sem upp var kveðinn 16. apríl 1970, með áfrýjunarstefnu 14. júlí s.á. V gagnáfrýjaði dóminum með stefnu 14. ágúst s. á. Hann hafði ekki aflað sér áfrýjunarleyfis og ekki gagnáfrýjað málinu á þeim þriggja vikna fresti, sem til er tekinn í 3. mgr. 20. gr. laga nr. 57/1962. Varð því að vísa gagnsökinni frá Hæstarétti og taka kröfu V þannig til greina, að hann krefðist staðfestingar héraðsdóms og málskostnaðar fyrir Hæstarétti	119
Aðilar höfðu orðið ásáttir fyrir skiptarétti um annað en málskostnað. Kvað skiptaréttur upp úrskurð um það atriði, og var honum	

- skotið til Hæstaréttar með áfrýjun. Ákvæði 3. mgr. 13 gr. laga nr. 57/1962 var eigi því til fyrirstöðu eftir grunnrökum sínum, að málið væri borið undir Hæstarétt með kæru samkvæmt 2. tl. 21. gr. sömu laga, en lagaheimild brast til áfrýjunar þess. Var málinu því vísað frá Hæstarétti 175
- Ó áfrýjaði héraðsdómi að fengnu áfrýjunarleyfi. Ennfremur áfrýjaði hann fjárnámi, er farið hafði fram til tryggingar dómsskuldinni. Frestur til að áfrýja fjárnámsgerðinni var liðinn, þegar stefna var gefin út, og áfrýjunarleyfið tók ekki til hennar. Þeim þætti málsins var því vísað sjálfkrafa frá Hæstarétti 424
- Þann 16. marz 1971 var að kröfu P kyrrsett sparisjóðsbók við bankann Ú svo og 7 víxlar, allt eign G. Verðmæti þessi voru í vörzlu Ú. Þann 22. marz tók fógæti gerðina upp að nýju að beiðni P til að gefa Ú kost á meðalgöngu. Ú krafðist, að krafa P um kyrrsetningu víxlanna og sparisjóðsbókarinnar næði ekki fram að ganga, þar sem hann hefði verðmæti þessi að handveði, og sparisjóðsbókin væri auk þess undanþegin kyrrsetningu. P krafðist, að fógætadómur kvæði á um, að kyrrsetningin gengi fyrir þeim rétti, sem Ú kynni að telja sig eiga. Hinn 5. apríl úrskurðaði fógæti, að kyrrsetning skyldi fara fram á ábyrgð P í þeim verðmætum, sem vísað hafði verið á til kyrrsetningar í fógætadómi 16. marz 1971. Þann úrskurð kærði Ú. Í dómi Hæstaréttar sagði, að kyrrsetning verðmæta þeirra, sem um var að tefla í málinu, hefði verið framkvæmd hinn 16. marz 1971. Henni hafði eigi verið haldið til laga samkvæmt 20. gr. laga nr. 18/1949. Jafnvel þótt lítið væri svo á, að hinn kærði úrskurður væri endurnýjun á þeirri kyrrsetningargerð, þá hafði henni ekki heldur verið haldið til laga, miðað við uppsögudag þess úrskurðar. Væru því eigi efni til að framkvæma lausnargerð samkvæmt 25. gr. nefndra laga, og var kærumálinu vísað frá Hæstarétti. Sératkvæði 600
- Úrskurði uppboðsdóms um greiðslu af uppboðsandvirði var áfrýjað að liðnum áfrýjunarfresti, sbr: 2. mgr. 4. gr. laga nr. 57/1949. Áfrýjunarleyfis hafði ekki verið aflað, og var málinu vísað sjálfkrafa frá Hæstarétti 617
- Bæði sækjendur og verjandi máls, er haft höfðu gjafsókn og gjafvörn í máli, áfrýjuðu héraðsdómi. Auk þess áfrýjaði fjármálaráðherra f.h. ríkissjóðs ákvæði dómsins um laun talsmanna aðila til lækkunar. Gjafsóknar- og gjafvarnarlaunin höfðu verið greidd hinum skipuðu talsmönnum fyrirvaralaust, áður en áfrýjað var. Var áfrýjun ríkissjóðs því vísað frá Hæstarétti 703
- Opinbert uppboð fór fram á jörðinni T að ákvörðun skiptafundar í dánarbúi hjóna, sem átt höfðu jörðina. Hæstbjóðendur á uppboðinu urðu K og A. Skiptaráðandi úrskurðaði, að G væri heimilt sem ábúanda jarðarinnar ganga inn í boð þeirra. K og A

áfrýjuðu úrskurðinum og stefndu G til að þola dóm, en skiptaráðanda vegna dánarbúsins svo og 13 erfingjum til réttargæzlu, en fyrri áfrýjun K og A hafði verið vísað frá Hæstarétti, þar sem þá hafði hvorki skiptaráðanda né erfingjum verið stefnt. Af hendi skiptaráðanda var eigi sótt þing fyrir Hæstarétti. Allir þeir erfingjar, sem stefnt var til réttargæzlu, svo og erfinginn B, létu sækja þar þing, en gerðu engar dómkröfur. Málinu hafði ekki verið áfrýjað að því er B varðaði, og breytti þingsókn af hans hendi að liðnum áfrýjunarfresti og án áfrýjunarleyfis þar engu. Öðrum erfingjum hafði einungis verið stefnt til réttargæzlu, en ekki til að þola dóm. Sá háttur var eigi nægilegur, þar sem dómur í málinu varð eigi kveðinn upp á hendur þeim. Að svo vöxnu máli varð að vísa málinu frá Hæstarétti. Sér-
atkvæði 744

Stefndi fyrir Hæstarétti krafðist staðfestingar héraðsdóms að öðru leyti en því, að áfrýjanda yrði gert að greiða honum málskostnað í héraði. Þeirri kröfu var vísað frá Hæstarétti, þar sem hann hafði ekki gagnáfrýjað málinu 755

Kærumáli vísað frá Hæstarétti, þar sem kærufrestur var liðinn, þegar kært var 817

Konan U krafðist þess með bréfi 30. ágúst 1971, að héraðsdómari aflaði viðurkenningar S á því, að hann væri faðir að dóttur hennar, Þ, sem fædd var 19. apríl 1948. Næsta dag var bæjarþing sett, sagt að tekið væri fyrir barnsfaðernismál U gegn S og skráð í bæjarþingsbók viðurkenning S á því, að hann væri faðir Þ. Þessari skráningu áfrýjaði Þ og krafðist, að sú dómsathöfn yrði felld úr gildi, málsmeðferð ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi. Eigi var að lögum heimilt að áfrýja sérstaklega þessari skráningu faðernisviðurkenningar, sem eigi hafði gengið dómur um í héraði. Var málinu vísað frá Hæstarétti 1078

B. Opinber mál.

1. Frá héraðsdómi.

I greiddi kaupverð bifreiðar með tékka, sem ekki reyndist næg innstæða fyrir. Hann var sakfelldur fyrir brot á 261. gr. alm. hegningarlaga. Kröfu viðtakanda tékkans, um að I greiddi honum tékkafjárhæðina, var vísað frá sakadómi. Var talið eðlilegast, að um þá kröfu yrði fjallað í almennu dómsmáli í sambandi við kröfu I um riftun á bifreiðakaupunum, ef til slíks máls kæmi, en I hafði haldið því fram, að seljandi hefði vanefnt kaupsamninginn, þannig að riftun varðaði 630

I var ákærður var fyrir skjalafals í sambandi við kaup á bifreið. Hann samþykkti skaðabótakröfu seljanda, og tók sakadómur hana til greina í áfellisdómi sínum. Hæstiréttur vísaði kröfunni

frá sakadóminum, þar sem hún var vanreifuð og eigi nægilega rökstudd, auk þess sem ekki hafði verið leitað nægilegra sannana fyrir henni, eins og á stóð, og í ekki leiðbeint, svo sem efni stóðu til

931

2. Frá Hæstarétti.

Frelssvipting. Sjá og gæzluvarðhald, handtaka.

Frestir.

Fyrning.

A. Fyrning kröfuréttinda.

O h/f sótti H kaupmann til greiðslu skuldar samkvæmt viðskiptareikningi. Sagt, að eigi væru sönnur að því leiddar, að krafan væri fallin niður fyrir fyrningu. Var dánarbú H, er tekið hafði við málinu eftir andlát hans, dæmt til að greiða skuldina ..

606

Byggingarsamvinnufélagið BR lét reisa fjölbýlishús vegna félagsmanna sinna á árinu 1957. Með dómi Hæstaréttar 13. febrúar 1968 í máli, sem félagið höfðaði vegna eins íbúðareigandans, voru arkitektarnir GH og GK, byggingafélagið B og múrarameisterinn J dæmdir til að greiða óskipt skaðabætur vegna galla, sem komu fram í gólfum í íbúðinni. Ekki kom til álita í því máli, hvort bótakröfur væru fallnar niður fyrir fyrningu eða vangeymslu. Með stefnu birtri 25. október 1967 höfðaði BR mál fyrir aðra íbúðareigendur sameiginlega gegn sömu aðilum vegna sams konar annmarka á íbúðum þeirra. Reistu varnaradilar málsvörn sína nú m. a. á því, að skaðabótakröfur á hendur þeim væru fyrndar. Stjórn húsfélags fjölbýlishússins hafði ritað BR bréf 4. ágúst 1961 vegna galla á gólfum margra íbúða. Verkum þeirra, sem um bætur voru krafðir, var þá löngu lokið og eigendur íbúðanna búnir að taka þær í notkun. Skaðabótakröfur þær, sem sóttar voru í málinu, fyrntust á 4 árum samkvæmt 1. tl. 3. gr. laga nr. 14/1905. Fyrningarfrestur þótti, eins og málum var háttað, hafa þegar verið tekinn að líða fyrir áðurgreindan dag. Umtal í stefnu í hinu fyrra máli, um að það skyldi vera prófmál, taldist ekki hafa rofið fyrningarfrestinn

1210

B. Fyrning sakar.

B var dæmdur til sektarrefsingar fyrir ölvun við akstur. Sagt í dómi Hæstaréttar, að all mikill dráttur hefði orðið á rannsókn málsins í héraði, en þó þingað svo í því, að sök væri ófyrnd, sbr. 82. gr. alm. hegningarlaga

485

Gagnaöflun. Sjá og áfrýjun.

Hæstiréttur kveður upp úrskurð um, að læknað láti í té umsögn um orsakasamband milli sjúkdóms, sem örorka var talin stafa af, og atburðar, sem í málinu greindi	423
Hæstiréttur kvað upp úrskurð að loknum málflutningi og veitti aðilum færi á að afla nánar tilgreindra gagna, áður en dómur gengi. Undir rekstri vitnamáls af því tilefni mótmælti F, að tekin yrði skýrsla af vitninu H, þar sem vætti þess væri ekki meðal gagna, er greindi í úrskurðinum. Vættið lá að vísu utan marka úrskurðarins eftir orðanna hljóðan. Eigi þótti útilokað, að það kynni að varpa frekara ljósi á málsatvik, og var vitnaleiðslan heimiluð	463

Gallar. Sjá kaup og sala, skaðabætur, verksamningar.

Geðrannsókn.

Læknir lætur í té álitsgerð um sakhæfi og geðheilbrigði sakaðs manns	217
Maður, sem játað hafði á sig fjölda innbrota og þjófnaða svo og að hafa falsað bankaávisanir og sviðið út peninga og vörur og ennfremur að hafa stolið sprengiefni og tekið þátt í ráðagerðum um mannrán og fjárkúgun, var úrskurðaður til að sæta geðrannsókn, meðan hann sætti gæzluvarðhaldi. Tekið var fram í dómi Hæstaréttar, að sakarefni væru slík, að fyllsta ástæða væri til rannsóknar á geðheilsu E, sbr. 2. tl. d lið 75. gr. laga nr. 82/1961	483
Sökuðum manni gert að sæta geðrannsókn á gæzluvarðhaldstíma, þar sem sakarefni voru slík, að til þessa var ástæða skv. 2. tl. d liðs 75. gr. laga nr. 82/1961	814

*Geðsjúkrahus.**Gengi.**Gerðardómur.*

Ágreiningur út af iðnnámssamningi, sem úrskurðaður hafði verið af gerðardómi skv. 38. gr. laga nr. 68/1966 um iðnfræðslu, borinn undir dómstóla	476
---	-----

Gjafsókn.

Skipverja, sem slasaðist við vinnu á fiskiskipi, veitt gjafsókn í héraði í skaðabótamáli	5
Dánarbúi manns, sem beið bana, er hann ók bifreið sinni á kyrrstæða vörubifreið, veitt gjafsókn í héraði í máli til heimtu vátryggingarbóta	23

	Bls.
K hefur lögboðna gjafsókn í héraði í barnsfaðernismáli	64
B krafðist viðurkenningar á eignarrétti sínum að hrossi, sem J hafði verið dregið í stóðrétt. J, er áfrýjaði héraðsdómi, veitt gjafsókn fyrir Hæstarétti	108
Ó veitt gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti í máli til heimtu vangoldinna launa og heimtu skaðabóta vegna vanefnda á ráðningarsamningi	435
Maður, er höfðaði mál til heimtu vangoldins iðnnemakaups, fær gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti	476
Sækjendur svo og verjandi í máli til heimtu dánarbóta, fá gjafsókn og gjafvörn, bæði í héraði og fyrir Hæstarétti	703
Eftir að aðilar höfðu áfrýjað héraðsdómi í síðast greindu máli, áfrýjaði fjármálaráðherra f.h. ríkissjóðs til lækkunar ákvæði dómsins um laun talsmanna aðila. Gjafsóknar- og gjafvarnarlaunin höfðu verið greidd skipuðum talsmönnum aðila fyrirvaralaust, áður en áfrýjað var, og var áfrýjun ríkissjóðs vísað frá Hæstarétti	703
Kaupendur fasteignar fá gjafsókn fyrir Hæstarétti í máli um galla á eigninni, þó þannig að gjafsóknin var takmörkuð við kr. 15.000,00	762
Ekkja manns, er fórst í flugslysi, fær gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti í máli, er hún höfðaði vegna sjálfrar sín og ófjárráða dóttur til heimtu dánarbóta	781
Manni, er sótti vinnuveitanda sinn um skaðabætur vegna vinnuslyss, veitt gjafsókn í héraði	986
Maður, sem krefur ríkissjóð um skaðabætur fyrir heilsutjón sem afleiðingu af lækni meðferð, fær gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti	1057
Hreppsfélög fá gjafsókn fyrir Hæstarétti í máli um landamerki og botns-, vatns- og veiðirétt í stöðuvatni	1137
Byggingasamvinnufélag fær gjafsókn fyrir Hæstarétti í máli, er það höfðaði á hendur arkitektum, múrarameistara og byggingafélagi til heimtu skaðabóta vegna galla, sem komu fram í íbúðum eigenda íbúða í fjölbýlishúsi, er það lét reisa fyrir þá	1210
Maður fær gjafsókn í héraði í máli, sem hann höfðar til heimtu skaðabóta fyrir líkamstjón, en vísað var frá dómi vegna réttarfarsannmarka	1236

Gjaldprot.

F flutti út sem umsýslusali skreið frá J og fleiri skreiðarframleiðendum. J og umsýsluveitendur hans miðuðu við, að andvirði skreiðarinnar rynni, að undanskilinni umsýslubóknum og kostnaði F, um tiltekinn hlaupareikning í Ú-banka til seljenda skreiðarinnar, en eigi inn í einkasjóð F. F varð gjaldproti. Eins og skiptum hans og seljenda skreiðarinnar var háttað, taldist

greiðsla, sem áður var komin inn á reikninginn fyrir skreiðar-sendinguna og enn stóð inni á honum, ekki eiga að renna inn í þrotabúið heldur var Ú skylt að greiða J sinn hluta þess fjár 133

Greiðsla.

- Ó og K fengu leyfisbréf til skilnaðar að borði og sæng 4. júlí 1968 Samkvæmt samningi um eignaskiptingu hélzt tiltekin fasteign í sameign þeirra að sinni, en síðar keypti maðurinn, Ó, eignarhluta K. Misbrestur varð á efndum. Fékk K dóm á hendur Ó fyrir víxli, sem hann hafði samþykkt, að fjárhæð kr. 55.000,00. Hún höfðaði og mál til heimtu á kr. 150.000,00, sem Ó átti að greiða með veðskuldabréfi, svo og til greiðslu á kr. 1.670,00, sem voru sjúkrasamlagsgjöld hennar 1. maí 1967 til 31. maí 1968, og hún hafði greitt 20. janúar 1970. Fyrir þingfestingu galt Ó í reiðufé kr. 30.000,00 og gaf út veðskuldabréfið. Féll þá K frá kröfum sínum, öðrum en um greiðslu á sjúkrasamlagsgjöldum. Talið var, að Ó hefði samþykkt að greiða K það fé, þótt krafa K um það hefði enga stöð haft í lögum eða skiptasamningi. Óhrakin var staðhæfing hans, að það samþykki hefði verið veitt með því skilyrði, að til þessa gengi hluti af 30.000 króna greiðslunni. Var hann því sýknaður af kröfum K ... 424
- G vörubifreiðarstjóri krafði F um vangoldið fé fyrir sandflutninga, enda hefði F greitt lægra gjald en greiða hefði átt eftir auglýstum töxtum landssambands bifreiðastjóra. G hafði undirgengist í verki efnisflutning fyrir F gegn því gjaldi, sem hann ákvað. Hann tók við því gagngjaldi, sem F vildi af hendi inna fyrir aksturinn, og gaf honum fyrirvaralausar kvittanir fyrir greiðslum. Þegar af þeim ástæðum stóðu lög ekki til að taka til greina bakreikninga hans á hendur F 579
- G var látin hætta störfum hjá H og henni greidd laun samkvæmt uppgjöri H. Kvittaði G fyrir greiðslunni með fyrirvara um að fullnaðargreiðsla hefði ekki farið fram, en af hálfu H var ritað á kvittunina, að fyrirvararnir yrðu ekki teknir til greina. G taldist hafa átt rétt á 3 mánaða uppsagnarfresti, og voru henni dæmdar nokkrar fébætur til viðbótar þeirri greiðslu, sem hún hafði fengið 624
- Greiðsla, sem seljandi hafði fengið frá þriðja aðila, þótti eiga að koma til frádráttar höfuðstól skuldar eins og sakarefni og kröfugerð var háttað 1278

Greiðsla fyrir akstur. Sjá greiðsla, kjarasamningar.

Greiðsludráttur. Sjá eindögun skuldar, skaðabætur.

Gripdeild.

K sló eign sinni á seðlaveski, sem í voru kr. 2.200,00 í peningum, tékkhefti og persónuskilríki. Hafði eigandi veskisins misst það við borð K á dansleik án þess að verða þess var. K var ákærður fyrir brot á 244. gr. eða 245. gr. alm. hegningarlaga vegna þessa. Verkaðurinn var heimfærður undir 244. gr. Auk þessa var K ákærður og refsað fyrir brot á 155. gr. alm. hgl. með því að falsa tékka á eyðublað úr tékkheftinu. Var refsing hans ákveðin fangelsi í 8 mánuði með hliðsjón af 72. gr. og 77. gr. alm. hgl.	865
---	-----

Gæzluvarðhald.

Ó var grunaður var um brot gegn XXVI. kafla alm. hegningarlaga og úrskurðaður í allt að 10 daga gæzluvarðhald með vísan til 1. mgr. 67. gr. laga nr. 82/1961. Hann kærði úrskurðinn, sem var staðfestur	3
S var dæmdur til 45 daga fangelsis fyrir þjófnað, en sýknaður af ákæru um manndráp. Hann hafði þegar afplánað refsinguna með gæzluvarðhaldsvist sinni	217
Þ var grunaður um þjófnað og gert að sæta gæzluvarðhaldi allt að 30 dögum með skírskotun til 1. tl. 67. gr. laga nr. 82/1961	382
E hafði játað fyrir rannsóknarlögreglu fjölda innbrota og þjófnaða, ávísanafals og að hafa svikið út peninga og vörur. Einnig að hafa ásamt öðrum stolið sprengiefni og verið í ráðagerðum um að nota það til aðgerða í pólitískum tilgangi og í því sambandi að stofna hóp eða hópa, sem hefðu á stefnuskrá sinni m.a. mannrán og fjárkúgun. Hann var úrskurðaður í 14 daga gæzluvarðhald, en það síðar framlengt með nýjum úrskurði um allt að 60 daga, og honum gert að gangast undir geðrannsókn á þeim tíma. E kærði þann úrskurð til styttingar á gæzluvarðhaldstíma. Sakarefni voru slík, að rétt var að beita gæzluvarðhaldi, sbr. 1. og 5. tl. 67. gr. laga nr. 82/1961, og fyllsta ástæða var til rannsóknar á geðheilsu E, sbr. 2. tl. d lið 75. gr. laga nr. 82/1961. Var úrskurðurinn staðfestur	483
Sökuðum manni gert samkvæmt 1. og 6. tl. 67. gr. laga nr. 82/1961 að sæta gæzluvarðhaldi í allt að 30 daga og gangast undir rannsókn á geðheilbrigði á þeim tíma	814
Maður úrskurðaður til að sæta allt að 20 daga gæzluvarðhaldi vegna gruns um þjófnað með vísan til 1. tl. 67. gr. laga nr. 82/1961	1170
Gæzluvarðhaldsvist sakfellds manns látin koma til frádráttar refsingu hans	1179

Hafnarmannvirki, tjón. Sjá skaðabætur.

Hafning máls. Sjá og útivist.

Gagnsök í áfrýjuðu máli felld niður við munnlegan flutning málsins	411
--	-----

*Handtaka.**Hefð.*

Bóndanum J var dregin hryssa í stóðrétt haustið 1967. Þegar hryssan kom í hendur hans kannaðist hann ekki við hana, en taldi eftir aldri hennar, útliti og marki, að þar gæti verið komið fram tryppi, sem hann hafði vantað af fjalli fyrir 15 eða 16 árum, þá þriggja vetra gamalt. Bóndinn B krafðist, að sér yrði fengin hryssan með beinni fógétagerð, þar sem hún væri eitt af sínum hrossum. Við meðferð fógétaréttarmálsins skipaði fógeti fjóra menn til að skipa markadóm með sér og skoða markið á hryssunni. Varð niðurstaða þeirra sú, að markið á hryssunni væri mark J. Síðar nefndi fógeti til tvo menn til að skoða hryssuna og gefa lýsingu á henni. Töldu þeir hana 17-20 vetra og með marki J. Kröfu B um innsetningu var synjað með dómi Hæstaréttar 14. nóvember 1969. Höfðaði hann þá mál á hendur J til viðurkenningar á eignarrétti sínum og reisti kröfur sínar á því, að hryssan hefði alltaf verið hans eign, en til vara á því, að hann hefði unnið eignarhefð á henni. Ágreiningslaust var, að hryssan hafði ekki verið í vörzlum J frá árinu 1951, unz hún var dregin honum. J hélt því fram, að vörzlur B hefðu verið of lausar og óglöggar til að hann mætti vinna hefð, auk þess sem eyrnamark sitt væri á hryssunni. Hefði B ekki skoðað það til að ganga úr skugga um eignarrétt sinn, og útilokaði þetta hefð samkvæmt rýmkandi lögskýringu á 2. mgr. 2. gr. laga nr. 46/1905. B hafði ekki óskað yfirskoðunar á markaskoðun hinna dómkvöddu manna, og var við það miðað, að markið á hryssunni væri ekki mark hans. Samkvæmt því og eftir gögnum málsins að öðru leyti var ekki fallt á aðalmálsástæðu hans. Hins vegar varð að telja, að B hefði haft eignarhald á hryssunni hefðartíma fullan, og voru þau umráð eigi með þeim hætti hugrænt, að varnað gæti því, að eignarréttur ynnist fyrir hefð 108

Ekki fallt á, að stöðuvátn lægi í heild sinni undir jörðina Þ vegna hefðar 1137

Heimvísun.

A. Einkamál.

Héraðsdómur ómerktur og og máli heimvísað, vegna þess að aðalfulltrúi bæjarfógeta, sem dæmdi það, var vanhæfur til að fara með það 160

Héraðsdómari fór í dómi sínum út fyrir kröfur aðila. Var héraðsdómur því ómerktur og málinu vísað heim í hérað til löglegrar meðferðar og dórnálagningar að nýju 209

Krafa um ómerkingu áfrýjaðs úrskurðar uppboðsréttar og um

heimvísun máls var ekki studd neinum haldbærum rökum og því ekki tekin til greina	411
Ú h/f á Siglufirði var með dómi sjó- og verzlunardóms Reykjavíkur, dæmt til að greiða kaupverð vélarhluta í skip. Ú hafði ekki látið sækja þing í héraði og krafðist fyrir Hæstarétti ómerkingar dómsins og frávísunar málsins frá héraðsdómi, en til vara heimvísunar. Þær kröfur voru ekki teknar til greina	1278

B. Opinber mál.

Hjónaband. Sjá hjúskapur.

Hjónaskilnaður. Sjá hjúskapur, skiptamál.

Hjónavígsla. Sjá hjúskapur.

Hjúskapur.

A. Stofnun hjúskapar.

B. Fjármál hjóna og skuldaábyrgð.

C. Hjónaskilnaður og búskipti.

Hjónin Ó og S fengu leyfi til skilnaðar að borði og sæng 27. nóvember 1969. Í leyfisbréfi sagði, að samkomulag hefði orðið um skiptingu eigna, og var það nánar greint. Hinn 27. nóvember 1970 krafðist maðurinn, Ó, uppskriftar á eignum félagsbúsins, þar sem skipti á því hefðu ekki farið fram. S mótmælti kröfunni um uppskrift. Hefði orðið samkomulag um skiptingu eigna, og án þess hefði ekki verið unnt að gefa út leyfisbréf til skilnaðar að borði og sæng. Ágreiningurinn varðaði aðallega verzlunina Á, sem var að engu getið í leyfisbréfinu, og S taldi Ó ekki hafa ætlað að hafa nein afskipti af. Talið var, að fullnaðarskipti á eignum aðila hefðu ekki farið fram. Uppskrift á eignum þeirra varð að skoða sem upphaf opinberra skipta á búi þeirra. Ákvörðun um uppskrift á vörubirgðum verzlunarinnar fól ekki í sér dóm um, hvort hún væri eign annars aðila eða beggja. Bar úrlausn um það atriði undir síðari úrskurð skiptadóms, ef um það varð ágreiningur

Ó og K fengu leyfi til skilnaðar að borði og sæng 4. júní 1968 og gerðu þá samning um skiptingu eigna. Hinn 20. janúar 1970 greiddi konan, K, skuld vegna sjúkrasamlagsiðgjalda sinna fyrir tímabilið 1. maí 1967 til 31. maí 1968, en krafði síðan Ó um það fé í dómsmáli, þar sem einnig var fjallað um önnur fjárskipti. Sagt, að krafa K hefði enga stoð haft í lögum eða samn-

ingi aðila, en Ó þó samþykkt að greiða hana. Það fé hafði hann þó þegar galdið sem hluta af annarri og hærri greiðslu til K.	
Var hann því sýknaður	424

Hlutafélög.

Hlutdeild.

S var ákærður fyrir að hafa ráðið G bana með skambyssuskoti eða á annan hátt hafa átt þátt í því broti. Var atferli hans í ákæruskjali talið varða við 211. gr. alm. hegningarlaga nr. 19/1940 eða við nefnt ákvæði sbr. 22. gr. laganna. Ekki þóttu komnar fram alveg fullnægjandi sannanir fyrir því, að S hefði orðið G að bana eða átt þátt í þeim verknæði með saknæmum hætti. Var hann því sýknaður. Sératkvæði	217
---	-----

Húftrygging. Sjá vátrygging.

Húsaleiga. Sjá leiga.

Húsleit.

Húsleit gerð hjá manni, sem grunaður var um manndráp	217
--	-----

Hylming.

V var ákærður fyrir brot á 244. gr. alm. hegningarlaga með því að brjótast ásamt öðrum manni inn í verzlun og stela þar tóbaksvörum. Til vara var hann ákærður fyrir brot á 254. gr. laganna. Þáttaka V í þjófnaðinum var ekki sönnuð. Hins vegar taldist sannað, að hann hefði veitt aðstoð sína við flutning þýfisins af innbrotssstað, aðstoðað við sölu þess og hagnýtt sér af andvirðinu. Var honum refsað fyrir brot á 254. gr. V hafði áður hlotið refsisdóma fyrir auðgunarbrot, og var refsing hans ákveðin með vísun til 72. gr. og 255. gr. alm. hgl. fangelsi 4 mánuði ..	858
Ó dæmd refsing, 6 mánaða fangelsi, fyrir brot á 254. gr. alm. hgl., ásamt öðrum brotum, er hann veitti viðtöku þýfi, sem honum var ljóst, hvernig var fengið	1179

Höfundaréttur.

Iðnaður.

Iðnnámssamningar.

H iðnmeistari gerði iðnnámssamning við T. Átti námstíminn að hefjast 1. október 1958 og vera lokið 1. október 1962. Í áritun iðnfulltrúa á iðnnámssamninginn sagði, að T hefði lokið iðnskólaprófi, og væri því heimilt að stytta námstíma hans um 8	
--	--

mánuði frá því, er í samningnum segði. Samkvæmt því lauk T námi 1. febrúar 1962 og tók sveinskaup frá þeim tíma. Síðar krafðist T, að H gildi honum kaup iðnnema á 4. námsári fyrir framangreinda 8 mánuði. Einnig krafðist hann fjárgreiðslu vegna skólagjalda og bókakostnaðar, svo og vegna sjúkrasamlagsgjalds í 8 mánuði og almannatryggingagjalds. Krafa T um kaup var tekin til greina með hliðsjón af 23. gr. iðnfræðslulaga nr. 46/1949 og 10. gr. reglugerðar nr. 130/1952. Einnig voru teknar til greina kröfur um skólagjald og bókakostnað, svo og kröfur um sjúkrasamlagsgjald og almannatryggingagjald með sérstakri skírskotun til 1. mgr. 17. gr. laga nr. 46/1949

476

Innheimtulaun.

E og I, sem keypt höfðu fasteign af J, var talið skylt að greiða innheimtulaun af greiðslum, sem þeir inntu eigi af hendi, fyrr en J hafði fengið lögmanni kröfuna til innheimtu

525

Sjá málskostnaður

1029

Innsetningargærðir.

Ítak. Sjá fasteignir.

Ítrekun.

Á ók bifreið með áhrifum áfengis 13. október 1969. Áfengismagn í blóði hans reyndist 1,70‰. Með dómi sakadóms, uppkveðnum 4. febrúar 1965, hafði hann verið dæmdur til sektargreiðslu og ökuleyfisviptingar í 8 mánuði fyrir ölvunarakstur. Það brot hafði ítrekunaráhrif á síðara brotið. Var honum dæmt varðhald og hann sviptur ökuleyfi ævilangt

593

G var refsað fyrir m.a. brot á 2., sbr. 4. mgr., 25. gr. umferðarlaga með því að hafa ekið bifreið undir áhrifum áfengis 2. maí 1970. G hafði sætt refsingu og ökuleyfisviptingu fyrir ölvunarakstur með dómssátt 13. febrúar 1969, og hafði það brot því ítrekunaráhrif. Var G sviptur ökuleyfi ævilangt

650

E sætti refsingu og ökuleyfisviptingu með dómi 6. júní 1967 vegna aksturs bifreiðar með áhrifum áfengis. Hann ók bifreið með áhrifum áfengis 31. desember 1969. Honum var gert að sæta varðhaldi í 15 daga og var sviptur ökuréttindum ævilangt, þar sem brot hans var ítrekað

661

J skipstjóra dæmt hvort tveggja varðhald og fjársekt fyrir ítrekað fiskveiðabrot og afli og veiðarfæri gerð upptæk

679

V var sakfelldur fyrir brot á 254. gr. alm. hgl. Hann hafði áður hlotið refsisdóma fyrir auðgunarbrot sem og verið gerð refsing fyrir önnur brot. Refsing hans, 4 mánaða fangelsi, var ákveðin

	Bls.
með vísun til 72. gr. og 255. gr. alm. hgl.	858
Hinn 30. nóvember 1968 veitti forseti Íslands almenna uppgjöf saka vegna fiskveiðibrota, sem framin voru á íslenskum fiskiskipum frá 14. apríl 1965 til 30. nóvember 1968. Refsidómur á hendur S, sem kveðinn var upp 4. desember 1966, hafði því ekki ítrekunaráhrif, er hann var sakfelldur og honum gerð refsing fyrir fiskveiðabrot framið 29. apríl 1971	968
Brot I gegn 25. gr. umferðarlaga og 24. gr. áfengislaga var ekki ítrekað brot, þar sem fyrra brot hans, sem héraðsdómari hafði talið hafa ítrekunaráhrif, var framið áður en I varð 18 ára, sbr. 1. mgr. 71. gr. alm. hegningarlaga	1025
H dæmt 15 daga varðhald fyrir ítrekaðan ölvunarakstur svo og fyrir nytjastuld. Hann var sviptur ökuleyfi ævilangt	1081

Kaup og sala.

A. Fasteignir.

A og byggingafélagið D sömdu um, að A fengi íbúð í keðjuhúsi, sem D hafði í smíðum. Í skriflegum kaupsamningi, dagsettum 5. nóvember 1965, sagði, að áætlað kostnaðarverð væri ca. kr. 800.000,00. Átti A að greiða kr. 100.000,00 við samningsgerð, kr. 170.000,00 þegar húsið væri fókheld, en eftirstöðvar við afhendingu. Var sú fjárhæð ekki nánar tilgreind. Ennfremur sagði, að áætlað væri, að íbúðin yrði afhent að vori 1966, og tekið var fram, að ef kauphækkkanir yrðu á tímabilinu, hækkaði áætlað kaupverð til samræmis við það. D krafði A við uppgjör um greiðslu alls kostnaðarverðs íbúðarinnar, enda hefði húsið verið smíðuð fyrir reikning A og verðtilgreining í samningi aðeins verið áætlun án allra skuldbindinga. Til vara hélt D því fram, að sér væri heimilt, vegna þess að verð var tilgreint með skammstöfuninni ca., að hækka það um 10% í kr. 880.000,00. Samningurinn var skýrður svo, að D hefði skuldbundið sig til að selja A íbúðina fyrir kr. 800.000,00 með hækkun vegna kauphækkkana, sem urðu á byggingartímanum. A hafði rætt um íbúðarkaup við framkvæmdastjóra D skömmu eftir að íbúðir í keðjuhúsunum voru auglýstar til sölu í blaði 28. ágúst 1965 og hafði greitt kr. 100.000,00 upp í kaupverðið 5. október 1965. Var lagt til grundvallar, að bindandi samningur hefði komið á milli aðila eigi síðar en þann dag, þótt hinn skriflegi samningur væri gerður síðar. Ósannað var, að D hefði afhent A íbúðina, fyrr en um mánaðamótin ágúst og september 1966. Eftir atvikum þótti byggingartími til ágústloka ekki óeðlilegur, og A hafði ekki gert athugasemdir við þann tíma. Var A því gert að greiða álag á hið tiltekna verð, er nam kauphækkkunum 1. október 1965 til 1. september 1966. D krafðist þess ennfremur,

að A greiddi umfram kaupverðið samtals kr. 45.150,00 vegna tiltekinna breytinga á íbúðinni frá því sem samningur kvað á um. A viðurkenndi, að ein breyting hefði verið gerð að hans ósk. Bar honum að greiða aukakostnað vegna hennar. D hafði ekki gefið A kost á að tjá sig um aðrar breytingar, áður en þær hófust. Voru kröfur D vegna þeirra ekki teknar til greina .

179

Með kaupsamningi 27. október 1967 seldi sameignarfélagið J þeim G og I fasteign í fokheldu ástandi fyrir kr. 1.100.000,00. Af kaupverði áttu kaupendur að greiða kr. 650.000,00 í peningum á þremur gjalddögum, en gefa út tvö skuldabréf til fimm og sex ára með 8% ársvöxtum fyrir eftirstöðvunum, samtals kr. 450.000,00. Gjalddagar afborgana og vaxta af skuldabréfunum áttu að miðast við afhendingardag eignarinnar. Hún var afhent G og I hinn 1. nóvember 1967, og töldust fyrstu greiðslur af skuldabréfunum eiga að falla í gjalddaga 1. nóvember 1968. G og I inntu ekki peningagreiðslur af hendi á gjalddaga, og höfðu 22. marz 1969 hvorki gefið út skuldabréfin né innt af hendi þær greiðslur, sem samkvæmt þeim hefðu átt að falla í gjalddaga 1. nóvember 1968. Tilkynnti lögmaður J þeim, að vegna vanefnda þeirra hefði J ákveðið að krefjast greiðslu á allri skuldbinni. Lögðu G og I þá fé það, sem í gjalddaga var komið, í sparisjóðsbók í Landsbanka Íslands og afhentu J. Hann hélt til streitu kröfu sinni um að G og I greiddu allan þann hluta kaupverðsins, sem skuldabréf skyldu gefin út fyrir, þar sem hann væri í gjalddaga fallinn vegna vanefnda þeirra. Þeir báru fyrir sig, að J hefði eigi enn gefið út afsal, en að útgáfu þess, sem og skuldabréfanna, hefði hann átt að hafa frumkvæði, og ekkert hefði verið um það samið, að greiðsludráttur skyldi varða því, að skuldin félli öll í gjalddaga. Einnig hefði J vanefnt skyldur sínar samkvæmt kaupsamningi um jöfnun lóðar í rétta hæð. Höfðuðu þeir gagnsök til greiðslu kostnaðar við það. Vanefndir J, þær er í málinu greindi, þóttu eigi slíkar, að þær réttlættu þann drátt, sem varð af hendi G og I á útgáfu skuldabréfanna, og þeir höfðu ekki gert reka að því að fá afsal fyrir eigninni á þeim tíma, sem ráð var gert fyrir í kaupsamningi aðila. Var þeim gert að greiða allar ógreiddar eftirstöðvar þeirrar fjárhæðar, sem skuldabréf hafði átt að gefa út fyrir, auk innheimtulauna af þeim greiðslum, sem þeir inntu af hendi í marz og nóvember 1969. J var hins vegar dæmdur til að greiða þeim skaðabætur vegna dráttarins á því að lagfæra lóðina . . .

525

KG og F keyptu risíbúð af KJ og G. Í kaupsamningi sagði, að hún væri seld í því ástandi, sem hún var, og kaupendur hefðu kynnt sér og sætt sig við að öllu leyti. Nokkru eftir að kaupendur fluttust í íbúðina kröfðust þeir riftunar kaupsamningsins vegna þakleka. Seljendur höfðuðu þá mál á hendur þeim til efnda á kaup-

samningnum og greiðslu skaðabóta, en kaupendur gagnsök til riftunar kaupanna og greiðslu skaðabóta, og síðar tvær framhaldsgagnsakir til heimtu skaðabóta eingöngu, ef riftunarkröfu yrði hafnað. Báru þeir fyrir sig þaklekann, skemmdir á gólfteppum, ófullnægjandi einangrun íbúðarinnar og að hún hefði ekki verið samþykkt af byggingaryfirvöldum. Kaupendur voru ekki taldir geta haft uppi neinar kröfur vegna lekans eða galla á gólfteppum. Blasti sumt af þessu við eftir lauslega skoðun, en flest fór eigi fram úr því, sem við mátti búast eftir aldri hússins og augsýnilegu ástandi íbúðarinnar, og ekki höfðu þessi atriði ekki verið sérstaklega áskilin við kaupin eða svikum verið beitt. Seljendur báru hins vegar ábyrgð á ófullnægjandi einangrun, sem þeim hlaut að vera kunnugt um og bar því að vekja athygli kaupenda á við kaupin. Þá máttu kaupendur gera ráð fyrir því, að íbúðin hefði tilskilin leyfi byggingaryfirvalda, en öðrum seljendanna var kunnugt um, að svo var ekki. Þessir gallar voru þó ekki stórfelldir, og ekki höfðu seljendur beitt sviksamlegri launung. Var riftunarkrafan því ekki tekin til greina. Kaupendur áttu hins vegar rétt til skaðabóta fyrir kostnað við úrbætur á einangrun og fyrir verðryrnun íbúðarinnar, vegna þess að hún var ósamþykkt. Voru þær bætur ákveðnar svo sem mat dómkvaddra manna sagði til um. Kröfur seljenda voru teknar til greina aðrar en skaðabótakrafa, sem eigi var viðhlitandi rökstudd

762

A gerði kaupsamning við Ó og K um kaup á íbúð, tilbúinni undir tréverk. Hann fékk afsal fyrir íbúðinni og var afhent hún í júlí 1966, en fluttist í hana í ágúst s. á. Í febrúar 1967 krafðist hann lagfæringa á nokkrum göllum. Því synjuðu Ó og K. Fékk þá A, ásamt fleiri íbúðarkaupendum, dómkvadda matsmenn, og síðar yfirmatsmenn, til að meta þá galla, sem á væru. Krafði hann Ó og K skaðabóta vegna þess, að veggir væru sprungnir og hitalögn í eldhúsi lægi að nokkru utan á vegg. Sprungurnar stöfuðu af óhreinindum í steypuskilum, og á því báru Ó og K ábyrgð. Kröfum vegna hitalagnarinnar var hafnað. Hafði A skoðað íbúðina gaumgæfilega, áður en hann tók við henni, og hann undirritaði afsal þar sem sagði, að hann hefði kynnt sér ástand hins selda og tekið það gilt að öllu leyti, en hreyfði þá engum athugasemdum um frágang pípulagnarinnar

887

J keypti íbúð af H, tilbúna undir tréverk og með hita komnum í íbúðina. Hann tók við íbúðinni 31. október 1963 og fór að kynda að eigin sögn í ársbyrjun 1964. Raki kom fram í íbúðinni. Samkvæmt mati dómkvaddra manna lak „element“ lofthitara. Töldu matsmenn hann ekki gerðan til húsahitunar og vera óhæfan til þeirra nota. Sama var álit sérfróðra samdómenda. Eðlilegt taldist, að ófaglærðum mönnum sæist yfir annmarkann

- á lofthitaranum. J viðurkenndi, að hann hefði ekki kvartað yfir gallanum, fyrr en upp úr áramótum 1965, en athugasemdir hans þóttu ekki of seint fram komnar eins og á stóð. Hafnað var, að H bæri eigi ábyrgð á gallanum heldur sá aðili, sem setti lofthitarann upp. Var H gert að greiða J skaðabætur, sem námu verði nýs hitara ásamt uppsetningarkostaði 1090
- R seldi G íbúð með skriflegum kaupsamningi. Þar sagði, að G væri kunnugt um, að seljandi væri ekki þinglýstur eigandi, en hann mundi útvega G löglega eignarheimild fyrir tiltekinn tíma. Afsal var gefið út síðast í sama mánuði, undirritað af K. Héraðsdómur dæmdi R og K óskipt til að greiða G skaðabætur vegna galla á íbúðinni. K áfrýjaði dóminum af sinni hendi. Ósannað var, að K hefði átt þátt í sölu íbúðarinnar til G að öðru leyti en því að undirrita afsalið sem þinglýstur eigandi íbúðarinnar, er kaup fóru fram og þegar afsal var gefið út. Var K dæmd sýkna af kröfum G 1095

B. Lausafé.

- P stórkaupmaður seldi verzluninni Á, sem KE og KS áttu og ráku með ótakmarkaðri ábyrgð, nokkurt magn fyllingarefnis. Þeir töldu efnið hafa verið gallað og einungis hægt að nota hluta þess. Ekki var nægilega leitt í ljós, að efnið hefði verið ónot hæft, ef fylgt var leiðbeiningum P um notkun þess. Ekki var heldur sannað, að efnið hefði verið lakara að gæðum en KE og KS máttu vænta af verði þess og frásögn P, og engu skiluðu þeir honum af efni því, sem þeir töldu sig hafa bætt kaupanda þess með öðru nýju. Voru þeir dæmdir til að greiða P að fullu reikning hans vegna efnisins 98
- HP h/f keypti frysta loðnu af HV h/f. Í máli, sem HV höfðaði til greiðslu kaupverðsins, var HP dæmdur til að greiða það ásamt vöxtum frá afhendingardegi 102
- V h/f dæmt til að greiða A/B F andvirði varnings, sem V hafði verið afhentur í því skyni að félagið tæki að sér söluumboð fyrir F með slíkar vörur 506
- F h/f og S h/f pöntuðu hjá G h/f Thiocol-þéttiefnið Weatherban. Efnið var ætlað til þéttingar með rúðum. Starfsmenn G voru taldir hafa gefið fyrirsvarsmönnum F og S ástæðu til að ætla, að vöruheitið Weatherban væri samheiti á þéttiefnum, sem innihéldu Thiocol- efni án þynnis. F og S var afhent efnið Weatherban 202, sem var annað efni en Weatherban 101. Kom í ljós eftir glerjun, að það kom ekki að sömu notun. G mátti vera ljóst, að allt þéttiefni, sem F og S keyptu með heitinu Weatherban, átti að hafa eiginleika efnisins Weatherban 101. Hafði þeim því verið fengið í hendur annað efni en um var samið, er þeir fengu efnið Weatherban 202. Voru þetta mistök starfsmanna G. Gera varð þá

kröfu til þeirra, að þeir kynnu glögg skil á vöru þeirri, sem G seldi. Bar G af þessu skaðabótaábyrgð gagnvart F og S. Svipti það þá eigi bótarétti, eins og á stóð, að þeir réðu það ekki af áletruninni Weatherban 202 á umbúðum, að það væri ekki hið umsamda Thiocol-efni, enda var það villandi, að það var aðeins nefnt Weatherban á reikningi G og reiknað á öðru verði en butyl-þétti-efnið Ribbonseal, sem F og S einnig keyptu, þó að þetta væru í raun réttir sömu efnin. Ekkert var heldur komið fram um það, að útlit efnisins sjálfs fyrir notkun hefði mátt vekja grunsemdir F og S. Sú málsástæða, að F og S hefðu kvartað of seint var ekki höfð uppi í héraði, og kom hún þegar af þeirri ástæðu ekki til álita fyrir Hæstarétti. Var G dæmt að bæta F og S tjón þeirra, en fjárhæð bótakröfu var ekki sérstaklega andmælt

560

G og J seldu S h/f vélbát, sem samkvæmt afsali átti að afhenda í „ríkis-sköðunarstandi“. G og J var gert að greiða S reikninga vegna viðgerða, er fram fóru og nauðsynlegar voru til að fullnægt væri þessum skilmála. Ennfremur var þeim gert að greiða iðgjöld af váttryggingu, sem dregin höfðu verið frá tjónbótum til S, en ágreiningslaust var, að G og J bar að greiða. Gagnkröfur þeirra voru ósannaðar og voru ekki teknar til greina

974

J pantaði 14. nóvember 1966 ljósmyndavörur frá E í Þýzkalandi. Áskildi hann, að vörurnar yrðu sendar til geymslu í tollvöru-geymslu til greiðslu um leið og þær yrðu innleystar, og að frumrit farmskírteinis og vörureikningar yrðu sendir beint til sín. E sendi vörurnar 5. desember, en hafnaði tilmælum J um greiðsluhátt. Sendi hann sýningarvixil fyrir öllu kaupverðinu, ásamt öðrum vöruskjölum, til Landsbankans. Eftir nokkur bréfaskipti bauðst J til þess í bréfi 20. febrúar að greiða vörurnar í þrennu lagi, í febrúar, marz og apríl, og skyldi E fá honum í hendur yfirlýsingu til sýningar í innheimtubankanum, um að hann samþykkti þennan greiðsluhátt. Ennfremur sagði í bréfinu, að bankinn mundi hafa „full control over the consignment until it is paid“. E samþykkti þetta með bréfi 3. marz. J framvísaði ekki bréfinu frá 3. marz í Landsbankanum, og ekki innti hann af hendi greiðslur samkvæmt bréfi sínu frá 20. febrúar þrátt fyrir ítrekaðar kröfur E. Hinn 24. ágúst endursendi Landsbankinn vöruskjölin til viðskiptabanka E að beiðni þess banka. Í lok ágúst brunnu vörurnar í vöruskála flytjanda. Tilkynnti J E um það með bréfi 1. september. Talið var, að aðilar hefðu náð samkomulagi um kaupskilmála með bréfaskiptunum 20. febrúar og 3. marz. Eftir það hefðu vörurnar verið geymdar í vörugeymslu flytjanda á áhættu J. Dráttur á því, að hann fengi þær í hendur, stafaði af vanskilum hans. Með bréfum 16. maí og 10. júlí gerði E honum ljóst, að hann vildi halda upp á hann kaupunum. Hafði E ekki samþykkt að taka vörurnar aftur eða einhliða rift kaupunum. Endursending vöruskjalanna olli því

ekki, að áhættan af því, að vörurnar færust af tilviljun, flyttist á E. Var J dæmt að greiða kaupverð varanna. Sératkvæði	1242
Mál til heimtu kaupverðs seldra varahluta í skipsvél	1278

Kaupsamningar. Sjá kaup og sala.

Kaupgjaldsmál. Sjá vinnusamningar, vinnulaun.

Kjarasamningar.

Skýrð ákvæði kjarasamnings um frídaga og greiðslu fyrir unna frídaga í máli, sem vélstjóri höfðaði gegn útgerðarmanni ..	166
G og fleiri bifreiðastjóra í Bifreiðastjórafélaginu Mjólni óku sandi fyrir F gegn því gjaldi, sem hann bauð. Kjarasamningar höfðu eigi tekizt milli bifreiðastjórafélagsins og F, en í reynd létu ráðamenn þess það við gangast, að félagsmenn þess ækju þungaefnum gegn þeirri gagngreiðslu, sem F bauð. Sú greiðsla var lægri en svaraði til auglýsts taxta Landssambands bifreiðastjóra. G krafði F um mismun þess, sem honum hafði verið goldið, og þess, sem gjalda hefði átt eftir hinum auglýstu tóxtum. G var einn þeirra bifreiðastjóra, sem í verki undirgengust efnisflutning fyrir F fyrir það gjald, sem hann ákvað. Hann tók við gagngjaldi því, sem F vildi af hendi inna fyrir aksturinn, og gaf F fyrirvaralausar kvittanir fyrir greiðslum. Þegar af þeim ástæðum stóðu lög eigi til að taka til greina bakreikninga hans á hendur F	579
Útgerðarmanni rétt að reikna skipstjóra laun eftir ákvæðum kjarasamnings	610
F, Félag starfsfólks í veitingahúsum, krafði veitingahúsið S um greiðslu iðgjalda í sjúkrasjóð og orlofsheimilissjóð vegna starfsfólks. Reisti F kröfuna á kjarasamningi sínum við Samband veitinga- og gistihúsaeigenda. S var ekki aðili að því sambandi, og starfsfólk hans á þeim tíma, sem málið varðaði, var ekki félagsbundið í F. Samkvæmt því, og þar sem S hafði ekki sérstaklega skuldbundið sig til að greiða gjöldin, var krafa F ekki tekin til greina	646
K var II. stýrimaður á vetrarvertíð 1968 á fiskiskipinu m/s Á, sem í átti. Við uppgjör var K greiddur $1\frac{1}{8}$ hásetahlutur, en hann taldi sér bera $1\frac{1}{4}$ hásetahlut. Skírskotaði hann um það til, vertíðarsamnings stéttarfélags síns við Landssamband ísl. útvegsmanna, L, frá 1963 ásamt síðari breytingum. Þar voru ekki ákvæði um laun II. stýrimanns á landróraskipum, sem stunduðu þorskveiðar með netjum, eins og m/s Á hafði gert. Bréfaskipti höfðu orðið um þetta milli L, en þar var í félagsmaður, og stéttarfélags K. Sagði í bréfi stéttarfélagsins 22. maí 1967, að stjórnarfundur hefði fallizt á, að kaup viðkomandi	

yrði 2,89% af brúttó aflaverðmæti, þó aldrei minna en $1\frac{1}{8}$ hásetahlutur. Í hafði greitt K laun hans samkvæmt þessu. Ætla varð, að stjórn stéttarfélagsins hefði haldið uppi hlut K eftir því sem efni stóðu til og ekki borið fyrir borð hlut hans. Varð honum því ekki dæmt hærra kaup en stjórnin taldi hæfilegt, og var Í sýknaður af kröfu hans	950
J múrari, sem starfað hafði við smíði húss, sem B var aðalverktaki að, gat ekki kafið múrarameisterann H um vangoldin laun, þótt H hefði ráðið hann til starfa og hann hefði tekið laun eftir kjarasamningum stéttarfélags síns við Múrarameisterafélag Reykjavíkur, sem H var aðili að, en ekki B. Mátti J vera ljóst, að H starfaði sem verkstjóri á vegum B	1200

Kjörskrá. Sjá kosningarréttur.

Kosningalög.

Héraðsdómari vísaði frá kröfu manns um að nafn hans yrði tekið á kjörskrá við Alþingiskosningar, þar sem hann hefði eigi áður kært til sveitarstjórnar yfir kjörskránni. Frávísunardómurinn var kærður til Hæstaréttar, en staðfestur	659
---	-----

Kosningarréttur.

Maður, sem farið hafði til Svíþjóðar í atvinnuleit og undirritað af því tilefni svonefnda samnorræna flutningstilkynningu, taldist eigi fullnægja því skilyrði kosningarréttar til Alþingis samkvæmt stjórnarskrá og kosningalögum, að hann ætti lögheimili hér á landi, sbr. 1. og 2. mgr. 2. gr. laga nr. 35/1960. Áttu undantekningarákvæði 3. mgr. 2. gr. og 10. gr. þeirra laga eigi við um hagi hans	654
--	-----

Kvittun. Sjá greiðsla.

Kvörtun. Sjá tómlæti.

Kyrrsetning.

Þann 16. marz 1971 var að kröfu P kyrrsett sparisjóðsbók við bankann Ú svo og 7 víxlar, allt eign G. Verðmæti þessi voru í vörzlu Ú. Þann 22. marz tók fógæti gerðina upp að nýju að beiðni P til að gefa Ú kost á meðalgöngu. Ú krafðist, að krafa P um kyrrsetningu víxlanna og sparisjóðsbókarinnar næði ekki fram að ganga, þar sem Ú hefði verðmæti þessi að handveði, og sparisjóðsbókin væri auk þess undanþegin kyrrsetningu. P krafðist, að fógætaðómur kvæði á um, að kyrrsetningin gengi fyrir þeim rétti, sem Ú kynni að telja sig eiga. Hinn 5. apríl úrskurðaði fógæti, að kyrrsetning skyldi fara fram á ábyrgð P

í þeim verðmætum, sem vísað hafði verið á til kyrrsetningar í fógetadómi 16. marz 1971. Þann úrskurð kærði Ú. Í dómi Hæstaréttar sagði, að kyrrsetning verðmæta þeirra, sem um var að tefla í málinu, hefði verið framkvæmd hinn 16. marz 1971. Henni hafði eigi verið haldið til laga samkvæmt 20. gr. laga nr. 18/1949. Jafnvel þótt litið væri svo á, að hinn kærði úrskurður væri endurnýjun á þeirri kyrrsetningargerð, þá hafði henni ekki heldur verið haldið til laga, miðað við uppsögudag þess úrskurðar. Voru því eigi efni til að framkvæma lausnargerð samkvæmt 25. gr. nefndra laga, og var kærumálinu vísað frá Hæstarétti. Sératkvæði 600	600
Héraðsdómur staðfestur að öðru leyti en tók til ákvæðis hans um staðfestingu kyrrsetningargerðar, þar sem fallið var frá þeirri kröfu fyrir Hæstarétti 1117	1117

Kærumál.

A. Einkamál.

1. Kæruheimild og kærufrestur.	
Sagt, að ákvæði 3. mgr. 13. gr. laga nr. 57/1962 væri eftir grunnrökum sínum því eigi til fyrirstöðu, að úrskurður skiptaréttar um málskostnað, er aðilar höfðu orðið ásáttir um niðurstöðu efnislegs sakarefnis, væri borinn undir Hæstarétt með kæru, en lagaheimild brast til áfrýjunar hans 175	175
Héraðsdómari synjaði með úrskurði 18. júní 1971 að bera upp ýmsar vitna- og aðilaspurningar. Sá úrskurður var kærður til Hæstaréttar 5. ágúst 1971. Þar sem umboðsmaður sóknaraðila hafði fengið vitneskju um uppsögu úrskurðarins eigi síðar en hinn 21. júlí, var kærufrestur liðinn, þegar kært var, og málinu vísað sjálfkrafa frá Hæstarétti 817	817

2. Öflun sakargagna.

Kærður úrskurður í vitnamáli, sem háð var, eftir að Hæstiréttur hafði með úrskurði veitt aðilum hæstaréttarmáls kost á að afla tiltekinna gagna. Úrskurðaði dómari í vitnamálinu, að vitna-stefnandi mætti afla vættis vitnis, sem ekki var getið í úrskurði Hæstaréttar. Úrskurðurinn var staðfestur 463	463
---	-----

3. Frávísun frá héraðsdómi.

Kærður dómur um frávísun máls <i>ex officio</i> vegna ýmissa galla á málalítlúnaði. Frávísunardómurinn var staðfestur 43	43
Kærður dómur um frávísun máls, sem höfðað var til viðurkenningar á, að ekki bæri að greiða söluskatt af innfluttum prentlitum til framleiðslu plastumbúða og til endurgreiðslu á goldnum sölu-	

skatti. Var frávísunin reist á því, að ákvörðun um innheimtu söluskattsins hefði ekki verið kærð til skattyfirvalda eftir ákvæðum laga nr. 10/1960. Frávísunardómurinn var felldur úr gildi	200
Erfingjar í dánarbúi og S báru ágreining um kröfu S í búið undir skiptaráðanda í Reykjavík. Ágreiningnum var vísað frá skiptaréttinum, þar sem hann og skiptin í heild bar undir annan skiptaráðanda. Úrskurður skiptaráðanda var staðfestur	206
Kærður frávísunardómur þar sem máli var vísað frá dómi vegna skriflegs málflutnings af hendi stefnanda og einnig tekið fram í dómi, að í stefnu væri stefnandi ekki tilgreindur svo sem lög áskilji og varnarþings hans ekki getið. Hæstiréttur staðfesti frávísunina að því er tók til eins þáttar í kröfugerðinni, vegna þess að sú krafa var ekki dómhæf, en felldi frávísunardóminn að öðru leyfi úr gildi	385
J krafðist, að nafn hans yrði tekið á kjörskrá við Alþingiskosningar. Héraðsdómari vísaði málinu sjálfkrafa frá dómi, þar sem J hafði ekki neytt þess úrræðis 20. gr. kosningalaga að kæra yfir kjörskránni til borgarstjórnar og eigi sannað, að honum hefðu hamlað þau forföll, sem greind eru í 24. gr. laganna. J kærði úrskurðinn, en hann var staðfestur	659
Ábyrgðartryggjandi bifreiðar endurkrafði ökumann bifreiðarinnar um fé, sem hann hafði greitt hans vegna í skaðabætur vegna ökuóhapps. Héraðsdómari vísaði málinu sjálfkrafa frá dómi, þar sem það hafði ekki verið lagt til sátta fyrir sáttamenn. Dómurinn var felldur úr gildi, þar sem heimilt var skv. 5. tl. 3. mgr. 5. gr. laga nr. 85/1936, sbr. 1. gr. laga nr. 46/1950 og 84. gr. laga nr. 85/1936, að ganga fram hjá sáttamönnum með sáttatilraun í málinu	667
S hafði uppi í máli skaðabótakröfu í fjórum liðum. Héraðsdómur vísaði sjálfkrafa frá dómi tveimur kröfuliðanna, þar sem S hefði ekki lagt fram reikninga yfir þann kostnað eða aflað mats dómkvaddra manna. Frávísunardómurinn var kærður til Hæstaréttar, sem staðfesti hann	943
Kærður frávísunardómur bæjarþings í máli á hendur ábyrgðartryggjanda kranabifreiðar. Málssóknin var byggð á 67. gr., sbr. 69. gr., umferðarlaga nr. 40/1968. Samkvæmt 74. gr. þeirra laga verða slík mál ekki höfðuð gegn váttryggingafélagi einu sér. Var frávísunardómurinn því staðfestur. Sératkvæði	1236

4. Vanhæfi dómara.

Kærður var til Hæstaréttar úrskurður aukadómpings, er hratt kröfu allra málsaðila um að hinn reglulegi héraðsdómari og samdómendur, er hann hafði kvatt til dómsetu með sér, vikju dómara-sæti í máli um eignarrétt að botni stöðuvatns. Dómsformaður

var oddviti sýslunefndar, en sýslusjóður var hluthafi í K h/f, er nýtti botnefni úr vatninu í atvinnurekstri sínum. Atvinnurekstur K hafði verulega fjárhagsþýðingu fyrir sýsluna. Bar dómsformanninum því að víkja úr dómarsæti í málinu, sbr. 7. tl. 36. gr. laga nr. 85/1936, og kvaðning hans á samdómendum var ógild	808
Kærður synjunarúrskurður héraðsdómara um að hann viki dómarsæti í máli. Úrskurðinum var hrundið, þar sem dómarrinn hafði áður í bréfi til dómsmálaráðuneytis fjallað um sakarefnið með þeim hætti, að ekki var rétt, að hann færi með dómsmálið	923

5. Ýmis kæruatriði.

Matsbeiðandi kærir úrskurð matsdómara um þóknun dómkvaddra matsmanna. Úrskurðurinn, sem eigi var gagnkærður, var staðfestur	56
Kærður úrskurður um kyrrsetningu. Eigi voru efni til að framkvæma lausnargerð, og var kærumálinu vísað frá Hæstarétti	600

B. Opinber mál.

1. Gæzluvarðhald.

Kærður úrskurður um gæzluvarðhald sakaðs manns samkvæmt 1. tl. 67. gr. laga nr. 82/1961. Úrskurðurinn var staðfestur ..	3
Kærður úrskurður um að maður grunaður um þjófnað skyldi sæta gæzluvarðhaldi allt að 30 dögum samkvæmt 1. tl. 67. gr. laga nr. 82/1961. Úrskurðurinn var staðfestur	382
Kærður úrskurður um framlengingu á gæzluvarðhaldi, sem sakaður maður sætti, sbr. 1. og 5. tl. 67. gr., svo og um gedrannsókn, sbr. 2. tl. d lið 75. gr., laga nr. 82/1961. Úrskurðurinn var staðfestur	483
Kærður, en staðfestur, úrskurður sakadóms, þar sem sökuðum manni var gert samkvæmt 1. og 6. tl. 1. mgr. 67. gr. laga nr. 82/1961 að sæta gæzluvarðhaldi í allt að 30 daga og gangast undir rannsókn á geðheilbrigði sinni á þeim tíma, sbr. 2. tl. d lið 75. gr. laganna	814
Kærður úrskurður um gæzluvarðhald manns, sem grunaður var um þjófnað, sbr. 1. tl. 67. gr. laga nr. 82/1961, en úrskurðurinn staðfestur	1170

2. Ýmis kæruatriði.

Sakadómur Reykjavíkur synjaði með úrskurði kröfu saksóknara ríkisins um að taka til rannsóknar mál um ætlaða óleyfilega stöðu bifreiðar við stöðumæli. Saksóknari kærði úrskurðinn samkvæmt 3. tl. 171. gr. laga nr. 82/1961. Úrskurðurinn var felldur úr gildi og lagt fyrir yfirsakadómsara að heyja dóms-

rannsókn í málinu	
Sakadómur úrskurðaði sjúkrasamlaginu S skylt að veita rannsóknar- deild ríkiskattstjóra aðgang að lyfseðlum, er fylgdu reikningum lyfjabúð til S, og eftir atvikum láta deildinni þessi gögn í té. S kærði úrskurðinn samkvæmt 1. tl. 172. gr. laga nr 82/1961, sbr. 1. mgr. 13. gr. laga nr. 57/1962, en hann var staðfestur	383
Lögreglustjóri svipti H ökuleyfi til bráðabirgða vegna gruns um ölvun við akstur. H krafðist úrskurðar sakadóms um þá ákvörð- un. Úrskurðaði sakadómur, að hún skyldi óbreytt standa. H kærði úrskurðinn, en hann var staðfestur	815

Kærumálskostnaður.

Krafa gerð á hendur héraðsdómara um að hann greiði kærumáls- kostnað ásamt málsaðila, en sú krafa ekki tekin til greina .	385
--	-----

Landamerki.

Ágreiningur var milli Andakílshrepps, A, og Lundarreykjadalshrepps, L, annars vegar og eiganda jarðarinnar Þ hins vegar um eignarrétt að Reyðarvatni. Ekki var um það deilt, að strönd vatnsins að sunnan og vestan, milli Reyðarlækjar og Grímsár, lægi undir Þ. Á hinn bóginn töldu A og L, að þeir sem eigendur afréttarlanda norðan og austan vatnsins ættu einnig strönd vatnsins þeim megin, A frá Grímsá að Fossá, en L frá Fossá að Reyðarlæk, og þar með ættu þeir vatnsbotn og vatns- og veiðirétt í vatninu eftir því sem sá réttur fylgdi eignarrétti að vatnsbakka að lögum. Eigandi Þ hélt því aftur á móti fram, að landamerki Þ gagnvart þessum afréttarlendum væru eftir strönd vatnsins að norðan og austan, og lægi því vatnið allt undir Þ. Studdi hann þetta við landamerkjabréf fyrir Þ frá 10. sept. 1886. Með dómi Hæstaréttar 20. október 1967 var dómur landamerkjadóms um ágreining þennan ómerktur og málinu heimvísað, en tekið fram í dóminum, að ábúandi Þ hefði ekki mátt með einhliða gerð og þinglestri landamerkjaskrár auka rétt jarðarinnar til Reyðarvatns frá því, sem áður hefði verið, en ósannað væri, að eigandi Þ hefði, er skráin var gerð, átt frekari botns-, vatns- og veiðirétt í vatninu en ákvæði 56. og 59. kap. landsleigubálks Jónsbókar sögðu til um. Er sakarefnið kom að nýju til úrlausnar Hæstaréttar, var aðilum dæmdur, með skírskotun til forsendna hins fyrri dóms, vatns-, botns- og veiðiréttur, hverjum fyrir sínu landi, 115 m út í vatnið, miðað við lágflæði, og veiði í almenningi vatnsins samkvæmt ákvörðun matsmanna, sbr. 1. tl. 4. gr., 8. gr. og 94. gr. laga nr. 76/1970, ef því væri að skipta, að öðru leyti en því, að ekki varð lagður dómur á kröfu L um vatnsrétt og botnsrétt, þar sem ekki varð ráðið af gögnum, hvort lönd hans voru fullkomin eignarlönd

eða einungis afréttareign. Ekki var tekið undir það með eiganda Þ, að allt vatnið lægi undir jörð hans vegna hefðarhalds .. 1137

Landhelgisbrot. Sjá fiskveiðabrot.

Landsskipti.

Landvist.

Launaskattur. Sjá skattar.

Lausafjárkaup. Sjá kaup og sala.

Lax- og silungsveiði. Sjá veiðiréttur.

Leiga. Sjá og ábúð, erfðafesta.

A. Fasteignir.

H heimilaði M h/f og R h/f að nýta um 15 ára skeið, frá 1. júlí 1961 að telja, sand og málarnámu í Vífilstaðalandi gegn tilteknu gjaldi fyrir hverja tunnu steypuefnis, sem flutt yrði burt af námusvæðinu. M hóf efnistöku í námunni, en R ekki. Árið 1970 framseldi R námurétt sinn til V h/f. V hóf undirbúning að efnistöku í námunni, en M krafðist og fékk lagt lögbann við starfrækslu hans. Í máli til staðfestingar lögbanninu var dæmt, að M og R hefðu einungis átt samvinnslurétt til námunnar, og var málsaðilum, hvorum um sig, eigi rétt að vinna námuna, unz ráðið væri til lykta á löglegan hátt ágreiningi þeirra og kveðið á um rétt þeirra hvors um sig. Var lögbannið staðfest að svo stöddu

688

V-kaupstaður úthlutaði H leigulód 1953. Reisti hann og rak á henni bifreiðaverkstæði. Er honum þótti verkstæðið orðið of lítið, fékk hann leigða viðbótarlód með leigulóðarsamningi 1964. Með dómi Hæstaréttar 28. júní 1965 var dæmt, að maður, sem átti skúra á viðbótarlóðinni, gæti varnað H niðurrifs á þeim, og að nokkur hluti hennar ætti eftir skipulagsupprætti að fara undir veg. Mátti H því ekki hagnýta sér lóðarréttindin. Krafðist hann, að V yrði dæmt skylt að kaupa bifreiðaverkstæðið ásamt leigulóðarréttindum og viðbótarleigulóðarréttindum fyrir tiltekið eignarnámsmatsverð, svo og greiða skaðabætur, en til vara að greiða skaðabætur eingöngu. Hvorki skipulagslög, önnur lög né meginstafrir skaðabótaréttar stóðu til, að V yrði dæmt að kaupa fyrir eignarnámsmatsverð verkstæðið með leigulóðarréttindum, og var V sýknaður af þeirri kröfu. Forráðamenn V þóttu eiga mikla sök á, að leigusamningurinn 1964 var gerður við H að óathuguðu máli, en H hafði einnig mátt athuga aðstæður betur en hann gerði. Mátti telja víst, að H

hefði orðið fyrir talsverðu tjóni af gerð og vanefnd leigusamningsins. Voru honum eftir málavöxtum dæmdar kr. 150.000,00 í vanefndabætur. Sératkvæði 957

G var úthlutað leigulóð undir einbýlishús í R-borg. Á einu horni lóðarinnar stóð steinskúr, eign S. Vegna mistaka var skúrin ekki sýndur á uppdrætti með lóðarsamningi, og fyrirvari var ekki gerður um lóðarskikann í samningnum. Ágreiningslaust var, að G voru frá upphafi ljósir þessir annmarkar á eignarheimildum R. Uppdrættir af húsi G voru fullgerðir 1958 og samþykktir af byggingaryfirvöldum. Smíði hússins var að mestu lokið 1960 eða 1961. Vegna skúrsins var ekki hægt að reisa bifreiðageymslu við húsið, svo sem gert var ráð fyrir. Samningar tókust ekki með R og S um brott nám skúrsins, og eignarnámi varð ekki beitt, enda var skipulag ekki staðfest. Höfðaði G mál 1966 og krafðist, að R yrði gert að fjarlægja skúrin og afhenda sér lóðarskikann, svo og greiða sér skaðabætur vegna tjóns af vanefndum á lóðarleigusamningnum. Lagt var til grundvallar, að R hefði skuldbundið sig til að afla G leiguréttar yfir lóðarskikanum. En þar sem R hafði hvorki átt þess kost að afla sér nauðsynlegra eignarráða yfir honum né beita eignarnámi, en yfirgnæfandi líkur voru á, að honum yrði það síðar kleift, a. m. k. þegar skipulag hefði verið staðfest, var R dæmd sýkna að svo stöddu af fyrri kröfunni. G taldist eiga skaðabótakröfu á R, en málið var þó ekki fyllilega reifað um skaðabótaskylduna. Var R að svo vöxnu máli einnig dæmd sýkna að svo stöddu af skaðabótakröfunni. Sératkvæði 1004

B. Lausafé.

Lífeyrir.

Líkamsárás.

Konan A fór að loknum dansleik heim með systur sinni og mági, J, en L, eiginmaður hennar, fór heim til sín. A sat að drykkju ásamt fleira fólki til næsta morguns, en þá hringdi hún til G og fékk hann til að koma á heimili þeirra J og konu hans. Húsráðendur ömuðust við veru G á heimili sínu, og fór svo, að J sótti L. A hafði framið hjúskaparbrot með G þessum, og var L það kunnugt. Réðist hann umsvifalaust að G og barði hann nokkrum sinnum með krepptum hnefa í andlitið þannig að hann nefbrotnaði, bólgnaði undir augum, fékk glóðarauga og skrámaðist. Verknaður L varðaði við 218. gr. alm. hgl. nr. 19/1940. L hafði eigi áður gerzt sekur um hegningarlagabrot, og var refsí-ákvörðun frestað skilorðsbundið í tvö ár með skírskotun til 75. gr. og 57. gr. hgl., sbr. 4. gr. laga nr 22/1955. Sératkvæði

Líkamsáverkar. Sjá líkamsárás.

Loftför. Sjá flugslys.

Lóðarleiga. Sjá leiga.

Lóðarsamningar. Sjá lóðarleiga.

Læknar.

1. Ábyrgð á læknisverkum.

G krafði ríkissjóð skaðabóta vegna handarmeins, er hann taldi mega rekja til mistaka við röntgengeislun af hendi lækna við stofnanir, sem reknar voru á ábyrgð ríkisins. Í ljósi núverandi þekkingar á mælingu geislamagns, áhrifum röntgengeisla og eðlisfræðilegum eiginleikum þeirra var geislun sú, sem notuð var, of hörð, þ. e. áhrifa hennar gætti meira í þeim vefjum, sem urðu fyrir drepinu, en í húðinni sjálfri. Þetta var þó ekki almennt viðurkennt og þekkt á þeim tíma, er geislunin fór fram. Var ekki komið fram, að geislameðferð sú, sem G hlaut, hefði ekki verið framkvæmd á réttan hátt (*lege artis*), og var ríkissjóði dæmd sýkna af bótakröfunum 1057

2. Ýmis atriði.

Tryggingayfirlæknir lætur uppi álit um, hvort dráttur á að koma slösuðum skipverja undir læknishendur hafi breytt einhverju um læknismeðferð eða árangur hennar 5

Læknir lætur uppi álit um líklegan getnaðartíma barns 64

Blóðflokkanannsókn í barnsfaðernismáli 64

Læknir framkvæmir réttarkrufningu og lýsir áverkum á líki manns, sem veginn hafði verið 217

Læknir rannsakar geðheilbrigði og sakhæfi ákærðs manns 217

Læknir metur örorku manns vegna slyss 491

Læknar lýsa líkamsáverkum 33, 491, 1107

Rannsað áfengismagn í blóði ökumanns 104, 593, 650, 661, 815, 936, 1025, 1179

Erlendur sérfræðingur í geislalækningum lætur uppi álit um tilgreind atriði varðandi læknismeðferð, sem sjúklingur fékk 1057

Læknaráð.

Læknaráð ályktar að beiðni saksóknara ríkisins um álitsgerð læknis um geðheilbrigði og sakhæfi ákærðs manns 217

Hæstiréttur kveður upp úrskurð um, að Læknaráð láti í té umsögn um orsakasamband milli sjúkdóms, sem örorka var talin stafa af, og atburðar, sem í málinu greindi 423

Þrisvar leitað álits Læknaráðs um orsakasamband milli læknis- meðferðar og heilsutjóns sjúklings og um fleiri atriði í máli til heimtu skaðabóta	1057
--	------

Lög. Lögskýring.

Ákvæði 3. mgr. 13. gr. laga nr. 57/1962 var eftir grunnrökum sínum eigi því til fyrirstöðu, að úrskurður um málskostnað, er aðilar höfðu orðið ásáttir um niðurstöðu hins efnislega sakarefnis, væri borinn undir Hæstarétt með kæru samkvæmt 2. tl. 21. gr. laganna, en lagaheimild brast til áfrýjunar úrskurðarins	175
Mál var höfðað til endurgreiðslu á söluskatti af innfluttum prent- litum, sem notaðir voru við framleiðslu á vörum úr plasti. Héraðsdómari vísaði því frá dómi, þar sem innheimta skattsins hefði ekki verið kærð til skattýfirvalda og kæru- og máls- höfðunarfrestir samkvæmt 13. gr. og 14. gr. laga nr. 10/1960 væru liðnir. Hæstiréttur sagði, að samkvæmt j-lið 4. gr. lag- anna eigi að greiða söluskattinn við tollmeðferð vöru. Sam- kvæmt 1. mgr. 34. gr. laga um tollskrá nr. 7/1963, og síðar laga nr. 63/1968 og nr. 3/1969, skeri fjármálaráðherra úr því, hvort tiltekin vara sé gjaldskyld eða gjaldfrjáls eftir þeim lögum. Meðferð 13. gr. laga nr. 10/1960 átti því ekki við um söluskattinn, og var frávisunardómurinn felldur úr gildi ...	200
Samkvæmt tilskipun 21. júní 1793 bera skipti á dánarbúum undir skiptaráðanda, þar sem sá, er skiptin eru eftir, átti sjálfur varnarþing, er skiptin hófust. Lögjöfnun frá 81. gr. laga nr. 85/1936, var því ekki heimil. Varð ágreiningur um kröfu í dánarbú, sem skipt var einkaskiptum, ekki borinn undir skipta- ráðanda í öðru lögsagnarumdæmi, þótt aðilar hefðu verið ásáttir um það	206
S var refsað fyrir brot á 244. gr. alm. hgl. nr. 19/1940 fyrir stuld á skambyssu. Það refsíákvæði tæmdi sök að því er varðaði vörzlur hans á skambyssunni. Varð honum því ekki sérstak- lega refsað fyrir brot gegn 1. mgr. 3. gr., sbr. 7. gr., reglugerðar nr. 105/1936	217
Hrafnista, dvalarheimili aldraðra sjómanna rak þvottahús í húsa- kynnum sínum. Ágreiningur var um, hvort greiða bæri söluskatt af þeirri starfsemi að því er tók til þvotta fyrir stofnunina sjálfa. Var dæmt, að þessi þáttur í starfsemi H félli undir 6. tl. 7. gr. laga nr. 10/1960 og væri því undanþeginn söluskatti	454
Sagt í dómi Hæstaréttar, að það beri undir Félagsdóm að dæma um skaðabætur á hendur aðila fyrir brot gegn 11. gr. laga nr. 80/1938 um stéttarfélög og vinnudeilur, sbr. 44. gr., 1. tl., 47. gr. og 65. gr. laganna. Hins vegar sé það á valdsviði hinnu almennu dómstóla að dæma um, hvort starfsmaður eigi bótarétt á hendur vinnuveitanda, vegna þess að honum hafði verið sagt	

upp starfa með of skömmum uppsagnarfresti	467
Við ákvörðun tekjuskatts af söluhagnaði af seldri fasteign skipti eigi máli, að seljandi hafði keypt aðra eign í hennar stað fyrir hærra verð, þar sem hún var þó lægra metin að fasteignamati en hin selda fasteign, enda voru ákvæði 2. mgr. E liðar 7. gr. laga nr. 90/1965 fortakslaus um það, að fasteignamat skyldi lagt til grundvallar við ákvörðun um skattskyldar tekjur af sölu fasteignar	521
Maður, er farið hafði til Svíþjóðar í atvinnuleit og undirritað af því tilefni samnoræna flutningstilkynningu, taldist ekki eiga lögheimili hér á landi, sbr. 1. og 2. mgr. 2. gr. laga nr. 35/1960, en undantekningarákvæði 3. mgr. 2. gr. og 10. gr. laganna áttu eigi við um hagi hans	654
Samkvæmt 5. tl. 3. mgr. 5. gr. laga nr. 85/1936, sbr. 1. gr. laga nr. 46/1950 og 84. gr. laga nr. 85/1936, þurfti eigi að leggja til sátta fyrir sáttamenn mál um endurkröfu ábyrgðartryggjanda bifreiðar á hendur ökumanni hennar vegna greiddra skaðabóta fyrir ökuóhapp	667
Vélstjórar við gufuaflstöðina við Elliðaár voru fastráðnir starfsmenn Landsvirkjunar. Þeir höfðu réttindi og skyldur opinberra sýslunarmanna skv. ákvæðum 9. gr. laga nr. 59/1965. Tóku lög nr. 33/1915, um verkfall opinberra starfsmanna, því til þeirra. Sératkvæði	670
Eftir hljóðan 1. mgr. 3. gr. laga nr. 54/1925 var J óheimilt að nota eitt skírnarnafna sinna sem ættarnafn, svo sem hann gerði. Kröfu G, um að J yrði dæmdur til að leggja niður ættarnafnið, var þó hafnað með vísan til þess, að J hefði borið nafnið frá því fyrir gildistöku laga nr. 54/1925 og stjórnvöld látið það óátalið og G sýnt af sér tómlæti um nafnrétt sinn	755
Lög nr. 62/1967, sbr. lög nr. 21/1969, sögð reist á þeim sjónarmiðum, að skipstjóri beri eindregna fjársektarábyrgð, er fiskiskip hans stundar ólöglegar veiðar innan fiskveiðimarka, og geri ákvæði þeirra ráð fyrir, að ekki verði aðrir skipverjar saksóttir fyrir fiskveiðibrot. Skipstjóra var því dæmd fjársekt, en ekki gerð refsivist til vara, fyrir fiskveiðabrot, sem hann átti ekki saknæman þátt í	980
Samkvæmt ákvæðum 2. mgr. 1. gr. laga nr. 21/1969 er ráðherra veitt almenn heimild til að undanþiggja rækju- og leturhumarveiðar veiðibanni samkvæmt 1. málsgrein og ákveða, hvar þessar veiðar skuli leyfðar. Með sérákvæðum 2. gr. er skipum heimilað að veiða með botnvörpu innan fiskveiðalandhelgi á ákveðnum svæðum og tímum. Innan hinna leyfðu svæða er ráðherra þó með reglugerð heimilt að banna veiðar þessar á tilteknum svæðum. Þeirri undanþáguheimild var beitt með setningu reglugerðar nr. 23/1971. Þessi ákvæði urðu ekki	

örugglega skýrð þannig, að þeim væri ætlað að þrengja hina almennu heimild ráðherra samkvæmt 2. mgr. 1. gr. laga nr. 21/1969 til að veita vélbátum leyfi til rækju- og humarveiða innan fiskveiðimarka	1154
Samkvæmt 74. gr. umferðarlaga nr. 40/1968 varð mál til heimtu skaðabóta samkvæmt 67. gr., sbr. 69. gr., laganna ekki höfðað gegn ábyrgðartryggjanda bifreiðar einum sér. Sératkvæði ..	1236
Skipstjóra, sem gerð var fjársekt samkvæmt lögum nr. 62/1967, sbr. lög nr. 21/1969, vegna þess að skip hans var að ólöglegum fiskveiðum innan fiskveiðimarka, ekki gerð refsivist til vara, þar sem hann átti ekki saknæman þátt í brotinu	1281

Lögbann.

Með dómi Hæstaréttar 15. desember 1970 var dæmt, að fógeta bæri að leggja lögbann við því, að breytt væri rennsli Laxár í Suður-Þingeyjarsýslu, vatnsbotni hennar, straumstefnu eða vatns-magni, ef gerðarbeiðandi, F, setti tryggingu, sem fógetadómur mæti gilda. Að hæstaréttardóminum gengnum var lögbanns-beiðnin tekin fyrir á ný í fógetadómi. Krafðist þá F þess, að lögbannið yrði lagt á, en án þess að honum væri gert að setja tryggingu vegna lögbannsins. Gerðarþoli, L, krafðist þess, að lögbannið yrði því aðeins lagt á, að F setti tryggingu, að fjárhæð kr. 145.000.000,00, er yrði annað hvort peninga- eða bankatrygging. Fógeti ákvað tryggingarfjárhæðina kr. 135.000.000,00. Í dómi Hæstaréttar var þess getið, að L hefði enn nokkurt svigrúm til þess að fá úr því skorið í samræmi við ákvæði vatnalaga nr. 15/1923, hvort og þá hverjar bótagreiðslur honum bæri að tryggja eða inna af hendi, áður en hann réðist í framkvæmdir þær, sem krafizt var, að lögbann yrði lagt við. Þótti trygging, sem F var skylt að setja samkvæmt fortaks-lausum ákvæðum 12. gr., sbr. 27. gr., laga nr. 18/1949, hæfi-lega ákveðin kr.10.000.000,00 sem peninga- eða bankatrygging	543
Með samningi 21. október 1961 heimilaði heilbrigðisráðuneytið M h/f og R h/f að nýta um 15 ára skeið frá 1. júlí 1961 að telja sand og málarnámu í Vífilstaðalandi gegn tilteknu gjaldi fyrir hverja tunnu steypuefnis, sem flutt yrði burt af námusvæðinu. M'hóf efnistöku í námunni, en R ekki. Árið 1970 framseldi R námurétt sinn til V h/f. Samþykkti heilbrigðisráðuneytið það eftir á með því skilyrði, að ábyrgð R á efndum samningsins frá 21. október 1961 héldist gagnvart ráðuneytinu. V hóf undirbúning að efnistöku í námunni, en þá krafðist M og fékk lagt lögbann við þeirri starfrækslu hans. Í máli til staðfestingar lögbanninu var dæmt, að M og R hefðu hvor um sig einungis átt samvinnslurétt til námunnar. Ef þeir, hvor um sig, hefðu viljað vinna námuna og samkomulag eigi verið fyrir hendi,	

hefðu þeir orðið að leita úrskurðar þar til bærs handhafa valds um námuréttindi sín á milli, áður en til vinnslu kom. Réttur V til námunnar var bundinn sömu takmörkunum og réttur R. Samkvæmt því var málsaðilum, hvorum um sig, eigi rétt að vinna námuna, unz ráðið væri til lykta á löglegan hátt ágreiningi þeirra og kveðið á um rétt þeirra hvors um sig. Var lögbannið staðfest að svo stöddu 688

Lögbannstrygging. Sjá lögbann.

Löggæzlumenn.

Löghald. Sjá kyrrsetning.

Lögheimili.

Maður, sem ásamt fjölskyldu sinni hafði farið til Svíþjóðar í atvinnuleit og undirritað af því tilefni samnorræna flutningstilkynningu, taldist ekki eiga lögheimili hér á landi, sbr. 1. og 2. mgr. 2. gr. laga nr. 35/1960, en undantekningarákvæði 3. mgr. 2. gr. og 10. gr. laganna áttu hér eigi við 654

Lögjöfnun.

Samkvæmt tilskipun 21. júní 1793 bera skipti á dánarbúum undir skiptaráðanda, þar sem sá, er skiptin eru eftir, átti sjálfur varnarþing, er skiptin hófust. Lögjöfnun frá 81. gr. laga nr. 85/1936, var því ekki heimil 206

Lögmenn.

Hæstaréttarlögmaður afsalar sér málsvarnarlaunum sem skipaður verjandi ákærðs manns í héraði og fyrir Hæstarétti 33

Sækjendur máls og verjandi, er fengið höfðu gjafsókn og gjafvörn í máli, áfrýjuðu héraðsdómi. Auk þess áfrýjaði fjármálaráðherra f.h. ríkissjóðs sem meðalgöngusök til lækkunar ákvæði dómsins um laun talsmanna aðila. Gjafsóknar- og gjafvarnarlaunin höfðu verið greidd hinum skipuðu talsmönnum fyrirvara-laust, áður en áfrýjað var. Var áfrýjun ríkissjóðs því vísað frá Hæstarétti 703

Ummæli málflytjanda í greinargerð ómerkt svo sem krafizt var . 1189

Lögræði.

Lögsaga.

Lögtak.

Fógeti skráði í fógetabók, að hann hefði gert lögtak hjá G fyrir

opinberum gjöldum. G var ekki viðstaddur, og honum var ekki skipaður réttargæzlumaður. Skráning á því sem gerðist var naumast skiljanleg. Slíkir misbrestir voru því á gerðinni, að hún var felld úr gildi	1
Á keypti á árinu 1963 íbúð í fjölbýlishúsi í Reykjavík fyrir kr. 690.000,00. Íbúðina seldi hann 1967 fyrir kr. 1.274.000,00 að frádregnum sölulaunum. Á sama ári keypti hann einbýlishús í Garðahreppi fyrir kr. 2.100.000,00. Fasteignamat hinnar seldu íbúðar var kr. 82.531,00, en samkvæmt sérstöku endurmati var fasteignamat einbýlishússins kr. 69.800,00. Á var gert að greiða tekjuskatt vegna söluhagnaðar af fasteignaviðskiptum þessum. Á mótmælti skattskyldu sinni. Taldi hann einbýlishúsið hafa verið lægra að fasteignamati vegna þess að matsnefndir á hvorum staðnum um sig hefðu bersýnilega fylgt ólíkum reglum, en ekki vegna þess að íbúðin væri verðmeiri en einbýlishúsið. Ákvæði 2. mgr. E liðar 7. gr. laga nr. 90/1965 voru fortakslaus um það, að fasteignamat skyldi lagt til grundvallar við ákvörðun um skattskyldar tekjur af sölu fasteignar. Var lögtak því heimilað fyrir hinum álagða tekjuskatti	521

Lögveð.

Manndráp.

S var ákærður fyrir að hafa ráðið G bana með skambyssuskoti í bifreið G eða hafa á annan hátt átt þátt í framkvæmd þess brots með skambyssu þeirri, sem verknaðurinn var framinn með. Var S í ákæruskjali talinn hafa gerzt brotlegur við 211. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, eða við nefnt lagaákvæði, sbr. 22. gr. sömu laga. Sannað var, að skoti því, er varð G að bana, var hleypt úr skambyssu, sem S hafði stolið og fundizt hafði í bifreið hans. Ekki þóttu þó komnar fram alveg fullnægjandi sannanir fyrir því, að S hefði orðið G að bana eða átt þátt í þeim verknaði með saknæmum hætti ..	217
---	-----

Mat og skoðun.

1. Áverkar og heilsutjón:

Læknar lýsa áverkum og heilsutjóni	33, 491,	1107
Réttarkrufning framkvæmd og lýst áverkum		217

2. Blóðrannsókn:

Áfengismagn í blóði .	104, 593, 650, 661, 815, 936, 1025, 1081,	1179
Blóðflokkar		64

3. Geðrannsókn:

Læknir gefur álit um geðheilsu og sakhæfi sakaðs manns	217
Manni, sem úrskurðaður var í gæzluverðhald, gert að sæta rannsókn á geðheilbrigði á gæzluvarðhaldstímanum	413, 814

4. Fiskveiðabrot:

Skólastjóri Stýrmannskólans markar staði skipa á sjóupprátt og lætur í té álitserð um staðarákvarðanir skipstjórnarmanna á varðskipi eða áhafnar gæzluflugvélar ... 679, 968, 980, 1154, 1172, 1231,	1281
Skólastjóri Stýrimannaskólans gefur álit um stað báts á tilteknum tíma miðað við ákveðnar forsendur um siglingastefnu og ganghraða 1172,	1281

5. Örorka og tjón vegna missis framfæranda:

Tryggingastærðfræðingur áætlar tjón manna vegna örorku eða missis framfæranda	491, 703, 781, 986
Örorkumat læknis	491, 986, 1057

6. Ýmsar mats- og skoðunargerðir:

Tveir dómkvaddir menn láta uppi álit um, hvort maður hafi staðið rétt að netadrætti um borð í fiskiskipi og hvort forsvaranlegt hafi verið að hafa aðeins einn mann við það verk	5
Tryggingayfirlæknir lætur uppi álit um, hvort dráttur á að koma slösuðum sjómanni undir læknishendur hafi breytt einhverju um læknismeðferð eða árangur hennar	5
Eftir uppsögu héraðsdóms í barnsfaðernismáli voru enn tekin blóðsýni úr aðilum og barninu og þau send til Retsmedicinsk Institut í Kaupmannahöfn „til ákvörðunar á Gm og Gc kerfunum“	64
Læknir lætur í té álit um líklegan getnaðartíma barns	64
Dómkvaddir menn láta uppi álit um nauðsynlegar ráðstafanir til að styrkja missigið hús og um kostnað af því. Í sama máli kanna tveir menn samkvæmt útnefningu héraðsdóms, hvort undirstöður hússins hefðu verið steiptar á óhreyfðan jarðveg	71
Í viðurkenningarmáli um eignarrétt að hrossi, sem áður hafði verið borið undir fógetadóm með kröfu um innsetningargerð, var meðal sönnunargagna álit fjögurra manna, sem fógeti hafði nefnt til að skipa markadóm með sér og segja til um mark á hrossinu, svo og skoðunargerð tveggja manna, sem hann nefndi til að lýsa hrossinu	108
Dómkvaddir menn meta tjón á skipi vegna eldsvoða	119
Álitserð dómkvaddra manna um hækkunar á launum á byggingartíma húss, sem selt var í smíðum, lögð fyrir Hæstarétt	179
Í sama máli var lögð fyrir Hæstarétt matsgerð dómkvaddra manna um kostnað við breytingar á húsinu	179
The Metropolitan Police Forensic Science Laboratory í London skoðar og lætur uppi álit um tvær skammbyssur, byssukúlu úr höfði	

manns, sem fannst látinn í bifreið sinni, skothylki, sem fannst í bifreiðinni, og nokkur hlaðin skothylki, er fundið höfðu	217
Í sama máli lætur Rannsóknarstofa alríkislögreglunnar (FBI) í Washington í Bandaríkjunum uppi álit um skammbyssurnar, byssukúluna og skothylki	217
Dómkvaddir menn meta tvívegis tjón lóðareiganda vegna töku lóðar-spildu undir götu	399
Dómkvaddir matsmenn meta kostnað af því að aka fyllingarefni í lóð og jafna því á lóðinni eftir því sem teikning sýndi að vera ætti	525
Þrír dómkvaddir yfirmatsmenn meta á tjóni á skipi, sem áður hafði verið metið af virðingarmönnum bátaábyrgðarfélags	535
Dómkvaddir matsmenn meta kostnað af lagfæringum vegna þess að seljandi þéttiefnis til glerjunar hafði afgreitt annað efni en pantað var og kaupandi notað það	560
Verkfræðingur lætur uppi álit um nýtingu sand- og malarnámu . . .	688
Kaupendur fasteignar fengu þrenn mót dómkvaddra manna vegna ýmissa galla, sem þeir töldu á henni vera, svo og eitt yfirmat vegna tveggja matanna sameiginlega	762
Dómkvaddir menn láta uppi álit um, hvort ógætilegt hafi verið, að tiltekin flugferð var farin	781
Undirmatsmenn og yfirmatsmenn meta galla á seldri íbúð	887
Matsmenn, dómkvaddir eftir uppsögu héraðsdóms í skaðabótamáli vegna vinnuslyss, skoða og lýsa trésmíðavél og kveða upp álit um búnað hennar, fyrirkomulag á vinnustað, verkstjórn og það, hvort slasaður maður hafi beitt rangri eða varhugaverðri vinnu-aðferð	986
Dómkvaddir menn athuga og láta uppi álit um styrkleika bryggju, ýmsar aðstæður í höfn, og hvort forsvaranlegt hafi verið, að skip af sömu stærð og tilgreint skip, notuðu höfnina	1034
Dómkvaddir menn gefa álit um það, eftir uppsögu dóms í sjó- og verzlunardómi, hvort skipstjórnarmenn hefðu með tilteknum hætti getað tryggt öryggi skips síns, er það hafði tekið niðri í höfn	1034
Dómkvaddir menn skoða og meta galla á seldri íbúð	1090
Dómkvaddir matsmenn láta uppi álit um galla á seldri íbúð og meta kostnað við úrbætur	1095
Dómkvaddir menn meta eldhúsinnréttingu til verðs og kostnað við lagfæringar á göllum á henni	1148
Dómkvaddir matsmenn og yfirmatsmenn meta verðýrnnun íbúðar í fjölbýlishúsi, er leiði að byggingarfyrirkomulagi annars húss . .	1189
Tveir dómkvaddir menn meta galla í einangrunarlagi á gólfum íbúða. Síðar skoða þrír dómkvaddir menn gólfinn og segja álit sitt á orsökum skemmdanna	1210

Matsmenn, þóknun.

B og V verkfræðingar voru dómkvaddir til að skoða og meta vélar og

tæki Áburðarverksmiðjunar í Gufunesi og gera álitsgerð um ástand þeirra. Þeir skiluðu ítarlegri matsgerð og síðar viðbótar-matsgerð vegna sérstakra óska matsbeiðanda. Matsbeiðandi krafðist úrskurðar matsdómara um þá þóknun, sem matsmenn reiknuðu sér. Hann lækkaði þóknunina úr kr. 450.000,00 samtals í kr. 150.000,00 til hvors matsmanns. Var þá hafður í huga sá tími, sem matsmenn höfðu ætlað á verkið, það að matið var óvenju umfangsmikið, vandasamt og algerlega sérstætt og hliðsjón höfð af verðmæti því, sem matið tók til, en því hafnað, að höfð yrði hliðsjón af reglum vestur-þýzkra verkfræðinga um matsþóknun. Úrskurðurinn, sem matsbeiðandi kærði og eigi var gagnkærður, var staðfestur

56

Málflutningur. Sjá og gagnaöflun.

- Dómur ómerktur og máli vísað heim í hérað, af því að dómari fór út fyrir kröfur aðila, sbr. 113. gr. laga nr. 85/1936 209
- Máli var vísað frá héraðsdómi vegna skriflegs málflutnings af hendi stefnanda og einnig tekið fram, að í stefnu væri stefnandi ekki tilgreindur svo sem lög áskilji og varnarþings hans ekki getið. Hæstiréttur staðfesti frávísunina að því er tók til eins þáttar í kröfugerðinni með þeim rökstuðningi, að sá þáttur í kröfugerðinni væri ekki dómhæfur, en felldi frávísunardóminn úr gildi að öðru leyti 385
- Aðaláfrýjanda máls, sem ekki hafði sótt þing í héraði, heimilað að bera fram nýjar kröfur og málsástæður fyrir Hæstarétti, sbr. 45. gr. laga nr. 57/1962 424
- Sýkna bar vinnuveitandann N af kröfum F um skaðabætur vegna uppsagnar ráðningarsamnings með of skömmum uppsagnarfresti. En þar sem N lýsti því með kröfugerð sinni fyrir Hæstarétti, að hann vildi una niðurstöðu héraðsdóms, voru eigi efni til að breyta honum, þótt ákvæði hans um miskabætur til handa F væri reist á misskilningi héraðsdómara 467
- Kröfur og málsástæður aðaláfrýjanda máls, umfram þær, sem hann bar fram í héraði, komust eigi að fyrir Hæstarétti, enda var eigi fullnægt skilyrðum 45. gr. laga nr. 57/1962 476
- V h/f, sem látið hafði sækja þing í héraði, en eigi andmælt kröfum stefnanda, fékk ekki komið að málsástæðum sínum fyrir Hæstarétti, þar sem skilyrðum 45. gr. laga nr. 57/1962 var ekki fullnægt 506
- Sú málsástæða, að kaupandi hefði kvartað of seint vegna galla á vöru, komst ekki að í máli, þar sem hún var ekki höfð uppi fyrr en fyrir Hæstarétti 560
- GÁ áfrýjaði úrskurði uppboðsdóms frá 22. júlí 1970 hinn 20. ágúst s.á., og var því máli vísað frá Hæstarétti 28. maí 1971. G hafði gagnáfrýjað málinu 9. nóvember 1970. Er gagnsókin var dæmd

í Hæstarétti, krafðist GP málskostnaðar fyrir Hæstarétti úr hendi GÁ, en hann krafðist þess, að úrskurður uppboðsdóms yrði felldur úr gildi. Um þá kröfu var eigi unnt að dæma eftir frávísun aðalsakar, og var henni eigi sinnt	686
Stefndi í héraði höfðaði gagnsök og síðan tvær framhaldsgagnsakir, hina síðari eftir að málið hafði verið dómtekið en endurupptekið, og gagnasöfnun í því var nær lokið. Sagt í héraðsdómi, sem staðfestur var í Hæstarétti, að málátílbúnaður þessi hefði verið andstæður 2. mgr. 70. gr., 110. gr. og 111. gr. laga nr. 85/1936, en þar sem hann hefði þó ekki valdið verulegum réttarfarsþyngslum, væri ekki alveg nægjanleg ástæða til að vísa framhaldsgagnsök þessari frá dómi án kröfu	762
Héraðsdómur hafði hrundið frávísunarkröfu með úrskurði. Frávísunarkrafan höfð uppi og um hana dæmt, er efnisdómur í málinu kom til endurskoðunar í Hæstarétti	894
G taldist eiga skaðabótakröfu á R, en málið var ekki fyllilega reifað um skaðabótaskylduna, og var R dæmd sýkna að svo stöddu af skaðabótakröfunni. Sératkvæði	1004
Áfrýjandi máls hafði ekki sótt þing í héraði. Hann fullnægði ekki skilyrðum 45. gr. laga nr. 57/1962, og komu málsástæður hans ekki til álita fyrir Hæstarétti. Bar að dæma málið eftir þeim gögnum, sem lágu fyrir héraðsdómi. Til frádráttar á dæmdri fjárhæð skyldi koma fé, sem þriðji aðili hafði galdið upp í skuld áfrýjanda	1278

Málflytjendur. Sjá lögmenn.

Málshöfðunarfrestur.

Á tímabilinu 22. marz 1967 til 17. nóvember 1969 var fyrirtækinu P gert að greiða við tollafgreiðslu samtals kr. 29.773,00 í söluskatt af innfluttum prentlitum til áprentunar á plastumbúðir, er P framleiddi. Fjármálaráðuneyti synjaði beiðni P um undanþágu frá greiðslu söluskattsins og um endurgreiðslu á greiddum skatti. P framseldi F, Félagi íslenzkra iðnrekenda, endurkröfu sína á ríkissjóð. Höfðaði F mál með stefnu birtri 9. apríl 1970 til endurgreiðslu hins greidda söluskatts og viðurkenningar á, að P væri ekki skylt að greiða söluskatt af innfluttum prentlitum. Héraðsdómari vísaði málinu frá dómi, þar sem söluskattur þessi hefði fyrst verið innheimtur hjá P 22. marz 1967. Sú ákvörðun hefði ekki verið kærð til skattyfirvalda í samræmi við 13. gr. laga nr. 10/1960, og væru málshöfðunarfrestir samkvæmt því ákvæði og 14. gr. laganna liðnir. Í dómi Hæstaréttar sagði, að samkvæmt j-lið 4. gr. laga nr. 10/1960 skuli greiða söluskatt þann, er þar getur, við tollmeðferð vöru. Samkvæmt 1. mgr. 34. gr. laga nr. 7, um tollskrá o.fl., og síðan 1. mgr.

34. gr. laga nr. 63/1968 og laga nr. 3/1969, skeri fjármálaráðherra úr því, hvort tiltekin vara sé gjaldskyld eða gjaldfrjáls eftir þeim lögum. Málshöfðunarfrestur samkvæmt 14. gr. laga nr. 10/1960 átti því ekki við um söluskatt þann, sem um var deilt Var frávisunardómurinn felldur úr gildi og málinu vísað heim í hérað

200

Málskostnaður. Sjá og innheimtulaun, kærumálskostnaður.

A. Einkamál.

Gerðarbeiðanda áfrýjaðrar lögtaksgerðar, sem felld var úr gildi vegna misbresta á framkvæmd hennar, gert að greiða málskostnað fyrir Hæstarétti, þótt hann lýsti yfir, að hann mundi ekki byggja rétt á gerðinni og krefðist, að málskostnaður félli niður

1

M, S og G voru dæmdir til að greiða vixil, en síðar viðurkenndi M, samþykkjandi vixilsins, við sakadómsránnsókn, að hann hefði falsað nöfn þeirra S og G á vixilinn. Þeir áfrýjuðu héraðsdómi, og féll vixilhafi frá kröfum um, að þeir yrðu dæmdir til að greiða vixilinn. Lauk Hæstiréttur ekki dómsorði á það sérstaklega, en dæmdi S og G til að greiða málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti, þar sem S hafði sótt þing í héraði fyrir þá báða án þess að hreyfa andmælum

62

K dæmdur málskostnaður í héraði og fyrir Hæstarétti í barnsfaðernismáli, ef hún ynni fyllingareid. Ella skyldi hún greiða M málskostnað fyrir Hæstarétti

64

Áfrýjandi máls hafði sótt þing í héraði, en ekki haft uppi varnir. Hann var því dæmdur til að greiða málskostnað bæði í héraði og fyrir Hæstarétti, þótt dæmd fjárhæð væri lækkuð með dómi Hæstaréttar að kröfu beggja aðila

102

Aðilar urðu ásáttir fyrir skiptadómi um niðurstöðu hins efnislega sakarefnis, en eigi um málskostnað, og gekk úrskurður um það atriði sérstaklega. Ákvæði 3. mgr. 13. gr. laga nr. 57/1962 var eftir grunnrökum sínum því eigi til fyrirstöðu, að málskostnaðaratriðið væri borið undir Hæstarétt með kæru samkvæmt 2. tl. 21. gr. laganna, en lagaheimild brast til áfrýjunar þess

175

Tekið tillit til matskostnaðar við ákvörðun málskostnaðar, en eigi við ákvörðun dæmdrar skaðabótafjárhæðar, svo sem bótakrefjandi krafðist

399

GÁ áfrýjaði 20. ágúst 1970 úrskurði uppboðsdóms frá 22. júlí s.á. Áfrýjun hans var vísað frá Hæstarétti með dómi 28. maí 1971. GP hafði gagnáfrýjað 9. nóvember 1970. Gagnsókin var dæmd 16. júní 1971 um kröfu GP um málskostnað fyrir Hæstarétti. Þar sem GÁ hafði áfrýjað málinu af sinni hálfu, áður en GP tók út áfrýjunarstefnu sína, var ástæða til að hann bæri málið

undir Hæstarétt. Var GÁ gert að greiða honum málskostnað fyrir Hæstarétti	686
Stefndi krafðist staðfestingar héraðsdóms að öðru leyti en því, að áfrýjanda yrði gert að greiða honum málskostnað í héraði. Þeirri kröfu var vísað frá Hæstarétti, þar sem málinu hafði ekki verið gagnáfrýjað	755
Áfrýjuðu máli var gagnáfrýjað til staðfestingar. Þingsókn féll niður af hendi aðaláfrýjenda. Þar sem engir annmarkar voru á hinum áfrýjuðu dómsathöfnum, voru þær staðfestar og aðaláfrýjendur dæmdir til greiðslu málskostnaðar fyrir Hæstarétti. Áfrýjun þeirra var gersamlega að ófyrirsynju, en veitti gagnáfrýjanda tilefni til áfrýjunar af sinni hálfu	870
Kostnaður af matsgerðum um galla á seldri íbúð talinn til málskostnaðar	887
Útgerð skips var sýknuð af skaðabótakröfu skipverja, er slasaðist við vinnu, en málskostnaður látinn falla niður, þar sem skipstjóri hafði ekki hlutast til um að gefin væri sjóferðaskýrsla	907

B. Opinber mál.

Maður var sýknaður af ákæru um manndráp, en dæmdur til refsingar fyrir þjófnað á morðvopninu, sem fundizt hafði í vörzlum hans. Honum var gert að greiða 1/20 hluta alls sakarkostnaðar í héraði og fyrir Hæstarétti	217
Á var sakfelldur fyrir akstur bifreiðar með áhrifum áfengis. Héraðsdómari hafði talið, að eldri refsíðómur vegna ölvunaraksturs Á hefði ekki ítrekunaráhrif á brot hans. Hæstiréttur sakfelldi Á fyrir ítrekað brot, staðfesti refsíákvörðun héraðsdómara, en svipti Á ökuleyfi ævilangt. Á var gert að greiða allan sakarkostnað í héraði, en einungis málsvarnarlaun skipaðs verjanda síns fyrir Hæstarétti, enda var ekki krafizt af hálfu ákærvalds, að honum yrði gert að greiða frekari áfrýjunarkostnað	593
G var dæmdur til refsingar og til sviptingar ökuleyfis ævilangt fyrir ölvunarakstur og fyrir brot á 1. mgr. 259. gr. alm. hgl. Honum var gert að greiða sakarkostnað í héraði, en eigi annan áfrýjunarkostnað sakarinnar en laun skipaðs verjanda síns fyrir Hæstarétti. Var ekki höfð uppi um það krafa af hendi ákærvalds, en héraðsdómari hafði einungis svipt G ökuleyfi í eitt ár, þótt brot hans væri ítrekað	650
I var með héraðsdómi sakfelldur fyrir ölvunarakstursbrot, sem héraðsdómari taldi vera ítrekað brot. Svo var ekki, þar sem fyrra brot var framið, áður en I varð 18 ára. Af hálfu ákærvalds var ekki krafizt saksóknarlauna fyrir Hæstarétti og þau ekki dæmd, en I gert að greiða annan áfrýjunarkostnað ...	1025
A var dæmdur til að greiða L, er keypt hafði af honum innstæðulausan tékka, skaðabætur svo sem L hafði krafizt og A sam-	

þykkt, en þó þannig að innheimtulaun voru ekki dæmd, þar sem krafan var höfð uppi og dæmd í opinberu máli 1029

Málskostnaðartrygging.

H, amerískur kaupsýslumaður búsettur í New York, sótti Á til greiðslu umboðslauna. Hann áfrýjaði héraðsdómi til Hæstaréttar. Við þingfestingu gerði Á kröfu um, að S yrði gert að setja tryggingu fyrir greiðslu málskostnaðar fyrir Hæstarétti. Sú krafa var tekin til greina, enda var ekki vitað til, að menn búsettir á Íslandi væru undanþegnir því að setja málskostnaðartryggingu í New York ríki 559

Málsskot. Sjá áfrýjun, kæra.

Málsvarnarlaun. Sjá málskostnaður, lögmenn.

Meðalganga. Sjá aðild.

Meðlag. Sjá börn.

Meðsök. Sjá skaðabætur.

Meiðyrði. Sjá ærumeiðingar.

Miskabætur. Sjá og skaðabætur.

Ó, sem krafði Í um vangoldin laun samkvæmt ráðningarsamningi, krafðist einnig sérstaklega fébóta fyrir röskun á stöðu og högum vegna ráðningarsamningsins og fyrir mannorðsspjöll, þjáningar og annan miska vegna uppsagnar hans. Þær fébótakröfur voru ekki teknar til greina 435

Framreiðslumanni í veitingahúsinu N voru með héraðsdómi dæmdar nokkrar miskabætur vegna uppsagnar ráðningarsamnings. Sagt, að þetta dómsákvæði væri reist á misskilningi héraðsdómara, en þar sem N krafðist staðfestingar héraðsdóms, var það staðfest 467

G réði J bana af ásetningi í viðurvist eiginkonu hans, V, og þriggja barna. V og 3 börnum yngri en 16 ára dæmdar bætur fyrir röskun á stöðu og högum auk skaðabóta fyrir missi framfæranda. Syninum J, sem var 17 ára, voru og dæmdar bætur fyrir röskun á stöðu og högum, þar sem ætla mátti, að hann hefði notið nokkurs fjárstyrks frá J. Kröfum allra bótakrefjanda um sérstakar þjáningabætur var hafnað, þar sem þær höfðu ekki lagagrundvöll, sbr. 2. mgr. 264. gr. alm. hegningarlaga 703

Nafnréttur.

Konan G bar ættarnafnið Strandberg. Hafði faðir hennar tekið það upp árið 1916 með heimild í 6. gr., sbr. 8. gr., laga nr. 41/1913, og var G heimilt samkvæmt 1. mgr. 3. gr. laga nr. 54/1925 að bera það. J, sem hét að skírnarnafni Jón Ágúst Strandberg, hafði alla ævi notað nafnið Strandberg sem ættarnafn. Hafði faðir hans tekið sér það sem ættarnafn árið 1901 eða 1902. Eftir orðum 1. mgr. 3. gr. laga nr. 54/1925 var J, sem fæddur var 31. ágúst 1919, óheimilt að halda ættarnafninu eftir gildistöku þeirra laga. Stjórnvöld höfðu þó ekki átalíð, að hann notaði ættarnafnið eða gert að því reka, að hann legði það niður. Höfðu þau á hinn bóginn notað ættarnafn hans við útgáfu ýmissa persónuskilríkja honum til handa og skráð hann með ættarnafninu í þjóðskrá. Alkunna var, að mikill misbrestur var á því, að lögum nr. 54/1925 væri framfylgt. G hafði fyrir árið 1940 fengið vitneskju um, að J bæri ættarnafnið Strandberg, en eigi hafizt handa, fyrr en með höfðun málsins árið 1967. J var að því augljós bagi að leggja niður nafn sitt, sem hann hafði borið alla ævi og margháttuð réttindi voru tengd, og því meiri bagi, sem lengra leið. Var J sýknaður af kröfum G, um að hann yrði dæmdur til að leggja niður ættarnafnið og greiða henni miskabætur. Sératkvæði 755

Nauðungaruppboð. Sjá uppboð.

Nágrenni.

H keypti íbúð í húsinu Framnesvegi 65 í Reykjavík árið 1958. Á afstöðuuppdrætti var gert ráð fyrir, að reist yrði viðbygging, fasttengd Framnesvegi 65 hornrétt, og næði hún um 4,90 m inn frá horni þess húss. Bygging þessi, Framnesvegur 63, var reist 1962-1963. Var þá vikið nokkuð frá afstöðuuppdrættinum, þannig að H taldi sér boga að. Krafði hann Reykjavíkurborg og fimm byggjendur sambyggingarinnar um skaðabætur vegna verðyrnunar á íbúð sinni. Reisti hann kröfur sínar m. a. á því, að um væri að ræða ólöglega hagnýtingu eða beitingu eignarréttar í nágrenni. Afstaða og gerð húsanna braut ekki í bága við reglur byggingarsamþykktar, er gildi á þeim tíma, er húsin voru reist, og alltaf mátti vænta nokkurra óþæginda af nágrenni í þéttbýli. Var Reykjavíkurborg og eigendum hússins dæmd sýkna 1189

Niðurfelling máls. Sjá hafning máls, útivist.

Nytjastuldur.

G refsað fyrir að taka í heimildarleysi bifreið og aka henni undir áhrifum áfengis 650

H dæmd refsing fyrir heimildarlausa töku bifhjóls, er hann reyndi að gangsetja það í því skyni að aka því	1081
Ó dæmd refsing fyrir tilraun til nytjastuldar, er hann reyndi að taka ólæsta bifreið að ófrjálsu	1179

Opinberir starfsmenn.

Véltjórar við gufuaflstöðina við Elliðaár gerðu verkfall 2. og 3. desember 1969 samkv. ákvörðun og verkfallsboðun stéttarfélags síns, Véltjórafélags Íslands. Þeir voru fastráðnir starfsmenn Landsvirkjunar og höfðu því réttindi og skyldur opinberra sýslunarmanna skv. 9. gr. laga nr. 59/1965. Tóku lög nr. 33/1915, um verkfall opinberra starfsmanna, því til þeirra. Ö, formaður stjórnar stéttarfélagsins, og I, framkvæmdastjóri þess, veittu tilstyrk sinn til verkfallsins og bökuðu sér með því refsíabyrgð samkv. 2. gr. greindra laga. Refsing á hendur þeim var þó felld niður með hliðsjón af 3. tl. 74. gr. alm. hegningarlaga, þar sem lögín voru að ýmsu leyti ekki nægilega skýr í því efni til hverra þau tækju. Sératkvæði	670
---	-----

Orlofsheimilisgjald.

Sjá kjarasamningar	646
--------------------------	-----

Ómaksbætur.

Áfrýjanda, er ekki sækir þing, gert að greiða ómaksbætur 178, 467, 634, 856,	857
Útivist varð af hendi áfrýjanda, er mál skyldi flutt. Honum var gert að greiða stefndu að kröfu þeirra kr. 8.000,00 í ómaksbætur	1241

Ómerking.

A. Einkamál.

Héraðsdómur ómerktur og máli heimvísað, vegna þess að aðal-fulltrúi bæjarfógeta, sem dæmdi það, var vanhæfur til að fara með það	160
Héraðsdómur ómerktur, vegna þess að héraðsdómari fór út fyrir kröfur aðila	209
Krafa um ómerkingu áfrýjaðs úrskurðar uppboðsréttar og heimvísun máls var ekki studd neinum haldbærum rökum og var því ekki tekin til greina	411
Kröfu um ómerkingu héraðsdóms og frávísun máls frá héraðsdómi ekki sinnt	606
Hrundið kröfu um ómerkingu héraðsdóms og frávísun máls, sem reist var á því, að um sakarefni hefði þegar verið dæmt í öðru máli. Sératkvæði	894

Krafízt ómerkingar héraðsdóms í máli um ærumeiðingar, en þeirri kröfu hrundið, þar sem fyrir henni höfðu ekki verið færð nein haldbær rök	1012
Byggingarnefnd K-kaupstaðar veitti G leyfi til að reisa bifreiðageymslu, því næst nýtt leyfi fyrir stærri geymslu, en afturkallaði loks það leyfi. Bæjarstjórn höfðaði mál gegn G á bæjarþingi til að fá hann dæmdan til að fjarlægja stækkunina samkvæmt síðara byggingarleyfinu. Þegar virt var kröfugerð K og það, að ekki lágu fyrir ýmis gögn, sem talin voru nauðsynleg, þótti málið svo vanreifað í héraði, að héraðsdómurinn var ómerktur <i>ex officio</i> og málinu vísað frá héraðsdómi	1271
Ú h/f á Siglufirði áfrýjaði dómi sjó- og verzlunardóms Reykjavíkur, er dæmdi félagið til að greiða kaupverð vélarhluta í skip. Ú hafði ekki látið sækja þing í héraði og krafðist ómerkingar héraðsdóms og frávísunar, en til vara heimvísunar, málsins. Þær kröfur voru ekki teknar til greina	1278

B. Opinber mál.

<i>Ómerking ummæla.</i> Sjá lögmenn, réttarfarsvítur, ærumeiðingar. A krafðist, að K ritstjóra yrði refsað fyrir tiltekin ummæli í blaði, ummælin yrðu ómerkt, K dæmdur til greiðslu miskabóta og til að birta væntanlegan dóm í blaðinu að viðlögðum dagsektum. Sum ummælanna voru ekki nægilega réttlætt. Voru þau dæmd ómerk, en að öðru leyti voru kröfur A ekki teknar til greina	1012
Ummæli málflytjanda í greinargerð ómerkt svo sem krafízt var	1189

Óréttmætir verzlunarhættir.

Prentréttur.

Prestar. Sjá embættismenn.

Rangur framburður.

Refsingar.

1. Einstök refsiverð verk:

Maður fundinn sekur um brot á 218. gr. alm. hegningarlaga, en ákvörðun refsingar frestað og skilorðstími ákveðinn 2 ár ..	33
Maður ók bifreið undir áhrifum áfengis og var sviptur ökuskirteini sínu til bráðabirgða. Eftir það ók hann bifreiðinni án ökuskirteinis. Hann var dæmdur til að sæta varðhaldi í 20 daga vegna beggja brotanna	104
Manni dæmt 45 daga fangelsi fyrir stuld á skammbýssu	217

Manni dæmd 5.000 króna sekt, en 8 daga varðhald til vara, fyrir ölvun við akstur	485
Manni dæmt 6 mánaða fangelsi fyrir að falsa tékka á eyðublað úr stolnu tékkhefti. Var sú refsing ákveðin með hliðsjón af fortíð hans	576
Maður sakfelldur fyrir brot á 261. gr. alm. hegningarlaga vegna útgáfu innstæðulauss tékka, en ákvörðun um refsingu frestað skilorðsbundið í eitt ár	630
Manni dæmt varðhald í 40 daga fyrir ítrekaðan ölvunarakstur og nytjastuld	650
Manni dæmt 15 daga varðhald vegna ítrekaðs ölvunarakstursbrots Refsing tveggja manna, sem sakfelldir voru fyrir brot á lögum nr. 33/1915, um verkfall opinberra starfsmanna, var felld niður samkv. heimild í 3. tl. 74. gr. alm. hegningarlaga, þar sem hin fyrrgreindu lög töldust að ýmsu leyti ekki nægilega skýr um það, til hverra þau tækju	661
Skipstjóra dæmt 2 mánaða varðhald og 40.000 króna fjársekt, en til vara 20 daga varðhald, fyrir ítrekað fiskveiðabrot	670
Manni dæmt 4 mánaða fangelsi fyrir hylmingu með vísun til 72. gr. og 255. gr. alm. hgl.	679
K, M og U refsað fyrir skjalafals og K auk þess fyrir þjófnað. Honum var dæmt 8 mánaða fangelsi, en hinum 4 mánaða fangelsi og 8 mánaða fangelsi. Refsing K og U ákveðin með vísun til 72. gr. alm. hgl.	858
Manni dæmt 15 mánaða fangelsi fyrir skjalafals með hliðsjón af fortíð hans	865
Manni dæmd 3.500 króna sekt, en til vara 8 daga varðhald, fyrir ölvunarakstur	931
Skipstjóra á 82 rúmlesta fiskibáti dæmd 40.000 króna sekt, en 20 daga varðhald til vara, fyrir ólöglegar togveiðar	936
Skipstjóra á 228 rúmlesta fiskibáti dæmd 600.000 króna sekt fyrir fiskveiðabrot, en eigi refsivist til vara, þar sem hann átti ekki saknæman þátt í brotinu	968
Manni dæmt 10 daga varðhald fyrir að reyna að aka bifreið með áhrifum áfengis	980
Maður rauf með fjársvikabrotum skilorð eldri refsíðoms fyrir skjalafals. Honum var dæmd refsing fyrir allt atferli sitt í einu lagi, 6 mánaða fangelsi	1025
Manni dæmt 15 daga varðhald fyrir ítrekaðan ölvunarakstur og fyrir nytjastuld	1029
Skipstjóra dæmd 40.000 króna sekt, en varðhald í 20 daga til vara, vegna fiskveiðabrots	1081
Manni dæmt 6 mánaða fangelsi fyrir þjófnað, hylmingu og tilraun til nytjastuldar	1172
Skipstjóra dæmd 40.000 króna sekt vegna fiskveiðabrots, en 20	1179

daga varðhald til vara	1231
Skipstjóra dæmd 40.000 króna sekt vegna fiskveiðabrots, en eigi dæmd refsivist til vara, þar sem hann átti ekki saknæman þátt í brotinu	1281

2. Ákvörðun refsingar.

Refsing ákveðin með hliðsjón af 71. gr. alm. hegningarlaga	593,	651,	1025
Refsing ákveðin með hliðsjón af 72. gr. alm. hegningarlaga	858,	865	
Refsing ákveðin með hliðsjón af 77. gr. alm. hegningarlaga	381,	865,	1029,
			1179
Refsing tveggja manna, sem sakfelldir voru fyrir brot á lögum nr. 33/1915, um verkfall opinberra starfsmanna, var felld niður samkv. heimild í 3. tl. 74. gr. alm. hegningarlaga, þar sem hin fyrrgreindu lög töldust að ýmsu leyti ekki nægilega skýr um það, til hverra þau tækju			670

3. Einstakar refsitugundir og önnur viðurlög.

a. Fjársekt dæmd án vararefsingar	980,	1281
b. Fjársekt dæmd og varðhald sem vararefsing:		
Fjárhæð sektar kr. 3.500,00. Varðhald 8 dagar	936	
" " " 5.000,00. " 8 " 	485	
" " " 40.000,00. " 20 " 968,	1172,	
	1231,	1281
c. Varðhald dæmt	104,	650,
	661,	1025,
d. Varðhald dæmt ásamt fjársekt	679	
e. Fangelsi dæmt	217,	576,
	858,	865,
	931,	1029,
f. Skilorðsbundin refsing dæmd.		
g. Skilorðsbundin frestun refsíákvörðunar	33,	630
h. Áfall dæmt, en refsing felld niður	670	
i. Upptaka eigna dæmd	679,	968,
	980,	1172,
	1231,	1281
j. Svipting ökuleyfis dæmd	104,	485,
	661,	1025,
k. Ummæli dæmd ómerk	1012	

Réttarfar. Sjá einstök atriðisorð.

Réttarfarsvitur.

Aðalfulltrúi bæjarfógeta fór með og dæmdi mál vegna ágreinings um iðnréttindi M. Hann hafði áður sem lögmaður stefnandans haft afskipti af ágreiningi málsaðila um iðnréttindi M. Honum bar því að víkja dómarasæti þegar eftir þingfestingu málsins. Dómurinn var ómerktur og aðalfulltrúinn víttur fyrir mistök í dómsýslu	160
Gagnasöfnun í máli var talið lokið 24. maí 1966, en málið eigi munnlega flutt, fyrr en 9. febrúar 1970. Var sá óhæfilegi	

dráttur víttur	491
Stefndi í héraði höfðaði gagnsök og síðan tvær framhaldsgagnsakir, hina síðari eftir að málið hafði verið dómtekið, en endurupptekið, og gagnasöfnun í því var nær lokið. Sagt í héraðsdómi, sem staðfestur var í Hæstarétti, að málatilbúnaður þessi hefði verið andstæður 2. mgr. 70. gr., 110. gr. og 111. gr. laga nr. 85/1936, en þar sem hann hefði þó ekki valdið verulegum réttarfarsþyngslum, væri ekki alveg nægjanleg ástæða til að vísa framhaldsgagnsök þessari frá dómi án kröfu	762
Fundið að því, að ákæra var gefin út á þeim tíma, er eingöngu hafði verið tekin skýrsla af ákærða einum fyrir dómi, en ekkert vitni yfirheyrð	936
Átalinn óhöflegur dráttur á meðferð bæjarþingsmáls	1117

Réttargæzla.

J gerði tilkall til hluta af innstæðu F í Ú-banka, er F var orðinn gjaldþrota. Í máli á hendur Ú stefndi hann þrotabúinu til réttargæzlu	133
Í skaðabótamáli á hendur atvinnurekanda vegna vinnuslyss var ábyrgðartryggjanda hans stefnt til réttargæzlu í héraði	491
GP, sem gagnáfrýjað hafði úrskurði uppboðsdóms, stefndi þremur aðilum til réttargæzlu fyrir Hæstarétti, en þeir sóttu eigi þing	686
Aðilum stefnt til réttargæzlu í máli til staðfestingar lögbanni við efnistöku úr malar- og sandnámu	688
Opinbert uppboð fór fram á jörðinni T að ákvörðun skiptafundar í dánarbúi hjóna, sem átt höfðu jörðina. Hæstbjóðendur á uppboðinu urðu K og A. Skiptaráðandi úrskurðaði, að G væri heimilt sem ábúanda jarðarinnar að ganga inn í boð þeirra. K og A áfrýjuðu úrskurðinum. Stefndu þeir G til að þola dóm, en skiptaráðanda svo og 13 erfingjum til réttargæzlu, en fyrri áfrýjun þeirra K og A hafði verið vísað frá Hæstarétti, þar sem þá hafði hvorki skiptaráðanda né erfingjum verið stefnt. Af hendi skiptaráðanda var eigi sótt þing fyrir Hæstarétti, en allir þeir erfingjar, sem stefnt var til réttargæzlu, svo og erfinginn B, létu sækja þar þing, en gerðu engar dómkröfur. Málinu hafði ekki verið áfrýjað að því er B varðaði, og breytti þingsókn af hans hendi að liðnum áfrýjunarfresti og án áfrýjunarleyfis þar engu. Öðrum erfingjum hafði einungis verið stefnt til réttargæzlu, en ekki til að þola dóm. Sá háttur var eigi nægilegur, þar sem dómur í málinu varð eigi kveðinn upp á hendur þeim. Að svo vöxnu máli varð að vísa málinu frá Hæstarétti. Sér- atkvæði	744
Sú krafa gerð, að tekið yrði fram í dómi, að váttryggingarfélag, sem stefnt hafði verið til réttargæzlu í héraði, bæri ábyrgð á dæmdum fjárhæðum eftir því sem nánar var greint. Krafan var ekki	

	Bls.
tekin til greina, enda var váttryggingarfélagið ekki aðili máls	894
Váttryggingarfélagi stefnt til réttargæzlu í máli vegna vinnuslyss, en þess ekki sérstaklega getið í dómi	907
Váttryggingarfélagi stefnt til réttargæzlu í skaðabótamáli vegna spjalla á bryggju	1034
R og K dæmt með héraðsdómi að greiða G skaðabætur fyrir galla á seldri íbúð. K áfrýjaði dóminum fyrir sitt leyti og stefndi R til réttargæzlu	1095
Váttryggingarfélagi stefnt til réttargæzlu í héraði í skaðabótamáli vegna bifreiðaslyss	1107

Réttindasvipting.

1. Ökuleyfi.

F var handtekinn 26. apríl 1970 vegna gruns um ölvun við akstur bifreiðar. Hann viðurkenndi að hafa ekið og þá fundið til áfengisáhrifa. Í blóðsýni reyndust „reducerandi“ efni svara til 1,40‰ af alkóhóli. Hann var sviptur ökuleyfi til bráðabirgða 11. júní 1970, en staðinn að akstri bifreiðar án ökuskirteinis 18. júlí. Með dómi vegna beggja brotanna var F sviptur ökuleyfi í 14 mánuði frá 11. júní 1970 að telja	104
B var dæmd refsing fyrir að aka bifreið með áhrifum áfengis. Hann var sviptur ökuleyfi í 3 mánuði	485
Á ók bifreið með áhrifum áfengis 13. október 1969. Hann hafði verið dæmdur til refsingar og ökuleyfisviptingar 4. febrúar 1965. Hann var sviptur ökuleyfi ævilangt, þar sem brotið var ítrekað	593
G var dæmd refsing fyrir að aka bifreið með áhrifum áfengis 2. maí 1970. G hafði með dómssátt 13. febrúar 1969 gengizt undir sektargreiðslu og ökuleyfisviptingu fyrir ölvunarakstur. Hafði það brot því ítrekunaráhrif, og var G sviptur ökuleyfi ævilangt	650
E sviptur ökuréttindum ævilangt fyrir ítrekað ölvunarakstursbrot	661
G sviptur ökuleyfi í 5 mánuði fyrir akstur bifreiðar undir áhrifum áfengis	936
I gangsetti bifreið og reyndi að aka henni með áhrifum áfengis. Hann var sviptur ökuleyfi í 1 ár, en eldra brot hans hafði ekki ítrekunaráhrif, þar sem það var framið áður en hann varð 18 ára	1025
H tók bifhjól í heimildarleysi 7. ágúst 1970 og reyndi að gangsetja vél þess í því skyni að aka því. Hann hafði sætt dómi fyrir ölvunarakstur 28. marz 1968. Hann var sviptur ökuleyfi ævilangt frá birtingu héraðsdóms að telja, en ökuleyfisvipting til bráðabirgða frá 2. október 1970 felld úr gildi	1081

Riftun samnings.

Kaupendum ekki heimil riftun kaupsamnings um íbúð vegna galla

á henni. Höfðu seljendur hvorki beitt sviksamlegri launung um gallana né heldur voru þeir svo stórfelldir, að riftunarkrafa yrði tekin til greina

762

Ritfrelsi.

Ríkisstarfsmenn. Sjá opinberir starfsmenn.

Sakarefni skipt.

Sakarkostnaður. Sjá málskostnaður.

Sakaruppgjöf.

Samaðild. Sjá aðild.

Sameign.

M var þinglesinn eigandi íbúðar í fjölbýlishúsi. Um íbúðina hafði einnig verið þinglesin sérstök yfirlýsing hans þess efnis, að móðir hans skyldi, á meðan hún lifði, hafa öll afnot af íbúðinni. Skyldu þau afnot vera endurgjaldslaus að öðru en því, að hún annaðist viðhald íbúðarinnar og greiddi af henni opinber gjöld. Þá sagði ennfremur í yfirlýsingunni, að eignarhluti M í fjölbýlishúsinu skyldi, að móður M látinni, skiptast milli hans og bræðra hans tveggja, E og Þ, og sonar hans S, þannig að hver þeirra fengi 1/4 hluta. Eðlilegastur skilningur á yfirlýsingu þessari var talinn sá, að M hefði eigi verið heimilt að selja eða veðsetja án samþykkis þeirra E, Þ og S 3/4 hluta íbúðarinnar, og voru veðsetningarskjöl hans um íbúðina, þau er í málinu greindi, metin ógild að því marki. Í dómi er sérstaklega rakinn aðdragandi að útgáfu áðurnefndrar yfirlýsingar

508

Samningar. Sjá og kaup og sala, leiga, skaðabætur, vinnusamningar.

H krafði ferðaskrifstofuna Z um skuld vegna aksturs langferðabifreiða með farþega af skemmtiferðaskipum. Ferðirnar höfðu verið farnar að beiðni J. Ekki var í ljós leitt, að fyrir milligöngu J hefði stofnast slíkt réttarsamband milli H og Z, að Z yrði sóttur um kröfur H

18

Ósannað, að bankinn Ú hefði bundið til þess með sérstöku loforði starfsmanns síns til J, að til hans rynni það fé, sem kæmi inn á ákveðinn bankareikning umsýslusalans F, er flutti út skreið frá J

146

D seldi A íbúð í smíðum. Í skriflegum kaupsamningi, dags. 5. nóvember 1965, var verð tilgreint sem áætlað kostnaðarverð ca.

kr. 800.000,00. Ef kauphækkarnir yrðu, átti það verð að hækka til samræmis. Samningurinn skýrður svo, að D gæti ekki krafðið A um allt kostnaðarverð íbúðarinnar, heldur hefði hann skuldbundið sig til að selja A íbúðina fyrir framangreint verð að viðbættum kostnaðarauka vegna kauphækkana. D var ekki heimilt að hækka verðið um 10% með skírskotun til þess að það hefði verið tekið „ca“. Kauphækkarnir til hækkunar á kaupverði voru reiknaðar frá þeim tíma, er bindandi samningur taldist hafa verið kominn á, þótt hinn skriflegi kaupsamningur væri gerður síðar. D gat ekki krafizt aukagreiðslu fyrir breytingar, sem A var ekki gefinn kostur á að tjá sig um

179

G og fleiri bifreiðastjórar í Bifreiðastjórafélaginu Mjölmi öku sandi fyrir F gegn því gjaldi, sem hann bauð. Kjarasamningar höfðu eigi tekizt milli bifreiðastjórafélagsins og F, en í reynd létu ráðamenn félagsins það við gangast, að félagsmenn ækju þungaefnum gegn þeirri gagnagreiðslu, sem F bauð. Sú greiðsla var lægri en svaraði til auglýsts taxta Landssambands bifreiðastjóra. G krafði F um mismun þess, sem honum hafði verið goldið, og þess, sem gjalda hefði átt eftir hinum auglýstu töxtum. G var einn þeirra bifreiðastjóra, sem í verki undirgengust efnisflutning fyrir F fyrir það gjald, er hann ákvað. Hann tók við gagngjaldi því, sem F vildi af hendi inna fyrir aksturinn, og gaf F fyrirvaralausar kvittanir fyrir greiðslum. Þegar af þeim ástæðum stóðu lög eigi til að taka til greina bakreikninga hans á hendur F

579

S og eiginkona hans, R, skildu að borði og sæng 16. júní 1950. Samkomulag var um, að R héldi leigurétti að íbúð þeirra, ótalið af S. Í bréfi, sem R var birt 2. janúar 1970, var henni sagt upp afnotum íbúðarinnar frá 14. maí að telja. Var íbúðin þá orðin þinglýst eign S og þriggja annarra aðila. R rýmdi ekki íbúðina, og krafðist S og sameigendur hans útburðar. Enda þótt afnot R af húsnæðinu hefðu staðið svo lengi leigulaust, þótti ekki fullyrðandi, að hún hefði með fullri vissu mátt vænta þess, að henni væru þar fyrirbúin afnot lengur en gerðarbeiðendum sýndist. Var útburðarkrafan tekin til greina

596

Með samningi 21. október 1961 heimilaði heilbrigðisráðuneytið M h/f og R h/f að nýta um 15 ára skeið, frá 1. júlí 1961 að telja, sand- og málarnámu í Vífilstaðalandi gegn tilteknu gjaldi fyrir hverja tunnu steypuefnis, sem flutt yrði burt af námusvæðinu. M hóf efnistöku í námunni, en R ekki. Árið 1970 framseldi R námurétt sinn til V h/f. Samþykkti heilbrigðisráðuneytið það eftir á með því skilyrði, að ábyrgð R á efndum samningsins frá 21. október 1961 héldist gagnvart ráðuneytinu. V hóf undirbúning að efnistöku í námunni, en M krafðist og fékk lagt lögbann við starfrækslu hans. Í máli til staðfestingar lögbanninu var dæmt, að M og R

hefðu einungis átt samvinnslurétt til námunnar. Ef þeir hefðu, hvor um sig, viljað vinna námuna og samkomulag eigi verið fyrir hendi, hefðu þeir orðið að leita úrskurðar þar til bærs handhafa valds um námuréttindi sín á mili, áður en til vinnslu kom. Réttur V til námunnar var bundinn sömu takmörkunum og réttur R. Samkvæmt því var málsaðilum, hvorum um sig, eigi rétt að vinna námuna, unz ráðið væri til lykta á löglegan hátt ágreiningi þeirra og kveðið á um rétt þeirra hvors um sig.

Var lögbannið staðfest að svo stöddu 688

G verkfræðingur var ráðinn rafveitustjóri hjá H-kaupstað frá 15. apríl 1961. Í ráðningarsamningi sagði, að hann tæki laun samkvæmt kjarasamningi verkfræðinga. Slíkur samningi var þó ekki til að dreifa. Var ekki ágreiningur um, að G hefði átt að fá sömu laun og bæjarverkfræðingur. Er laun þeirra hættu að fylgjast að, var samið um ákveðnar launahækkanir til G. Frá 1. júlí 1963 tók hann síðan laun samkvæmt III. lið í úrskurði gerðardóms um launakjör verkfræðinga samkvæmt lögum nr. 64/1963. Hélt það, eftir að gildistími úrskurðar þessa rann út í árslok 1965. Í máli, sem G höfðaði í október 1968, krafði hann H um vangoldin laun og greiðslur fyrir yfirvinnu frá 1. janúar 1967 að telja. Miðaði hann þá við, að samkvæmt starfssamningi sínum bæru sér yfirverkfræðingslaun, og um það, hvað telja ætti yfirverkfræðingslaun, væri rétt að fara eftir samningi, sem verkfræðingar höfðu gert við Reykjavíkurborg í desember 1966. Aðilar töldust ekki hafa túlkað ákvæði ráðningarsamnings G eða beitt þeim með þeim hætti, að hann gæti byggt á þeim kröfu um yfirverkfræðingslaun, eins og þau væru í landinu á hverjum tíma. Hann veitti og viðtöku án fyrirvara launum frá H í samræmi við ákvæði III. kafla fyrrgreinds gerðardóms að viðbættum almennum hækkunum og verðlagsbótum. Átti hann því ekki rétt til frekari launa en honum höfðu verið goldin og eigi til viðbótargreiðslu fyrir yfirvinnu að því leyti, sem sú krafa var reist á því, að mánaðarlaun hans hefðu verið of lágt ákveðin. Rafveitustjórn hafði hins vegar samþykkt að greiða honum 25 klukkustundir á mánuði vegna fastrar yfirvinnu, en þær greiðslur síðan verið felldar niður. Þessar yfirvinnugreiðslur voru slíkur þáttur í launakjörum G, að H gat ekki felt þær niður einhliða nema með því að segja upp starfssamningi hans. Var krafa G um greiðslur vegna yfirvinnu því að þessu leyti tekin til greina 722

Nokkrir einstaklingar fengu árið 1946 leigðar á erfðafestu hjá A-kaupstað landspildur til fódur- og matjurtaræktunar. Önnur afnot voru leigutökum óheimil, og ekki mátti reisa byggingar á landinu án sérstaks leyfis sveitarstjórnar. Á árinu 1953 fékk

H framseldan rétt erfðafestuhafa og sótti um leyfi A til að mega reisa fiskhjalla á tveimur af landspildunum. Í svari A var tekið fram, að erfðafesturéttur samkvæmt VII. kafla laga nr. 54/1942 væri fallinn niður, þegar landið væri tekið til annarrar notkunar en jarðræktar, en sagt, að bæjarstjórn hefði samþykkt, að H mætti reisa fiskþurrkunartrönur og hefði falið tilteknum manni að semja um afnotin. Afgreiðslu umsóknar H um þriðja landið, er síðar barst, var frestað, unz samið hefði verið um hin löndin. A lét oftast en einu sinni gera drög að leigusamningi með mismunandi ákvæðum um leigugjald og fleira, en H féllst ekki á þau drög. Var enginn samningur undirritaður, en H reisti trönurarn og nýtti landið framvegis. Á árunum 1958 og 1968 tók A hluta af löndunum til sinna þarfa, og var um það samkomulag. Árið 1969 hugðist A enn taka hluta landsins vegna sinna þarfa. Því mótmælti H nema bætur kæmu fyrir land og framkvæmdir á því. Krafðist A þá, að fisktrönurarn yrðu fjarlægðar með útburðargerð. Útburðargerðin var heimiluð, þar sem það var eðlilegur skilningur á viðskiptum aðila, að H hefði öðlzt rétt til að hafa fiskhjalla á löndunum, unz A væri nauðsyn á að ráðstafa þeim vegna skipulags byggðarinnar

873

J h/f pantaði ljósmyndavörur frá E í Þýzkalandi. E sendi vörurnar, en samþykkti ekki þá skilmála, sem J óskaði eftir um afhendingu vöruskjala til sín og um greiðsluskilmála. Áttu J og E síðan um þetta bréfaskipti. Töldust þau hafa leitt til þess, að samkomulag hefði tekizt um kaupskilmálana

1242

Samvinnufélög.

Bifreiðastjórar og starfsmenn á bifreiðastöð Samvinnufélagsins Hreyfils stofnuðu árið 1953 samvinnufélag, sem nefnt var Lána-sjóður atvinnubifreiðastjóra. Tilgangur þess var að útvega félagsmönnum lán til að kaupa eða endurnýja á annan hátt bifreiðar sínar. Samkvæmt 6. gr. félagssamþykktar þurfti hver félagsmaður að greiða kr. 4.000,00 í svonefnt stofnfjárframlag til að öðlast rétt til lántöku. Á aðalfundi 15. apríl 1957 var samþykkt sú breyting á 6. gr., að stofnframlagið hækkaði í kr. 10.000,00. Á aðalfundi 7. desember 1966 var enn samþykkt með 16 atkvæðum gegn 2 hækkun stofnframlags, nú í kr. 20.000,00. Átti greiðslu þess að vera lokið innan 2 ára. Tók þetta einnig til þáverandi félagsmanna, er greiða skyldu viðbót við fyrri framlög. Á aðalfundi 28. nóvember 1968 var samþykkt sú breyting á 2. gr. félagslaga, að hefðu menn ekki greitt stofnframlög sín innan 2 ára, frá því að þeir gerðust félagsmenn, skyldu nöfn þeirra sett á aukaskrá og þeir ekki hafa atkvæðisrétt á félagsfundum eða kjörgengi í trúnaðarstöður, fyrr en greitt hefði verið. Á aðalfundi 8. desember 1969 var I og fleiri félags-

mönnum synjað um að neyta atkvæðisréttar vegna vangoldins stofnframlags. Dæmt, að breytingar á félagssamþykktum, sem skylduðu félagsmenn til beinna fjárframlaga í þágu félagsins, hefði ekki mátt gera án samþykkis allra félagsmanna. Var breyting sú á félagssamþykktum, sem samþykkt var 28. nóvember 1968, dæmd ógild og viðurkenndur atkvæðisréttur og kjörgengi I á fundum sjóðsins. Krafa hans, að aðalfundurinn 8. desember 1969 yrði ógiltur, var ekki tekinn til greina 1257

Sáttir.

- K tók að sér með réttarsátt að greiða skuld B h/f við P með veðtryggðu skuldabréfi tiltekinnar fjárhæðar. Sáttin var eigi þannig úr garði gerð, að það væri á valdi fógeta að framkvæma án undangengins dóms fjárnám samkvæmt henni til greiðslu í reiðufé 407
- Samkvæmt 5. tl. 3. mgr. 5. gr. laga nr. 85/1936, sbr. 1. gr. laga nr. 46/1950 og 84. gr. laga nr. 85/1936, þurfti eigi að leggja til sátta fyrir sáttamenn mál um endurkröfu ábyrgðartryggjanda bifreiðar á hendur ökumanni vegna greiddra skaðabóta fyrir ökuóhapp 667

Sératkvæði.

A. Hæstiréttur.

- Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði um að vísa beri frá Hæstarétti máli, sem áfrýjað var samkvæmt áfrýjunarleyfi, vegna þess að lagaskilyrði hafi brostið til veitingar leyfisins 5
- Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði um að refsing sakfellds manns skuli felld niður og skaðabótakrafa á hendur honum eigi tekin til greina 33
- Tveir dómenda Hæstaréttar greiða sératkvæði í máli til heimtu vangreiddra launa og orlofsfjár 84
- Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði um forsendur dóms 133
- Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði um sakfellingu og refsingu ákærðs manns í opinberu máli 217
- Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði um forsendur dóms um vísun kærumáls frá Hæstarétti 600
- Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði um málsúrslit í víxilmáli 635
- Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði um sýknu tveggja manna af ákæru fyrir brot á lögum um verkfall opinberra starfsmanna 670
- Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði um ákvörðun refsingar fyrir fiskveiðabrot 679
- Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði um forsendur dóms,

er vísaði máli frá Hæstarétti, og taldi áfrýjunarfrest hafa verið liðinn, er málinu var áfrýjað	744
Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði um úrslit máls, er krafa var gerð um að manni yrði dæmd óheimil notkun nafns sem ættarnafns	755
Tveir dómenda Hæstaréttar greiða sératkvæði um úrslit máls, sem höfðað var til heimtu dánarbóta, er maður hafði farizt í flug-slysi	781
Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði um að ómerkja skuli héraðsdóm og vísa frá dómstólum endurkröfu váttryggingar-félags, en greiðir ekki atkvæði um efnisúrslit	894
Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði um forsendur dóms og skaðabótafjárhæð í máli, er reis af lóðarleigu	957
Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði í máli um vanefndir á lóðarleigusamningi	1004
Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði um að sakfella beri skipstjóra, sem ákærður var fyrir fiskveiðabrot, en refsing skuli felld niður sem og upptaka afla og veiðarfæra	1154
Tveir dómenda Hæstaréttar greiða sératkvæði um að kærðum frá-vísunardómi skuli hrundið	1236
Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði um úrslit máls til heimtu kaupverðs fyrir varning, sem fór forgörðum í eldsvoða í vöruskála flytjanda	1242

B. Héraðsdómur.

Einn dómenda í opinberu máli greiðir sératkvæði um sakfellingu og refsingu ákærðs manns	217
Annar samdómenda í máli til heimtu vangoldinna launa og orlofsfjár greiðir sératkvæði um úrslit máls	722
Dómsformaður í sjó- og verzlunardómi greiðir sératkvæði í máli, er maður, sem starfað hafði sem vélstjóri á fiskiskipi, en án vélstjóraréttinda, höfðaði vegna þess að hann var látinn víkja úr vélstjórarastarfi, þegar maður með vélstjóraréttindi bauðst til starfsins	1164

Sjóferðaskýrslur.

Útgerð skips var sýknuð af skaðabótakröfu stýrimanns vegna meiðsla, sem hann varð fyrir á skipinu. Þar sem skipstjóri hlutaðist ekki til um, að sjóferðaskýrsla væri gefin vegna slyss-ins, var málskostnaður fyrir Hæstarétti látinn falla niður ..	907
--	-----

Sjómannalög, Sjómenn.

L vélstjóri lét af störfum hjá útgerð skips, S, 5. október 1966. Að starfstíma loknum taldi hann til skuldar hjá S vegna vangold-inna launa fyrir unna frídaga 1966, þar sem frídagar hefðu ekki	
--	--

- verið rétt reiknaðir af S. Á það var ekki fallið, að S hefði reiknað honum laun fyrir frídaga með öðrum hætti, en kjarasamningur kvað á um, og var S sýknaður 166
- F vélstjóri fór úr skiprúmi á fiskiskipi 15. maí 1968. Hann krafði G útgerðarmann um eftirstöðvar kaups síns á vetrarvertíð. G hafði uppi gagnkröfu til skuldajafnaðar, vegna þess að F hefði farið úr skiprúmi með skemmri fyrirvara en honum hefði verið heimilt samkvæmt 13. gr. sjómannalaga nr. 67/1963 og með því valdið sér tjóni, er næmi hærri fjárhæð en kaupeftirstöðvunum. Eins og sönnunargögnum var háttað, hafði því eigi verið hnekk, að ráðningartíma F hefði lokið 15. maí. Voru kröfur hans teknar til greina og sjóveðréttur viðurkenndur í skipinu fyrir dæmdri fjárhæð 430
- H skipstjóri var ráðinn af D h/f á Ísafirði til þess að sækja nýsmíðað skip til Noregs. D taldi H hafa tekið út meira fé af reikningi sínum í ferðinni en honum var heimilt og krafðist endurgreiðslu. H krafðist sýknu af þeirri kröfu og nokkurrar viðbótargreiðslu úr hendi D, vegna þess að honum hefði verið reiknað of lágt dagkaup og upphaldskostnaður verið vangoldinn. Fallið var á uppgjör D með tveimur leiðréttingum, enda hafði H verið reiknað hærra dagkaup en skylt var samkvæmt kjarasamningi, sem rétt þótti að leggja til grundvallar, þótt aðilar hefðu ekki verið af honum bundnir 610
- K var II. stýrimaður á vetrarvertíð á fiskiskipi Í, er var á þorskeiðum með netum. Í vertíðarsamningi stéttarfélags K og Lands sambands íslenzkra útvegsmanna voru ekki ákvæði um aflahlut II. stýrimanns á þessum veiðum, en bréfaskipti höfðu orðið milli félaganna um þetta og stjórn stéttarfélagsins gert um það samþykkt. Í gerði upp við K eftir þeirri samþykkt. Ætla varð, að stjórn stéttarfélagsins hefði haldið uppi hlut K eftir því sem efni stóðu til og ekki borið fyrir borð hlut hans. Varð honum því ekki dæmt hærra kaup en stjórnin taldi hæfilegt. Var Í sýknaður af kröfu K um hærri aflahlut en hann hafði fengið 950
- E var vélstjóri á togara hjá B. Hann hafði ekki vélstjóraréttindi, en gegndi starfinu með undanþágu frá samgönguráðuneytinu samkvæmt 17. gr. laga nr. 72/1966. Leyfið var bundið þeirri takmörkun, að það gildi, unz réttindamaður væri áánlegur. Maður með vélstjóraréttindi var ráðinn í starf B, en honum boðið starf smyrjara. B hafði ekki með þessu sagt E upp störfum í skilningi sjómannalaga eða kjarasamninga. Ekki hafði hann heldur á annan hátt tekið á sig fjárhagslega ábyrgð gagnvart E, ef hann missti leyfi til vélstjórarstarfa. Var B sýknaður af kröfum E um laun á uppsagnarfresti í 3 mánuði 1164

Sjó- og verzlunardómur.

Mál til heimtu skaðabóta vegna vinnuslyss á fiskiskipi	5
Mál til heimtu kaupverðs fyrir frysta loðnu, sem hraðfrystihús hafði selt öðru hraðfrystihúsi	102
Endurkröfumál vátryggingarfélags, er greitt hafði bætur vegna brunatjóns, á hendur skaðabótaskyldum aðila	119
Mál milli vélstjóra og útgerðar skips um það, hver laun skyldi greiða samkvæmt kjarasamningi	166
Vélstjóri á fiskiskipi krefst vangoldinna launa, og útgerðarmaður hefur uppi gagnkröfu vegna brottfarar hans úr skiprúmi ...	430
Mál til heimtu andvirðis varnings, sem V h/f hafði verið afhentur vegna fyrirætlana um söluumboð honum til handa	506
Mál til heimtu vátryggingarbóta fyrir skemmdir á fiskiskipi	535
Mál milli kaupmanna vegna galla á seldri vöru	560
Mál milli útgerðar skips og skipstjóra um skuldaskipti þeirrra vegna ráðningarsamnings skipstjórans	610
Mál vátryggingarfélags á hendur útgerð skips til endurgreiðslu á bótum, sem félagið hafði greitt vegna tjóns á vátryggðu skipi og sem laun fyrir björgun þess	894
Mál til heimtu skaðabóta vegna vinnuslyss við affermingu	907
Mál stýrimanns á fiskiskipi til heimtu hærri aflahlutar en goldinn hafði verið	950
Mál til heimtu skaðabóta vegna tjóns á hafnarmannvirkjum	1034
Mál vélstjóra á hendur útgerð skips til heimtu launa eftir að skiprúmssamningi var slitið	1164
Mál til heimtu söluverðs varnings, sem fór forgörðum í eldsvoða í vöruskemmu flytjanda	1242
Mál um félagsréttindi í samvinnufélagi og um gildi breytingar á lögum félagsins	1257
Mál til heimtu skuldar vegna kaupa á varahlutum í skipsvél ...	1278

Sjóveð.

Viðurkenndur sjóveðréttur í fiskiskipi fyrir vélstjóralaunum	430
---	-----

Sjúkrasjóðsgjald.

Sjá kjarasamningar	646
--------------------------	-----

Skaðabætur.*A. Vegna vanefnda á samningum.*

F flutti um árábil út sjávarafurðir í umsýslusölu. Samkvæmt samkomulagi hans og viðskiptabanka hans, Ú, runnu greiðslur fyrir afurðirnar inn á svonefndan bundinn hlaupareikning. Af því fé var F heimilt að færa um það bil 15% á sérstakan reikning, er hann hafði til frjálsrar ráðstöfunar vegna kostnaðar síns, umboðslauna og þess háttar. Afganginum mátti F einungis

ráðstafa til greiðslu á skilaverðinu með ávísunum, ásamt skilagreinin, til banka þess, sem veð átti í afurðunum. Í nóvember 1966 hóf Ú könnun vegna gruns um misfellur á fjármálum F, og 22. desember kærði bankinn hann til sakadóms. Hinn 28. janúar 1967 var bankanum skýrt frá, að sakadómur hefði lagt hald á bókhald F. Tilkynnti þá bankinn F, að ekki yrðu innleystir tékkar á hinn bundna reikning nema sýnt væri fram á, að þeir væru ráðstöfun á andvirði afurða, sem þegar hefði verið greitt inn á reikninginn og eigi ráðstafað. Hinn 2. desember 1966 hafði verið fermd í m/s Rangá skreið, m. a. frá J, til útflutnings á vegum F. Greiðslur fyrir skreiðina bárust inn á hinn bundna hlaupareikning í þrennu lagi frá desember 1966 til febrúar 1967, alls kr. 2.094.444,10. Í marz 1967 gaf F út 6 tékka til eigenda afurðanna, alls að fjárhæð kr. 1.687.066,96, þar af tékka til J að fjárhæð kr. 316.947,82. Synjaði bankinn að innleysa tékkana, þar sem ekki stæðu nema kr. 745.926,15 inni á hinum bundna reikningi. Væri það ekki á sínu valdi að ákveða, hverjir hinna sex útflytjenda skyldu ganga fyrir um greiðslu. Hinn 14. apríl 1967 var F úrskurðaður gjaldþrota. Krafði J nú Ú um greiðslu á skreiðarandvirðinu eftir því sem tékkafjárhæðin sagði til um. Reisti hann kröfuna á því, að um það leyti, sem m/s Rangá var fermd, hefði hann fengið vísbendingu um alvarleg fjármálavandræði F, en ekki tekið skreiðina úr skipinu af því að G, starfsmaður bankans, hefði sagt það ónauðsynlegt. Hefði hann lofað að gæta fjárins fyrir vöruna og greiða það ekki F, en þetta hefði brugðizt. Þá hefði bankanum borið skylda til að gæta fjárins, þótt því hefði ekki verið lofað því sérstaklega, þar sem honum hefði verið kunnugt um fjárhagsvandræði F. Ósannað var, að G hefði lofað að gæta þess fjár, sem bankanum bærisk fyrir skreiðina, og ekki hafði með öðrum hætti verið komið þannig fram af hálfu bankans, að J hefði verið rétt að telja, að bankinn ábyrgðist, að til hans rynni umrætt fé. Ekki hafði Ú heldur á nokkurn hátt með athöfnum eða athafnaleysi stuðlað að vanefndum F við J, svo að skaðabótaskyldu gæti varðað. Var bankinn því sýknaður af kröfum J

F höfðaði mál á hendur G til heimtu vangoldinna launa sem vélstjóri á fiskiskipi. G hafði uppi til skuldajafnaðar skaðabótakröfu, vegna þess að F hefði farið úr skiprúmi án nægilegs fyrirvara. Eins og sönnunargögnum var háttað, var því eigi hnekkt, að ráðningartímabili F hefði verið lokið, og var gagnkrafan ekki tekin til greina

Í taldist hafa greitt starfsmanni sínum, Ó, nokkru lægri laun en hann átti rétt á samkvæmt ráðningarsamningi. Var Í dæmt að greiða honum þann mismun. Kröfum Ó um fébætur fyrir mannorðspjöll, þjáningar og annan miska vegna uppsagnar var hafnað,

146

430

- sem og bótakröfu hans fyrir röskun á stöðu og högum vegna ráðningarsamningsins 435
- Veitingahúsið N sagði framreiðslumanninum F upp störfum. Í máli stéttarfélags hans gegn N dæmdi Félagsdómur uppsögnina ólögmeða sem brot á meginreglu 2. ml. 11. gr. laga nr. 80/1938, en sýknaði N af refsikröfu og af kröfu um, að N tæki F aftur í þjónustu sína. F höfðaði þá mál á hendur N á bæjarþingi til heimtu skaðabóta vegna uppsagnarinnar. Sagt var í dómi Hæstaréttar, að það beri það undir Félagsdóm að dæma um skaðabætur á hendur aðila fyrir brot gegn 11. gr. laga nr. 80/1938 um stéttarfélög og vinnudeilur, sbr. 44. gr., 1. tl., 47. gr. og 65. gr. laganna. Það sé hins vegar á valdsviði hinna almennu dómstóla að dæma um, hvort starfsmaður eigi bótarétt á hendur vinnuveitanda, vegna þess að honum hafi verið sagt upp starfa með of skömmum uppsagnarfresti. Ekki var ágreiningur um, að uppsagnarfrestur í vinnuskiptum aðila hefði verið einn mánuður miðað við mánaðamót, og ekki var fallið á það með F, að hann hefði átt „samningsbundinn“ uppsagnarfrest frá þeim degi, er hann var látinn hætta störfum ... og annar maður tók við hans störfum”. Var N sýknaður af kröfu F um bætur að öðru leyti en því, að ákvæði héraðsdóms um nokkrar miskabætur til handa F var staðfest, þar sem N vildi una niðurstöðu héraðsdóms 467
- J seldi þeim G og I húseign í foheldu ástandi. Hann tók að sér að jafna lóð í rétta hæð á sinn kostnað fyrir tiltekinn tíma. Honum var gert að greiða G og I skaðabætur vegna vanefnda sinna á þessari skuldbindingu 525
- F h/f og S h/f pöntuðu hjá G h/f þéttiefni, nefnt Weatherban, til þéttingar með gleri. Starfsmenn G voru taldir hafa gefið fyrirsvarsmönnum F og S ástæðu til að ætla, að vöruheitið Weatherban væri samheiti á þéttiefnum, sem innihéldu Thiocol-efni án þynnis. F og S var afhent efnið Weatherban 202, sem er annað efni en Thiocol-efnið Weatherban 101 og kom ekki að sömu notun. G mátti vera ljóst, að allt þéttiefni, sem F og S keyptu með heitinu Weatherban, átti að hafa eiginleika efnisins Weatherban 101. Hafði þeim því verið fengið í hendur annað efni en um var samið, er þeir fengu efnið Weatherban 202. Voru þetta mistök starfsmanna G. Gera varð þá kröfu til þeirra, að þeir kynnu glögg skil á vöru þeirri, sem G seldi. Bar G vegna þessa skaðabótaábyrgð gagnvart F og S. Svípti það þá eigi bótarétti, eins og á stóð, að þeir réðu það ekki af áletruninni Weatherban 202 á umbúðum, að það væri ekki hið umsamda Thiocol-efni, enda var það villandi, að það var aðeins nefnt Weatherban á reikningi G og reiknað á öðru verði en butylþéttiefnið Ribbonseal, sem F og S einnig keyptu, þó að þetta

væru í raun réttir var sömu efnin. Ekkert var heldur komið fram um það, að útlit efnisins sjálfs fyrir notkun hefði mátt vekja grunsemdir F og S. Sú málsástæða, að F og S hefðu kvartað of seint var ekki höfð uppi í héraði, og kom hún þegar af þeirri ástæðu ekki til álita fyrir Hæstarétti. Var G dæmt að bæta F og S tjón þeirra, en fjárhæð bótakröfu var ekki sérstaklega andmælt

560

G var ráðin til skrifstofustarfa hjá H 15. ágúst 1967 til óákveðins tíma með föstum mánaðarlaunum. H sagði G upp störfum 31. janúar 1968 með þriggja mánaða uppsagnarfresti til slita 1. maí. Að þeim fresti liðnum hélt G áfram störfum. Hélt H því fram, að þetta hafði verið að beiðni G og um það samið, að henni yrði galdið tímakaup, en því mótmælti G. Hinn 27. maí var G látin hætta störfum. Fáum dögum síðar galt H henni kaup sitt, og var þar miðað við tímakaup. Kvittaði G með fyrirvara fyrir greiðsluna og krafði H um kaup vegna þriggja mánaða uppsagnarfrests frá 27. maí til 31. ágúst, kr. 12.000,00 á mánuði, auk nokkurrar fjárhæðar, sem hún taldi sig eiga ógoldna frá fyrri tíma. Nam krafa hennar samtals kr. 46.253,00. Hinn 11. júní 1968 hóf G vinnu annars staðar og fékk þar kr. 9.500,00 í kaup á mánuði. Ekki var í ljós leitt, að samizt hefði með aðilum um greiðslu tímakaups fyrir störf G eftir 1. maí 1968 eða um starf hennar til ákveðins tíma. Að svo vöxnu þótti hún eiga rétt til fébóta úr hendi H vegna fyrirvaralausrar frávikningar úr starfi. Eins og málsatvikum var háttað þóttu bæturnar hæfilega ákveðnar kr. 15.000,00. Var H dæmt að greiða G þá fjárhæð, að viðbættum samtals kr. 2.552,00, sem hann viðurkenndi að skulda henni

624

Í máli, sem seljendur íbúðar höfðuðu á hendur kaupendum til efnda á kaupsamningi gegn útgáfu afsals, kröfðust kaupendur riftunar kaupanna svo og skaðabóta, en til vara skaðabóta eingöngu, vegna þeirra galla á íbúðinni, að þak hefði lekið, gólfteppi verið mólétin, einangrun ófullnægjandi og íbúðin ekki samþykkt af byggingaryfirvöldum. Riftunarkröfunni var hafnað, svo og kröfum um skaðabætur fyrir þakleka og skemmdir á gólfteppum. Höfðu seljendur hvorki beitt svikum varðandi þessi atriði né heldur hafði neitt verið sérstaklega áskilið um þau við kaupin. Blasti sumt við eftir lauslega skoðun, en flest fór eigi fram úr því, sem búast mátti við, miðað við aldur hússins og auglýsingalegt ástand íbúðarinnar. Seljendum hlaut hins vegar að vera kunnugt um, að einangrun íbúðarinnar var áfátt, og sannað var, að annar þeirra hafði vitneskju um, að íbúðin hafði eigi verið samþykkt, svo sem kaupendur máttu gera ráð fyrir. Á hvoru tveggja bar þeim því að vekja athygli kaupenda við kaupin. Þar sem þeir ekki gerðu það, bar þeim að greiða kaupendum skaða-

- bætur vegna kostnaðar við úrbætur á einangrun og vegna rýrnunar á verðgildi íbúðarinnar af því að hún var ósamþykkt . 762
- A gerði kaupsamning við Ó og K um kaup á íbúð tilbúinni undir tréverk. Hann fékk afsal fyrir íbúðinni og tók við henni í júlí 1966, en fluttist í hana í ágúst s. á. Í febrúar 1967 krafðist hann lagfæringa á nokkrum göllum. Því synjuðu Ó og K. Fékk þá A, ásamt fleiri íbúðarkaupendum, dómkvadda matsmenn, og síðar yfirmatsmenn, til að meta þá galla, sem á væru. Krafði hann Ó og K um skaðabætur vegna þess, að veggir væru sprungnir og hitalögn í eldhúsi lægi að nokkru utan á vegg. Sprungurnar stöfuðu af óhreinindum í steypuskilum, og á því báru Ó og K ábyrgð. Kröfum vegna hitalagnarinnar var hafnað. Hafði A skoðað íbúðina gaumgæfilega, áður en hann tók við henni. Hann undirritaði og afsal þar sem sagði, að hann hefði kynnt sér ástand hins selda og tekið það gilt að öllu leyti og hreyfði þá engum athugasemdum um frágang pípulagnarinnar 887
- V-kaupstaður úthlutaði H leigulód 1953. Reisti hann og rak á henni bifreiðaverkstæði. Er honum þótti verkstæðið orðið of lítið, fékk hann leigða viðbótarlód með leigulóðarsamningi 1964. Með dómi Hæstaréttar 28. júní 1965 var dæmt, að maður, sem átti skúra á viðbótarlóðinni, gæti varnað H niðurriffs á þeim, og að nokkur hluti hennar ætti eftir skipulagsupprætti að fara undir veg. Mátti H því ekki hagnýta sér lóðarréttindin. Krafðist hann, að V yrði dæmt skylt að kaupa bifreiðaverkstæðið ásamt leigulóðarréttindum og viðbótarleigulóðarréttindum fyrir tiltekið eignarnámsmatsverð, svo og greiða skaðabætur, en til vara að greiða skaðabætur eingöngu. Hvorki skipulagslög, önnur lög né meginstafrir skaðabótaréttar stóðu til, að V yrði dæmt að kaupa fyrir eignarnámsmatsverð verkstæðið með leigulóðarréttindunum, og var V sýknaður af þeirri kröfu. Forráðamenn V þóttu eiga mikla sök á, að leigusamningurinn 1964 var gerður við H að óathuguðu máli, en H hafði einnig mátt athuga aðstæður betur en hann gerði. Mátti telja víst, að H hefði orðið fyrir talsverðu tjóni af gerð og vanefnd leigusamningsins. Voru honum eftir málavöxtum dæmdar kr. 150.000,00 í vanefndabætur. Sératkvæði 957
- G og J seldu S vélbát, sem samkvæmt afsali átti að afhenda í „ríkis-skoðunarstandi“. Á því varð misbrestur, og var G og J gert að greiða S reikninga vegna viðgerða, er fram fóru og nauðsynlegar höfðu verið til að fullnægt væri þessum skilmála. Ennfremur var þeim gert að greiða iðgjöld af váttryggingu, sem dregin höfðu verið frá tjónbótum til S, en ágreiningslaust var, að G og J bar að greiða. Gagnkröfur þeirra G og J voru ósannaðar og voru ekki teknar til greina 974
- G fékk úthlutað leigulód hjá R-borg. Á einu horni lóðarinnar stóð

- skúr, sem S átti. Talið var, að R hefði skuldbundið sig til að afla G leiguréttar yfir skikanum, sem skúrin stóð á. R tókst hvorki að semja við S um brottflutning skúrsins né gat aflað sér eignarheimilda yfir lóðarskikanum með eignarnámi. Taldist G eiga skaðabótakröfu á R, en málið var þó ekki fyllilega reifað um skaðabótaskylduna, og var R dæmd sýkna að svo stöddu af kröfum G um skaðabætur. Sératkvæði 1004
- J keypti íbúð af H, tilbúna undir tréverk og með hita komnum í íbúðina. Hann tók við íbúðinni 31. október 1963 og fór að kynda að eigin sögn í ársbyrjun 1964. Raki kom fram í íbúðinni. Samkvæmt mati dómkvaddra manna lak „element“ lofthitara. Töldu þeir hann ekki gerðan til húsahitunar og óhæfan til þeirra nota. Sama var álit sérfróðra samdómenda. Eðlilegt var, að ófaglærðum mönnum sæist yfir annmarkann á lofthitaranum. J viðurkenndi, að hann hefði ekki kvartað yfir gallanum fyrr en upp úr áramótum 1965, en athugasemdir hans þóttu ekki of seint fram komnar eins og á stóð. Hafnað var, að H bæri eigi ábyrgð á gallanum heldur sá aðili, sem setti lofthitarann upp. Var H gert að greiða J skaðabætur, sem námu verði nýs hitara ásamt uppsetningarkostaði 1090
- R seldi G íbúð með skriflegum kaupsamningi. Þar sagði, að G væri kunnugt um, að seljandi væri ekki þinglýstur eigandi, en hann mundi útvega G löglega eignarheimild fyrir tiltekinn tíma. Afsal var gefið út síðast í sama mánuði, undirritað af K. Héraðsdómur dæmdi R og K óskipt til að greiða G skaðabætur vegna galla á íbúðinni. K áfrýjaði dóminum af sinni hendi. Ósannað var, að K hefði átt þátt í sölu íbúðarinnar til G að öðru leyti en því að undirrita afsalið sem þinglýstur eigandi íbúðarinnar, er kaup fóru fram og afsal var gefið út. Var K dæmd sýkna af kröfum G 1095
- Á smíðaði eldhúsinnréttingu fyrir G, og var ekki samið sérstaklega um endurgjald. G taldi innréttinguna gallaða og fékk dómkvadda matsmenn til að meta hana til verðs, svo og skemmdir á eldhúsi vegna uppsetningar hennar. Samkvæmt matsgerð var smíðinni ábótavant á margan hátt. Mátu matsmenn innréttinguna uppsetta á kr. 57.000,00, miðað við góða vinnu og efni, en kostnað við að koma henni í viðunandi horf kr. 35.000,00. Á hélt ekki fram, að sér bæri hærra endurgjald en matsfjárhæð nam, og skilja varð málatilbúnað G svo, að hann viðurkenndi, að sér bæri að greiða fyrir verkið samkvæmt matsgerðinni, en krefðist skaðabóta samkvæmt henni fyrir gallana. Matið var lagt til grundvallar, og var Á gert að greiða kostnað af endurbótum samkvæmt því, auk nokkurra bóta vegna óþæginda, en að fráregnu því, sem vantaði upp á, að G hefði gildið matsverðið að fullu 1148

Byggingarsamvinnufélag krafðist skaðabóta vegna eigenda íbúða í fjölbýlishúsi, sem það lét reisa, úr hendi arkitektanna GH og GK, múrarameistarans J og byggingafélagsins B, vegna galla á verkum þeirra. Þeim var öllum dæmd sýkna, þar sem skaðabótakröfur voru fyrndar 1210

B. Utan samninga.

1. Tjón af árekstri skipa o. fl.

Er m/s K var að láta úr Keflavíkurhöfn stöðvaðist vél skipsins. Rak það að landi og hafði tekið niðri, er v/b E bjargaði því með því að draga það frá landi. Þegar skipverjar á m/s K hugðust losa dráttartaugina milli skipanna, fóru þeir ekki rétt að og misstu enda hennar úr höndum sér. Lenti dráttartaugin í skrúfu v/b E með þeim afleiðingum, að skrúfuöxull skemmdist, en báturinn varð hjálparþurfi og var bjargað af v/b V. Samkvæmt 8. gr. siglingalaga bar eigandi m/s K ábyrgð á tjóni, sem hlaut af umræddri handvömm skipstjórnarmanna og skipverja á skipi hans. Var honum gert að endurgreiða þrotabúi váttryggjanda v/b E það fé, er hann galt vegna bjarglaunakröfu eiganda v/b V, sbr. 25. gr. laga nr. 20/1954. Hann var hins vegar sýknaður af endurkröfu þrotabúsins vegna greiðslu kostnaðar af viðgerð á skrúfuöxlinum, þar sem sú krafa hafði ekki verið höfð uppi, eða áskilnaður gerður um það, í björgunarmáli eiganda v/b E á hendur eiganda m/s K, þó að viðgerð væri lokið og viðgerðarkostnaður greiddur, áður en það mál var höfðað. Sératkvæði 894

M/s G tók niðri og stóð á grynningu, er skipið var að láta úr höfn í Hrisey að lokinni fermingu. Reynt var að sigla skipinu frá með eigin vélarafli, en því var hætt, er skipstjóra bárust skilaboð frá hafnarverði um að skrúfan rótaði sandi inn í höfnina. Þegar skipið fór að reka undan vindi að framan, var vélinni beitt að nýju með mismunandi snúningshraða, unz skipið losnaði um 3½ klukkustund eftir að það tók niðri. Síðar sama dag fór þekja bryggjunnar að síga og hafði fallið niður á kafla um kvöldið. Sannað þótti með tilvísun til matsgerðar dómkvaddra manna, að beiting vélar m/s G hefði valdið þeim spjöllum. Varlegra þótti hafa verið, með hliðsjón af stærð skipsins og fermingu, að skipstjóri hefði beðið aðfalls, áður en lagt var frá bryggju. Var þá og litið til þess, að ekki var til dýptarlínuuppdráttur af höfninni, sem örugglega mátti treysta. Eigi fór skipstjóri heldur að fyrirmælum hafnarvarðar um að beita eigi vélinni, eftir að skipið var farið frá bryggju og hafði kennt grunns. Var leitt í ljós, að skipstjóri mátti tryggja öryggi skips síns „með því að setja landfestar úr skipinu í bryggju og hifa það, ef þörf krefði“. Þessi mistök skipstjórnarmanna leiddu.

samkvæmt 8. gr. siglingalaga nr. 66/1963 til skaðabótaskyldu E, eiganda m/s G, gagnvart Hríseyjarhreppi. Hafnaryfirvöld höfðu hins vegar vanrækt að hafa tiltækar glöggar skýrslur um dýpi í höfninni og sjá um, að skipstjórum, sem þangað sigldu, væri leiðbeint um aðstöðu. Var sök því skipt og E gert að öllum atvikum athuguðum að greiða hreppnum helming tjónsins . 1034

2. Tjón af bifreiðum.

- P fór út úr bifreið sinni á þjóðvegi til að laga snjókeðju. Tvær olíu-flutningabifreiðar óku fram hjá. P taldi, að steinn hefði kastast frá annarri þeirra í fót sér og valdið sér meiðslum. Farþegi í bifreið P sá ekki atvikið, en bar, að hann hefði séð til ferða flutningabifreiðanna, en eigi annarra bifreiða á þessum tíma, og séð að þær voru merktar O h/f. Stuttu eftir að bifreiðarnar óku fram hjá, hefði hann komið að P liggjandi á vegbrúninni og hann sagði, að steinn hefði hrokkið í fót sér frá aftari bifreiðinni. Af því, sem fram var komið, þar á meðal upplýsingum um ferðir flutningabifreiða frá O, taldist sönnuð staðhæfing P um orsök meiðsla hans. Bar O fébótaábyrgð á tjóni hans eftir hlutlægrri skaðabótareglu umferðarlaga og var gert að greiða honum bætur fyrir atvinnutjón hans í einn mánuð, að frádregnum dagpeningum frá Tryggingastofnun ríkisins og kaupum frá vinnuveitanda, svo og fyrir útlagðan kostnað, auk kr. 5.000,00 í miskabætur 1107
- S varð fyrir slysi, er hann var ásamt fleirum að stytta bómu krana-bifreiðar. S stefndi vátryggingarfélaginu, sem hafði ábyrgðartryggt bifreiðina, til greiðslu skaðabóta eftir ákvæðum 67. gr., sbr. 69. gr., umferðarlaga nr. 40/1968. Málinu var vísað frá dómi, þar sem samkvæmt 74. gr. laganna varð slíkt mál ekki höfðað gegn vátryggingarfélagi einu sér. Sératkvæði 1236

3. Flugslýs.

- G tók á leigu hjá F h/f eins hreyfils flugvél án flugmanns fyrir flug frá Reykjavík til Ísafjarðar og til baka. G hafði einkaflugmannsréttindi og fór ferðina í því skyni að afla sér flugtíma fyrir atvinnuflugmannspróf. Hann tók með sér þrjá farþega, þeirra á meðal V. Í ferðinni fórst flugvélin og með henni allir, sem í henni voru. Ekkja V krafðist skaðabóta úr hendi F vegna sín og dóttur þeirra V á fyrsta ári. Starfsemi F var þrípætt : Félagið rak flugskóla, það stundaði leiguflug með flugvélum, sem stjórnað var af starfsmönnum þess, og það leigði flugvélar með öllum búnaði og eldsneyti, en án flugmanns, gegn gjaldi, sem miðað var við floginn tíma. F hafði sem leigusali endanlegt úrskurðarvald um það, hvort flugferð á flugleiðum félagsins væri farin. Flugáætlun fyrir ferðina var gerð af starfsmönnum F. Þegar litið var til skipta F og

G um flugferð hans, þótti mega telja F, sem væri loftferðafyrirtæki samkvæmt 97. gr. laga nr. 34/1964, bera samkvæmt 113. gr. laganna fébótaábyrgð á tjóninu, enda hefði F ekki leitt fullar sönnur að því, að gerðar hefðu verið allar nauðsynlegar ráðstafanir til að afstýra slysinu, sbr. 116. gr. sömu laga. Skaðabætur til ekkjunnar voru ákveðnar kr. 850.000,00 fyrir missi framfæranda, er dregnar höfðu verið frá tjóninu ekkjubætur og mæðralaun, en bætur fyrir röskun á stöðu og högum kr. 100.000,00. Bætur til dóttur voru ákveðnar samtals kr. 125.000,00 vegna missis framfæranda og fyrir röskun á stöðu og högum. Sératkvæði

781

4. Vinnuslys.

G háseti á m/b Reyni slasaðist við netadrátt, er hann lenti með vinstri upphandlegg milli netateins og spils, þegar hann ætlaði að færa kúluteininn yfir steinateininn, en teinarnir gripu í ermi á sjóstakki hans. Meginorsök slyssins var talin sú, að G notaði vinstri höndina til þessa í stað þeirrar hægri. Ekki þótti óvarlegt, að G var hafður einn við netadráttinn. Ekki varð skipstjóra heldur gefið að sök, að hann hafði ekki sjónir á G á þeirri stund, er hönd hans festist, og viðbrögð skipstjórans til að stöðva spilið höfðu verið mjög snögg. Þá þótti ekki hafa skort á tilhlýðilegan öryggisbúnað, þó að ekki væri standur á hjólinu, sem kúplað var með frá spílinu, enda hefði G ekki getað náð til hans eins og afstaða hans var við spilið, eftir að hönd hans festist, og ekki var talið, að starf G hefði verið svo hættulegt, að það eitt gæti skapað útgerð v/b Reynis bótaábyrgð. Ekki veitti það heldur G sjálfstætt rétt til bóta, að skipstjóri lauk við að draga netin, áður en hann fór til lands með G, enda breytti þetta engu um læknismeðferð eða árangur hennar, og engu olli það um slysið, að færri menn voru á bátnum en greindi í samningi um hlutaskipti. Var þrotabú útgerðar m/b Reynis sýknað af kröfum G

5

J bifvélavirki vann að því ásamt öðrum manni á bifreiðaverkstæði Í að lagfæra bílaða húsfestingu á bifreið. Losuðu þeir festinguna og lyftu húsinu af grindinni með tjakki á hjólum, þannig að þeir settu trékubb ofan á tjakkinn, en undir húsbitann, til að geta lyft húsinu. Við verkið rak J fótinn í tjakkinn. Féll þá húsið niður, en J varð á milli með þumalfingur vinstri handar, sem skaddaðist mikið. Taldi J eftir slysið, að hann hefði rekizt á tjakkinn, af því að hann hefði runnið til í oliupolli á gólfinu. Krafði hann Í um skaðabætur vegna meiðslanna. J var iðnlærður bifvélavirki, en samstarfsmaður hans hafði eigi iðnréttindi. Bar J því sérstaklega að gæta öryggis við verk það, sem unnið var, m.a. að sjá til þess, að þurrkuð væri upp olía af verkstæðisgólfinu, ef um slíkt var að tefla og orsakaði hættu. Slysið varð ekki rakið til vanbúnaðar á vinnustað, bilunar á tækjum Í, handvammur starfsmanna hans né

- annarrar áhættu, sem hann taldist bera ábyrgð á. Var hann því sýknaður af kröfum J. Vanræksla í að tilkynna Öryggiseftirliti ríkisins um slysið, felldi ekki á hann fébótaábyrgð, en lögreglu-
menn voru kvaddir til að skoða vettvang og taka skýrslur þegar
eftir slysið 491
- Þegar verið var að afferma skip H/f E, hrasaði Ó stýrimaður, er
hann kom úr stiga niður á millipilfar, féll niður um lestarop
og slasaðist. Ó skýrði svo frá, að hann gæti ekki „gert sér
nákvæma grein fyrir orsökum þess, að hann rann til“, er hann
kom niður á millipilfarið. Ósannað taldist, að Ó hefði orðið
fótaskortur af orsökum, sem E bæri skaðabótaábyrgð á. Ekki
varð heldur lögð á E skaðabótaábyrgð vegna þess, að skipið
hefði verið vanbúið eða vegna umbúnaðar á slysstað, og ekki
var fallizt á það með Ó, að frystilest skips væri almennt svo
hættulegur vinnustaður, að það ætti eitt út af fyrir sig að baka
E bótaskyldu. Var E sýknaður af kröfum Ó, en málskostnaður
látinn falla niður, þar sem skipstjóri hlutaðist ekki til um, að
sjóferðaskýrsla væri gefin 907
- E, sem var 18 ára að aldri og örvhentur, hafði unnið í gluggaverk-
smiðju R í 1½ ár. Er hann vann við að fræsa hurðarkarm,
fór hann með vinstri hönd í fræsarann og missti framan af
tveimur fingrum. Dómkvaddir menn lýstu fræsarann og létu
uppi álit um búnað hans, um fyrirkomulag á vinnustað og
verkstjórn, svo og um vinnuáðferð E. Þegar sú álitssgerð og
önnur sakargögn voru virt, þótti hafa verið óvarlegt að fela E
að vinna við trésmíðafræsarann án rækilegra leiðbeininga um
rétt vinnubrögð og eftirlits verkstjórnarmanna með því, að hann
hlitti þeim leiðbeiningum. Var þetta einkum brýnt, þar sem E
gat ekki komið því við að nota framdrif fræsarans, og bitjárn
hans voru ósamstæð og því enn hættulegri en ella. Sjálfur hafði
E ekki heldur gætt nægrar varúðar, og honum mátti vera ljóst,
að handtök hans voru hættuleg. Samkvæmt því var R gert að
bæta E tjón hans að 2/3 hlutum, en sjálfur varð hann að bera
það að 1/3 hluta. Bætur til E vegna örorku voru ákveðnar kr.
160.000,00, og var þá haft í huga, að E hafði fengið greitt dag-
vinnukaup í 6 vikur eftir slysið og hafði að því búnu hafið störf
hjá R að nýju. Bætur fyrir þjáningar og lýti, sem R var gert
að greiða, voru ákveðnar kr. 30.000,00 986

5. Líkamsárás. Manndráp.

Í refsímáli á hendur L vegna líkamsárásar á G krafðist G skaðabóta fyrir útlagðan kostnað, fataspjöll, atvinnutekjutap og fyrir þjáningar og varanleg lýti. Ekki voru færðar sönnur á, að G hefði orðið af vinnutekjum vegna áverka þeirra, sem hann hlaut. Að því athuguðu voru heildarbætur til hans ákveðnar

kr. 15.000,00	
G fór á heimili J að næturþeli og réð honum bana með skamm- byssuskotum í viðurvist V, eiginkonu hans, og þriggja barna þeirra. G var dæmdur til að greiða V og 4 börnum þeirra J, þar af einu eldra en 16 ára, skaðabætur. Fjárhæð skaðabóta- kröfu sinnar vegna missis framfæranda miðaði V við, að hún hefði notið helmings af áætluðum atvinnutekjum J, þar með talið risnufé og bifreiðastyrkur, en til frádráttar kæmi verðmæti slysabóta, mæðralauna og ekkjúlífeyris frá almannatryggingum. Við ákvörðun fóbótanna taldist risnufé og bifreiðastyrkur ekki geta talizt til framfærslueyris í þessu sambandi. Verðmæti lífeyris, sem V hlaut frá lífeyrissjóði, þar sem J hafði verið sjóðfélagi, kom ekki til frádráttar bótum eins og á stóð. Ekki þótti heldur ástæða til að lækka bætur til V vegna væntanlegra tekna af vinnu utan heimilis, svo sem heimilishögum hennar var háttað. Greiðslur frá vinnuveitanda J, sem hann hafði lýst yfir, að hann mundi eigi endurkrefja G um, þóttu þess eðlis, að eigi bæri að draga þær frá bótakröfum, en þó mætti hafa þá fjár- hæð í huga, þegar bætur væru ákveðnar. Slysatryggingarbætur til V vegna frjálstrar slysatryggingar, sem J hafði keypt, komu ekki heldur til frádráttar, en sú fjárhæð var þó höfð í huga við ákvörðun bótanna. Fébætur til handa V voru ákveðnar kr. 900.000,00 vegna missis framfæranda og kr. 125.000,00 vegna röskunar á stöðu og högum. Bætur til ófjárráða barna J fyrir missi framfæranda og röskun á stöðu og högum voru ákveðnar í einu lagi kr. 65.000,00 til G, 15 ára, kr. 90.000,00 til E, 12 ára, og kr.160.000,00 til JG á fyrsta ári. Loks voru K, 17 ára syni, dæmdar kr. 60.000,00 í bætur fyrir röskun á stöðu og högum, þar sem ætla mátti, að hann hefði notið nokkurs fjár- styrks frá föður sínum til framfærslu. Kröfum um sérstakar þjáningabætur til V og barnanna var hafnað, þar sem lagarök brast til að þær yrðu teknar til greina, sbr. 2. mgr. 264. gr. laga nr. 19/1940.	703

6. Tjón vegna auðgunarbrotu o. fl.

S falsaði tékka á eyðublað úr tékkhefti, er hann tók ófrjálsri hendi, og fékk hann greiddan af greiðslubankanum. Honum gert að greiða bankanum tékkafjárhæðina	576
Skaðabótakröfum, sem hafðar voru uppi í opinberu máli, vísað frá sakadómi. Sjá frávísun	630, 931
V var sýknaður af ákæru um þjófnað, en dæmdur fyrir hylmingu, vegna þess að hann hafði veitt aðstoð við flutning þýfisins af innbrotsstað og við að selja það og hafði hagnýtt sér af and- virðinu. Hann var dæmdur til að greiða þeim, sem af var stolið, andvirði þýfisins, en ekki bætur fyrir spjöll á innbrotsstað .	858

- A dæmdur til að greiða ýmsum aðilum skaðabætur, vegna þess að hann fékk hjá þeim verðmæti, er hann greiddi með innstæðulausum tékkum 1029
- Ó var dæmd refsing fyrir hylmingu. Honum var gert að greiða þeim, er af var stolið, það fé, sem hann veitti viðtöku, óskipt með þeim, sem þjófnaðinn framdi 1179

7. Ýmsar skaðabætur.

- Starfsmenn vélaverkstæðisins S h/f unnu að rafsuðu í vélarrúmi skips. Kjalsogið var opið, og var þar allt löðrandi í olíu samkvæmt framburði vélstjóra skipsins. Eldur kom upp í skipinu, og mátti rekja upptök hans til rafsuðunnar. Urðu verulegar skemmdir á skipinu. Starfsmenn S, sem við rafsuðuna unnu, voru taldir hafa sýnt af sér gáleysi, en sérstakrar aðgæzlu var þörf, eins og aðstæður voru. Bar S því ábyrgð á tjóni, sem af hlaut. Eigandi skipsins varð þó að bera hluta af tjóni sínu sjálfur, þar sem vélstjórinn á skipinu hafði látið undir höfuð leggjast að benda starfsmönnum S á, að veruleg eldhætta væri í vélarrúminu, og ennfremur vegna þess, að svo var búið um handslökkvitæki í vélarrúmi, að það varð ekki notað í skyndingu, en slíkt var óverjandi. Þá var bótakrafan, sem uppi var höfð af vátryggingarfélagi, er greitt hafði bætur vegna eldsvoðans, einnig lækkuð með skírskotun til niðurlagsákvæða 1. mgr. 25. gr. laga nr. 25/1954 um vátryggingarsamninga 119
- F flutti út skreið frá J sem umsýslusali, og átti greiðsla frá kaupanda að renna inn á svonefndan bundinn hlaupareikning F í bankanum Ú. Í skaðabótamáli, sem J höfðaði á hendur Ú, eftir að F varð gjaldþrota án þess að hann hefði gert skil fyrir skreiðina, þótti Ú ekki á nokkurn hátt með athöfnum eða athafnaleysi hafa stuðlað að vanefndum F, svo að skaðabótaskyldu gæti varðað. Sjá einnig skaðabætur vegna vanefnda á samningum 146
- Krafa gerð um skaðabætur fyrir skerðingu lóðar og röskun á mannvirkjum vegna framkvæmda við gatnagerð. Sjá fasteignir .. 399
- G krafðist, að J yrði dæmdur til að leggja niður ættarnafn og greiða miskabætur vegna óheimillar notkunar nafnsins. J var dæmd sýkna af öllum kröfum G 755
- G krafði ríkissjóð skaðabóta vegna handarmeins, er hann taldi mega rekja til mistaka við röntgengeislun af hendi lækna við stofnanir, sem reknar voru á ábyrgð ríkisins. Í ljósi núverandi þekkingar á mælingu geislamagns, áhrifum röntgengeisla og eðlisfræðilegum eiginleikum þeirra var geislun sú, sem notuð var, of hörð, þ. e. áhrifa hennar gætti meira í þeim vefjum, sem urðu fyrir drepinu, en í húðinni sjálfri. Þetta var þó ekki almennt viðurkennt og þekkt á þeim tíma, er geislunin fór fram. Var ekki komið fram, að geislameðferð sú, sem G hlaut, hefði

- ekki verið framkvæmd á réttan hátt (*lege artis*), og var ríkissjóði
dæmd sýkna af bótakröfunum 1057
- H keypti íbúð í húsinu Framnesvegi 65 í Reykjavík árið 1958. Á
afstöðuupprætti var gert ráð fyrir, að reist yrði viðbygging,
fastengd Framnesvegi 65 hornrétt, og næði hún um 4,90 m inn
frá horni þess húss. Bygging þessi, Framnesvegur 63, var reist
1962-1963. Var þá vikið nokkuð frá afstöðuupprættinum,
þannig að H taldi sér бага að. Krafði hann Reykjavíkurborg,
R, og fimm byggjendur Framnesvegar 63 um skaðabætur.
Tillaga að skipulagsupprætti á svæðinu var samþykkt af skipu-
lagsnefnd og bæjarráði 1942. Hins vegar hafði tillagan hvorki
verið staðfest af Stjórnarráðinu né opinberlega auglýst eftir
fyrirmælum 16. gr. laga nr. 55/1921, sbr. 5. gr. laga nr. 64/1938,
er giltu á þeim tíma, er húsin voru reist. Gat H þegar af þeirri
ástæðu ekki byggt bótakröfu á hendur R á því, að vikið kynni
að hafa verið frá tillöguupprætti um staðsetningu og afstöðu
húsanna. Ósannað var, að afstaða þeirra og gerð hefði brotið
gegn þágildandi byggingarsamþykkt, og alltaf mátti vænta
nokkurra óþæginda af nágrenni í þéttbýli. H hafði ekki að öðru
leyti leitt rök að bótaskyldu R eða að því, að eigendur Framnes-
vegar 63 hefðu brotið gegn rétti hans. Voru bótakröfur hans
ekki teknar til greina 1189

C. Fébótaábyrgð í opinberri sýslan.

- B, bóndi á Dvergasteini í Glæsibæjarhreppi, hóf smíði íbúðarhúss
í júní 1966. Þegar húsinu var valinn staður, ráðlagði S, bygg-
ingafulltrúi Eyjafjarðar- og Þingeyjarsýslna, honum að byggja
húsið á flotgrunni, þ.e. grafa 1,2 m djúpar rásir í jarðveginn
og steypa undirstöður á þær. Uppdrættir af húsinu voru gerðir
af Teiknistofu landbúnaðarins, en S lét B í té teikningar af
undirstöðu og gólfplötu gegn gjaldi, sem hann taldi hafa svarað
til útlagðs kostnaðar síns. B annaðist sjálfur smíði hússins, þar
á meðal gróft rásanna. S athugaði rásirnar, þegar þær höfðu
verið grafnar, og kvaðst við það tækifæri hafa séð, að rás við
austurvegg hefði verið dýpri en hann hefði leiðbeint um. Hefði
hann bent B á að steypa undirstöður að svo komnu og lagt ríka
áherzlu á, að steipt yrði á óhreyfðan jarðveg, eins og hann hafði
áður ráðlagt. Vatni, sem safnaðist í rásirnar, veitti B burt um
sérstakan skurð. Eftir að húsið var orðið fókheld, kom í ljós,
að það hafði sigið, einkum við austurvegg, og jókst sigið síðar.
B krafði S og sýslunefnd Eyjafjarðarsýslu, SE, um greiðslu
kostnaðar við nauðsynlegar úrbætur eftir matsgerð og fram-
haldsmatsgerð dómkvaddra manna. Ráðleggingar um flotgrunn
undir húsið töldust hafa verið afar hæpnar, en þær hafði S gefið
sem leiðbeinandi sýslunnar um húsbyggingar. Sérstakrar

aðgæzlu þótti hafa verið þörf við gerð undirstöðuveggja og borið hefði að forðast sérhverja breytingu á grunnvatnsstöðu í húsgrunninum. Hafði S ekki brýnt þessi atriði fyrir B, sem ekki var byggingafróður. Einnig bar S að hafa meiri aðgát við eftirlit með smíði hússins, enda voru honum kunnar aðstæður og hann hafði tekið að sér verkfræðilega útreikninga á undirstöðum og gólflötu. Bar hann því bótaábyrgð gagnvart B, þótt ámælisvert byggingaeftirlit byggingafulltrúa eitt útaf fyrir sig skapaði ekki bótarétt fyrir B. S hafði haft afskipti af húsbyggingunni sem starfsmaður SE. Bar SE því bótabyrgð óskipt með S. Eins og málatilbúnaði var háttað, var ekki sinnt varakröfu SE um að bótaábyrgðin yrði takmörkuð við 1/4 hluta af tjóni B, þar sem aðrir aðilar bæru endanlega 3/4 kostnaðar við starf S. B annaðist sjálfur smíði hússins og bar ábyrgð á þeim mistökum, sem byggingarfróðir menn hefðu varazt. Var S og SE því eigi gert að bæta honum nema 2/3 hluta tjóns hans

71

Skattalöggjöf. Sjá einnig skattar.

Sjúkrasamlagi, S, skylt skv. 1. og 4. ml. 36. gr. laga nr. 90/1965 að veita rannsóknardeild ríkisskattstjóra, R, aðgang að lyfseðlum, er fylgdu reikningum lyfjabúða til S, og eftir atvikum láta R gögn þessi í té, en engin ákvæði um þagnarskyldu voru þessu til fyrirstöðu

383

Skattar.

1. Aðstöðugjald.

2. Fasteignaskattur.

3. Launaskattur.

4. Söluskattur.

Á tímabilinu 22. marz 1967 til 17. nóvember 1969 var fyrirtækinu P gert að greiða við tollafgreiðslu samtals kr. 29.773,00 í sölu-skatt af innfluttum prentlitum til áprentunar á plastumbúðir, er P framleiddi. Fjármálaráðuneyti synjaði beiðni P um undanþágu frá greiðslu söluskattsins og um endurgreiðslu á greiddum skatti. P framseldi F, Félagi íslenzkra iðnrekenda, endurkröfu sína á ríkissjóð. Höfðaði F mál með stefnu birtri 9. apríl 1970 til endurgreiðslu hins greidda söluskatts og viðurkenningar á, að P væri ekki skylt að greiða söluskatt af innfluttum prentlitum. Héraðsdómari vísaði málinu frá dómi, þar sem söluskattur þessi hefði fyrst verið innheimtur hjá P 22. marz 1967. Sú ákvörðun hefði ekki verið kærð til skattyfirvalda í samræmi

við 13. gr. laga nr. 10/1960, og væru málshöfðunarfrestir samkvæmt því ákvæði og 14. gr. laganna liðnir. Í dómi Hæstaréttar sagði, að samkvæmt j-lið 4. gr. laga nr. 10/1960 skuli greiða söluskatt þann, er þar getur, við tollmeðferð vöru. Samkvæmt 1. mgr. 34. gr. laga nr. 7, um tollskrá o.fl., og síðar 1. mgr. 34. gr. laga nr. 63/1968 og laga nr. 3/1969, skeri fjármálaráðherra úr því, hvort tiltekin vara sé gjaldskyld eða gjaldfrjáls eftir þeim lögum. Málshöfðunarfrestur samkvæmt 14. gr. laga nr. 10/1960 átti því ekki við um söluskatt þann, sem um var deilt. Var frávisunardómurinn felldur úr gildi og málinu vísað heim í hérað 200

Hrafnista, dvalarheimili aldraðra sjómanna, H, rak eigið þvottahús. H var gert að greiða söluskatt af rekstri þvottahússins. Krafðist H endurgreiðslu á söluskatti vegna fjórða ársfjórðungs 1968 og fyrsta og annars ársfjórðungs 1969, sem goldinn hafði verið með fyrirvara. Héraðsdómur féllst á kröfuna, en þó ekki að því er varðaði söluskatt af tekjum af þvotti fyrir starfsfólk og ekki að því er tók til söluskatts vegna ársins 1968, þar sem sú álagning hafði ekki verið kærð, sbr. 13. og 14. gr. laga nr. 10/1960. Fyrir Hæstarétti var ágreiningsefnið einungis, hvort sá þáttur í rekstri H, þvottur fyrir stofnunina sjálfa, væri söluskattskyldur eða ekki. Þessi þáttur í starfsemi H var talinn undanþeginn söluskatti eftir ákvæðum 6. tl. 7. gr. laga nr. 10/1960, og var krafan um endurgreiðslu tekin til greina 454

5. Tekju- og eignarskattur.

Á keypti á árinu 1963 íbúð í fjölbýlishúsi í Reykjavík fyrir kr. 690.000,00. Íbúðina seldi hann 1967 fyrir kr. 1.274.000,00, að fráðregnum sölulaunum. Á sama ári keypti hann einbýlishús í Garðahreppi fyrir kr. 2.100.000,00. Fasteignamat íbúðarinnar var kr. 82.531,00, en fasteignamat einbýlishússins var kr. 69.800,00 samkvæmt sérstöku endurmati. Á var gert að greiða tekjuskatt vegna söluhagnaðar af fasteignaviðskiptum þessum. Á mótmælti skattskyldu sinni. Hefði einbýlishúsið hafa verið lægra að fasteignamati en íbúðin, vegna þess að matsnefndir á hvorum staðnum um sig hefðu bersýnilega fylgt ólíkum reglum, en ekki vegna þess að íbúðin væri verðmeiri en einbýlishúsið. Ákvæði 2. mgr. E liðar 7. gr. laga nr. 90/1965 voru sögð fortakslaus um það, að fasteignamat skyldi lagt til grundvallar við ákvörðun um skattskyldar tekjur af sölu fasteignar. Var lögtak því heimilað fyrir hinum álagða tekjuskatti 521

6. Útvar.

Skattsvik.

Skilorðsbundnir refsíðómar.

- L var fundinn sekur um brot á 218. gr. alm. hegningarlaga nr. 19/1940 er hann réðist að G, eljara sínum. Ákvörðun refsingar L var frestað og skilorðstími ákveðinn 2 ár með skírskotun til 75. gr. og 57. gr. alm. hegningarlaga, sbr. 4. gr. laga nr. 22/1955 33
- I gaf út tékka, sem eigi reyndist næg innistæða fyrir á reikningi. I var með atferli sínu talinn hafa brotið 261. gr. alm. hegningarlaga, en refsíákvörðun frestað skilorðsbundið í eitt ár, sbr. 57. gr. alm. hegningarlaga, sbr. 4. gr. laga nr. 22/1955 630
- A rauf með fjársvikabrotum skilorð eldri refsíðóms fyrir skjálafals, og var honum dæmd refsing fyrir hvort tveggja atferlið í einu lagi 1029

*Skiprúmssamningar. Sjá vinnusamningar.**Skiptamál. Skipti.*

- L átti lögheimili í S-hreppi í Norður-Múlasýslu við andlát sitt. Uppskrift á eignum hans fór fram hjá hreppstjóra og fyrir skiptarétti Reykjavíkur. Erfingjar tóku á sig ábyrgð á skuldum. Krafa, sem erfingjar mótmæltu, var gerð í dánarbúið, og báru aðilar hana undir skiptarétt Reykjavíkur. Samkvæmt tilskipun 21. júní 1793 bera skipti á dánarbúum undir skiptaráðanda, þar er sá, er skiptin eru eftir, átti sjálfur varnarþing, er skiptin hófust. Lögjöfnun frá 81. gr. laga nr. 85/1936 var því ekki heimil. Bar ágreining um kröfuna undir skiptaráðanda í Norður-Múlasýslu, þótt aðilar hefðu verið ásáttir um annað 206
- Hjónin Ó og S fengu leyfi til skilnaðar að borði og sæng 27. nóvember 1969. Í leyfisbréfi sagði, að samkomulag hefði orðið um skiptingu eigna, og var það nánar greint. Hinn 25. nóvember 1970 krafðist maðurinn, Ó, uppskriftar á eignum félagsbúsins, þar sem skipti á því hefðu ekki farið fram. S mótmælti kröfunni um uppskrift. Hefði orðið samkomulag um skiptingu eigna, og án þess hefði ekki verið unnt að gefa út leyfisbréf til skilnaðar að borði og sæng. Ágreiningurinn varðaði aðallega verzlunina Á, sem var að engu getið í leyfisbréfinu, en S taldi Ó ekki hafa ætlað að hafa nein afskipti af. Talið var, að fullnaðarskipti á eignum aðila hefðu ekki farið fram. Uppskrift á eignum þeirra varð að skoða sem upphaf opinberra skipta á búi þeirra. Ákvörðun um uppskrift á vörubirgðum verzlunarinnar fól ekki í sér dóm um, hvort hún væri eign annars aðila eða beggja. Bar úrlausn um það atriði umdir síðari úrskurð skiptadóms, ef um það varð ágreiningur 419
- Ó og K fengu leyfi til skilnaðar að borði og sæng 4. júní 1968 og

gerðu þá samning um skiptingu eigna. Hinn 20. janúar 1970 greiddi konan, K, skuld vegna sjúkrasamlagsiðgjalda sinna fyrir tímabilið 1. maí 1967 til 31. maí 1968, en krafði síðan Ó um það fé í dómsmáli, þar sem einnig var fjallað um önnur fjárskipti. Sagt, að krafa K hefði enga stoð haft í lögum eða samningi aðila, en Ó þó samþykkt að greiða hana. Það fé hafði hann þó þegar galdið sem hluta af annarri og hærri greiðslu til K. Var hann því sýknaður

424

Skipulagslög.

V-kaupstaður úthlutaði H leigulóð 1953. Reisti hann og rak á henni bifreiðaverkstæði. Er honum þótti verkstæðið orðið of lítið, leigði hann viðbótarlóð af V með leigulóðarsamningi 1964. Með dómi Hæstaréttar 28. júní 1965 var dæmt, að maður, sem átti skúra á viðbótarlóðinni, gæti varnað H niðurrifs á þeim, og að nokkur hluti hennar ætti eftir skipulagsupprætti að fara undir veg. Mátti H því ekki hagnýta sér lóðarréttindin. Krafðist hann, að V yrði dæmt skylt að kaupa bifreiðaverkstæðið ásamt leigulóðarréttindum og viðbótarleigulóðarréttindum fyrir tiltekið eignarnámsmatsverð, svo og greiða skaðabætur, en til vara að greiða skaðabætur eingöngu. Hvorki skipulagslög, önnur lög né meginstafir skaðabótaréttar stóðu til, að V yrði dæmt að kaupa fyrir eignarnámsmatsverð verkstæðið með leigulóðarréttindunum, og var V sýknaður af þeirri kröfu. Forráðamenn V þóttu eiga mikla sök á, að leigusamningurinn 1964 var gerður við H að óathuguðu máli, en H hafði einnig mátt athuga aðstæður betur en hann gerði. Mátti telja víst, að H hefði orðið fyrir talsverðu tjóni af gerð og vanefnd leigusamningsins. Voru honum eftir málavöxtum dæmdar kr. 150.000,00 í vanefndabætur. Sératkvæði

957

H keypti íbúð í húsinu Framnesvegi 65 í Reykjavík árið 1958. Á afstöðupprætti var gert ráð fyrir, að reist yrði viðbygging, fasttengd Framnesvegi 65 hornrétt, og næði hún um 4,90 m inn frá horni þess húss. Byggingin, Framnesvegur 63, var reist 1962-1963. Var þá vikið nokkuð frá afstöðupprættinum, þannig að H taldi sér til бага. Krafði hann Reykjavíkurborg og fimm byggjendur sambyggingarinnar um skaðabætur vegna verðyrrunar á íbúð sinni. Tillaga að skipulagsupprætti á svæðinu var samþykkt af skipulagsnefnd og bæjarráði 1942. Hins vegar hafði tillagan hvorki verið staðfest af Stjórnarráðinu né opinberlega auglýst eftir fyrir mælum 16. gr. laga nr 55/1921, sbr. 5. gr. laga nr. 64/1938, er giltu á þeim tíma, er húsin voru reist. Gat H þegar af þeirri ástæðu ekki byggt bótakröfu á hendur R á því, að vikið kynni að hafa verið frá tillöguupprætti um staðsetningu og afstöðu húsanna

1189

*Skírlífisbrot.**Skjalafals.*

- S tók ófrjálsri hendi tékkhefti fyrirtækis eins, og var nafn þess stimplað á eyðublöðin. Hann ritaði tékka, að fjárhæð kr. 9.000,00, á eitt eyðublaðið og fékk hann greiddan. S hafði áður hlotið dóma fyrir skjalafals og þjófnað. Með notkun tékkans með falsaðri nafnritun hafði hann unnið til refsingar samkvæmt 155. gr. alm. hegningarlaga. Refsing hans var ákveðin fangelsi í 6 mánuði með hliðsjón af fortið hans 576
- K ritaði tékka að fjárhæð kr. 56.000,00 á eyðublað úr tékkhefti, sem hann stal. Ritaði hann nafn útgefanda, en M nafn ábekings. U var viðstaddur og fór með tékkann í banka og reyndi að selja hann, en K og M biðu í bifreið. Þeim K, M og U var öllum refsað fyrir brot á 155. gr. alm. hegningarlaga, og töldust þau öll aðalmenn í brotinu. K var einnig refsað fyrir brot á 244. gr. Refsing hans var ákveðin 8 mánaða fangelsi með hliðsjón af 72. gr. og 77 gr. alm. hgl., refsing U 8 mánaða fangelsi, einnig með hliðsjón af 72. gr., og refsing M 4 mánaða fangelsi 865
- I keypti notaða bifreið og greiddi hana með veðskuldabréfi, að fjárhæð kr. 165.000,00. Skuldabréfið undirritaði hann með fölsuðu nafni, og sama nafn ritaði hann til samþykkis á afsal seljanda. Með þessu braut hann gegn 155. gr. alm. hegningarlaga. Refsing I var ákveðin fangelsi í 15 mánuði með hliðsjón af fortið hans 931

*Skólar.**Skuldamál.*

- H krafði ferðaskrifstofuna Z um ógoldna skuld vegna aksturs með farþega af skemmtiferðaskipum. Ekki var í ljós leitt, að fyrir milligöngu þriðja manns hefði stofnast slíkt réttarsamband milli H og Z, að sækja mætti Z um kröfur þær, er H hafði uppi í málinu. Var hann því sýknaður 18
- P stórkaupmaður seldi verzluninni Á, sem KE og KS áttu og ráku með ótakmarkaðri ábyrgð, nokkurt magn fyllingarefnis. Þeir töldu efnið hafa verið gallað og einungis hægt að nota hluta þess. Ekki var nægilega leitt í ljós, að efnið hefði verið ónot hæft, ef fylgt var leiðbeiningum P um notkun þess. Ekki var heldur sannað, að efnið hefði verið lakara að gæðum en KE og KS máttu vænta af verði þess og frásögn P, og engu skiluðu þeir honum af efni því, sem þeir töldu sig hafa bætt kaupanda þess með öðru nýju. Voru þeir dæmdir til að greiða P reikning hans vegna efnisins að fullu 98
- HP h/f keypti frysta loðnu af HV h/f. Í máli, sem HV höfðaði til greiðslu kaupverðsins, var HP dæmt að greiða það ásamt vöxt-

um frá afhendingardegi	Bls.	102
V h/f dæmt til að greiða A/B F skuld fyrir varning, sem V hafði verið afhentur í því skyni að félagið tæki að sér söluumboð fyrir F með slíkar vörur		506
O h/f sótti H kaupmann til greiðslu skuldar samkvæmt viðskiptareikningi. Skuld H við O, sem eigi hafði áður verið dæmt um, var talin nema þeirri fjárhæð, sem O krafðist fyrir Hæstarétti. Ekki voru leiddar sönnur að því, að krafan væri niður fallin fyrir fyrningu. Var dánarbú H dæmt til að greiða O skuldina		606
V krafði H um ógoldnar eftirstöðvar reiknings vegna smíði á fata-skáp, lagfæringu á útidyrhurð o. fl. Reikningsfjárhæðin var lækkuð vegna galla á verkum V, en H dæmt að greiða það sem ógaldið taldist, þegar tillit var tekið til þeirrar lækkunar ..		927
Ú h/f dæmt til að greiða S skuld vegna ógoldinna eftirstöðva af kaupverði varahluta í skipsvél		1278

Stefnur. Stef nubirting.

Stjórnarskráin.

Stjórnsýsla.

Söluskattur. Sjá skattar.

Sönnun.

Í máli, sem B höfðaði á hendur J til viðurkenningar á eignarrétti sínum að hrossi, var lögð fram skoðunargerð fjögurra manna, sem fógeti hafði nefnt í markadóm með sér til að skoða mark á hrossinu, er krafa B um að sér yrði fengið það með innsetningargerð, hafði áður verið til meðferðar fyrir fógetadómi. Miðað var við, að samkvæmt niðurstöðu þeirra væri markið á hrossinu ekki mark B, og hann hafði ekki óskað yfirskoðunar á markaskoðuninni. Samkvæmt því og gögnum máls að öðru leyti, var ekki fallizt á það með B, að hrossið hefði verið hans eign frá öndverðu, en hann hins vegar talinn hafa unnið eignarrétt að því fyrir hefð		108
S var ákærður fyrir að hafa ráðið G bana með skammybyssuskoti í bifreið hans. Sannað var, að skotinu hafði verið hleypt úr skammybyssu, sem síðar fannst í bifreið S, og hann hafði áður stolið. Ekki þóttu þó komnar fram alveg fullnægjandi sannanir fyrir því, að S hefði orðið G að bana eða átt þátt í þeim verknæði með saknæmum hætti		217
Eins og sönnunargögnum í máli var háttað, talist útgerðarmaður ekki hafa hnekkst því, að ráðningartíma vélstjóra hefði lokið á þeim tíma, sem hann hélt fram		430

- B var handtekinn, grunaður um ölvun við akstur, er hann sat einn og undir stýri í bifreið, sem lagt hafði verið við brún þjóðveggar. Hann neitaði að svara spurningum varðandi málið, er hann kom fyrir sakadóm. Talið var sannað, að B hefði sjálfur ekið bifreiðinni í umrætt sinn. Studdist það við skýrslu lögreglumanna og það, að B hafði eigi bent á annan ökumann, þó að honum hefði verið kynnt, að þögn hans kynni að verða skýrð honum í óhag. Ekki hafði verið tekið blóðsýni úr B, en með framburði lögreglumanna var talið sannað, að hann hefði verið með áhrifum áfengis við aksturinn, enda var því ómótmælt af honum .. 485
- Sönnur eigi að því leiddar, að krafa væri fallin niður fyrir fyrningu 606
- F h/f leigði G flugvél án flugmanns til flugs frá Reykjavík til Ísafjarðar og til baka. Á leiðinni fórst flugvélin og með henni allir, sem í henni voru, þar á meðal farþeginn V. Ekkja hans og barn kröfðu F um skaðabætur. F taldist vera loftferðafyrirtæki samkvæmt 97. gr. loftferðalaga, en hafði ekki leitt fullar sönnur að því, að gerðar hefðu verið allar nauðsynlegar ráðstafanir til að afstýra slysi, sbr. 116. gr. loftferðalaga. Bar F því fébótaábyrgð gagnvart ekkju og barni V 781
- Á var ákærður fyrir ölvun við akstur. Skýrsla um vínandamagn í blóði hans sýndi „reducerandi“ efni, sem svöruðu til 1,45% af alkóhóli. Merkingu á blóðsýninu var svo mjög áfátt, að ekki varð byggt á því í málinu. Með vætti vitna var þó sannað, að Á hefði ekið bifreið sinni með áfengisáhrifum, og var brot hans heimfært undir 2. mgr. 25. gr. umferðarlaga og 1. mgr. 24. gr. áfengislaga 936
- P var að lagfæra snjókeðjur á bifreið sinni á þjóðvegi. Hann taldi sig hafa hlotið meiðsl af steinkasti frá hinni síðari tveggja olíuflutningabifreiða O h/f, sem um veginn fóru, en sá ekki skráningarnúmer hennar. Sjónarvottar voru ekki að sjálfu atvikinu, en með skýrslu P og nánar tilgreindum sönnunargögnum töldust þær líkur komnar fram fyrir því, að P hefði hlotið meiðsl af völdum bifreiðar O, að staðhæfing P um atvik slysinu og afleiðingum þess var talin nægilega sönnuð 1107
- Í máli um landamerki og um botns-, vatns- og veiðiréttindi í stöðuvatni varð ekki ráðið af gögnum máls, hvort lendur hreppsfélagsins L, sem að vatninu lágu, væru fullkomin eignarlönd hreppsins eða einungis afréttareign. Varð því ekki lagður dómur á kröfu hans um vatns- og botnsrétt í vatninu 1137

Tekjuskattur. Sjá skattar.

Tékkar. Tékkamisferli.

F afhenti J tékka á hlaupareikning sinn í Útvegsbankanum til greiðslu á andvirði skreiðar frá J, sem F seldi sem umsýslusali.

Tékkinn var ekki áritaður af bankanum, sbr. 25. gr. laga nr. 94/1933 um tékka. Bankinn var því eigi skyldur til að greiða J hann	146
S falsaði tékka á eyðublað úr tékkhefti, er hann tók ófrjálsri hendi. Honum refsað samkvæmt 155. gr. alm. hegningarlaga	576
I gaf út tékka 21. marz 1969. Tékkinn var dagsettur 23. marz og gert ráð fyrir, að þá mætti sýna hann til greiðslu. Við sýningu tékkans í greiðslubankanum 25. marz var ekki næg innistæða fyrir honum, og hafði ekki verið nægilegt fé á reikningnum frá því að tékkinn var gefinn út. I var talinn hafa gerzt brotlegur við 261. gr. alm. hgl., en ákvörðun um refsingu hans var frestað skilorðsbundið í eitt ár	630
A gaf út tékka, ýmist á ávísanareikning sinn án þess að innstæða væri fyrir hendi, eða með tilbúnu reikningsnúmeri, en með ritun eigin nafns á eyðublöð, sem hann tók í heimildarleysi úr tékkhefti eiginkonu sinnar. Suma tékkana seldi hann fyrir peninga, en með öðrum greiddi hann ökugjald eða veitingar. Þetta atferli varðaði A refsingu samkvæmt 248. gr. alm. hegningarlaga .	1029

Tilraun.

Ó refsað fyrir tilraun til nytjastuldar, er hann ásamt öðrum manni reyndi að taka ólæsta bifreið að ófrjálsu	1179
--	------

Tjónbætur. Sjá skaðabætur, váttrygging.

Togveiðar. Sjá fiskveiðabrot.

Tollalagabrot.

Tómlæti.

Ó var ráðinn til verkstjórastarfa hjá Í h/f. Honum var tilkynnt, að vegna breyttrar starfstílhögunar yrði hann settur til annarra starfa í álveri Í. Ósannað var, að honum hefði verið gerð grein fyrir, að sú tilfærsla mundi þýða launalækkun eða hann mátt ætla, að svo yrði. Firrti það hann því ekki rétti til að krefjast verkstjórالاuna, að hann mótmælti ekki þessari ákvörðun .	435
Ekki var tekin til greina krafa G um vangreidd laun m.a. af þeirri ástæðu, að hann hafði veitt viðtöku launum sínum á þeim tíma, sem um var fjallað, án fyrirvara	722
G, sem bar ættarnafnið Strandberg og var heimilt að nota það samkvæmt 1. mgr. 3. gr. laga nr. 54/1925, krafðist þess, að J, sem skýrður var Jón Ágúst Strandberg, en hafði alla ævi notað nafnið Strandberg sem ættarnafn, yrði dæmt skyld að leggja það niður. Eftir orðum 1. mgr. 3. gr. laga nr. 54/1925 var J óheimilt að nota nafnið sem ættarnafn eftir gildistöku þeirra laga. G	

- fékk vitneskju um nafnnotkun J fyrir árið 1940, en hafðist ekkert að til að fá hann til að leggja nafnið niður, fyrr en með höfðun málsins 1967. J var sýknaður af kröfum G í málinu og í dómsforsendum m.a. vísað til tómlætis G um nafnrétt sinn 755
- A keypti íbúð tilbúna undir tréverk. Hann krafði seljendur um skaðabætur fyrir galla á íbúðinni, m. a. fyrir það, að hitalögn í eldhúsi lá að nokkru leyti utan á vegg. A skoðaði íbúðina gaumgæfilega, áður en hann tók við henni og undirritaði afsal, en þar sagði, að hann hefði tekið ástand hennar gilt að öllu leyti. Ósannað var, að hann hefði þá hreyft athugasemdum um frágang pípulagnarinnar. Voru kröfur hans vegna þessa frágangs að svo vöxnu ekki teknar til greina 887
- J keypti íbúð af H, tilbúna undir tréverk með hita komnum í íbúðina. Hann tók við íbúðinni 31. október 1963 og fór að kynda hana í ársbyrjun 1964. Í ársbyrjun 1965 kvartaði J yfir raka í íbúðinni. Rakinn stafaði af því, að lofthitari var ekki nothæfur. Athugasemdir J um gallann þóttu ekki of seint fram komnar eins og á stóð 1090

Tryggingarbréf. Sjá veðréttur.

Umboð.

- H krafði ferðaskrifstofuna Z um skuld vegna aksturs með farþega af skemmtiferðaskipum. Ferðirnar höfðu verið farnar að beiðni J á Akureyri. Viðurkennt var, að fyrirsvarsmenn Z höfðu beðið J að sjá um flutning ferðamanna, sem kæmu með skemmtiferðaskipum til Akureyrar, en ekki var í ljós leitt, að fyrir milliöngungu J hefði stofnast slíkt réttarsamband milli H og Z, að Z yrði sóttur um kröfur þær, sem uppi voru hafðar í málinu 18
- Yfirverkstjóri hjá hraðfrystihúsi H h/f, eða maður, sem yfir honum starfaði, höfðu ekki heimild til að endurráða verkstjóra, sem E framkvæmdastjóri hafði sagt upp störfum 1084
- H múrarameistari réði J múrara til starfa við smíði Borgarsjúkrahússins, en B hafði verkið með höndum sem aðalverktaki. J hafði kvittað fyrir vinnulaunum á vinnulista frá B og tilgreint hann sem launagreiðanda á skattframtali. Honum mátti vera ljóst, er hann réðst til starfa eða hóf að vinna, að H starfaði sem verkstjóri við byggingu sjúkrahússins á vegum B. Var H sýknaður af kröfum J um greiðslu vangoldinna vinnulauna 1200

Umboðssvik.

Umferðarlög.

- S ók fólksbifreið sinni um götur Vestmannaeyjakaupstaðar aðfaranótt 22. apríl 1966. Er bifreiðinni var ekið norður Heiðarveg

lenti hún aftan undir pall vörubifreiðar, sem stóð vinstra megin á götunni. Gekk vörupallurinn langt inn í fólksbifreiðina, og biðu S og tveir farþegar bana. Vörubifreiðinni taldist ekki hafa verið lagt ólöglega, en umferðarmerki, sem bannaði stöður bifreiða, átti ekki við þann stað, þar sem hún stóð. Af framburðum vitna svo og skemmdum á bifreið S og ummerkjum á slysstað var nægilega leitt í ljós, að orsök slyssins var sú, að bifreið S hafði verið ekið með stórkostlegu gáleysi 23

F var handtekinn 26. apríl 1970 vegna gruns um ölvun við akstur bifreiðar. Hann viðurkenndi að hafa ekið og þá fundið til áfengis-áhrifa. Í blóðsýni reyndust „reducerandi“ efni svara til 1,40% af alkóhóli. Hann var sviptur ökuleyfi til bráðabirgða 11. júní 1970, en staðinn að akstri bifreiðar án ökuskírteinis 18. júlí. Fyrir bæði brotin var F dæmdur til 20 daga varðhalds og sviptur ökuleyfi í 14 mánuði 104

B var handtekinn, grunaður um ölvun við akstur, þar sem hann sat undir stýri í bifreið, sem lagt hafði verið við brún þjóðveg, og var hann einn í bifreiðinni. Hann neitaði að svara spurningum varðandi málið, er hann kom fyrir sakadóm. Talið var sannað, að B hefði sjálfur ekið bifreiðinni í umrætt sinn. Studdist það við skýrslu lögreglumanna og það, að B hafði eigi bent á annan ökumann, þó að honum hefði verið kynnt, að þögn hans kynni að verða skýrð honum í óhag. Ekki hafði verið tekið blóðsýni úr B, en með framburði lögreglumanna var talið sannað, að hann hefði verið með áhrifum áfengis við aksturinn, enda var því ómótmælt af honum. B var refsað samkvæmt 2. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr., umferðarlaga og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr., áfengislaga. Refsing hans var ákveðin 5.000 króna sekt, en til vara 8 daga varðhald. Hann var sviptur ökuleyfi í 3 mánuði 485

Á var handtekinn við akstur bifreiðar þann 13. október 1969. Í blóði hans reyndust „reducerandi“ efni samsvara 1,70% af alkóhóli. Hann hafði verið dæmdur til sektargreiðslu og sviptingar ökuleyfis fyrir ölvunarakstur 4. febrúar 1965. Var því um ítrekað brot að ræða. Honum var refsað samkvæmt 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr., umfl. nr. 40/1968 og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr., áfengislaga nr. 82/1969. Refsing hans var ákveðin varðhald í 10 daga, og hann var sviptur ökleyfi ævi-langt 593

G ók með áhrifum áfengis bifreið, er hann tók heimildarlaust. Áfengismagn í blóði hans reyndist 1,90%. Ölvunarakstursbrot G var ítrekað. Honum var dæmd refsing samkv. 2. mgr. sbr. 4. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr., umferðarlaga, og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr., áfengislaga svo og 1. mgr. 259. gr. alm. hegningarlaga. Refsing hans var ákveðin 40 daga varðhald og hann svipt-

ur ökuleyfi ævilangt	650
E ók bifreið með áhrifum áfengis. Við rannsókn á blóðsýni reyndist áfengismagn í blóði hans 1,63‰. Honum var dæmd refsing samkvæmt 2. mgr., sbr. 4. mgr., 25. gr., sbr. 80. gr., umferðarlaga og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr., áfengislaga, varðhald í 15 daga. Hann var og sviptur ökuréttindum ævilangt, en brot hans var ítrekað	661
H var grunaður um akstur bifreiðar með áhrifum áfengis, og svipti lögreglustjóri hann ökuleyfi til bráðabirgða. H krafðist úrskurðar sakadóms um þá ákvörðun. Úrskurðaði sakadómur, að hún skyldi óbreytt standa. H kærði úrskurðinn, en hann var staðfestur	815
Á var ákærður fyrir ölvun við akstur. Skýrsla um vinandamagn í blóði hans sýndi „reducerandi“ efni, sem svöruðu til 1,45‰ af alkóhóli. Merkingu á blóðsýninu var svo mjög áfátt, að ekki varð byggt á því í málinu. Með vætti þriggja vitna var þó sannað, að Á hefði ekið bifreið sinni með áfengisáhrifum, og var brot hans heimfært undir 2. mgr. 25. gr. umferðarlaga og 1. mgr. 24. gr. áfengislaga. Var honum gerð 3.500 króna sekt, en til vara varðhald 8 daga, og hann sviptur ökuleyfi í 5 mánuði	936
Með játningu I, niðurstöðu blóðrannsóknar og vitnaframburði var sannað, að hann hefði verið undir áhrifum áfengis, er hann gangsetti bifreið og reyndi að aka henni. Samkvæmt blóðrannsókn samsvöruðu „reducerandi“ efni í blóði I 1,47‰ af alkóhóli. I var refsað fyrir brot á 2. mgr., sbr. 4. mgr., 25. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 40/1968 og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr., áfengislaga nr. 82/1969. Honum var dæmt varðhald í 10 daga og hann sviptur ökuleyfi í 1 ár. Eldra brot hans gegn 25. gr. umferðarlaga var framið, áður en hann varð 18 ára, og hafði það því ekki ítrekunaráhrif, sbr. 1. mgr. 71. gr. alm. hegningarlaga	1025
H, sem við blóðrannsókn reyndist með „reducerandi“ efni í blóði samsvarandi 2,63‰ af alkóhóli, tók bifhjól ófrjálsri hendi, stýrði því niður götu og reyndi að setja vél þess í gang í því skyni að aka því. H var refsað fyrir ítrekað brot á 2. mgr., sbr. 4. mgr., 25. gr., sbr. 80. gr., umferðarlaga, og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr., áfengislaga, svo og fyrir nytjastuld. Refsing hans var ákveðin varðhald 15 daga og hann sviptur ökuleyfi ævilangt	1081
Sannað taldist, að steinn hefði kastast frá olíuflutningabifreið O h/f í fótlegg P, þegar hann var að lagfæra snjókeðju á bifreið sinni á þjóðvegi. O var gert að greiða P skaðabætur með skírskotun til hlutlægrar ábyrgðar hans samkvæmt 67. gr., sbr. 69. gr., umferðarlaga	1107
S varð fyrir slysi, er hann ásamt fleirum var að stytta bómu krana-bifreiðar. S stefndi váttryggingarfélaginu, sem ábyrgðartryggt	

hafði bifreiðina, til greiðslu skaðabóta eftir ákvæðum 67., sbr. 69. gr., umferðarlaga nr. 40/1968. Málinu var vísað frá dómi, þar sem samkvæmt 74. gr. laganna varð slíkt mál ekki höfðað gegn váttryggingarfélagi einu sér. Sératkvæði 1236

Umferðarréttur.

Umsýsla. Sjá og eignaumsýsla.

F rak útflutningsverzlun með sjávarafurðir og seldi í umsýslusölu framleiðslu ýmissa íslenzkra fiskframleiðenda. Greiðslur fyrir útfluttar vörur runnu inn á sérstakan hlaupareikning F í Útvegsbankanum, sem nefndur var bundinn reikningur. Um það bil 15% af því fé var fært á sérstakan reikning F honum til frjálsrar ráðstöfunar vegna kostnaðar, umboðslauna o. fl. Að öðru leyti mátti F aðeins ráðstafa innistæðu af reikningnum til greiðslu á skilaverði útfluttra afurða með tékkum útgefnum til þess banka, sem afurðirnar voru veðsettar, yfirstimpluðum með áritunni: „Til banka vegna afurða“. Fyrir kom, að inn á reikninginn bárust einnig greiðslur fyrir afurðir, sem F átti sjálfur, eða fyrirframgreiðslur. Misfellingar urðu á gjaldeyrisbilum F. Kærði Útvegsbankinn hann til sakadóms 22. desember 1966, og 28. janúar 1967 var bankanum tilkynnt, að lagt hefði verið hald á bókhald F. Tilkynnti bankinn þá F, að ekki yrðu innleystir tékkar á hinn bundna reikning nema sýnt væri fram á, að þeir væru ráðstöfun á andvirði afurða, sem þegar hefði verið greitt inn á reikninginn og eigi ráðstafað. Hinn 2. desember 1966 var skipað út skreiðarsendingu frá F. Voru í henni vörur frá ýmsum framleiðendum, þar á meðal J, að verðmæti kr. 2.094.444,10. Greiðslur fyrir skreiðina bárust 7. desember 1966 og 19. janúar og 3. febrúar 1967, hin síðasta að fjárhæð kr. 745.926,15. Eftir að hinum bundna hlaupareikningi var lokað, gaf F út ávísanir á hann fyrir miklu hærri upphæð en innistæðu nam. M. a. gaf hann út ávísanir til skreiðarframleiðendanna fyrir öllu andvirði skreiðarinnar, en Útvegsbankinn neitaði að innleysa þær. F var úrskurðaður gjaldþrota 14. apríl 1967. J krafðist þess, að Útvegsbankinn greiddi sér að rétttri tiltölu sinn hluta af greiðslunni 3. febrúar án tillits til gjaldþrotaskiptanna. Talið var, að F og seljendur skreiðarinnar hefðu miðað við, að andvirði skreiðarinnar rynni, að undanskilinni umsýslubókum F og kostnaði, um hinn bundna hlaupareikning til seljendanna, en eigi inn í einkasjóð F. Honum tókst að vísu að ávísan nokkrum hluta af andvirði farmsins öðrum en seljendum hans, en eftir stóðu af skreiðarandvirðinu á hlaupareikningnum kr. 745.926,15. Eins og skiptum F og seljenda var háttað, taldist fé þetta ekki eiga að renna inn í þrotabú F. Að réttum tölum bar J kr. 117.938,38 af fénu, og var Útvegsbankinn dæmdur til að

greiða honum þá fjárhæð ásamt vöxtum, sem reiknaðir voru 2% ársvextir frá 3. febrúar 1967 til stefnudags, en síðan 7% ársvextir til greiðsludags. Sératkvæði

133

Uppboð.

M veðsetti fasteign með tryggingarbréfi 7. janúar 1955 til tryggingar 100.000 króna víxli, sem M hafði gefið út en G, eiginkona hans, samþykkt. Tók veðsetningin einnig til framlengingarvixla án tillits til þess, hvort víxilskuldarar væru þeir sömu. Í bréfinu voru ákvæði um, að selja mætti veðið á uppboði án undangengins dóms, sáttar eða aðfarar, er skuldin væri komin í gjald-daga. Krafa um nauðungaruppboð á þeim hluta fasteignarinnar, sem ekki hafði verið leystur úr veðböndum, vegna vanskila á víxli, útgefnum af J 28. desember 1965, en samþykktum af M til greiðslu við sýningu, var tekin til greina. Taldist víxillinn vera síðastur í röð framlengingarvixla vegna upphaflega víxilsins. Einnig var heimilað, að uppboðið færi fram til lúkningar skuld samkvæmt öðrum víxli samþykktum af M, sem taldist vera vegna kostnaðar og áfallinna vaxta af höfuðstól skuldarinnar á tilgreindum tíma. Skipti ekki máli, að víxlarnir voru ekki afsagðir. Sjá og veðréttur

411

Krafizt var, að íbúð í fjölbýlishúsi yrði seld á nauðungaruppboði án undangengins dóms, sáttar eða aðfarar, samkvæmt heimild í tryggingarbréfum, útgefnum af M, til tryggingar víxlum, sem hann hafði samþykkt. Þeir E, Þ og S gerðust aðilar uppboðsins og kröfðust, að synjað yrði um framgang þess, þar sem M hefði verið óheimilt að veðsetja íbúðina vegna réttinda þeirra. Uppboðshaldari úrskurðaði, að uppboðið skyldi fram fara, en þeim úrskurði áfrýjuðu E, Þ og S. Veðsetningar-skjöl M voru metin ógild að því er tók til 3/4 hluta íbúðarinnar, og var úrskurðurinn felldur úr gildi að því leyti. Hins vegar sættu ákvæði hans um uppboð á eignarhluta M eigi dómi Hæstaréttar, þar sem hann hafði ekki áfrýjað málinu af sinni hendi

508

Uppsögn. Sjá og vinnusamningar.

S og eiginkona hans, R, skildu að borði og sæng 16. júní 1950. Samkomulag var um, að R héldi leigurétti að íbúð þeirra, óátalið af S. Í bréfi, sem R var birt 2. janúar 1970, var henni sagt upp afnotum íbúðarinnar. Enda þótt afnot R af húsnæðinu hefðu staðið svo lengi leigulaust, þótti ekki fullyrðandi, að hún hefði með fullri vissu mátt vænta þess, að henni væru þar fyrir-búin afnot lengur en eigendum sýndist

596

Upptaka eigna. Sjá eignauptaka.

Úrskurður.

Hæstiréttur kveður upp úrskurð um, að lækna ráð láti í té umsögn um orsakasamband milli sjúkdóms, sem örorka var talin stafa af, og atburðar, sem í málinu greindi	423
Hæstiréttur kveður upp úrskurð um kröfu um, að áfrýjandi máls setji tryggingu fyrir greiðslu málskostnaðar fyrir Hæstarétti	559

Útburðargerðir.

S og eiginkona hans, R, skildu að borði og sæng 16. júní 1950. Samkomulag var um, að R héldi leigurétti að íbúð þeirra, óátalið af S. Í bréfi, sem R var birt 2. janúar 1970, var henni sagt upp afnotum íbúðarinnar frá 14. maí að telja. Var íbúðin þá orðin þinglýst eign S og þriggja annarra aðila. R rýmdi ekki íbúðina, og krafðist S og sameigendur hans útburðar. Enda þótt afnot R af húsnæðinu hefðu staðið svo lengi leigulaust, þótti ekki fullyrðandi, að hún hefði með fullri vissu mátt vænta þess, að henni væru þar fyrirbúin afnot lengur en gerðarbeiðendum sýndist. Var útburðarkrafan tekin til greina	596
Einstaklingar, sem höfðu á leigu á erfðafestu hjá A-kaupstað landspildur til fóður- og matjurtaræktunar eingöngu, framseldu H rétt sinn. H sótti um leyfi A til að mega reisa fiskhjalla á lendunum. Í svari A var tekið fram, að erfðafesturéttur samkvæmt VII. kafla laga nr. 54/1942 væri fallinn niður, þegar landið væri tekið til annarrar notkunar en jarðræktar, en sagt, að bæjarstjórn hefði samþykkt, að H mætti reisa á því fiskþurrkunartrönur. Nýtti H landið með þeim hætti um árabil án þess að frá samningum væri gengið. Á árunum 1958 og 1968 tók A hluta af löndunum til sinna þarfa og hugðist enn gera það 1969, en þá mótmælti H því, nema bætur kæmu fyrir land og framkvæmdir á því. Krafðist A þá, að trönurnar yrðu fjarlægðar með útburðargerð, og var á það fallið, þar sem það var eðlilegur skilningur á viðskiptum aðila, að H hefði öðlzt rétt til að hafa fiskhjalla á lendunum, unz A væri nauðsyn á að ráðstafa þeim vegna skipulags byggðarinnar	873

Útivist aðila.

Áfrýjandi sótti ekki þing við fyrirtöku máls. Útivistardómur 83, 178, 179, 467, 520, 521, 634, 856, 857, 956, 1116, 1117	1117
Áfrýjandi sótti ekki þing, er mál skyldi flytja, og var málið hafið 1241	1241
Aðaláfrýjendur sóttu ekki þing fyrir Hæstarétti, er mál skyldi flutt, og var aðalsök því felld niður	870

Útsvör. Sjá skattar.

Vanheimild.

- Krafizt var nauðungaruppboðs á íbúð, sem M hafði veðsett. Dæmt, að M hefði verið óheimilt að veðsetja 3/4 hluta íbúðarinnar án samþykkis þeirra E, Þ og S og synjað um framgang uppboðsins að því leyti 508
- H dæmdar skaðabætur frá V-kaupstað, þar sem forráðamenn hans höfðu að óathuguðu máli úthlutað honum lóð, sem hann mátti ekki nýta sér eins og hann ætlaði sér vegna skipulags kaupstaðarins og skúra, sem annar maður átti á lóðinni, þótt H hefði einnig mátt athuga aðstæður betur en hann gerði. Sératkvæði 957
- Sagt, að R-borg væri skaðabótaskyld gagnvart G, þar sem hann hafði eigi mátt nýta sér skika að lóð, sem honum var úthlutað, vegna réttinda S yfir skikanum. R var þó dæmd sýkna að svo stöddu af skaðabótakröfu G, vegna þess að hún var ekki fyllilega reifuð. Einnig var R dæmd sýkna að svo stöddu af kröfu G um að honum yrði afhentur lóðarskikinn og fjarlægður yrði skúr, er S átti, þar sem R átti þess ekki kost að afla sér nauðsynlegra eignarráða að sinni, en líkur voru til, að svo yrði síðar 1004

Vanreifun.

- Þrír menn höfðuðu mál til heimtu höfundarlauna. miskabóta og til að koma fram refsingu og öðrum viðurlögum, vegna þess að birt höfðu verið heimildarlaust bréf frá þeim í riti, sem H gaf út. Málinu var vísað *ex officio* frá héraðsdómi vegna ýmissa galla á málalíbúnaði. Sú niðurstaða var staðfest, vegna þess að málið væri í heild svo vanreifað 43
- I var ákærður var fyrir skjálafals í sambandi við kaup á bifreið. Hann samþykkti skaðabótakröfu seljanda, og tók sakadómur hana til greina í áfellsdómi sínum. Hæstiréttur vísaði kröfunni frá sakadóminum, þar sem hún var vanreifuð og eigi nægilega rökstudd, auk þess sem ekki hafði verið leitað nægilegra sannana fyrir henni, eins og á stóð, og I ekki leiðbeint, svo sem efni stóðu til 931
- S hafði uppi í máli skaðabótakröfu í fjórum liðum. Héraðsdómur vísaði sjálfkrafa frá dómi tveimur kröfuliðanna, þar sem S hefði ekki lagt fram reikninga yfir þá eða aflað mats dómkvaddra manna. Frávísunardómurinn var kærður til Hæstaréttar, sem staðfesti hann 943
- Sagt, að G ætti skaðabótakröfu á hendur R vegna vanefnda á lóðarleigusamningi. Málið var þó ekki enn fyllilega reifað um skaðabótaskylduna, og var R dæmd sýkna að svo stöddu af skaðabótakröfu hans. Sératkvæði 1004
- Ekki dæmt um kröfu L um viðurkenningu á vatns- og botnsrétti hans í stöðuvatni, þar sem ekki var fullreifað, hvort lönd hans, sem að vatninu lágu, voru fullkomin eignarlönd eða einungis afréttareign 1137

Byggingarnefnd K-kaupstaðar veitti G leyfi til að reisa bifreiðageymslu, því næst nýtt leyfi fyrir stærri geymslu, en afturkallaði loks það leyfi. Bæjarstjórn höfðaði mál gegn G á bæjarþingi til að fá hann dæmdan til að fjarlægja stækkunina samkvæmt síðara byggingarleyfinu. Þegar virt var kröfugerð K og það, að ekki lágu fyrir ýmis gögn, sem talin voru nauðsynleg, þótti málið svo vanreifað í héraði, að héraðsdómurinn var ómerktur *ex officio* og málinu vísað frá héraðsdómi 1271

Varnarsamningur við Bandaríki Norður-Ameríku.

Varnarþing.

Samkvæmt tilskipun 21. júní 1793 bera skipti á dánarbúum undir skiptaráðanda, þar sem sá er skiptin eru eftir, átti sjálfur varnarþing, er skiptin hófust. Lögjöfnun frá 81. gr. laga nr. 85/1936 var því ekki heimil. Varð ágreiningur um kröfu í dánarbú, sem skipt var einkaskiptum, ekki borinn undir skiptaráðanda í öðru lögsagnarumdæmi, þótt aðilar hefðu verið ásáttir um það 206

S í Reykjavík höfðaði mál gegn Ú h/f á Siglufirði til heimtu kaupverðs vélarhluta í skip Ú. Málið höfðaði hann fyrir sjó- og verzlunardómi Reykjavíkur. Þetta var S heimilt samkvæmt 1. mgr. 82. gr. laga nr. 85/1936 1278

Vatnsréttur. Sjá eignarréttur.

Vátrygging.

S ók fólksbifreið sinni um götur Vestmannaeyjakaupstaðar aðfaranótt 22. apríl 1966. Er bifreiðinni var ekið norður Heiðarveg, lenti hún aftan undir pall vörubifreiðar, sem stóð vinstra megin á götunni. Gekk vörupallurinn langt inn í fólksbifreiðina, og biðu S og tveir farþegar bana. Af framburðum vitna svo og skemmdum á bifreið S og ummerkjum á slysstað var nægilega leitt í ljós, að bifreið S hafði verið ekið með stórkostlegu gáleysi. Með því ökulagi hafði verið fyrirgert rétti til bóta vegna tjóns, sem af slysinu hlaut, samkvæmt e-lið 9. gr. þeirra vátryggingarskilmála, sem giltu um húftryggingu bifreiðarinnar og farþega- og ökumannsstryggingu 23

Vátryggingarfélagið B greiddi eiganda skips vátryggingabætur vegna elds, sem kom upp í skipinu, er starfsmenn vélaverkstæðisins S unnu að rafsðuð í vélarrúmi þess. B framkrafði S um það fé, er goldið hafði verið í vátryggingabætur. Skipseigandinn taldist hafa átt skaðabótakröfu á hendur S vegna gáleysis starfsmanna hans við verkið, og öðlaðist B rétt hans með greiðslu vátryggingarbótanna. Krafa B var hins vegar lækkuð, bæði

- vegna sakar vélstjóra skipsins og samkvæmt niðurlagsákvæði 1. mgr. 25. gr. laga nr. 25/1954 119
- Spjöll urðu á m/b S í Grindavíkurhöfn, er báturinn barðist við hafnargarð og báta. Sjópróf fór ekki fram. Bataábyrgðarfélagið B bætti bátseigandanum E tjónið eftir mati virðingarmanna sinna, að frádreginni sjálfsáhættu E, með því að færa honum það til tekna á viðskiptareikningi. E krafði B um frekari bætur. Hann sýndi ekki fram á, að spjöll þau á m/b S, sem í málinu greindi, hefðu orðið með þeim atvikum, að hann gæti krafði B um vátryggingarbætur vegna þeirra til viðbótar þeim bótum, sem B hafði samþykkt að greiða og þegar innt af hendi. Var B því sýknaður 535
- Hinn 31. janúar 1964 bjargaði v/b E m/s K. Dæmði Hæstiréttur eiganda og áhöfn v/b E bjarglaun 21. júní 1965, þar í innifaldar bætur fyrir aflatjón, meðan fram fór viðgerð á skrófuðxli vegna skemmda, sem hlutust af því, að dráttartaug milli skipanna losnaði frá m/s K fyrir handvömm skipstjórnarmanna eða annarra á því skipi og fór í skrófu bátsins. Vátryggjandi v/b E bætti tjónið á skrófuðxlinum. Hann greiddi ennfremur eiganda v/b V bjarglaun og málskostnað eftir dómi Hæstaréttar, uppkveðnum 17. janúar 1966, fyrir hjálp veitta v/b E, sem komst í hættu við það, að dráttartaugin lenti í skrófunni. Vátryggingarfélagið höfðaði því næst mál gegn eiganda m/s K til endurgreiðslu á hinu goldna fé, en hann krafðist frávísunar, þar sem um kröfurnar hefði verið dæmt með dóminum 21. júní 1965. Frávísunarkröfunni var hrundið. Eigandi m/s K bar eftir 8. gr. siglingalaga fébótaábyrgð gagnvart eiganda v/b E á yfirsjón manna sinna, er þeir misstu dráttartaugina. Í bjarglaunarkrófu sinni hafði eigandi v/b E ekki krafði um kostnað af viðgerð á skrófuðxlinum eða gert áskilnað um það. Var viðgerð þó lokið, viðgerðarkostnaður greiddur og sjótjóni jafnað niður, áður en það mál var höfðað, og í bjarglaunum innifaldar bætur fyrir aflatjón vegna tafa frá veiðum. Vátryggjandi, sem tekið hafði við rétti eiganda v/b E samkvæmt 1. mgr. 25. gr. laga nr. 20/1954, gat því ekki nú krafði um greiðslu viðgerðarkostnaðarins. Bótakrafa eiganda v/b E vegna bjarglaunanna til v/b V lá ekki ljós fyrir, fyrr en eftir að dæmt hafði verið í bjarglaunamálinu milli eigenda v/b E og m/s K, og voru ekki efni til að hafa hana uppi í því máli. Eigandi m/s K var því dæmdur til að greiða vátryggingarfélaginu það fé, sem það hafði gildið í bjarglaun og málskostnað. Sératkvæði 894
- S varð fyrir slysi, er hann var ásamt fleirum að stytta bómu krana-bifreiðar. S stefndi vátryggingarfélaginu, sem hafði ábyrgðartryggt bifreiðina, til greiðslu skaðabóta eftir ákvæðum 67., sbr. 69. gr., umferðarlaga nr. 40/1968. Málinu var vísað frá dómi,

þar sem samkvæmt 74. gr. laganna varð slíkt mál ekki höfðað
 gegn váttryggingarfélagi einu sér. Sératkvæði 1236

Veðréttur. Sjá og sjóveð.

M gaf út hinn 7. janúar 1955 tryggingarbréf með veði í húseign til tryggingar víxli, sem hann hafði samþykkt; að fjárhæð kr. 100.000,00. Víxillinn var gefinn út af eiginkonu hans, G. Veðsetningin náði til endurnýjunarvixla án tillits til þess, hvort víxliskuldarar væru þeir sömu og á upphaflega víxlinum. Síðar var risíbúð leyst úr veðböndum. Við hjónaskilnað og búskipti í febrúar 1965 kom húseignin, að undanskilinni rishæð, í hlut G. Hún seldi R hluta eignarhluta síns í nóvember 1965, en T hinn hlutann í júlí 1967. Síðar krafðist J hæstaréttarlögmaður þess, að hin veðsetta húseign yrði seld á nauðungaruppboði samkvæmt uppboðsheimild í tryggingarbréfinu. Lagði hann fram, auk tryggingarbréfsins, tvo sýningarvixla samþykkt af M og báða útgefna af sér 28. desember 1967, annan að fjárhæð kr. 100.000,00, en hinn að fjárhæð kr. 9.261,00. Var gerð sú grein fyrir þeim víxli, að hann væri vegna stimpil-kostnaðar af víxlunum og vaxta af höfuðstólnum 28. desember 1964 til jafnlengdar 1965. G gerðist aðili að uppboðinu og mótmælti framgangi þess. Örökstutt var, að nokkrir gallar væru á handhöfn J að tryggingarbréfinu og víxlunum, og ekkert var komið fram því til hnekkis, að 100.000 króna víxillinn væri síðastur í röð framlengingarvixla og ógreiddur. Ekkert var athugavert við, að sérstakur víxill var gerður um þann kostnað og vexti, sem veðið átti að tryggja. Var krafan um að nauðungaruppboð færi fram því tekin til greina

411.

M var þinglesinn eigandi íbúðar í fjölbýlishúsi. Samkvæmt sérstakri yfirlýsingu hans, sem einnig var þinglesin, átti móðir hans að hafa öll afnot af íbúðinni án endurgjalds, meðan hún lifði, en annast viðhald hennar og greiða af henni opinber gjöld. Að móðurinni látinni átti eignarhluti M í fjölbýlishúsinu að skiptast milli hans og bræðra hans, þeirra E og Þ, og sonar hans S, þannig að hver þeirra fengi 1/4 hluta. Yfirlýsing þessi var skýrð svo, að M hefði eigi verið heimilt að selja eða veðsetja án samþykkis þeirra E, Þ og S 3/4 hluta íbúðarinnar. Voru veðsetningar hans á íbúðinni metnar ógildar að því er tók til þessa hluta hennar, og var synjað um nauðungaruppboð á henni að því leyti. Hins vegar sætti úrskurður uppboðshaldara um nauðungaruppboð á íbúðinni ekki dómi Hæstaréttar að því er tók til eignarhluta M sjálfs, þar sem hvorki hann né uppboðs-beiðendur höfðu áfrýjað málinu af sinni hendi

508

Staðfestur veðréttur í bifreið til tryggingar víxilkröfum 870

Veidiréttur.

Eigendur landa, sem lágu að stöðuvatni, áttu veidirétt, hver fyrir sínu landi, 115 metra út í vatnið, miðað við lágflæði, svo og veiði í almenningi vatnsins samkvæmt ákvörðun matsmanna, sbr. 1. tl. 4. gr., 8. gr. og 94. gr. laga nr 76/1970, ef því var að skipta. Átti þetta einnig við um hreppsfélagið L, þótt ekki væri fullreifað, hvort lönd þess voru fullkomin eignarlönd þess eða einungis afréttareign 1137

Veikindadagar.

Vélstjórar, réttindi. Sjá atvinnuréttindi, sjómenn.

*Venjuréttur.**Verðlagsbrot.**Verkfall opinberra sýslunarmanna.*

Sjá opinberir starfsmenn 670

Verkkaup. Sjá vinnulaun.*Verksamningar.*

V krafði H um greiðslu á eftirstöðvum reiknings fyrir smíði fata-skáps í íbúð og fyrir vinnu og efni við ýmsar lagfæringar í íbúðinni. Heildarfjárhæð reikningsins nam kr. 19.100,00. Af því hafði H goldið kr. 8.000,00, svo að eftirstöðvarnar voru kr. 11.100,00. H höfðaði gagnsök í héraði og krafðist, að V fjarlægði, að viðlögðum dagsektum, það sem hann hafði smíðað og endurgreiddi goldið fé. Héraðsdómur skipaður meðdómendum taldi galla á verki V ekki slíka, að skilyrði riftunar væru fyrir hendi, en ákvað, að með hliðsjón af göllunum væri hæfilegt endurgjald til V kr. 11.000,00 og dæmdi H til að greiða honum kr. 3.000,00. V áfrýjaði dóminum, sem var staðfestur að kröfu H 927

Vextir.

Vextir af af skaðabótum vegna tjóns af missigi húss, sem rekja mátti til vangæzlu og hæpinna leiðbeininga byggingafulltrúa, dæmdir frá síðari degi en útgáfudegi stefnu, þótt þeirra væri krafizt frá fyrri tíma 71

Krafizt 8% ársvaxta af launakröfu, en dæmdir frá 7% vextir. Vextirnir reiknaðir frá birtingardegi stefnu, þótt þeirra væri krafizt frá fyrri tíma 84

F flutti út skreið fyrir J og fleiri framleiðendur. Eftir gjaldþrot F

var bankinn Ú dæmdur til að greiða J að rétttri tiltölu hans hluta af því af skreiðarandvirðinu, sem við gjaldþrotið stóð inni á svonefndum bundum hlaupareikningi F í bankanum, ásamt 2% ársvöxtum frá því að sú greiðsla barst til stefnudags, en síðan með 7% ársvöxtum	133
Krafizt 9% ársvaxta frá 2. ágúst 1966 af eftirstöðvum kaupverðs íbúðar, sem seld var í smíðum, en dæmdir 7% ársvextir frá 1. september 1966, er kaupanda var afhent íbúðin	179
Í máli til heimtu bóta úr hendi V-kaupstaðar fyrir skerðingu á lóð og röskun á mannvirkjum krafðist S 8% ársvaxta frá þeim degi, er hann bauð V húseignina til kaups. Honum voru dæmdir 7% ársvextir frá þeim degi	399
Dæmdir 1% mánaðarvextir af víxilfjárhæðum sýningarvixla frá því að þeir voru sýndir til greiðslu	411
Dæmdir 8% ársvextir af vangoldnum launum vélstjóra á fiskiskipi frá þeim degi, er ráðningartímabili hans lauk	430
Dæmdir 7% ársvextir af vangoldnum hluta vinnulauna, talið frá þeim degi, er ráðningu lauk fyrir uppsögn vinnuveitandans. Héraðsdómur hafði dæmt 8% ársvexti	435
Krafist 8% ársvaxta af ógoldnu iðnemakaupi o. fl. frá þeim degi, að námstíma samkvæmt iðnnámssamningi taldist hafa lokið, en 7% ársvextir dæmdir	476
Héraðsdómur dæmdi 1% vexti á mánuði af fjárhæð, sem dæmd var í sænskum krónum. Hæstiréttur dæmdi 7% ársvexti, þó að áfrýjandi hefði sótt þing í héraði án andmæla og teldist ekki fullnægja skilyrðum 45. gr. laga nr. 57/1962	506
Krafist 8% ársvaxta af dæmdum fjárhæðum og þannig dæmt ..	525
Krafist 1% dráttarvaxta á mánuði af gjaldföllunum hluta af kaupverði fasteignar, en dæmdir 7% dráttarvextir á ári. Kaupendum dæmdar nokkrar skaðabætur vegna galla á eigninni ásamt 7% ársvöxtum frá kaupsamningsdegi, en þeir höfðu krafizt 12% ársvaxta	762
Krafizt 8% ársvaxta frá samningsdegi af skaðabótum vegna vanefnda á lóðarleigusamningi, en dæmdir 7% ársvextir frá birtingu stefnu	957
Dæmdir 1% dráttarvextir á mánuði af skaðabótakröfu, er L gerði í opinberu máli vegna greiðslu með innstæðulausum tékka og ákærði samþykkti	1029
Krafizt 8% ársvaxta en dæmdir 7% ársvextir	1084
Vextir af skaðabótum vegna galla á seldri fasteign dæmdir frá þeim degi, er kröfubréf lögmanns kaupanda var ritað	1090
Krafizt 1% mánaðarvaxta af kaupverði varahluta í skipsvél, en dæmdir 7% ársvextir	1278

Viðurkenningardómar.

B krefst dóms um, að viðurkenndur verði eignarréttur sinn að hrossi, sem J var dregið í stóðrétt. Sú krafa tekin til greina

108

Vinnusamningar. Vinnulaun.

G var ráðinn bæjarverkfræðingur hjá H frá 15. nóvember 1964 til jafnlengdar næsta árs. Tók hann laun samkvæmt III. kafla gerðardóms frá 19. ágúst 1963 samkvæmt lögum nr. 64/1963 um laun kjaradeilu verkfræðinga. Hinn 16. desember 1965 samþykkti bæjarráð að fastráða G. Var honum tilkynnt það bréflega 6. janúar 1966, en launakjara ekki getið. Fyrirgreindur gerðardómur var þá úr gildi fallinn frá 31. desember 1965 að telja án þess að annar kæmi í hans stað eða heildarkjarasamningur væri gerður. Tók G eftir sem áður laun samkvæmt gerðardóminum. Hinn 16. janúar 1966 staðfesti bæjarstjóri bréflega, að G ætti að fá mánaðarlega aukalaun fyrir yfirvinnu og sérstaka þóknun fyrir setu á bæjarráðsfundum. Þá hafði G frá upphafi starfstíma síns fengið greitt sérstaklega fyrir setu á fundum bygginganefndar og skipulagsnefndar. Hinn 18. apríl 1966 ritaði bæjarstjóri G bréf, og sagði þar, að G mundi taka laun í samræmi við laun þau, sem Stéttarfélag verkfræðinga kynni að semja um á hverjum tíma um laun yfirverkfræðinga með hliðsjón af III. texta gerðardómsins frá 19. ágúst 1963 eða ákveðið kynni að verða með gerðardómi. Eftir að G hætti störfum hjá H í septemberlok 1967 taldi hann til skuldar hjá H vegna vangoldinna fastra launa og launa fyrir yfirvinnu 1966 og 1967 þar sem launagreiðslur til hans hefðu ekki verið miðaðar við meðaltalslaun yfirverkfræðinga í hans aldursflokki hjá einkafyrirtækjum, svo sem hann hefði átt tilkall til samkvæmt bréfi bæjarstjóra 18. apríl 1966. Þá krafðist hann og vangoldinnar þóknunar vegna setu á bæjarráðsfundum og nefndafundum og ógreidds orlofsfjár. Námu kröfurnar alls kr. 286.257,92. Dæmt var, að G og H hefðu ekki fullsamið um launakjör G frá ársbyrjun 1966. Hefði H mátt vera ljóst, að G áskildi sér rétt til hærri launa en hann veitti viðtöku. Hafði G eigi fyrirgert rétti til nokkurrar launaviðbótar. Bar honum nokkurt ofanálág á þau laun og aukalaun, sem hann hefði þegið, og þótti sú launaviðbót hæfilega metin kr.80.000,00. Sératkvæði

L vélstjóri var í þjónustu Skipadeildar Sambands ísl. samvinnufélaga, S, um árabíl, en lét af störfum 5. október 1966. Starfstími hans á því ári var því samtals 278 dagar, þar af var hann lögskráður í skiprúm í 268 daga, en í leyfi í 10 daga. Að starfstíma loknum taldi L til skuldar hjá S vegna unninna fridaga 1966. Fridagar hans hefðu átt að vera 85 á ári samkvæmt kjarasamningi, og vinnuskylda því verið 280 dagar. Árið 1966 hefðu þeir

84

- Því átt að vera 81,37, þ.e. 85 x 268/280. Á þetta var ekki fallt. Samkvæmt kjarasamningi þeim, sem gildi á starfstíma L, áttu árlegir frídagar hans að vera 82, enda gat samkomulag aðila hans um fjölgun þeirra í 85, sem gert var eftir að starfstíma L lauk, ekki verkað aftur fyrir sig. Uppgjör á umsömdum frídögum og endurgjaldi fyrir þá taldist eiga að miðast við hvert almanaksár, sem vélstjóri hafði verið í þjónustu útgerðarmanns. S fór því rétt að, er hann í uppgjöri sínu miðaði full frídagaréttindi L við 365 daga á ári. Var hann því sýknaður 166
- F vélstjóri fór úr skiprúmi á fiskiskipi 15. maí 1968. Hann krafði G útgerðarmann um eftirstöðvar kaups síns á vetrarvertíð. Var ekki ágreiningur um þá fjárhæð. G hafði uppi gagnkröfu til skuldajafnaðar, vegna þess að F hefði farið úr skiprúmi með skemmri fyrirvara en honum var heimilt samkvæmt 13. gr. sjómannalaga nr. 67/1963 og með því valdið sér tjóni, er næmi hærri fjárhæð en kaufeftirstöðvarnar. Eins og sönnunargögnum var háttað, hafði því eigi verið hnekkkt, að ráðningartíma F hefði lokið 15. maí. Voru kröfur hans teknar til greina og sjóveðréttur viðurkenndur í skipinu fyrir dæmdri fjárhæð 430
- Ó var ráðinn verkstjóri í álveri hjá Í h/f frá 1. september 1967, fyrst til reynslu en síðan með 3 mánaða uppsagnarfresti. Fram til 20. desember 1968 var Ó í starfsþjálfun í Sviss. Í nóvember það ár var honum tilkynnt, að fleiri hefðu verið ráðnir til verkstjórastarfa en þörf væri fyrir, og færu því hann og annar nafngreindur maður til annarra starfa. Ó starfaði sem gæðaeftirlitsmaður í álveri Í frá 1. janúar 1969. Laun hans reyndust lægri en laun verkstjóra, og fór hann fram á leiðréttingu með bréfum í september og nóvember 1969. Því synjaði Í bréflega 26. nóvember 1969, þar sem Ó hefði samþykkt breytinguna á starfi sínu, og óskaði yfirlýsingar hans um að hann væri reiðubúinn til að gegna starfinu áfram. Við þeim tilmælum varð Ó ekki. Var honum sagt upp störfum 1. janúar 1970 frá 1. apríl að telja. Krafði hann þá Í um vangoldin laun frá upphafi starfstíma síns og skaðabætur vegna ráðningar sinnar og vanefnda Í. Kröfur Ó vegna þess tíma, sem hann var í starfsþjálfun, voru ekki teknar til greina, enda hafði Í á engan hátt vanefnt samninginn þann tíma. Hins vegar var honum dæmdur mismunur á verkstjórallaunum og greiddum launum frá 1. janúar 1969 til loka starfstímans, 1. apríl 1970. Kröfu hans um bætur vegna röskunar á stöðu og högum, sem hlotizt hefði af ráðningunni, var hafnað, svo og fébótakröfu hans fyrir mannorðsspjöll, þjáningar og annan miska vegna uppsagnarinnar 435
- Veitingahúsið N sagði framreiðslumanninum F upp störfum. Í máli stéttarfélags hans gegn N dæmdi Félagsdómur uppsögnina ólögmeða sem brot á meginreglu 2. ml. 11. gr. laga nr. 80/1938,

en sýknaði N af refsikröfu og af kröfu um, að N tæki F aftur í þjónustu sína. F höfðaði þá mál á hendur N á bæjarþingi til heimtu skaðabóta vegna uppsagnarinnar. Sagt var í dómi Hæstaréttar, að það beri það undir Félagsdóm að dæma um skaðabætur á hendur aðila fyrir brot gegn 11. gr. laga nr. 80/1938 um stéttarfélög og vinnudeilur, sbr. 44. gr., 1. tl., 47. gr. og 65. gr. laganna. Það sé hins vegar á valdsviði hinna almennu dómstóla að dæma um, hvort starfsmaður eigi bótarétt á hendur vinnuveitanda, vegna þess að honum hafi verið sagt upp starfa með of skömmum uppsagnarfresti. Ekki var ágreiningur um, að uppsagnarfrestur í vinnuskiptum aðila hefði verið einn mánuður miðað við mánaðamót, og ekki var fallizt á það með F, að hann hefði átt „samningsbundinn uppsagnarfrest frá þeim degi, er hann var látinn hætta störfum ... og annar maður tók við hans störfum“. Var N sýknaður af kröfu F um bætur að öðru leyti en því, að ákvæði héraðsdóms um nokkrar miskabætur til handa F var staðfest, þar sem N vildi una niðurstöðu héraðsdóms

467

Ágreiningur um greiðslur til vörubifreiðarstjóra fyrir efnisflutninga fyrir verkataka. Sjá kjarasamningar

579

H skipstjóri var ráðinn til þess af D h/f á Ísafirði að sækja nýsmíðað skip til Florö í Noregi. Hann fór frá Ísafirði 13. október 1963 og kom til Florö 29. október. Um kaup H var ekki sérstaklega samið, en á yfirlitsreikningi sínum reiknaði D honum kaup frá 30. október til 19. nóvember 1963. Þá greiddi D og fargjald og dvalarkostnað H. D taldi H hafa tekið út meira fé af reikningi sínum í ferðinni en sér hefði verið skylt að greiða og krafðist endurgreiðslu á mismuninum. H krafðist sýknu af þeim kröfum og krafðist jafnframt, að D greiddi honum nokkra fjárhæð til viðbótar því, sem hann hafði þegar fengið, vegna þess að bæði bæri sér kaup þegar frá brottfarardegi frá Ísafirði, og einnig hefði D reiknað dagkaupið of lágt og vangoldið uppihaldskostnað. Fallizt var á uppgjör D að öðru leyti en því, að reikna bar H laun og greiðslu vegna uppihaldskostnaðar þá tvo daga, sem flugferðalag tók frá Ísafirði til Bergen um Reykjavík, samtals kr. 1.860,00. Einnig bar að telja H til tekna í viðskiptum aðila aukakostnað vegna nokkurs dráttar á afhendingu skipsins, og var hann ákveðinn kr. 2.500,00. Voru þessar fjárhæðir dregnar frá kröfum D, sem að öðru leyti voru teknar til greina, enda var dagkaup það, sem hann reiknaði H, hærra en skylt var samkvæmt nánar tilgreindum kjarasamningi, sem rétt þótti að leggja til grundvallar í skiptum aðila, þó að þeir væru ekki af honum bundnir

610

G var ráðin til skrifstofustarfa hjá H 15. ágúst 1967 til óákveðins tíma með föstum mánaðarlaunum. H sagði G upp störfum 31.

janúar 1968 með þriggja mánaða uppsagnarfresti til slita 1. maí. Að þeim fresti liðnum hélt G áfram störfum. Hélt H því fram, að þetta hafði verið að beiðni G og um það verið samið, að henni yrði gildið tímakaup, en því mótmælti G. Hinn 27. maí var G látin hætta störfum. Fáum dögum síðar galt H henni kaup sitt, og var þar miðað við tímakaup. Kvittaði G fyrir greiðsluna með fyrirvara og krafði H um kaup vegna þriggja mánaða uppsagnarfrests frá 27. maí til 31. ágúst, kr. 12.000,00 á mánuði, auk nokkurrar fjárhæðar, sem hún taldi sig eiga ógoldna frá fyrri tíma. Nam krafa hennar samtals kr. 46.253,00. Hinn 11. júní 1968 hóf G vinnu annars staðar og fékk þar kr. 9.500,00 í kaup á mánuði. Ekki var í ljós leitt, að samizt hefði með aðilum um greiðslu tímakaups fyrir störf G eftir 1. maí 1968 eða um starf hennar til ákveðins tíma. Að svo vöxnu þótti hún eiga rétt til fébóta úr hendi H vegna fyrirvaralausrar frávikningar úr starfi. Eins og málsatvikum var háttað þóttu bæturnar hæfilega ákveðnar kr. 15.000,00. Var H dæmt að greiða G þá fjárhæð, að viðbættum samtals kr. 2.552,00, sem hann viðurkenndi að skulda henni

624

G verkfræðingur var ráðinn rafveitustjóri hjá H-kaupstað frá 15. apríl 1961. Í ráðningarsamningi sagði, að hann tæki laun samkvæmt kjarasamningi verkfræðinga. Slíkum samningi var þó ekki til að dreifa. Var ekki ágreiningur um, að G hefði átt að fá sömu laun og bæjarverkfræðingur. Er laun þeirra hættu að fylgjast að, var samið um ákveðnar launahækkanir til G. Frá 1. júlí 1963 tók hann síðan laun samkvæmt III. lið í úrskurði gerðardóms um launakjör verkfræðinga samkvæmt lögum nr. 64/1963. Helt það og eftir að gildistími þess úrskurðar rann út í árslok 1965. Í máli, sem G höfðaði í október 1968, krafði hann H um vangoldin laun og greiðslur fyrir yfirvinnu frá 1. janúar 1967 að telja. Miðaði hann þá við, að samkvæmt starfsamningi sínum ætti hann að taka yfirverkfræðingslaun, en um það, hver þau ættu að vera, væri rétt að fara eftir samningi, sem verkfræðingar höfðu gert við Reykjavíkurborg í desember 1966. Aðilar töldust ekki hafa túlkað ákvæði ráðningarsamnings G eða beitt þeim með þeim hætti, að hann gæti byggt á þeim kröfu um yfirverkfræðingslaun, eins og þau væru í landinu á hverjum tíma. Hann veitti og viðtöku án fyrirvara launum frá H í samræmi við ákvæði III. kafla fyrrgreinds gerðardóms að viðbættum almennum hækkunum og verðlagsbótum. Átti hann því ekki rétt til frekari launa en honum höfðu verið goldin og eigi til viðbótargreiðslu fyrir yfirvinnu að því leyti, sem sú krafa var reist á því, að mánaðarlaun hans hefðu verið of lágt ákveðin. Rafveitustjórn hafði hins vegar samþykkt að greiða honum 25 klukkustundir á mánuði vegna fastrar yfirvinnu,

- en þær greiðslur síðar verið felldar niður. Þessar yfirvinnu-greiðslur voru slíkur þáttur í launakjörum G, að H gat ekki felt þær niður einhliða nema með því að segja upp starfssamningi hans. Var krafa G um greiðslu vegna yfirvinnu því að þessu leyti tekin til greina 722
- K var II. stýrimaður á vetrarvertíð 1968 á fiskiskipinu m/s Á, sem Í átti. Við uppgjör var K greiddur $1\frac{1}{8}$ hásetahlutur, en hann taldi sér bera $1\frac{1}{4}$ hásetahlut og skírskotaði um það til vertíðarsamnings stéttarfélags síns við Landssamband ísl. útvegs-manna, L, frá 1963 ásamt síðari breytingum. Þar voru ekki ákvæði um laun II. stýrimanns á landróðraskipum, sem stunduðu þorskveiðar með netum, eins og m/s Á. Bréfaskipti höfðu orðið um þetta milli L, en þar var Í félagsmaður, og stéttar-félags K. Sagði Í bréfi stéttarfélagsins, að stjórnarfundur hefði fallið á, að kaup viðkomandi yrði 2,89% af brúttóafflaverð-mæti, þó aldrei minna en $1\frac{1}{8}$ hásetahlutur. Í hafði greitt K laun hans samkvæmt þessu. Ætla varð, að stjórn stéttarfélagsins hefði haldið uppi hlut K eftir því sem efni stóðu til og ekki borið fyrir borð hlut hans. Varð honum því ekki dæmt hærra kaup en stjórnin taldi hæfilegt, og var Í sýknaður af kröfu hans 950
- E framkvæmdastjóri hraðfrystihússins H sagði S verkstjóra upp störfum 15. ágúst 1969 með 3 mánaða uppsagnarfresti. A yfir-verkstjóri endurræði S síðari hluta septembermánaðar. Á þá ráðstöfun féllst E ekki, og var S tjáð það 14. október. Hætti hann störfum 15. nóvember eins og vera átti eftir uppsögn E. S hélt því fram, að hann hefði verið löglega endurráðinn 14. október, og krafðist launa í 3 mánuði frá þeim tíma, en ekki aðeins til 15. nóvember. Sú krafa hans var ekki tekin til greina, þar sem A hafði ekki heimild til að endurráða hann. Hins vegar dæmdi héraðsdómari honum laun í tvær vikur vegna ónotaðs sumarleyfis. Það atriði kom ekki til sérstakra álita fyrir Hæsta-rétti 1084
- E var vélstjóri á togara hjá B. Hann hafði ekki vélstjóraréttindi, en gegndi starfinu með undanþágu frá samgönguráðuneytinu samkvæmt 17. gr. laga nr. 72/1966. Leyfið var bundið þeirri takmörkun, að það gildi, unz réttindamaður væri fánlegur. Maður með vélstjóraréttindi var ráðinn í starf B, en honum boðið starf smyrjara. B hafði ekki með þessu sagt E upp störf-um í skilningi sjómannalaga eða kjarasamninga. Ekki hafði hann heldur á annan hátt tekið á sig fjárhagslega ábyrgð gagn-vart E, ef hann missti leyfi til vélstjórarstarfa. Var B sýknaður að kröfum E um laun á uppsagnarfresti í 3 mánuði 1164
- H múrarmeistari réði J múrara til starfa við smíði Borgarsjúkra-hússins, sem B hafði með höndum sem aðalverktaki. J hafði kvittað fyrir vinnulaunum á vinnulista frá B og tilgreint hann

sem launagreiðanda á skattframtali. Honum mátti vera ljóst, er hann réðst til starfa eða hóf að vinna, að H starfaði sem verkstjóri við byggingu sjúkrahússins á vegum B. Var H sýknaður af kröfum J um greiðslu vinnulauna, sem í vanskilum voru 1200

Vinnuslys. Sjá skaðabætur.

Vitni.

Hæstiréttur kvað upp úrskurð að loknum málflutningi og veitti aðilum færi á að afla nánar tilgreindra gagna, áður en dómur gengi. Undir rekstri vitnamáls af því tilefni mótmælti F, að tekin yrði skýrsla af vitninu H, þar sem vætti þess væri ekki meðal gagna, er greindi í úrskurðinum. Vættið lá að vísu utan marka úrskurðarins eftir orðanna hljóðan. Eigi þótti útilokað, að það kynni að varpa frekara ljósi á málsatvik, og var vitnaleiðslan heimiluð 463

Víxlar. Víxilmál.

- M, S. og G voru með héraðsdómi dæmdir til að greiða víxil *in solidum*. Eftir uppsögu héraðsdómsins viðurkenndi samþykjandinn, M, við sakadómsrannsókn, að hann hefði falsað nöfn S og G á víxlinn. Þeir áfrýjuðu héraðsdómi. Víxilhafinn féll frá kröfu um að þeir yrðu dæmdir til að greiða víxlinn. Lauk Hæstiréttur ekki dómsorði á það atriði sérstaklega. Hins vegar voru þeir S og G dæmdir til að greiða víxilhafanum málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti að kröfu hans, þar sem S hafði sótt þing í héraði fyrir þá báða án þess að hreyfa andmælum . 62
- Víxilhafi hafði ekki glatað rétti sínum á hendur samþykkjanda víxla, sem greiða átti við sýningu, þótt afsagnargerð hefði ekki farið fram, sbr. 53. gr. víxillaga nr. 93/1933 411
- L krafði fjóra ábekinga tveggja sýningarvíxla um greiðslu þeirra. Annar víxillinn var að fjárhæð kr. 500.000,00, en hinn kr. 1.000.000,00. Áttu þeir báðir að greiðast í útibúi Landsbanka Íslands á Ísafirði. Samkvæmt áritun á lægri víxlinn var hann afsagður sökum greiðslufalls hinn 5. 4. 1969, en í viðfestri afsagnargerð sagði, að afsögn hefði farið fram 5. 6. 1969 í afgreiðslu Landsbanka Íslands, Ísafirði. Á hinn víxlinn var ritað, að hann hefði verið afsagður sökum greiðslufalls 5. 4. 1969, og í viðfestri afsagnargerð sagði einnig, að afsögn hefði farið fram hinn 5. 4. 1969 í afgreiðslu Landsbanka Íslands, Ísafirði. Þann dag, sem var laugardagur, var Útibú Landsbankans á Ísafirði lokað eins og aðrar bankastofnanir. Gögn komu fram í málinu því til styrktar, að réttur afsagnardagur beggja víxlanna hefði verið 5. júní 1969. Afsagnargerðir urðu eigi framkvæmdar að lögum 4. apríl (á að vera 5. apríl) 1969,

þar sem sá dagur var laugardagur og bankastofnanir almennt lokaðar, sbr. 1. og 2. gr. laga nr. 25/1968. Afsagnargerð hvor- ugs víxilsins var þannig úr garði gerð, að hún fullnægði ákvæðum 91. - 93. gr. víxillaga nr. 93/1933, enda varð eigi af afsagnargerðunum einum saman ráðið, að þær hefðu verið framkvæmdar að lögum, sbr. lög nr. 25/1968. Varð ekki bætt úr ágöllum á afsagnargerðunum með skýrslum og sönnunar- gögnum, sem síðar var aflað. Hafði víxilhafi því glatað víxilrétti sínum á hendur ábekingunum, sbr. 53. gr. víxillaga. Sératkvæði Áfrýjuðum dómi í víxilmáli var gagnáfrýjað til staðfestingar. Þing- sókn féll niður af hendi aðaláfrýjanda. Þar sem engir ann- markar voru á hinn áfrýjuð dómsathöfn, var hún staðfest	635 870
---	------------

Þagnarskylda.

Sjá skattalöggjöf	383
-------------------------	-----

Þinglýsing.

Sjá endurupptaka dæmds máls	16
Sjá veðréttur	508

Þingsókn.

Sagt, að máli hefði ekki verið áfrýjað að því er varðaði B, og breytti þingsókn af hans hendi að liðnum áfrýjunarfresti og án áfrýj- unarleyfis þar engu	744
--	-----

Þingvottar.

Þjáningabætur. Sjá miskabætur, skaðabætur.

Þjófnaður.

S var ákærður fyrir að hafa ráðið manni bana með skammbyssu- skoti og jafnframt gefið að sök að hafa stolið skammbyssu þeirri, sem notuð var til að fremja verknaðinn, og fyrir að hafa haft hana undir höndum. S var sýknaður af ákæru fyrir mann- dráp, en sakfelldur fyrir þjófnaðarbrotið og það heimfært undir 244. gr. alm. hegningarlaga. Það ákvæði tæmdi sök að því er varðaði vörzlur S á skammbyssunni. Varð honum því ekki refsað sérstaklega fyrir brot gegn 1. mgr. 3. gr., sbr. 7. gr., reglugerðar nr. 105/1936, sbr. lög nr. 69/1936. Refsing S var ákveðin fangelsi 45 daga, en hún taldist þegar hafa verið afplán- uð með gæzluvarðhaldsvist hans	217
V var ákærður fyrir innbrotspjófnað ásamt öðrum manni, en til vara fyrir hylmingu. Þar sem ekki var sönnuð þáttaka V í þjófnað- inum, var hann sýknaður af ákæru fyrir brot á 244. gr. alm. hgl., en sakfelldur fyrir brot á 254. gr. með því að hafa aðstoð-	

að við að flytja þýfið af innbrotsstað og að selja það og hafa hagnýtt sér af andvirðinu	858
K sló eign sinni á seðlaveski, sem í voru kr. 2.200,00 í peningum, tékkhefti og persónuskilríki. Hafði eigandi þess misst það við borð K-á dansleik án þess að verða þess var. K var ákærður fyrir brot á 244. gr. eða 245. gr. alm. hegningarlaga vegna þessa. Verknaðurinn var heimfærður undir 244. gr. Alm. hgl. með því að falsa tékka á eyðublað úr tékkheftinu. Var refsing hans ákveðin fangelsi í 8 mánuði með hliðsjón af 72. gr. og 77. gr. alm. hgl.	865
Ó dæmd refsing, 6 mánaða fangelsi, fyrir þjófnað, auk fleiri brota. Hann var sýknaður að hluta til af þjófnaðarákærinni vegna skorts á sönnun	1179

*Protabú.**Ærumeiðingar.*

A krafðist, að K ritstjóra yrði refsað fyrir tiltekin ummæli í blaði, ummælin yrðu ómerkt, K dæmdur til greiðslu miskabóta og til að birta væntanlegan dóm í blaðinu að viðlögðum dagsektum. Sum ummælanna voru ekki nægilega réttlætt, og voru þau dæmd ómerk, en að öðru leyti voru kröfur A ekki teknar til greina	1012
---	------

*Ættarnöfn. Sjá nafnréttur.**Ökuleyfi. Sjá réttindasvipting.**Ölvun.**Örorka.*

Læknir metur örorku	491, 986, 1057
Úrskurðað, að fengin skuli umsögn Læknaráðs um orsakasamband milli sjúkdóms manns, sem talinn var valda örorku, og atburðar, sem í málinu greindi	423

Öryggiseftirlit ríkisins.

Vanræksla vinnuveitanda á að tilkynna Öryggiseftirliti ríkisins um vinnuslys felldi ekki á hann fébótaábyrgð vegna slyssins ...	491
---	-----

LEIÐRÉTTINGAR

við XLII. bindi Hæstaréttardóma (prent- og ritvillur).

Bls.	9,	9.l.a.o.	b/v, les: m/b
—	14,	1.l.a.o.	stefnanda, les: stefnda
—	16,	14.l.a.n.	Nirðri-Flankastöðum, les: Nyrðri Flankastöðum
—	53,	10.l.a.o.	nr. 19/1905, les: nr. 13/1905
—	115,	6.l.a.n.	markamönnum, les: mark mönnum
—	117,	6.l.a.n.	7. gr., les: 7. mgr.
—	141,	2.l.a.o.	Yorkhire, les Yorkshire
—	164,	8.-9.l.a.n.	nr. 18/1929, les: 18/1927
—	209,	13.l.a.o.	38. gr., les: 36. gr.
—	232,	8.l.a.o.	ófróðraða, les: ófóðraða
—		4.l.a.n.	87.000, les: 87,00
—	365,	13.l.a.o.	úr, les: út
—	388,	8.l.a.o.	KW, les: MW
—	462,	2.-3.l.a.o.	7. tölul., les: 7. tölul. 10. greinar
—	478,	11.l.a.n.	stefndi, les: stefnandi
—	524,	3.-4.l.a.o.	fasteignagerðir, les: fasteignamatsgerðir
—	533,	8.l.a.o.	neita, les: beita
—	560,	3.l.a.o.	nr. 57/1952, les: 57/1962
—	566,	10.l.a.o.	gúmmíborgum, les: gúmmíborðum
—	637,	1.l.a.o.	4. apríl, les: 5. apríl
—	660,	19.l.a.n.	nr. 52/1962, les: 52/1959
—	662,	5.l.a.o.	22. mgr., les: 2. mgr.
—	670,	5.l.a.o.	Jóhannssyni, les: Jóhannssyni
—	726,	13.l.a.o.	leyfissjóðsréttinda, les: lífeyrissjóðsréttinda
—	736,	7.l.a.n.	afveitunefndar, les: rafveitunefndar
—	759,	12.l.a.n.	nr. 44, les: nr. 41
—	817,	5.l.a.o.	vináhrif, les: vínáhrif
—	828,	5.l.a.o.	nr. 57/1967, les: nr. 58/1967
—	899,	13.l.a.o.	bæjarþings, les: sjó- og verzlunardóms
—	904,	4.l.a.n.	bæjarþings, les: sjó- og verzlunardóms
—	985,	19.l.a.o.	nr. 62/1962, les: nr. 62/1967
—	1022,	3.l.a.n.	nr. 54/1968, les: nr. 54/1960
—	1080,	14.l.a.o.	þarnarþings, les: varnarþings
—	1157,	15.l.a.n.	kamalampa-, les: kampalampa-
—	1242,	2.l.a.n.	vill, les: will
—	1287,	2.l.a.o.	3932.93, les: 3992,93

Á bls. 435, við málið nr. 189/1970: Olafur Gunnarsson gegn Íslenzka Álfélaginu h/f, segir, að Gizur Bergsteinsson hæstaréttardómari hafi verið einn af dómendum málsins, en hann vék sæti í málinu. Dómendur í málinu

voru hæstaréttardómararnir Logi Einarsson og Benedikt Sigurjónsson, prófessorarnir Ármann Snævarr og Gaukur Jörundsson og Þórður Björnsson yfirsakadómari.

Á bls. 1904, í hæstaréttarmálinu nr. 220/1970: Helgi Bergsson gegn Jónasi Kristjánssyni, hefur fallið niður hluti úr dómsorði bæjarþings Reykjavíkur, en rétt er dómsorðið þannig: Stefndi, Helgi Bergsson, greiði stefnanda, Jónasi Kristjánssyni, kr. 15.000,00 ásamt 6% ársvöxtum frá 1. maí 1965 til 1. janúar 1966, en 7% ársvöxtum frá þeim degi til greiðsludags og kr. 4.300,00 í málskostnað innan 15 daga frá lögbirtingu dóms þessa að viðlagðri aðför að lögum.

Aðrar prentvillur en að framan greinir ætti að mega lesa í málið.

